WIDENER
HN KG9W V

3 2044 014 101 646

VE
RI
TAS

ГРАМАТИ́ЧНО ИЗКА̂ЗАНЈЕ

ОБ

РУ́СКОМ ЈЕЗИ́КУ,

ПОПА́ ЈȣРКА КРИЖА́НИЩА,

презка̂нјем Се́рблянина, ме́джȣ́ Кȣ̂појȣ и Ȣ́нојȣ рика́ми, во ȣје́здех Бихча гра́да, окол Дȣбовца́, Озлья́ и Ри́бника остро́гов.

Пи́сано въ Сибири

Лѣ́та ҂зрод. 7174 (1666)

Москва.

҂аѿнѳ.

1859

ГРАМАТИ́ЧНО ИЗКА̂ЗАНЈЕ

ОБ

РУ́СКОМ ЈЕЗИ́КУ,

ПОПА́ ЈУРКА КРИЖА́НИЦЈА,

презва̂нјем Се́рблянина, ме́джу Ку̂поју и Ву́ноју рика́ми, во ўје́здех Би̅хиша гра̂да, окол Ду́бовца́, Озља́ и Ри́бника остро́гов.

Пи́сано въ Сиви́ри

Ли́та ҂зрод.
1666

Москва.

Въ Университе́тской Типографіи.

҂аѿна.

Печатать позволяется,

съ тѣмъ, чтобы, по отпечатаніи, представлено было въ Цензурный Комитетъ узаконенное число экземпляровъ. Москва, Декабря 3 дня, 1859 года.

Цензоръ А. Драшусовъ.

ПРЕДИСЛОВІЕ.

Безъ сомнѣнія, какъ названіе етого сочиненія, такъ имя его виновника, языкъ, правописаніе и самое мѣсто, выставленныя мною на заглавномъ листѣ, не говоря уже ничего о содержаніи, цѣли и образѣ изложенія, невольно вызываютъ издателя къ объясненію. Вотъ оно:

Не находя въ собственноручной рукописи, служившей мнѣ для изданія, особеннаго заглавія для етого сочиненія, я рѣшился выставить, вмѣсто его, то, которое употреблено сочинителемъ въ началѣ его Предисловія (Предговоря) и въ заголовкѣ самаго сочиненія, «Граматично изказане,» т. е., Граматическое объясненіе (сказаніе), изслѣдованіе. Правда, въ концѣ Предисловія своего, сочинитель называетъ его разъ Граматикой («а про сю *Граматику* чаю,» и пр.), но безъ всякаго отношенія къ самому Рускому языку. Подъ Рускимъ же языкомъ онъ разумѣетъ вовсе не нашъ Рускій (общенародный, письменный, или простонародный, разговорный), но такой, который всѣ Славяне могутъ понимать, «се ест от самих Русянов, и от Словинцев, и от Лехов, и от Чехов,» и т. д., слѣдовательно, Общеславянскій, «просудил есем говорит будто *обшим* никоим езикомъ, даби от всих било разумлено;» для того, избѣгая чужаго въ словахъ и словосочиненіи,» «в ричех и в составленю бесиди,» употреблялъ склоненія и окончанія, «претвори

и завершаня ричем,» которыя общѣе, или же, по крайности, большинству обычнѣе, «коя сут общенія, илити вножим нашим отминам (нарѣчіямъ, діалектамъ) обична.» Такой языкъ, по его мнѣнію, былъ, или долженъ быть, древнѣе всѣхъ прочихъ, письменный языкъ Славянскихъ народовъ, «придньи и книжньи наш єзик,» и называется не Славянскимъ, «Словинскимъ,» но Рускимъ, «по правде морал би се зват Руским.» Замѣчательны причины, склоняющія его къ тому. Нѣкогда было шесть Славянскихъ царствъ,—говоритъ онъ,—да и теперь еще шесть же главныхъ народовъ и нарѣчій, «шестеро бо никогда бяше кралєство, и даже до днеска шестеро єст людство и шест єзичних славньихъ отмия в нашем народу, рекши: Русяни, Лехи, Чехи, Болгари, Серблянн и Хервати;» но всѣхъ древнѣе, знаменитѣе и глава всѣмъ—народъ и имя Руское: «измеджу всих пак тих народних предилов наистаріе и осталним всим зачалню ест людство и име Руско,» по тому что всѣ они вышли изъ земли Руской, «из Русиновъ произишли.» Одни пустились на Югъ, по ту сторону Дуная, и тамъ основали три Государства: Болгарское, Сербское и Хорватское, а другіе на Западъ, по сю сторону Дуная, и положили начало Польскому и Моравскому или Чешскому королевствамъ: «єдни преидоше чрез Дунай, обладали пространіе државн и раздѣлиша се на три Кралєства, прозвани бише Болгари, Серблянн и Хервати, а ини пак загони Руского же народа, пошедше от Востока на Западъ, обседоше по сей странѣ Дуная и основаше Лешско и Муравско илити Чешско Кралєства.» А что Греческіе писатели упоминаютъ больше о Славянахъ, а не о Рускихъ, то ето по тому, что перешедшіе за Дунай назывались первоначально Славянами, «ино изперва звaху се єдиним именом Словинци, потому у Грековъ Словинско име учинило се єст наче познано.» Ето привело нашихъ лѣтописцевъ къ мысли, будьто бы нашъ народъ получилъ начало свое отъ етѣхъ Славянъ, будьто

Русы, Ляхи и Чехи пришли оттуда; напротивъ, Руской народъ испоконъ живетъ въ своей родинѣ, на Руси, а всѣ прочія вѣтви вышли изъ нея и появились гостьми въ нынѣшнихъ ихъ земляхъ; стало быть, Руской народъ и имя всѣмъ прочимъ начало и корень: «наши летописци понепщише, будто даби нашему народу зачате било от Словинцев, да биху Русяни, и Лехи, и Чехи отонуда били симо пришли; далихо Руско поколене и име пребивает во изконивичной своей домовине, в Руси, а остални загони вси из Руси же произидоше и появиши се нови гости в странах, в коих сада пребывают; становито ест, еже Руско племе и име ест осталним всим вершина и кореника.» Оттуда, желая означить однимъ общимъ именемъ всѣ наши шесть поколѣній съ ихъ языками, должно употреблять названіе кореннаго народа, и по тому, не Руской языкъ вѣтвь Славянскаго, но на оборотъ, особливо языкъ книжный, какъ корень прочимъ, родился у старѣйшаго поколѣнія, у Рускихъ: «родил се у найстаріего поколеня, у Русяновъ.» Возьмите любую Церковную книгу, и вы найдете въ ней въ десять разъ больше словъ, сходныхъ съ Рускимъ общимъ языкомъ, нежели съ Славянскимъ (т. е., Южныхъ Славянъ): «десет крат веще згаджают се кньиги цирковни з Руским общинимъ, неже со Словинским изговором.» Слыша все ето, невольно припоминаете себѣ новѣйшія изслѣдованія перваго Славянскаго критика-историка и филолога, Шафарика, дошедшаго до одной съ Крижаничемъ мысли и вывода только въ слѣдствіе самыхъ обширныхъ и изумительныхъ своей глубиной и проницательностью изслѣдованій, при пособіи всей современной учености, который доказалъ намъ справедливость показанія безыменнаго Равенца (886) о нашей Руси, изъ коей, по словамъ его, вышли всѣ Славяне: «unde Sclavinorum exorta est prosapia,» а также Баварскаго Географа (869 — 890), утверждающаго, что ето было такое царство, «ut ex eo

cunctae gentes Sclavorum exortae sint et originem, sicut affirmant, ducant.» Съ другой стороны, невольно приходятъ на память и мнѣнія другихъ современниковъ нашихъ о старѣйшинствѣ и почетѣ Рускаго народа и его языка между Славянскими нарѣчіями, представляющаго собой цѣлую самобытную половину относительно всѣхъ прочихъ, взятыхъ вмѣстѣ (Палацкій, Надеждинъ и Максимовичь), даже до самаго названія Славяноцерковнаго языка Рускимъ (Зубрицкій). Разумѣется, я не хочу етѣмъ сказать, чтобы упомянутыя мнѣнія отъ того что либо выигрывали въ своей основательности: указываю только на замѣчательную проницательность, обьемъ помысловъ, ученость и знаніе языковъ древнихъ и нарѣчій Славянскихъ моего Серба. И когда же и гдѣ? Въ половинѣ XVII-го вѣка, на Руси, и въ Сибири! Какъ мѣтко очертилъ онъ въ нѣсколькихъ словахъ состояніе главныхъ Славянскихъ нарѣчій въ свое время! Булгарскій до того потерянъ, по его словамъ, что едва существуетъ; Польскій на половину принялъ въ себя словъ изъ чужихъ языковъ (Макаронскій языкъ XVII и половины XVIII в.), Чешскій нѣсколько чище (время Австрійскихъ драгонадъ и Езуитскаго преслѣдованія), Бѣлорускій (тогдашній книжный въ Вел. Княжествѣ Литовскомъ и Малоросіи) хуже самаго Польскаго: перенимая все у Поляковъ, нравы, законы и языкъ, Бѣлорусцы черпали изъ мутнаго колодца, и по тому не въ состояніи подать намъ чистаго питья; а Сербскій и Хорватскій только способны къ объясненію объ однихъ лишь обыходныхъ предметахъ, такъ что одно слово у нихъ Руское, другое Угорское, третье Нѣмецкое, четвертое Турецкое, пятое Греческое, шестое Итальянское, или Албанское. И Церковный языкъ испещренъ не только Греческими, но даже Латынскими и Нѣмецкими словами. Участіе послѣдняго въ Церковномъ, какъ извѣстно, въ наше только время доказано. Недовольный ни языкомъ Богослужебнымъ, слиш-

комъ ужь перепначеннымъ въ его время на Греческій образецъ, «како сутъ Греки нашу бесиду на свое копито набили», ни другимъ Славянскимъ, Крижаничь, послѣ долговременнаго размышленія, какъ бы помочь такому горю, рѣшился, при помощи своего необыкновеннаго тогда знанія всѣхъ почти Славянскихъ нарѣчій, написать Граматику Славянскаго языка, пользуясь при составленіи ея, каждымъ изъ нихъ по крайнему своему разумѣнію. Такимъ образомъ, положивши въ лексическомъ отношеніи въ основаніе книжный Рускій языкъ, въ которомъ больше чѣмъ гдѣ либо уцѣлѣло словъ, годныхъ и нашему языку свойственныхъ («привластнихъ»), какъ языкѣ, употребительномъ въ Государственномъ управленіи, законовѣдѣніи и всякихъ дѣлахъ народныхъ (по тому что гдѣ нѣтъ «ни кралевских приказов и народного устроеня или законоставя во властитомъ (родномъ) езику; тамо по нудже казит се език и погибает; а гди ест кралествено дило и народно законоставе во своем езику устроено, тамо език обикает битъ обилній и от дне до дне творит се стройній»), а въ грамматическомъ Сербскохорватскій, въ особенности тотъ, которымъ говорили въ то время въ его родномъ краѣ (между рѣками Купой и Уной; въ собственной Хорватіи), и который чище и ближе всего сохранилъ въ себѣ произношеніе и т. п. къ старинному коренному Рускому (по его понятію, т. е., Общеславянскому) языку, онъ, послѣ 20-лѣтнихъ занятій исправленіемъ языка, сложилъ всѣ свои мысли и думы о немъ въ «Граматичномъ изказаню.» Уже выше замѣтилъ я, что такое разумѣетъ онъ подъ Рускимъ языкомъ, и, однако же, не смотря на заблужденіе его въ етомъ случаѣ, на естественную невозможность создать одному лицу языкъ для своего народа, а тѣмъ болѣе для нѣсколькихъ, «даби от всих било разумлено,» хотя не онъ послѣдній мечталъ о томъ, по тому что языкъ становится общимъ для многихъ народовъ

только богатствомъ, цѣнностью произведеній на немъ и стеченіемъ особенныхъ благопріятныхъ обстоятельствъ государственной жизни употребляющихъ его (на пр., Греческій, Латинскій, Французскій), все таки попытка Юрія—необыкновенное явленіе не только въ области Славянской Филологіи, но и вообще Европейской. И точно, кромѣ первыхъ Граматическихъ опытовъ у Чеховъ (Гуса, Клатовскаго, Бенешовскаго, Нудожера, Драховскаго и Розы), Поляковъ (Заборовскаго, Паркоша и Менинскаго), Рускихъ (по Церковному языку: Зизанія и Смотрицкаго), и прочая Европа, большею частію, пробивалась Донатомъ, Альмаромъ и под. имъ; а по тому, встрѣтить такое граматическое твореніе, въ которомъ сочинитель стремится создать изъ многочисленныхъ родственныхъ нарѣчій одинъ общій языкъ, всѣмъ равно доступный, и создать не на обумъ, съ критическими пріемами, сравнительнымъ изученіемъ всѣхъ ихъ, развѣ это не замѣчательный подвигъ? Хотя онъ не достигъ своей главной цѣли, однако, основную идею провелъ всюду строго и систематически стройно; а проводя ее, сколько сдѣлалъ остроумныхъ, глубоко вѣрныхъ и поразительныхъ замѣчаній вообще о Славянскомъ языкѣ и разныхъ его нарѣчіяхъ! Сколько новыхъ правилъ и особенностей подмѣтилъ и первый высказалъ, такихъ, которыя только въ новѣйшее время лучшіе Европейскіе и наши Славянскіе филологи, опираясь на всѣ пособія и богатства науки и средствъ, обнародовали намъ? Исчисленіе ихъ и соотношеніе съ послѣдними много потребовало бы времени и далеко бы отвлекло меня: читатели, знакомые съ современнымъ состояніемъ Филологіи и Языковѣдѣнія въ Европѣ и у Славянъ, найдутъ почти на каждой страницѣ подтвержденіе сказанному мною; а для прочихъ замѣчу только, что уже незабвенный К. Ф. Калайдовичъ (въ своемъ Іоаннѣ Ексархѣ Болгарскомъ, стр. 121 — 122) удивлялся здравымъ сужденіямъ

и открытіямъ Крижанича. «Читателямъ нашимъ, думаю, любопытно будетъ знать, что сочинитель сей Грамматики, писавшій болѣе, нежели за полтораста лѣтъ предъ симъ, встрѣчается съ такими мнѣніями, которыя почтеннѣйшіе Филологи, Гг. Востоковъ и Болдыревъ, предложили ученому свѣту въ наше время. На стран. 96 онъ говоритъ: *всякое прилагательное имѣетъ два отличія: простое и изрядное. Простыя прилагательныя знаменуютъ просто, каково есть что, на пр., великъ, а, о, а изрядныя показываютъ вещь на изредъ* (т. е., въ нѣкоторой высшей степени качества, если такъ должно понимать слова его: «изредна оказуют вещ на изред, и знаменито бит такову») *и дѣлаются чрезъ сложеніе простыхъ съ слогами ій, ая, ое, на пр., великій, ая, ое.* Также и Г. Востоковъ (прим. 53) согласно съ нимъ называетъ прилагательныя усѣченныя *простыми*, и производитъ отъ нихъ *сложныя*, но только чрезъ прибавленіе личнаго мѣстоименія й, ꙗ и ѥ (онъ, а, о), а не просто слоговъ *ій, ая, ое.** На стр. 123 нашъ Сербъ раздѣляетъ всѣ глаголы на *однократные, многократные и неопредѣленные*, и опредѣляетъ ихъ согласно съ Г. Болдыревымъ. Далѣе замѣчаетъ онъ, что неопредѣленные глаголы суть коренные, и что отъ сихъ происходятъ многократные и однократные; что почти всѣ неопредѣленные глаголы, слагаясь съ предлогами, превращаются въ однократные (съ послѣдними онъ смѣшиваетъ совершенные), на пр., *посижу, полежу*; что нѣкоторые глаголы въ сложеніи съ предлогами имѣютъ два знаменованія: многократное и однократное (слѣдовательно одною формою выражаютъ и настоящее и будущее время), на пр., *завожу*, *обхожу*. Все сіе говоритъ и Г. Болдыревъ въ своемъ *Разсужденіи о средствахъ*

---

* У сего же Серба мѣстоименіе *онъ* имѣетъ въ род. *го*, въ дат. *му*; Поляки и Булгары и теперь такъ пишутъ, а Сербы и Хорваты перемѣнили *го* на *га*. Ето подтверждаетъ мнѣніе Г. Востока.

исправить ошибки въ глаголѣ (Труд. Общ. Люб. Росс. Словесн. Ч. III.). Но Грамматикъ нашъ поступаетъ еще далѣе, утверждая рѣшительно, что въ Русскомъ языкѣ будущее время однократныхъ глаголовъ совершенно одинаково съ настоящимъ; при семъ онъ предлагаетъ въ примѣръ такія формы, которыя нынѣ употребляются только въ будущемъ времени, на пр., *дамъ*, *реку*, *ступлю*, *возстану*, *приду*, *учиню* (стр. 129). Сію мысль находимъ мы и у Г. Болдырева.— На стр. 133 Сербъ говоритъ, что для составленія сложныхъ формъ глагола мы имѣемъ четыре помогающихъ: *есмь* (єсемъ), *буду*, *хочу* (хощу), *имѣю* (имаю), изъ чего видѣть можно, что онъ *различаетъ* глаголъ *есмь* отъ *буду*; и Г. Болдыревъ также различаетъ послѣдніе два глагола.» Ето сужденіє, между прочимъ, показываєтъ намъ, что Калайдовичь внимательно читалъ Граматику нашу, и, пораженный необыкновенными єя достоинствами, желалъ єй изданія. «Приведенныя нами мѣста показываютъ,—заключаєтъ онъ своє сравненіє,— что сей достохвальный трудъ достоинъ изданія.» Исполняю желаніє покойнаго труженика-археолога, до сихъ поръ єще незамѣнимаго никѣмъ у насъ, перваго, указавшаго мнѣ въ своємъ Ексархѣ на ето сокровище. Ставлю себѣ въ непослѣднюю честь и заслугу, что судьба опредѣлила мнѣ пустить въ свѣтъ, чрезъ 182 года, трудъ етого славнаго нашего Граматика, *отца сравнительной Славянской Филологіи*, и перваго на семъ поприщѣ въ цѣлой Європѣ; я уже не говорю ни слова о томъ, что онъ же не только *первый Сербо-Хорватскій Граматистъ*, но, вмѣстѣ съ тѣмъ, и *первый*, *писавшій на Сербо-Хорватскомъ языкѣ*, который у него, при всей примѣси Церковнаго и Рускаго, гораздо чище, нежели у многихъ послѣдующихъ писателей. При томъ не должно забывать, что ето былъ Сербъ изъ Хорватіи *Католическаго исповѣданія*, даже *священникъ*, промѣнявшій,

въ землѣ Православной, Абецеду на Кириллицу, хоть и первую, какъ увидимъ въ свое время, не совсѣмъ забывалъ.

Неизвѣстно, когда и зачѣмъ прибылъ онъ къ намъ, но, судя по словамъ его, уже въ 1665 г. (октября 7-го дня), времени написанія Предисловія къ своей Граматикѣ, уже до того оконченной перепиской, онъ жилъ у насъ болѣе 20 лѣтъ, трудясь, между прочимъ, безпрестанно надъ задуманной Граматикой: «юже давніе от двадесети лит начал есем думат и трудитсе в езика изправленю, и помищат непрестанно всачину, гдѣ коли могахи что к сему наминеню годно обличит и на ум побрат.» Слѣдовательно, прибытіе его въ Россію можно пологать около 1645 г., когда на югѣ Церковь Православная боролась, въ лицѣ безсмертнаго Митрополита своего, Петра Могилы, съ Уніей и Католиками (1633 — 46), а на Сѣверѣ немилосердно хозяйничали въ, прекрасномъ само по себѣ, исправленіи книгъ Церковныхъ, при добродушномъ и недальновидномъ Патріархѣ, Іосифѣ (1642—52), извѣстные начальники послѣдующаго раскола, протопопы Авакумъ и Иванъ Нероновъ, попы Лазарь и Никита, дьяконъ Федоръ Ивановъ (справщикъ), и начальникъ Типографіи, Князь Львовъ. Вѣроятно, и онъ, въ ето время *волненій переводныхъ,* какъ ученый и знатокъ древнихъ (Греч. и Латин.), новыхъ (Европейскихъ) и Славянскихъ языковъ, не могъ удержаться отъ предложенія услугъ своихъ по дѣлу исправленія, что неминуемо влекло, при тогдашней шатости власти обѣихъ спорящихѣ сторонъ, къ непріятностямъ; но я убѣжденъ, что Сербъ вовсе непричастенъ, уже по своему образованію, заблужденіямъ и расколу Авакума съ братіей, хотя и былъ сосланъ вмѣстѣ съ однимъ изъ его товарищей, буйнымъ дьякономъ Федоромъ. Соображая показаніе его самаго въ «Обличеніи Соловецкой Челобитной,» писанной въ 1675 г., что прошло уже 14 лѣтъ, какъ онъ находится въ Сибири, открывается время его ссылки

туда, т. е., 1661 г., спустя 5 л. послѣ ссылки Авакума, и въ годъ возвращенія его съ Байкала въ Москву, съ которымъ онъ и видѣлся, по его же словамъ, въ Тобольскѣ (см. ниже); слѣдственно, ето случилось во время усиленія раскольниковъ въ Москвѣ и разлада Патріарха Никона съ Царемъ. Въ ето то время Юрій, «зрещ на шатост, коя се ест учинила дляради кньижних преводовъ,» и сидя въ холодной и пустынной Сибири, пишетъ свое Изказане, съ цѣлію и свою лепту принести въ етомъ дѣлѣ: «наипаче чаял есем полезно дило сотворит, да бих сих своих мало годних, да многолитних трудов не утаил.» Онъ думалъ тѣмъ не только приспѣть исправленію и совершенствованію, по своимъ понятіямъ, языка книжнаго, но даже и умиренію тогдашняго народнаго волненія: «Процинял бо есем, ова помищеня или обличеня не лихо ко *исправленю*, ко изтежаню и къ *совершеню* езика, него тож и к *упокоеню народнихъ сьсор* бит поспишна.» Прекрасны и возвышены слѣдующія за тѣмъ мысли его объ исправленіи книгъ своего времени, ограничивавшемся, какъ извѣстно, по большей части, одною *буквою*. Я всегда былъ того мнѣнія, — говоритъ онъ, — что какъ порча языка въ Церковныхъ книгахъ никого не вводитъ въ осужденіе, такъ равно и исправленіе ея никому не доставляетъ спасенія, напротивъ, одно лишь сердце благочестивое и въ добродѣтели неутомимое спасаетъ всякого: «Мое бо присудженe всегда сицево ест било: еже нити сказа езика никого же не осуджает, нити исправленe беседи никого же спасает, но сердце благочестиво и в добродителех неутомно, по Божіей милости, добивает спасеня. И по сему, хотя бяху Цирковніе кньиги и десет крат худже преведени били в говореню неисправном (не велю вь разуму), таково неисправленe никому же не би спасеніе цисти препачило (стало на пути спасенія). И никако же нист достойно дляради такових пулних (ничтожныхъ)

причий цирковного раздора чинит, нити для граматичних поблудков (заблужденій, ошибокъ) соблажнят се и духовну любов разарят.» При всемъ томъ, хотя изза неисправности въ письмѣ и языкѣ не слѣдуетъ волновать и колебать Церковь: «въ Божей циркве шатост чинит,» однако же, исправленіе языка и духовныхъ бесѣдъ весьма полезное дѣло, какъ способствующее яснѣйшему уразумѣнію смысла: «або посабляет къ леглему изреченю и ко уразумленю всаких благоговейних дум и души спасающих совитов.» И по тому «Граматично радине (исправленіе) всакако дознавае се бит потрибно.» «Но, быть можетъ, спросятъ меня, — заключаетъ онъ: — хорошо ли предлогаемое тобою Граматическое изслѣдованіе?, скажу въ отвѣтъ, что одинъ человѣкъ, особенно безъ совѣта съ другими, всего знать не можетъ, какъ ето выпало на долю мнѣ, грѣшному, «се дило дилат без всакого совита,» мнѣ, «*живущему дляради моих грихов во отлученю* от чловичского общеня и совита.» Но все таки, думаю, объ етой Граматикѣ, что въ ней все, особенно трудное, довольно изслѣдовано и объяснено, а что неудобно было для меня, то послѣдующіе труженики рѣшатъ, равно какъ всѣ мои пропуски и ошибки легко откроютъ, пополнятъ и исправятъ: «А про сію Граматику сице чаю и суджу: еже въ ней всакіе вещіе тяжкости по достанку есут изпречтени, и лед неудобя послидующим по мни трудолюбцем претерт. И гди есемъ я что презрил, или пропустил, или поблудил, лехко будет отсели иним охотником обличит, и прибавит и изправит.» Трудъ свой Юрій кончилъ на бѣло, въ Сибири, 4 года послѣ ссылки въ нее.

Спустя ровно 10 лѣтъ потомъ неутомимый Сербъ, не смотря на всѣ лишенія и душевную горесть отъ бездѣйствія, пуще всего томившую его, въ продолженіе 14-лѣтняго пребыванія

въ Тобольскѣ, какъ самъ выражается въ слѣдующемъ сочиненіи: «Четернадесте бо лѣт юже прежнвох, и еще до вольи Божіе живу в сей Сибирской вузе, Богу Всемогущему многогрѣшен, а всему міру *безделенъ*, *некорестенъ и непотребен. Никто же бо от мене не изпрашает ни какова же ркодѣля, ни послуги, ни совета, ни помощи, ни работы*, а Божа и Царска милост питает ме тако *безделна*, будто нику скотину въ котцу,» взволнованный поведеніемъ Силовецкой обители въ отношеніи къ Руской Церкви, обители, отвергшей определенія Москов. Соборовъ 1666 и 1667 въ особой Челобитной къ Царю, и потомъ явно взбунтовавшейся, подаетъ и свой голосъ въ етомъ важномъ дѣлѣ, потрясавшемъ тогда всю Великую Русь, пишетъ свое : «*Соловецкой челобитной обличеніе* , на 231 стр. или 116, л. въ 12 статьяхъ. Вотъ ея полное заглавіе: «Соловѣчска человитна ов сѹјекѣрстѣкѹ и ов раздо́рѹ: зь обысньѣнјем Јѹ́рка Крижа́ница презвѣнјем Се́рблянина.» А внизу: «Писа́л поп Јѹрај Крижанищ, презвѣнјем Се́рблянин, во о҃пг годѹ вь Сиби́ри;» а на 2-й стран.: «Писано вь Тоболскѹ во р҃пг годѹ, Марта вь к҃а,» но зачеркнуто. Сначала слѣдуетъ челобитная, а за ней уже «Обличеніе,» которое, какъ показано на стр. 38, приписано имъ Корнилію, Митрополиту Тобольскому. На 42-й стр. читаемъ: «Ов раздорѹ и ов јединости церковној припоминок кь велепочтованым отцем иноком Соловецким на јих челобитје кь великомѹ Госѹдарю, послано во р҃оз годѹ. Јѹрко Крижанищ презванјем Серблянин, смирено челом вијет. «Первое свѣдѣніе объ этомъ сочиненіи Крижанича сообщилъ намъ тотъ же неутомимый Калайдовичъ (въ I. Екзархѣ Болгарскомъ, стр. 122—123), прибавляя, что «Поликарповъ, извѣстный Директоръ Духовной Типографіи, переложилъ оное въ 1704 году, на Русскій языкъ. Оно въ 4-ку, и писано собственной рукой сочинителя; хранится теперь въ Синодальной библіотекѣ подъ N. 839. Не имѣя случая видѣть етого сочиненія, а также и читать переводъ Поликарпова, я удовольствуюсь сдѣсь приведеніемъ нѣсколькихъ

отрывковъ изъ него, сообщенныхъ мнѣ неутомимымъ, ученымъ и обязательнымъ библіографомъ нашимъ, *В. М. Ундольскимъ*.

Стр. 46.... Примите челобитје и молву от грѣшника јиже издавна желающи у вас пребывати: и вашими стыми молитвами спасатисе. Об том бо јесем зде кь Сибири и челобитје подавал, и много молил: давы ме Велики Гдрь повелѣл кь вам пребести. И свидоки ми јесут к том Гдроки началники; но не могох добыти чловика: јиже был моје солзы и челобитје кь црскому величеству послал или донесел. Слѣдовательно, Крижаничь, первоначально, сосланъ былъ не въ Тобольскъ, а въ другое какое то мѣсто Сибири. Какъ раздирателенъ етотъ вопль его въ ней: «но не могохъ добити чловика, иже был мое солзы и челобите къ Царскому Величеству послал, или донесел!»

Стр. 49. Четернадесте бо лѣт юже преживох, и јеще до вольи Божјие живу, вь сеј Сибирској кузе. Богу всемогущему многогрѣшен, а всему миру безделен, некористен, и непотребен. Никтоже бо от мене не изпрошајет никакоже рукоделы, ни послугы, ни совета, ни помощы, ни работы, а Божы и Царска милост питајет ме тако безделна: будто нику скотину кь котцу... Важно, въ высшей степени, ето показаніе его. Не въ немъ ли должно искать причины бездѣйствія, некорысти и непотребы Юрія? Соображая время вѣроятнаго прибытія его въ Россію, и тотъ духъ, который тогда господствовалъ въ ней противу всего, добраго и худаго, Католичества, едва ли не отгадаемъ, «гриховъ, для ради коихъ онъ попалъ во отлученіе отъ человѣческаго общенія и совѣта», въ Сибирь. Хотя, по происхожденію, и соплеменникъ, однако, будучи все таки иноземцемъ, Латинскимъ еретикомъ, не крещенцемъ, а обливанцемъ, Юрій, разумѣется, при всей чистотѣ своихъ намѣреній, при всемъ желаніи подать и свой ученой голосъ въ общемъ спорѣ, живо волновавшемъ всѣхъ, отъ простолюдина до Царя, можетъ быть, даже безъ всякихъ Католическихъ замысловъ, не сходясь въ мнѣніи своемъ съ тогдашними представителями нашей мудрости, легко навлекъ на себя подозрѣніе, а за нимъ, по шатости време-

ии, и ссылку. То, по крайности, очевидно, судя по єго словамъ, что на него смотрѣли, какъ на «Римскаго єретика,» хотя онъ, какъ самъ выражаєтся, и не былъ «тако тверд Латинник, да *не бых рад и готов* был причаститисе *от светіє Московскіє церкви єрєєв;* токмо, дабы ме они хотѣли пріяти.» Стало быть, ему *недовѣряли*, и тѣмъ болѣє недовѣряли, что онъ же имѣлъ неосторожность притомъ кой въ чемъ вразумлять ихъ, на пр., какъ ниже увидимъ, въ излишности перекрещиванія обращающихся изъ Латинства къ Православію, какъ того требовалъ, въ порывѣ увлеченія, самъ Патріархъ Филаретъ (Соборъ 1620 г.), тѣмъ болѣє, что Восточный Патріархъ, Іеремія, въ бытность свою на Руси, «запретилъ той ереси быти.» Находя ето ненужнымъ и по ученію Церкви, и по здравому разуму, и по распоряженію Цареградскаго Патріарха, ученый Сербъ, при всемъ желаніи сдѣлаться Православнымъ, могъ возмутиться отъ такого требованія, хотя нѣсколько извиняємаго тогдашнимъ положеніємъ, но все таки осязательно лишнимъ, слишкомъ строгимъ и даже, по замѣчанію самыхъ иностранцевъ (Колинса), отстранявшимъ Папистовъ и Лютеранъ отъ принятія Руской Вѣры, что прежде гораздо чаще было. Ето тѣмъ чувствительнѣє казалось для него, что онъ былъ къ тому єще самъ «попъ,» а съ другой стороны ето же обстоятельство тѣмъ болѣє вызывало, вѣроятно, подозрительность нашу. Јеще хощете ко мнѣ речьи: ты јеси простак, а не пастр ни ꙋчитель, и сверх того иноземец: и не крещен, но обливан, и Латински јеретик. Како адда чинишь себе сам нашим ꙋчительем? На то вамь ѡ отвещꙋю перво. Оськꙋлико се дотичет Римские јереси: ѡ нисем тако тверд Латинник, да не бых рад и готов был причаститисе от светие Московские церкви јерејек: токмо да бы ме они хотѣли прияти. А что онъ не былъ причастенъ современному движенію Рускаго раскола и єго толкамъ, лучшимъ доказательствомъ тому служитъ ето сочиненіє єго, равно какъ и самоє свиданіє

съ возвращавшимся съ Байкала, протопопомъ Авакумомъ, общеніе съ попомъ Лазаремъ, съ дьякономъ Федоромъ и др. Требованіе перваго отъ Юрія прежде исповѣдать свою Вѣру, и потомъ уже принять отъ него благословеніе, и отвѣтъ послѣдняго, показываютъ, во первыхъ, что на него смотрѣли враждебно, какъ на еретика, а во вторыхъ, что и онъ въ такомъ случаѣ (который безпрестанно могъ повторяться) глядѣлъ на лица осторожно, не со всякимъ пускался въ толки, тѣмъ болѣе съ людьми, которые были сами въ Вѣрѣ «осумнѣны.»

Стр. 129—132. А мы пак и Аввакума видихом: и зь Лазаром вь сем градѣ Тоболску не мало време живохом, и много крат говорихом, и ядохом и пихом. И Аввакум тими (когда јего из Даурцев к Москве везаху) послакши по ме, язшел баше ко мнѣ на крилце, и хотеше мнѣ на листву ступити и взяти, рече: не ходи симо: стој тамо: и јзповѣдь каковы јеси веры. Ја рекох: благослови отче. а он отвещал: неблагословлю. Исповѣдь первлы свою веру. А ја отвещал: отче велю честны: ја верую все јеже верует света апостолска соборна церков. И јерејско благословленије пријемлю вь чест, и прошу его вь чест. И об вере јесем готов справитисе пред Архијерејем, а пред тобою путником (:и јиже јеси сам об вере осумньен) нит мнѣ чесо об вере нашироко говорити. ни справлятисе. Аще ты не благословиши: благословит Бог. И остај зь Богом. Видите ли отци: не выше ли тој ваш апостол из числа оних: јиже велет, далеко буди от мене: не касајмесе: не были тој был со Симоном фарисејцем, и зь Јудою, Марији Магдалины, и Гда осудил: когда она приступаше, и господньи ногы целоваше.

Подобное нѣчто было у него и съ спутникомъ его въ Сибирь.

Когда пак я бyхи сь Федором поддяком вь Сибир везен: Федор умивашесе и пияше из једного ковша со мною. А когда пак быхом у Татарина воды зачерпнул. Федор не хотяше веще умиватисе из оного ковша. Нит ли пак и то светост и чистота оних: јиже к Апостолом веляху: за что учитель ваш зь мытарми и зь грешникми ядајет? Тојже Федор пришедши симо: и не имиющи јеще вуса на чубах, чиняше се зде вь церкви учительем, и быше догаден градским женам, али жены му отвещаша: појди ты домој својеје жены учить.

Напослѣдокъ, сюда же относится и бесѣда его съ попомъ *Лазаремъ*. А ов Лазару пак знајет сеј град: јеже му никогда булицы бывах тисны, и люди јего под руки водиша, когда сам не могаше до дома притти. И никогда у мене Лазар зь гостми сидещи: настал выше припобидати басни гадкы. Како ди ника баба хотещи помладитисе, на путу нага раком чеплыше, и прочно. Тако да гости побисиша лица срамующисе от Јерея чути таковы ричи. И онь то постерегши рекел јест ко мнѣ: Јюрю ди, како то бывајет, да мы всегда духовно зачинајем: а по мирску завершајем? И я по разходу гостеј јего опоменул: отче велю Лазаре разсуди: до чего јест достигла Христова церков и какобо обидно јест јеје устројенје, аще го морајем мы изправляти. Мы велю тако неизправни, да и басни срамотны бајем: и булицы нам хмельним бывают тисны. То ни сут знаки апостолок, ни посланих от Бога учительев, на изправлянїе церкви. Етѣ многознаменательныя и полновѣсныя слова: «Отче, Лазарю, разсуди, до чего дошла Христова Церковь и каково жалостно ея устройство, если уже мы должны его исправлять, мы, говорю, столько сами неисправные?» обличая намъ настоящій взглядъ его на тогдашнихъ нашихъ Церковныхъ преобразователей, не даютъ ли, повторяю нѣкоторымъ образомъ ключа къ его отлученію отъ общенія съ людьми? Легко могло статься, что онъ, при своемъ образованіи и раздражительномъ характерѣ, говорилъ прямо въ лице: «Врачу, врачу!» и пр.

Есть еще сочиненіе его «Об светом Крещеню,» которое хранится въ Синодальной же Библіотекѣ подъ № 826, рукопись на 91 л., въ 4-ку, черневой съ поправками екземпляръ; оно расположено въ видѣ разговора Богдана съ Милошемъ, въ 232 статьяхъ. Одинъ уже выборъ лицъ достаточно указываетъ на Серба, а тождество руки не оставляетъ ни какого въ томъ сомнѣнія. На л. 1-мъ: Об светом крещеню. Раздѣл а҃ яко нит второго крещеня. А Апостол к Еврейцем, в главе 5, нит бо, ди, возможно. Л. 6-й. Предѣлъ в҃ совѣтъ об прекрещеню.

Въ началѣ написано тою же самою рукою нѣсколько разъ на поляхъ: «Смотрите, Государи Архіереи.»

Сличите съ етѣмъ сказанное мною выше о перекрещиваніи.

По етѣмъ не оканчивается замѣчательная дѣятельность нашего Серба. Онъ еще оставилъ послѣ себя два огромныхъ листовника, писанныхъ собственною его рукою въ той же Сибири и съ означеніемъ года и дня мѣсяца; въ етѣхъ листовникахъ содержатся чрезвычайно важныя бумаги его, частью сочиненія, а частью матеріалы, на Рускомъ и Сербо-Хорватскомъ языкѣ, изъ коихъ одна имѣетъ для нашей исторіи особенное значеніе; но обо всемъ етомъ въ другое время и въ другомъ мѣстѣ. Теперь окончу мое извѣстіе объ отцѣ Сравнительной Славянской Граматики нѣкоторыми замѣчаніями о внѣшнемъ видѣ его «Граматическаго изказаня. Ето рукопись въ листъ на 420 стр., писана, какъ видно изъ прилогаемаго при семъ снимка, скорописью (отнюдь же не полууставомъ, какъ показано въ I. Ексархѣ Болгар.), и принадлежитъ библіотекѣ Московской Духовной Типографіи № 47. Въ ней нигдѣ не выставлено имя сочинителя, но обстоятельства, упоминаемыя имъ въ Предисловіи, и тамъ и сямъ въ самой Граматикѣ, сходныя съ такими же другихъ его сочиненій съ полнымъ означеніемъ уже его имени, далѣе, тождество почерка и языка, не оставляютъ ни малѣйшаго сомнѣнія о настоящемъ ея сочинителѣ. Первый, сообщившій о ней свѣдѣніе, былъ сочинитель «Новаго опыта историческаго Словаря о Россійскихъ писателяхъ,» помѣщеннаго въ «Другѣ Просвѣщенія» 1815 г. (№ VIII), который, однако же, назвалъ его «*Юріемъ Бѣлинымъ*,» что ошибочно, какъ замѣтилъ то уже и К. Ф. Калайдовичь, вмѣсто «*Юрій Серблянинъ*.» Видно, что покойный Митрополитъ, Евгеній, не видалъ собственной рукописи, но основался въ отзывѣ о ней на спискѣ съ Каталога рукописей и книгъ Москов-

ской Духовной Типографіи, составитель коего, по недосмотру, изъ «Серблянинъ» сдѣлалъ два имени, «Сербъ Бѣлинъ.»

И Граматично изказаніе, и Обличеніе принадлежали нѣкогда извѣстному Справщику Духовной Типографіи, Священнику Нікифору Семенову, какъ показываетъ собственноручная скрѣпа его на поляхъ первыхъ листовъ: «Книга Справщика Іерея Никифора Сvмеонова.» Представляемое теперь «Граматично исказаніе» напечатано мною Церковными письменами для сохраненія всѣхъ особенностей его, столько, какъ видите, оригинальныхъ.

О. Бодянскій.

МОСКВА.
28-го сентября,
1848 года.

ГРАМАТИ́ЧНО ИЗКА̂ЗАНЈЕ.

КО ЧТИТЕЛЬЕМ ПРЕДОПОМИНОК:

Об писмꙋ и ов говорѣню нашем, вь сих предочних книжицах.

Наиперервлье молю всякого доброхотна чтителья ових книжиц, да се неподивит семꙋ моємꙋ начинꙋ писма и говорѣнја: зачто оно несходитсе во всем со обичним Рꙋским писмом. Равно бо како вь Греческо језикꙋ разнити сꙋт отмини: и Гречески писательи кињ Атичанскојꙋ, кињ Дорскојꙋ, кињ общиејꙋ отминою јесꙋт писали: а једнакоже от всих без похꙋли чтени били: сице и ја начајꙋ се, јеже и моје се говорѣнје от всих Рꙋского народа поколѣньи и отмин бꙋдет разꙋмльено: се јест от самих Рꙋсјанов, и от Словинцев, и от Лехов, и от Чехов. Ј дальа-ради сего просꙋдил јесем сице говорит (:бꙋдто общим никоьим језико:) даби от всих било разꙋмльно. Странщини бо овди никаковиже нист: ни вь ричех, ни вь составльѣнјꙋ бесиди. А претвоои и заваршанја ричем такова избрах, која сꙋт общенија,

илити вно́жим на́шим отми́нам обична. Сице ја процињахи го́дно би́т. А вса́кинь па́к да говори́т и пи̂шет, ка́ко ли́пље би́т сᲅдит: и по апо́столовом ізро́кᲅ, вса́кинь во својем ра́зᲅмᲅ да ᲅдово́љитсе.

Зна́но бᲅди и се́: јеже и ја̂ со о́бщеним блᲅдо́м јесем поблᲅди́л вь си́х књи́жицах: гди говоре́щ об при́днњем и књи̂жном на́шем јези́кᲅ, везди́ јменова́л и написа́л ьи јесем Слови̂нским, а достоја̂ше написа́т Рᲅ́ским: и ли́хо јᲅже послиди совершѐнја и преписанја књи́г, обличи́л јесем си́цев поблᲅ́док: об ко́јем чини́тсе оби̂лније изјавлење вь посли́дᲅјᲅщем предгово́рјᲅ.

Граматичному изказанју, об Руском језику

Предговорије.

Об језику сем, об којем разправу овди чинит, зь божьим пособом, наминихом, наипервлье знат јест триби, коьим јменом годитсе јего зват. Оь погрешенјем бо јест учиньено да језик наш сеь, коьим ми книьги пишемь и божьие служби отправльајем, зоветсе словинским: где по праведе морал би се зват Руским. Шестеро бо никогда бјаше кральество, и даже до днеска шестеро јест льудство, и шест језичних славниьихъ отмин, вь нашем народу: рекши Русјани, Лехи, Чехи, Болгари, Сервльани, и Хервати: и ови троьи послидньи обшчим себи јменом зовутсе Словинци, и Задунаинци. Јзмеджу всих пак тих народних предилов, наистарије, и осталним всим зачално јест льудство и јме Руско: и се једино давньим Гречским и Римским писательем јест било познано, и читетсе вь старих кньигах написано. А остална та вса поколенја, како сут из Русјанов произишла, тако по нуджe и јмена ньихова јесут младжа от Руского јмена: и древньим писательем нисут могла бит видома. Лихо послидујушчих биков писательи јнородии (:својеродних бо ми нимајем:) повидајут нам: како во време цара Маврицијa наипервлье Словинци преидоше чрез Дунаь, и јавишесе въ державах Римского кральества, вь коьих и до сего дне пребивајут. Јно из перва тими звахусе једином јменом Словинци: а послиди никојего пак времена, бивши обладали пространије державы, раздилише се на три кральества: и от војвод своьих прозвани бише Болгари, Сервльани, и Хервати. А јни пак загонни Рускогоже народа пошедши от востока на запад, обседоше по сеь стране Дунаја, вь разнитих державах: и основаше Лешско и Муравско, или ти Чешско, кральества. Будушчи пак, јеже Словинци непре-

станно зь Грекми и зь Римльанми војевауху, и ньиховиух немало држак завладали вјаху: потому у послидньих Греков Словинско јме учинилосе јест паче познано, неже обще всего народа Руско јме: и сија јест причинила више-реченому погришенју: да послидньи Греки во своьих кньигах спомина јут гушпе Словинско јме: и да наши литописци понепщише, будто да ви нашему народу зачатје вило от Словинцев; и будто да виху Русјани, и Лехи, и Чехи, отонуда вили симо пришли. Далихо покамниста Руско једино поколенје и јме јест познано дрiвньим писательем: и оноже превивајет во изконививчноь својек домовине, вь Руси: а остални загони вси из Руси же произидоше, и појавишесе нови гости вь странах, вь коьих сада превивајут: становито јест, јеже Руско племе и јме јест осталним всим вершина и кореника. J потому, когда хощем общим јменом objат, и разумит все наше шестеро поколенје, и всих шест језичних отмин: несподобитсе ьих звать новичним Словинским, него паче предавним и кореничним Руским јменом. J сице не Руска отмина Словинскије отмини плод: него Словинска, и Чешска, и Лешска отмина, јесут Руского језика отродки. А најпаче сеь језик: коьим кньиги пишем, и нист, и неможет по праве зват се Словинскиь, него Рускиь Кньижниь, или Дривньи језик. Перво тим: јеже сија отмина јест осталним петерим или шестерим кореника: и потому вез сумньенја родила се јест у најстаријего поколенја, у Русјанов. А второ тим: јеже сеь кньижниь језик вного подобниьи јест днешньеь Рускоь обшинноь, неже којеьнивуд Словинскоь отмине: и се се доказујет во овиx кньигах, вь раздилу јг: гди јест пописано, чим се разнит отмина Руска, от Сервскије, и от Херватскије. Смотра во ми на они тамо изпречтени разници, и вземши кьнивуд лист цирковних кньиг: везди хощем обрест десет крат вноже мист, вь коих кньиги разнетсе от Словинскије ричи, неже таковиx мист, вь коьих ви се разнили отъ Руского общинного говоренја. J потому десет крат веще згаджајутсе кньиги зь Руским общинним, неже со Словинским изговором.

Нимајем пак сциньат, будто да ви наш сеь језик вь које дривнье вриме вил добро изтежан, изправльен, овилен, и ко изреченју или ко преведенју всаких инојезичних весид паче пригоден, неже јест днес. Никогдаже во вь ньем нист вило нијединого кньижного писательа: нити коего великого и устројеного и об_

стоjалного кральества: каково днес по божjеь милости jест ово славно Рѹско господарство. Вса во наша више-речена поколенjа, зашедши во своjа тамошньа новоселjа, со времeном впадоше под овласт иних народов, чѹш Нимцев, Вѹгров, Влахов, и Тѹрков: и изгѹбише кои третинѹ, кои половинѹ ричеь своjего, отеческого jезика: и всакиь ден веще гѹбет. Гди во вь коjем народѹ нист киьижних писательев: ни кральевских приказов, и народного ѹстроjенjа или законоставjа, во властитом jезикѹ: тамо по нѹдже казитсе jезик и погиваjет. А гди jест кральествено дило, и народно законоставjе, во своjем jезикѹ ѹстроjено: тамо jезик овикаjет вит обилниьи, и от дне до дне творитсе строjниьи.

Jно потомѹ ѹ Болгар нист чесо искат: тако во тамо jезик jест изгѹбльен, да мѹ jедва слид остаjет. Ѹ Лехов половина ричеь jест от иних разниних jезиков примишена. Вь Чешских кньигах обритаjетсе jезиьк чистиьи от Лешского: далихо и он немало закальен. А Сервльани пак и Хервати тако сѹт изгѹбили своjѹ дединскѹ беседѹ, да оприч домашньего дила, ни ов каковомже ином дилѹ немогѹт коjеjе годниjе повисти сотворит: и како jест ов ньих никто написал, Хервати, ди, и Сервльани всими jезикми говорет, а ничесоже неговорет. Перва во ѹ ньих рич jест Рѹска, втора Вѹгерска, третjа Нимечска, четверта Тѹрска, пета Гречска, или Влашска, или Арбанаска. Онце тамо говоренjе jест изкажено, по примиси тѹджих ричеь: далихо по всем том смотра на граматична правила, нигдиже нечѹjетсе завлаки гласа тако правилни, ни ричеь хош своьих хош тѹджих тако чисто изриканjе, ни обличjе говоренjа приднемѹ и извирномѹ Рѹскомѹ jезикѹ тако подобно и властито: како се чѹjет ѹ Херватов. Али пак то не везди: него лихо вь jедином малом кѹтѹ земльи: около кѹпи рики, во ѹjездѹ Дѹбовца и Озльа и Рибника острогов. Онамо во во време Тѹрских послидньих прогонов, и при взетjѹ Херватскиjе столици Бихша града (:меджѹ престерми гори, и вь тежко преходна миста:) сохранило се jест херватско и Сервско вольарство. J кѹлико jест jош досели остало старого зачалного и чистого изриканjа, тамо се jест обритало, за моjего дитинства. А се потомѹ, jеже тамо дльаради стермих гор, и дльа неплодних рик, нист никаковаже преjезда ни торговства, и jнородних льѹдеь мало приходит, кои бихѹ изрок казили. Jз сѹпротивна пак окди на Рѹси,

изрикȃнје тими и граматично правило, јест никȣлико из својего миста помекньено: али пак ричь годних и нашемȣ језикȣ привластних, вного веще јест ȣ Рȣсјанов, неже ȣ Херватов, или единибȣди инди: а се дльаради приказних писем, и всаких народних дил, која на Руси домашньим језиком бивајȣт отправльана. Билорȣскиь пак језик не меньје от Херватского и от Лешского, него паче и мерже јест изкажен, и нарȣжен, и всакими страншцинами и превратми засмешен. На ȣзор произнесим чтонибȣд: вь кньижицах, коьим јест надписанје КАТИХИСИС, чтȣтсе странскије ричи, Артикȣл, Окрȣпȣл, Лȣцифер, из Дрȣкȣ: и јних веще сицевих наказ. Таможе Нимечского бесидного обличја, илити ричем состака изражанје, гди пишет: Что за ȣченје есть вь сем поздоровленји? рещ во бјаше: Какоко ученје (:или паче, каков наȣк:) јест вь сем поздрабльеньи? Таможе наказен и сȣпротивен превод из Латинска (:in statu peccati:) (вь достоинствѣ грѣха:) гди бјаше превест: Вь грешном пребиканјȣ: илити, Живȣщ вь непокајанјȣ. Сице же и по јних Кијевских кньигах все полно јест такових наказ и мерзостеь, коих нист возможно чест, без огньȣси и без возрȣшенја желȣдца на бльȣванје. Билорȣсјани во вь подивльенјȣ држет всакије Лешскије нарави, и закони, и језик, и изражат ьих настојет. Бидȣщ пак да Лешска отмина от примиси разнитих језиков преизлишно јест загньȣшена: нист чȣдо, јеже Билорȣсјани из калного стȣденца черпајȣщи, немогȣт нам подат чиста напоја.

А про превод светих божих и цирковних кньиг, које нам преведоше Греки, что речем? Нист нам триби на се откещат; дило само говорит. Несмотрим ми того: јеже сȣт преводники никоје Гречскије и Нимечскије ричи, а Латинских и довольно число, без нȣжди вь кньиги вписали: него се обличит понȣджно морајем: како сȣт Греки нашȣ беседȣ на своје копито набили: се јест, вес состак и обличје нашего језика (:по обзорȣ на свој језик:) изо дна изкратили и претворили: тако да ни он јест Гречскиь, ни он Рȣскиь језик. Гледи раздила јд.

Мелетиь Смотритскиь дльаради својего трȣдольȣбја, и дльа печалности, којȣ јест носил про общенȣ ползȣ, пишȣщ Граматикȣ, достојен јест памети и вногије хвали: и бил би доспил кещи народȣ пособније, даби се небил соблазнил по обзорȣ на Гречскије преводи: и даби небил захотил нашего

језика на Гречкије и на Латинскије ȣзори претварјат. Всакинь бо језик јмајет своја властита правила; разнита от јних: и неможетсе по јного језика ȣзорех илити правилех изправльат.

Оки ȣво всије причини ја бногократ размишльајȣщ и просȣджајȣщ, јȣже давније от двадесети лит, начал јесем думат и трȣдитсе вь језика изправльенјȣ: и помищат непрестанно всачинȣ, гдиколи моглахи что кь семȣ наминьенјȣ годно обличит и на ȣм поврат.

Я вь садашнье пак време, зрещ на шатост која се јест ȣчинила дльаради кньижних преводов: наипаче чајал јесем полезно дило сотворит: да бих сих своих мало годних, да бногодитних трȣдов неȣтабил. Проциньал бо јесем, ова помищенја или обличенја, не лихо ко изправльенјȣ, ко изтежанјȣ, и кь совершенјȣ језика: него тож и ко ȣпокојенјȣ народних сьсор бит поспишна. Моје бо присȣдженије всегда сицево јест било: јеже нити сказа језична никогоже неосȣджајет, нити изправльенје бесиди никогоже неспасајет: но сердце благочестиво и вь добродителех неȣтомно, по божјеь милости, добивајет спасенја. J посемȣ, хотја бихȣ цирковније кньиги и десет крат хȣдже преведени били вь говоренјȣ неизправном (:небельȣ вь разȣмȣ:) таково неизправльенје никомȣже неби спасенније цисти препачило. J никакоже нист достојно дльаради такових пȣлних причин цирковного раздора чинит: нити дльаради граматичних повлȣдков' соблажньатсе, и дȣховнȣ льȣбов разарјат.

Хотја пак нестројност писма и језика нист тȣлика вещ, да би дльа ньеје достонно било вь божјеь цирквe шатост чинит: једнакоже изправльенје језика, и ȣстројенје дȣховних бесид, нист сȣјетно, него паче верло полезно дило; або посабльајет кь леглъемȣ изреченјȣ, и ко ȣразȣмльенјȣ всаких благоговејних отечских дȣм, и дȣши спасајȣщих совитов. До сих бо времен бо всаких преводех наших, вь никоьих мистех бного јест ричеь, а мало разȣма. Чȣјетсе шȣм бногих нескладних, превращених и обламаних ричеь: а разȣмит ьих, и дȣшније никаковије пользи из ньих изнет нист бозможно. J посемȣ Граматично радиње, хотја оно јест злочесто, всакакоже дознавајете бит потрибно. J како блаженнь Јероним белит: Несподобитсе возгорджат малих вещеь, без коьих белики обстојат немогȣт.

А бу́дет пак кто̂ о̂т мене возпро́сит, и рече́т: Ты̂ ов своје́м се́м Граматичном изказа̂нју что́ велиш? Је́стли о́но совершено́, и ко изправльѣ̂нју језика дово̂льно? и ја̂ отвѣщу́ју, јеже немо́жет једи̂н човик всего́ зна́т: наипа́че без изпита̂нја и без сови́та и̂них: јакоже мни́ гри́шному лучилосе јест се ди́ло ди́лат без всакого совита. Изпитат бо и провидат ни об чемже ни́ст ми било како, живущему дальаради мојих грихов во отлучѣнју от човичского общѣнја и совита: и потому немогох и немогу совершит Ричила, илити ричних кньиг: вь којих би по алфавитном ряду всакие ричи разставльени и изтолковани били. И да на узор что принесу, овот ја̂ по̂мньу никоје ричи својего матерного Словинского језика, а что знаменујут, незнају: какоти јесут, Пачног, Шурја̂к, Јетерва, За̂лва, Ола̂ст, Лисја̂к, Жври́л, Просинец, Си̂чен, Свибен, Ожуја̂к, и и̂није. А вь Руском језику тож многих ричѣ̂в неразумију: какоти, Вит, Мечта̀, Оверип, Проча себѣ, Једноличен, Подлинен, и и̂них. А вь Латинском језику многих ричѣв незнају превест тако, како вь трибѣ било: се јест, како је льуди во общеном и обичном говорѣнју преводет, или изрикајут. Јно сице без допроса и совита нист возможно једином човику Ричилних кньиг содилат. А про сију Граматику сице чају и суджу: јеже вь ньеј всакије вещије тяжкости по достатку јесут изпречтени и развистрени: и лед неудобја послидујущим по мни трудольубцем претерт. И гди јесем ја̂ что презрил, или пропустил, или повлудил: лехко будет отсели и̂ним охотником обличит, и привавит, и изправит.

Писано вь Сибири: лита ҂зро́д, октобра вь з̃ ден.

Граматичного Јзказанја

Раздил А.

Об Словех.

1. Пика јест најменьше знаме вь писму: какот овди: јесут три пики.
Јз пик постајет Черта: какот овди, 130, јесут три черти.
Јз черт постајет Слово, јли Чертина: какот овди, А, Б, В, јесут три слова, три чертини.
Јз слов постајет Склад: какот овди, по, ча, ток, јесут три.
Јз складов постајет Рич: какот овди, початок, јест једна рич.
Јз ричеь постајет Бесида: какот овди, Початок мудрости јест бојазен господны, јест једна бесида

2. Кулико јест вь којем језику простих гласов: тулико морајет бит и слов. А вь Словинском језику јест кг простих гласов: и слов тулико-же: се јест

А, Б, В, Г, Д, Е, Ж, З, І, К, Л, М, Н, О, П, Р, С, Т, У, Х, Ц, Ч, Ш, Щ, Ь.

3. Чертини се дилет на Гласници, и на Негласници. Гласнии јест пет: А, Е, І, О, У. Осталније чертини се зовут негласницами: зато јеже оне себи гласа нимајут, и безгласниц јзречени бит немогут.

4. Склад коьи јест складен из двих гласниц, зоветсе Двојгласница. Двојгласници јесут дви: Ꙗ складено јз Е, А: јли јз І, А: и Ѣ, складено јз, І, Е.

5. Негласници се дилет на Шумни, и на Тонки. Шумници јесут: које дебел, јлити, шумешт глас јмајут, да ьих мали отроки јзрешт не могут. Отроки бо тонко, јли пентаво говорет сице, Бозе нас сцедрь: гди би решт шумно, Боже наш шчедрь. Шумниц јест осем: просто писани јесут, четири, Ж, Ч, Ш, Щ: а складени зь јером четириже, ЛЬ, НЬ, ДЬ, ТЬ. Осталније јесут тончици.

6. Јор (:Ь:) нист слово: но мистогласје, јлити знаме опуштенју које гласници. Нимајет бо никакова гласа: и пишетсе право лише на оних

мистех, гди опꙋшщаjем коjꙋ гласницꙋ: какот. Оъсꙋдит, Къ теби, Оь тобоjꙋ, Бꙋдъ: кь мисто Оосꙋдит, Ко теби, Оо тобоjꙋ, Бꙋди.

7. Јошще наши писци ꙋжикаjꙋт осемнадесети лишних слов:

ѕ, ѧ, ѯ, ѳ, ѱ, н, й, ї, ѹ, ѵ, ӱ, ѷ, ѷ, ѡ. э, ґ, э, є. и безаних складов, ѫ, ѩ, ы, ю, ж. Ј ми ов тих всих кь наприд-шестjꙋ хощем ꙋчинит јзывльенjе.

РАЗДИЛ В.

Јзjавльенjе ов Граматичних ричех.

Кь граматике јесꙋт никоjе ричи, коjе се кь овщем говоренjꙋ неразꙋмиjꙋт: и тим изjавльенjе јест сицево.

Ов весидних раздилех.

Весида, јлити говоренjе чловичско, раздильаjетсе на осем раздилов: и ти раздили јесꙋт: Јме, Јменика. Ричина, Медольенjе, Предложок, Приричок, Опоjенjе, и Возкликньенjе.

1. Јме јест једен раздил весиди, јлити рич, коjеjꙋ се зовет всака вещ, видна и невидна: какот, бог, чловик, нево, земльа, лип, горд, липота. гордост.

2. Јменика јест рич, коjа се кладет кь мисто јмена: какот, ја, ти, он.

3. Ричина јест рич, коjа се претвараjет по тон основам, и по разним вонменем: какот, јмаjꙋ, јмаjеш, јмает: јмаjем, јмаjете, јмаjꙋт. Јмаjи. Јмат-хошꙋ.

4. Медольенjе јест рич јменꙋ сподовна: разви что знаменꙋjет време садашньь: какот, јмаjꙋщ, ведꙋщ, водещ; или проминьено: какот, јмал, вел, водил: јман: веден, воджен.

5. Предложок јест рич, коjа се кладет пред јменом: какот, вез, во, воз, дльа, до, јз, за, ко, кроз, мед, на, над, ов, от, оприч, по, под, пред, през, прем, противк, скроз, со, ꙋ, чрез.

6. Приричок јест рич, коjа кь Јменом и кь Ричинам придикена обjасньаjет ньихово знаменованjе: какот, Ритко говорит, Липо јест спракен, Льꙋто сердит.

7. Опоjенjе јест рич, коjа спаjаjет и разреджаjет весидꙋ: какот, А, Аво, Ако, Аче, Бꙋдет, Да, Ј, Јако, Јеже, Јли, Јно, и остала.

8. Возкликньенjе јест рич, коjа знаменꙋjет разниjе сорца страсти и возрꙋхи: какот, Ах, Ох, Хаь, Хоь, Оле, Оjво.

Примети весидних раздилов.

Примети, или припадки, весидних раздилов јесꙋт ови: Число, Племе, Прегив, Претвор, Превнjанjе, Начин, Време Осова, и Творенjе.

1. Число јест троjе. Јединично: кт, Чловик, Ја, Јмаjꙋ.
Множинно; кт, Льꙋди, Ми, Јмаjем.
Двоьично: кт, Ми два чловика јмава.

2. Племе јест троjе. Мꙋжско: кт, Ов врат мой драг.
Женско: кт, Ова сестра моjа драга.
Ниjединско: кт, Ово дите моjе драго.

3. Цртеговок јест седем. Јменник, коьим се что јменујет: кт Брат, Краль, Земльа.

Зовник, коьим что призивајем: кт, Ô брате, Ô кральу, Ô земльо. Крозник јдет за предложком Кроз: Кроз брата, кральа, земльу.

Јекерник јдетъ за предложкомъ Јекер: Јекер брата, кральа, земльи.

Придивник за предложкомъ При: При брате, кральѣ, земльѣ.

Противник за предложком Против: Против брату, кральу, земльѣ.

Орудник за предложком Со: Со братом, кральем, земльеју.

4. Претворок или Узоров јменних јест осем.

Первиь узор јмен мужеских, јдущих на негласници тонки: кт Брат.

Вториь Мужеских, јдущих на Шумници: кт Краль.

Третьи Женских и мужеских, јдущих на А: кт Риба, Владика.

Четвертиь Женских, јдущих на Негласници: кт Рич.

Петиь Нијединскихъ, јдущихъ на О: кт Лито.

Шестиь Нијединских, јдущих на Е: кт Лице.

Седмиь Придивних, јдущих на Тончици: кт Велик.

Осмиь Придивних, јдущих на Шумници: кт Нишщ.

5. Прекијанје ричин јест троје.

Перво ричин јдущих на АМ: кт Јмам.

Второ ричин Јдущих на ЕМ: кт Ведем.

Третје ричин јдущих на ЈМ: кт Водим.

6. Начини ричин јесут четири.

Повидалниь, коьим что повидајем: кт, Јмам, Ведем, Водим.

Заповидалниь, коьим заповидајем, и просим: кт, Јмаь, Веди, Води.

Придиналниь се придикајет ко Опојенју: кт, Да вих јмал, вел, водил.

Неокончаниь, коьи нимајет окончаније особи, нит числа: кт Јмати, Вести, Водити.

7. Времен ричинних јест шест.

Садашнье: кт Јмам, Ведем, Водим.

Проминьено Кратко: кт Јмах, Ведох, Водих.

Проминьено Долго: кт Јмахи, Ведихи, Воджахи.

Проминьено Совершено: кт Јмал сем, Вел сем, Водил сем.

Пром: Пресовершено: кт, Бјахи Јмал, Бјахи, Вел, бјахи Водил.

Пришестно: кт Јматщу, Вестищу, Водитщу. Буду јмал, вел, водил.

8. Особи јесут три. Перва: Ја јмају, Ми јмајем.

Втора: Ти јмајеш, Ви јмајете.

Третја: Он јмајет, Они јмају т.

9. Творенје илити Овличје ксаких ричеь разлучајем по двих овзорех. Первиь овзор: Простота, и Окладенје.

Другиь овзор: Кореника, и Произведенје.

Рич проста јест, Лип, Прав, Вера, Ходим.

Рич складена јест, Прелип, Правоверје, Отходим.

Рич кореничина јест, Лип, Прав, Вера, Ходим.

Рич произведена јест, Липота, Права, Верен, Ходити.

РАЗДИЛ Г.

Об претваранјȣ јмен.

Ȣзор первиь Брат. Ȣзор вториь Краль.

	Јединица.				Внoжина.			Двоьица.
Јменник.	Ов	Брат.	Ов.	Крал.	Ови	Брати,	Кральи.	Два Брата, Кралья.
Зовник.	Ô	Брате.	Ô	Кральȣ.	Ô	Брати,	Кральи.	
Крозник.	Кроз	Брата.	Кроз	Кралья.	Кроз	Брати,	Кральи.	
Јзкерник.	От	Брата.	От	Кралья.	От	Братов,	Кральек	Двејȣ Братȣ, Кральȣ.
Придивник.	При	Братѣ.	При	Кральѣ.	При	Братѣх,	Кральѣх.	
Противник.	Ко	Братȣ.	Ко	Кральȣ.	Ко	Братом,	Кральем.	Двѣма Братма, Кральма: или Братома, Кральема.
Орȣдник	Со	Братом.	Со	Кральем.	Со	Братми,	Кральми.	

Ȣзор третьи Рива. Ȣзор четвертиь Рич.

Јединица.				Внoжина.			Двоьица.
Ова	Рива.	Ова	Рич.	Ови	Риви,	Ричи.	Двѣ Ривѣ, Ричи.
Ô	Риво.	Ô	Рич.	Ô	Риви,	Ричи.	
Кроз	Ривȣ.	Кроз	Рич.	Кроз	Риви,	Ричи.	
От	Риви.	От	Ричи.	От	Рив,	Ричев.	Двејȣ Ривȣ, Ричјȣ.
При	Ривѣ.	При	Ричи.	При	Ривах,	Ричех.	
К	Ривѣ.	Ко	Ричи.	Ко	Ривам,	Ричем.	Двѣма Ривама, Ричма.
Со	Ривојȣ.	Со	Ричјȣ.	Со	Ривами,	Ричми.	

Ѹзор пѣтиь Лито.				Ѹзор шестиь Лице.			
Ово	Лито.	Ово	Лице.	Ова	Лита,	Лица.	Двѣ Литѣ, Лици.
Ô	Лито.	Ô	Лице.	Ô	Лита,	Лица.	
Кроз	Лито.	Кроз	Лице.	Кроз	Лита,	Лица.	
От	Лита.	От	Лица.	От	Лит,	Лиц.	Двѣју Литу, Лицу.
При	Литѣ.	При	Лици.	При	Литѣх,	Лицѣх.	
Ко	Литу.	Ко	Лицу.	Ко	Литом,	Лицем.	Двѣма Литма, Лицма:
Оо	Литом.	Оо	Лицем.	Оо	Литми,	Лицми.	Или Литома, Лицема.

Обличѣније на прѣткоу пѣрвиь, и вторіь.

Јменик Јединичниь претвора 1го и 2го.

1. Ко пѣрвому ѹзору пристојет јмена Мужска, која се завершајут на негласници Тонкије: какот рав, кров, Бог, град, мраз, волк, вол, сом, син, столп, глас, тат, грих.

2. А ко второму ѹзору пристојет, која се кончѣт на негласници Шумније: сѣ јест, на ДЬ, Ж, ЛЬ, НЬ, Ч, Ш, Щ: и на Ц, и Ь: кт, дождь, муж, краль, конь, бич, кош, птиц: старец, рань, жрѣбець, змиь, знојь, вуь.

3. Господар, цар, кнез, пастир, по кметском и по давном изроку, изрикајутсе сь привавју негласници Ь, и јдут по втором ѹзору, сице: гсдарь, царь, кназь, пастирь, ô господарју, царју, кназју, пастирју, кроз гдарја, царја, кназја, пастирја. со гдарјем, царјем, кназјем, пастирјем, от господарѣь, царѣь, кназѣь, пастирѣь. А по чистом изроку претварајут се воздиль пѣрвого ѹзора: кроз господара, цара, кнеза, пастира со господаром, царом, кнезом, пастиром. От господаров, царов, кнезов, пастиров. Оиже, гост, госта: а не гость, гостја.

4. Ко пѣрвому прѣтвору пристојет јмена јдуща на О, ако будут умењшална от мужских, или властита мужска: кт, Борко, Владко, Вучко, Миланко, Мирко, Рајко, Станко, Старко, Стојко, Лешко, Мешко: Данило, Манојло, Михајло: сице, ô Владко, кроз Владка, со Владком. Јзномѝ Мико, Михо, Јво: и ако јест јощще које јно, сице долгим влаком побличено. Сицева во јдут по трѣтјем ѹзору, ô Мико, кроз Мику, со Микоју.

5. Народна и Помистна јмена (:вь јединичном, и во двоиьчном числу, во всих прегивех:) јмајут двојако творѣније. Јли во ьим се привавльајет прирастниь склад ЈН: сице вь

наро́дних, Болга́рин, Сѐрбин, или Сѐрбльин, Хервати́н, Гре́чин, Вла́шин, Ву̀грин, Жидовѝн, Пе̂рсин, Ту̀рчѝн, Тата́рин, Хара́пин, Ормлья́нин, Арбана́син, Нимчи́н, Хиспа́нин, Фра̂нчин, Англичанин, Дача́нин, Свидѝн, Цига́ни̇н, Јндија́нин: и вь поми̂стиних: Римлья́нин, Московлья́нин, Столи́чанин, Ки́јевльанин, Смоле̂нсчанин, Дубро̂вчанин, Но́вградјанин, Бе́лграджанин, Самарјанин, Бене́тчанин: и вь ови́х о̂бщих: Христја́нин, Болья́рин, Властѐлин, Пога́нин, Градја́нин, Наро́джанин, Землья́нин, Мирја́нин, Станья́нин, Двора́нин. Зовни̂к: о̂ Болга́рине, Римлья́нине, Христја́нине. Кроз Болга́рина: и оста̂ло.

6. Јли се изрика́јут без прира́стка: сице, Болга̀р, Сѐрбель, Херва̂т, Ле́х, Че́х: Арбана́с, Англинец, Вла́х, Ву́гер, Гре́к, Да̂к, Жи́дов и Жи́д, Нимец, Ормлья̀н, Пе̂рс, Тата́р, Ту́рок, Хара́п, Хиспа́н, Фра́нок, Сви̂д, Цига̂н. Јндија̀н. Римлья̀н, Московлья̀н, Столи́чан, Ки́јевльан, Смоле̂нсчан, Дубро̂вчан, Но́вграджан. Христја̀н, Болья̂р, Властѐл, Пога̀н, Граджа̀н, Наро́джан, Землья̀н, Мирја̀н. Зовни̂к: о̂ Болга́ру, Сѐрбльу, Херва̂ту, Ле́ше, Чеше, Арбанасе, Англинче, Вла́ше, Ву̂гру, Гре́че, Да̂че, Жи́дове, Жи̂де, Ни̂мче, Ормлья́не, Пе̂рсе, Тата́ру, Ту̂рче, Хара́пе, Хиспа́не, Фра̂нче, Сви̂де, Цига̂не, Јндија́не: о̂ Римлья́не, Московлья́не: о̂ Христја́не, Болья̂ру, Власте́ле, Пога́не, Граджа́не, Наро́джане, Землья́не, Мирја́не: кроз Христја́на: и оста̂лно.

7. Ру́сјанин, и Ру́син: о̂ Ру́сјанине, Ру́сине. Ови Ру́сјани, и Ру́си: Ру́сјанов, и Ру́сов.

Зовни̂к Једини́чнь 1го и 2го.

1. Коне̂чна сло́ка Г, З, К, Х, Ц, премиња́јутсе овди́ на шу̂мна: сице, Бо̂г, кне̂з, своја̂к, ву́јец, Вла́х, Скомра́х, сирома́х: о̂ Бо́же, кне̂же, своја̂че, ву̂јче, Вла́ше, Скомра́ше, сирома́ше. Небог, или небо́жец, о̂ небо́же, и небо́ре. Синок, о̂ си̂нко. Во̂з, дро̂з, мра́з, сли́з: о̂ во́зе, дро̂зе, и ост:

2. Госпо̂д, господа̂р, господи́н: о̂ госпо̂де, о̂ господа̂ру, о̂ господи́не: и сь обсиче̂нјем, о̂ Го́споди.

3. Кончи́на Р присто́ит ко пе̂рвому узо́ру: лише зовни̂к твори̂т на у: кт҃, дибер, о̂ ди́беру: о̂ Влади́миру, о̂ Ми́тру, о̂ Хе́ктору, о̂ Алекса̂ндру. А кончи́на Ц присто́ит ко вто̂рому узо́ру: лише зовни̂к твори̂т на е: кт҃, ста́рец, о̂ ста̂рче: доброди́јец, о̂ доброди̂йче.

4. По Ру́ску, и по Херва̂тску, јменни̂к може́т стоја́т вь ми́сто зовни̂ка: кт҃, о̂ кне̂з Богда́н бу́ди милостив: вь ми́сто: о̂ кне̂же Богда́не. Ходи́ си́мо братец: за бра́тче. Ј си́це ко вси́х претво́рех.

5. А вь пи́снех мо́жет и зовни̂к стоја́т вь ми́сто јменни̂ка: какот овди́,

Још наꙋче весидити доврињ Марко Краљевищꙋ,

А нато му одговори Радосаве Сиверинче.

Просто вјаше рещ: Марко Краљевищ, Радосав Сивеñинец.

6. Превратно Лехи от кинчини К, творет зовник на ꙋ: о простакꙋ, о чловекꙋ, о ꙋченикꙋ. Ј Смотрицкињ пишет, о Маркꙋ. Реци, о простаче, о чловиче, о ꙋчениче, о Марко.

7. Јмена Гречка, која ꙋ Греков јдꙋт на ОС, а ꙋ нас на АЬ, ЕЬ, ІЬ, ОЬ, и на Р, влꙋдно се творет ꙋ нас на Е: кт, Николањ, Архелањ, Алексењ, Јꙋрењ, Дињ, Антоњ, Васиљ, Григорјњ, Сисоњ: зло о Николае, о Алексје, о Георгје, о Александре, о Прохоре. Право пиши: о Николајꙋ, о Архелајꙋ, о Алексејꙋ, о Јꙋрјꙋ, о Дијꙋ, о Антонјꙋ, о Василјјꙋ, о Григоријꙋ: о Сисојꙋ, о Александрꙋ, о Прохорꙋ: оприч јединого Петер, о Петре,

Крозник Јединичнињ 1го и 2го.

1. От јмен знаменꙋјꙋщиꙋ Душатије, илити Живꙋщије вещи, крозник идет на А: кт Хвалите господа. Коња и јездеца оваллил јест вь море, Тож виваjет и об мертвих осовах: кт, Погревоше мертвеца: или, мертва човика.

А от знаменꙋјꙋщих Недꙋшатије вещи, крозник се творит једнак јменикꙋ: кт, кроз град; ов камен: за рꙋбеж. Сицеже јдꙋт и која незнаменꙋјꙋт дꙋшатих осов по јединꙋ, но по вногꙋ: кт народ, говор, сојем, скот, полк: кроз народ: и остално.

2. Блꙋдно адда јест речено: Бꙋди ми вь Бог защитител: псалом. 30, Порази всак первенец: пс. 77. Сотвориша телец: пс. 105. Јзтнит ы ыко телец: пс. 28. Право реци: Бꙋди ми вь Бога защитителља: Поразил јест всакого первенца: Сотвориша телца: Јзтнит је ыко телца. Зложе јест речено: Бог спасет Сиjона: пс. 68. Положиша Јерогалима вь овощное хранилище: пс. 78. Поразшему Египта: пс. 135. Право реци: Бог спасет Сиjон. Положиша Јерогалим. Поразившему Египет

Јзкерник Јединичнињ 1го и 2го.

1. Јкерник сењ изходит на А, а не јнако. Sатож обличањ: Паче камене честна, пс. 18. Домꙋ Іыковља, пс. 113. Томꙋ пꙋти нит. Прошлого годꙋ. Право реци: Паче драга камена. Дома Јаковља. Томꙋ пꙋта нит. Проминњеного года.

Се творенје на ꙋ, јест Лешщина. Лехом во јест верло обичен сењ изрок: Того часꙋ, того рокꙋ, зь вокꙋ, зь глодꙋ. Реци: Того часа, того рока, из вова, от глада. Јзкер камена, корена, пламена; ремена, гортана, степенња, сежња: а

не јзкер камене, корене, пламене, гортане, степене, и јна.

2. Јменник словет, прегиб кореничниь: а остали прегиби словȣт производни. Производни прегиби, вь никоьих јменех јесȣт, јменникȣ равни числом складов: кт, орел, орла. А вь никоьих сȣт долши от јменника једним складом: кт, дивер, дивера. Гди пак сȣт равни, и гди долши: не вь јнов, неже вь Херватсков језичнов отмине, можетсе подат правило. Производни во прегиби јесȣт равноскладни со јменником, гдиколи (:по Херватсков отмине:) вь послидньем складȣ јменниковом, стоьит гласница А, не протегньена високим влаком: кт, Витал, Павал, вȣвань, огань, вравац, отац, остан: Витла, Павла, вȣвньа, огньа, вравца, отца, остна. Сунце, ован, овна: лапат, лапта: папар, папра: сан, сна.

3. Јзнимльȣтсе јмена складена: и ова растȣт једним складом: кт, образ, образа: заклад, заклада.

Ј која сȣт неȣдовно изговорна, дальа ради сошестја вножих негласниц: какот, јездац, јездаца: вравчац, вравчаца. Претвердо во би било изреченје, Јездца, вравчца.

Ј тȣджа јмена тож растȣт: кт, Јван, Степан, Ладан, Шапран: Јвана, Ладана. Оприч Петар, Павал, Марац, Петра, Павла, Марца.

4. А гди коли пак вь послидньем складȣ Хервати изрикајȣт Е, І, О, или Ȣ: или гди бȣдет А повлично високим влаком: тамо се производни прегиби творет сь прирастенјем: кт, пепел, пепела, пелин, пелина, кȣколь, кȣкольа, лавȣд, лавȣда, чȣвар, чȣвара,

По Рускȣ.

	Е.		Е.
Пливел,	пливела.	Павел,	Павла.
Пепел,	пепела.	Вител,	Витла.
Корен,	корена.	Сичен,	Сична.
Пламен,	пламена.	Грȣден,	Грȣдна.
Сивер,	сивера.	Витер,	витра.
Бисер,	бисера.	Свидер,	свидра.
	О.		О.
Огон,	огона.	Огонь,	огньа.
Ȣрок,	ȣрока.	Јарок,	јарка.
Сопот,	сопота.	Лакот,	лакта.
Грохот,	грохота.	Ногот,	ногта.

По Херватскȣ.

	Е.		А.
Пливел,	пливела.	Павал,	Павла.
Пепел,	пепела.	Витал,	Витла.
Корен,	корена.	Сичан,	Сична.
Пламен,	пламена.	Грȣдан,	Грȣдна.
Сивер,	сивера.	Витар,	витра.
Бисер,	бисера.	Свидар,	свидра.
	О.		А.
Огон,	огона.	Огань,	огньа.
Ȣрок,	ȣрока.	Јарак,	јарка.
Сопот,	сопота.	Лакат,	лакта.
Грохот,	грохота.	Нохат,	нохта.

Овако из разнитих јменниковних кончин (:Пепел, Витал:) можетсе познат, гди јест вит, или невит прирастенјȣ. А гди сȣт једнаки јменники (:Пепел, Вител:) неможетсе знат, зач једен растет, Пепела: а другиь нерастет, Витла: а не Витела. Јз Херкатского адда изрока јест трива правило творит овди, и на јних никовьих мистех: како хошем изказат овди ниже: под крозником вноживним и при превијанјȣ ричини.

5. От Безг, Зид, Лед, Лев, Лов, Пень: нереци по Лешскȣ, Јзкер Безȣ, Здȣ, Лдȣ: Лва, Лва, Пнья: него реци: Безга, Зида, Леда, Лова, Лева, Пенья.

Придивник Једииничинь 1го и 2го.

1. От јмен јдȣщих на Г, К, Х, творитсе придивник по Рȣскȣ, и по Херватскȣ, на Гѣ, Кѣ, Хѣ: при Богѣ, зракѣ, дȣхѣ. А по јних отминах, на Зѣ, Цѣ, Сѣ: при Бозѣ, зрацѣ дȣсѣ.

2. Ризво говорещ, опȣщајетсе двојгласница Ѣ: и от тонких кончини придивник се изрикајет на I, или Е: при Брати, и при Брате. А от шȣмних, на I: при Кральи, при Огньи, при Мȣжи, при Дитищи. А на Е, не съ тол ладно, при Кралье, при Огнье.

3. Рȣсјани часто, а Херватн всегда, творет придивник једнак противникȣ: то јест, на Ȣ: и велет, при Богȣ, при чловикȣ, при Братȣ, при Кральȣ.

Тож се чинит и въ јних всих претворех, јмен обстојних, јеже въ мисто придивника јединичного везди липлье ȣживајем противника: кт. при литȣ, при лицȣ.

4. Потомȣ адда, что смо рекли, ов прегив вногорлично се может изрещ: сице.

При Богѣ: при Боги: при Боге: при Бозѣ: при Бози: при Бозе: при Богȣ.

При зракѣ, зраки, зраке: зрацѣ, зраци, зраце: зракȣ.

При дȣхѣ, дȣхи, дȣхе: дȣсѣ, дȣси, дȣсе: дȣхȣ.

При Братѣ, врати, брате: при вратȣ.

При кральѣ, кральи, кралье: при кральȣ.

При ногѣ, ноги, ноге: нозѣ, нози, нозе.

При рȣкѣ, рȣки, рȣке: рȣцѣ, рȣци, рȣце.

При сохѣ, сохи, сохе: сосѣ, соси, сосе

При литѣ, лити, лите: при литȣ.

При лици: лицȣ.

Противник Једииничинь 1го и 2го

Ов прегив јмајет дви кончини: једнȣ на Ȣ: а другу на ОВИ по првом, или на ЕВИ по втором ȣзорȣ:

кт Равȣ, равови : кровȣ, крововки : дрȣгȣ, дрȣгови: градȣ, градови: кнєзȣ, кнєзови: мракȣ, мраковн: волȣ, волови: шȣмȣ, шȣмови: синȣ, синови: столпȣ, столпови: мирȣ, мирови: гласȣ, гласови: татȣ, татови: грихи, грихови. Дождьȣ, дождьєви: мȣжȣ, мȣжєви: змијȣ, змијєви: кральȣ, кральєви: коньȣ, коньєви: врачȣ, врачєви : Милошȣ, Милошєви: дитищȣ, дитищєви : старцȣ, старцєви. Али Хервати николиж неȣживајȣт тоје кончини на ВИ: и зн кметскȣ јȣ почитајȣт.

2 Нє право адда се велит, Царєви, Господєви. Реци, Царови, Господови: илити паче, Царȣ, Господȣ. Всякомȣ пȣти, пс: 35. Неясити пȣстинномȣ, пс. Гортани моємȣ, пс. 21. Камени, Стєпєни. Поправи, и реци: Всакомȣ пȣтȣ. Нејаситȣ. Гортанȣ мојемȣ. Каменȣ, Стєпєньȣ: и остално.

Орȣдник Јєдиничниь 1го и 2го.

1. Первиь ȣзор творит ОМ: вториь ВМ т, зь Братом, сь Кральєм. Кончина Р, творит ОМ: а Ц, творит ВМ: кт, зь Господаром, сь Пастиром, сь Чȣваром, сь Миром. Со старцем, сь вȣјцем, со зајцем. Пȣт чинит Пȣтом, и пȣтем.

2. Пред Царем Господем, пс. 97. Гортанем своим, пс: 113. Влєом, пс:

22. Реци, пред Царом, Гдом, Гортаном. Влєјем.

Јмєнник Множиниь 1го и 2го.

1. От кончин Г, К, Х, сєь јмєнник (:по Рȣскȣ и по Херватскȣ:) твориться на Ги, Ки, Хи: кт, Дрȣги, Овојаки, Онромахи: а по Сербскȣ, и по Лєшскȣ, изходит на Зи, Ци, Си, кт, Дрȣзи, Овојаци, Онромаси

2. А по избиткȣ, и по припростом изрокȣ, двојескладни јмєнники преминьајȣтсе на Ове, и на Вє: (:илити стерпнијє, на Ови, Еви:) кт, Рави, мрави, дрȣги. Равовє, мравовє, дрȣговє, градовє, кнєзовє, волковє, воловє, тримовє, столповє, дворовє, братовє. Орли, Овни: Орловє, Овновє. Дождьєвє, мȣжєвє, кральєвє, коньєвє, шишєвє, птищєвє. Ј Равови, мравови, и ост: Синовє, пс: 4. Бисовє, пс: 94 Змијєвє, пс: 148. Врачєвє, пс: 87. Липльє и правијє, Сини, Биси, Змиьи, Врачи.

Јно овличи, јеже око заверщенијє на Ове, или Ови, неовритајетсе јнако, него тројескладно: лише вь Рȣсков и вь Лєшсков отмине слишитсе и долже: кт, Татаровє, Наливајковє: за Татари, Наливајки.

3. А јнијє кончини, на ЈВ, и на В, јесȣт згола сказни и мерзки : кт Царјє, Братјє, Кнєзјє, Пастирјє, звирјє дȣбравни, пс: 103. Пȣтјє,

Татје: Мȣжје, Отражје, Господје, Голȣвје, Жерјавје, Лавȣдје, Пинезје, Чȣварје, Господарје: Рȣбежје, Ковачје, Палошје. А Јошще горе, Овидителе, пс: 26. Пријателе, Крагȣле, Метȣле: Отепене, Камене, Гражане.

Право се белит: Цари, Брати, Кнези, Пастири, Звири, Пȣти, Тати: Мȣжи, Отражи: Господи, Голȣви, Жерјави, Лавȣди, Пинези, Чȣвари, Господари: Рȣбежи, Ковачи, Палоши. Овидительи, Пријательи, Крагȣльи, Метȣльи: Отепеньи, Каменни, Граджани.

4. Тојже повлȣдок се чинит и вь придивних: пишȣт ЩО, вь мисто ЩИ: Оинове Оффремли налецајȣще и спијȣще лȣки, пс: 77. Бихом веселающеса, пс: 125. Реци, Оини Оффремоки напинајȣщи и спрȣжајȣщи лȣки. Бихом веселещи се: или паче, весели.

5. Христјанин, Больарин, Властелин, Господин, Мирјанин, Поганин: и Помистна, да Народна јмена: кт, Граджанин, Народжанин, Земльанин, Московльанин, Столичанин: Рȣсјанин, Болгарин, Херватин, Србин, Гречин, Персин, Тȣрчин, Францин, и остална, во всем вножинном числȣ отмишȣт прирастниь склад ИН: и творетсе сице, Христјани, Больари, Властели, Господи, Мирјани, Погани: Граджани, Народжани, Земльани: Рȣсјани, Болгари, Херватi, Србли, Греки, Перси, Тȣрки, Франки: и остална.

6. Зовник вножинниь во всих претворех, јест једнак сь јмениином.

Крозник Вножинньи 1го и 2го.

1. Оеь прегиб по Херватскȣ изходит на О: кроз Брате, кроз Кральe. Ј вь царских кньигах 4, вь главе 18, чтетсе сице: Ј изведе цар Асирјьскиь Самарјане вь асирију Ј сице липо се разлȣчајет крозник от јменника. А Рȣсјани и Лехи творет сеь прегиб на I: и не могут разлȣчит крозника, от јменника: и вного крат ьим постајет неȣдовно разȣмиије: и по нȣже никогда морајȣт ȣживат јзкерника вь мисто крозника, и говорет сице: Побили сȣт Перси Тȣрков: вь мисто недоȣмного изреченја сицева: Побили сȣт Перси Тȣрки. А по Херватскȣ, вез недоȣмја сице се изрикајет: Побили сȣт Перси Тȣрке. Сицеж велет вь писни,

Кажите ми клете Тȣрке:
Да корвавим биле рȣке.

2. Али овличаь: јеже Јзкерник может стојат вь мисто крозника, лиш вь јединичном, и во вножинном числу, а не во двоьичном: вь јменех вещеь дȣшатих, а не вь вездȣшних: и то лише вь мȣжском племену, а не вь јном. Тож и вь јменниках, и вь придивних јменех: кт: Јего, Го, за Би: Нас, Вас,

Ньих, Ьих, за Ни, Ви, Jе. Мовьих, Твоих, Оковьих, за Моје, Твоје, Своје. Ми льубим вас своьих добрих пријательев. Вь мисто: Ми льубим ки своје добрије пријатели. По Херватску: ми льубим вас своје добре пријателье.

3. Вь мисто кончини В, мерзко и влудню се чтет вь никовьих мистех поставльено JЯ, или Я: кт. Возложат на олтар твоь телца, пс: 50. Вгда разнетвит небесниь царја, пс: 67. Свызати царја ьих пути, пс: 129. Упокати на кнызы пс: 117. Умудряы младенца, пс: 18. А вь jних мистех пракије стоьит, И: кт, Поразившему цари велија, пс. 135. Jзби цари крипки, пс: 134. Порази изики многи пс: 134. Сохраних пути жестоки, пс: 16. J разбијет младенци твоја, об камен, псал: 136.

Все поправи сице: Возложет на олтарь твоь телци: или телце. Когда разлучајет небесниь цари: или царе. Свезат цари ьих (:или царе ьих:) путми. Надијатсе на кнези: или на кнезе. Jже умудрајет младинци: или младинце. Jже јест поразил цари (:или царе:) великије. J избил цари крипкије. Поразил јазики (:или паче, народи, или народе:) многије. Сохраних пути (:или путе) жестокије.

А просто и право по Херватску, сице: Jже јест поразил царе велике: и избил царе крипке. Поразил народе многе. Сохраних путе жестоке.

4. Вьих претворов јмена, облтојна и придивна, ако на концу, или вь конечном складу, јмајут ова слова, Г, К, Х, могут је преминит вь З, Ц, С. Али то лише вь оних мистех: гди Херватии на кончине, или вь конечном складу, изрикајут I: какот от јмен, Друг, Пророк, Влах: Кньига, Рука, Соха: Благо, Млико, Брухо: Драг, Велик, Тих: Херватии.

Вь придивнику велет: При кньиги, при руки, при сохи: а вь мужеских и вь нијединских, при другу, при пророку, при Влаху: при благу, при млику, при бруху, и по кметску, при други, при пророки, при Влахи: при благи, при млики, при брухи. Премина при Друзе, Пророце, Власе: при Кньизе, Руц, сосе: при Благе, Млице, Брусе.

Вь јменнику Херватии велет: Ови Други, Пророки, Влахи: Ови Драги, Велики, Тихи, Мужи.

Премина Друзи, Пророци, Влаги: Дрази, Велици, Тиси, мужи. Херватии: при Других, Пророких, Влахих. Драгих, драгим, драгими. Великих, Великим, Великими. Тихих, тихим, тихими.

Премина. При Друзех, Пророцех. Власех. Дразих, дразим, дразими. Велицих, велицим, велицими. Тисих. тисим, тисими.

5, А гди Херватии изрикајут В, (:хоћи ти вь јних Отминах будет I:) тамо непреминна стојет слова Г, К, Х:

Какот вь сем крознику вножинном, мужских імен, Херватй велет: Кроз Друге, кроз Пророке, кроз Влахе. Кроз Драге, Велике, Тихе, Муже.

І вь женских, вь ізкернику јединичном: От Књиге, от руке, от сохе. От Драге, от Велике, от Тихе Жене.

І вь імениику, да Крознику вножинном: Обе Књиге, Руке, Сохе. Обе Драге, Велике, Тихе Жене. Кроз Књиге, руке, сохе. Кроз Драге, Велике, Тихе Жене.

А по Руску, на Ги, Ки, Хи: Кроз Други, Пророки, Влахи. Кроз драги, велики, тихи мужи. От књиги, руки, сохи. О драги, велики, тихи жени. Оби драги, велики, тихи жени. Кроз књиги, руки, сохи. Кроз драги, велики, тихи жени.

6. Херватй во всих имениках: и вь придивних именех, мужского племена, уживајут Ізкерника вь место Крозника: кт, Добри доврих љубет. А невимо зач вь овстојних именех тогож нечинет: невелет во, Други другов љубет: него велет, Други друге љубет. А вим вь оводвих мистех једнака јест прича: и право се велит оводвоје: Добри други добре друге љубет: и Доври други добрих другов љубет.

7. А вь женском и вь нијединском племену неможет Ізкерник стојат вь крозника мисто. Добро во сло-вет вь мужском племену: Ја ћи кормљу: и Ја јего кормљу. А вь женском нерецй, Ја јеје кормљу: но лише, Ја ју кормљу. Онцеж добро: призови мојих пријатељев: Призови моје пријатеље: и призови моје пријатељи. А вь женском не добро: Призови мојих сестер: него лише, призови моје сестри: или сестре.

Вножинни Ізкерник 1го и 2го.

I. Вса имена первого и второго претвора, липо и правилно се творет на ОВ, и на ЕВ: кт, Равов, голубов: Левов, жерјавов: Другов, верлогов: Градов, Лавудов: Мразов, Кнезов, обравзов: Волков, свидоков: Волов, постолов: Јармов, разумов: Онинов, Христјанов, граджанов, снов, от сон: Столпов, потопов: Дворов, дниверов, пастиров, господаров, царов: Терсов, влагов, обрусов: Татов, хертов, сопотов: Грихов, сиромахов. Зајцев, стрицев, старцев: Змијев, ратајев: Пужев, рубежев: Врачев, крајачев: Кошев, палошев: Птичев, дитишев: Дождьев, слидьев: Краљев, пријатељев: Коњев, степењев. Ово, велим, јест најлипље и најправје изглашање: и сице говорет Херватй. Али по невриженју веснних умитељев: и по вногих отминах нашего језика: постало јест овди (:и на иних мистах:) вного разниц, и незгодја, и сказ.

2. Смотри́цкинь чині̂т се́ь пре́гиб јменни́ку једини́чному сподо́бен: кт, от Проро̂к, от јаре̂м, от во́ьин, от Римльа̂н, от клевре̂т, от оте̂ц, от ходата̂ь, јере̂ь, мраві̂ь, зно̂ь, крагу̂ь, льубодеь.

А от ни́ковьих чині̂т дви̂ кончи́ни: кт, от тих дру̂г, и друго̂в: От до̂м, и домо̂в: От си̂н, и сино̂в: От гри̂х, и гри̂хов: От жре̂ц, и жерце̂в: От вра̂ч, и враче̂в: От мыте̂ж, и мытеже̂ь: От свѣдите̂ль, и свѣдитель̂еь. От Пастире̂ь, от господе̂ь.

3. По Херва̂тску (:како смо ре́кли:) все́ и́дет пра́вилно на Ов, и Ев: оприч ни́ковьи ма́ло јме̂н: се́ јест, Ко̀нь, Кра́т, Ла́кат, Нова̀ц, Но́хат, Ота̀ц, Па̀с, Пи́нез. Јскер Ко̂нь; три́х Лака̂т, нова̂ц: от нохâт: на́ших ота̂ц: от па̂с, от пине̂з: вного Кра̂т. Ја́лити, Лако̂т, ного̂т, нове̂ц, оте̂ц, пе̂с. Му̂ж, от муже̂в, и муже̂ь, и мужи̂ь. От Льуде̂ь, и льуди̂ь. Не реци́, от власи̂ь, грошиь, зуби̂ь, мисеци̂ь: него от власо̂в, гроше̂в, зубо̂в, ми́сецев.

4. А вь ј̂иних вно̂гих ј́менех, оприч пра́вилного творе̂нја на Ов, Ев, (:ко́је јест оби́чно льу̂дем племени́тим, и чисти́је бе́сиди врнгу̂шним:) по дру́гом облі̂чју твори́тсе се́ь пре́гиб сподо́бен јменни́ку једини́чному: али та́ко, да бу̂дет висо̂кинь за́влак на коне̂чном скла́ду ј́зкерника: или ј̂инако да бу́дет вь за́вла́кех разни́ца: ка́кот вь овѝ: Ов конец, Проро̀к. Посто̀л, Сапо̀г, Об̀лок, Орѐл, и вь ј̂иних равного за́влака ј́ме̂нех: От ти́х коне̂ц, проро̂к, посто̂л, сапо̂г, обло̂к, оре̂л. Ј нај́па́че от јме̂н, ко́ьимсе придиваjет прира́сток ІН: кт Болга́р, Вла́х, Ту́рок: От Болга̂р, Вла̂х, Туро̂к, (:или па́че Ту̂рков:) от Тата̂р, Хара̂п, Ормаьа̂н, Хиспа̂н, от Гре̂к, от Херва̂т. От Христја̂н, Римльа̂н, власте̂л, граджа̂н, земльа̂н, мирја̂н, пога̂н.

До̂лгинь за́вла́к пре́хо́дит во висо̂кинь. кт, Ни́мец, Ву́гер, Кра́ньец: Јз Ни̂мец, из Вугер, из Кра̂ньец. Али и от ти́х наро́дних јме̂н, не́ от вси́х и́дет тако́во творе́нје: пра́во во се вели̂т, От Ру́сјанов, и от Ру́сов: От Се́рвов, Пе́рсов, Ле́хов, Че́хов, Слови̂нцев, Фра̂нков: а не́, от Ру́сјан, ли́бо Ру̂с, Се̂рв, и оста̂лно.

5. А гди јест О̂стринь за́клак, та́мо ни́какож ли̂по нестоьи̂т то́ обсиче́но́ творе̂нје: кт, Ца́р, бра́т, ви́ч: ви́тер, си́вер, ви́тел: Ка́мен, Ре́мен, Пе́пел: Учи́тель, Свети́тель, Влада́тель: Пра́вителa, му́ченик, обри́занец. От ти́х Ца́рок, витров, ка́менов, Учи́тельев, правительев, обри́занцев. А не́, от Ца̂р, от витêр, от каме̂н, от мученѝк: и оста̂лно.

6. При Висо̂ком за́вла́ку то́ж се разуми́јет: кт Дру̂г, гра̂д, ста̂н: Своја̂к, чува̂р, златни̂к, краја̂ч: Госпо-

дар, ўченик: Трўдник, митник: Пе-
день, сўжень: Државник, подданник.
От дрўгов, градов, станов: От
својаков, ўчеников, трўдников, сўж-
ньев, државников. А не, от дрўг,
от стан, от својак, от ўченик:
и остално.

7. При Долгом завлаку тож: најпаче
вь складених јменех: кт, закон,
наўк, примет, завлак, приклад, за-
мир. От законов, наўков, приметов,
завлаков, прикладов, замиров. А не,
от закон, от наўк, от примет, и
остално.

8. Бенетки, Верховци, Коленовци, Но-
ваковци, Јваницщи, Кўзнецщи: и ако
јест које јно сицево поместно и
вножинно јме. Јз бенеток, из вер-
ховец, коленовец, новаковец, из јва-
ницщ, из кўзнец. Јлити, из бенет-
ков, верховцев, јваницщев, кўзнецев.

9. По Сербскў, вножиннь јзкерник
во вногих јменех, всих претворов
(оприч четвертого:) творитсе на
А, зь Долгим завлаком: сице, от
ових Брата, ових Кралья, ових
Конья, ових ривл, ових оваца, ових
коза, ових лјета, ових лица, ових
вримена: тих кнеза, тих господара,
тих мисеца. А никогда не на ОВА;
или ЕВА: тих волова, дрўгова:
тих врачева, сўжньева. Али сицево
изрикање јест сказно, и негодно
наслидовањў.

Придивник вножиннь 1го и 2го.

1. Ов прегив идет на ЕХ. Али Рў-
сјани лјплье го изрикајўт на ѲХ;
и Хервати на ИХ: при Братех,
при Кральех: при Братих, при
Кральих.

2. От кончин, Г, К, Х: при Дрў-
гех, свидокех, Влахех: и при Дрў-
зех, свидоцех, власех: или при Дрў-
гих, при Дрўзих: и остално.

3. Вь синох Божьих, пс: 88. Реци
Вь синех, или синих.

Противник вножиннь 1го и 2го

1. Творитсе једнак сь Орўдником једи-
ничним: кт, против Братом, про-
тив Кральем. Льўди чинит льўдем.

2. Непредажди звером дўш, пс: 73
Реци, Не предај звиром дўш.

Орўдник вножиннь 1го и 2го.

1. Обого прегива кончина јест МИ:
со Братми, со Кральми. Али вим
вногократ опўшщајетсе М: ако из
којего предложка, или из једније ри-
чи, бўдет мош разознат ов пре-
гив, от јменника: кт Зь двими
брати, За тими Кральи.

2. А бўдет да вь којем мистў не-
бўдет разознања: и тамо јест
трива изрешщ М: какот, Лактми
мирит: Перстми стигнўт, Прија-

тельми извидат. А не Лакти мирит, Персти стисн8т, Приjательи извидат.

3. Сицеж и при лехком разознанjу, ника jмена неотмищ8т слова МИ: кт, Зь добрими льудми пришел: Трими перстми приjал. А не, зь льуди.

4. Хервати вezди ражи изрикаj8т МИ: оприч таковиx мист, гди (:дальа состеjа негласниц:) неможетсе произгласит МИ: кт, Ови, Орли, Отци, Овни; Со овими Орли со Отци, со Овни. Невозможно во jест изрећи, Орлми, Отцми, Овнми.

Добро се велит, З8би своьими, пс: 36. Али липльe, з8бми своьими.

5. Како смо више показали ов Jзкерник8, також и овди, различно се преминьаj8т завлаки: сице,

Jеднакинь завлак. Ови воли, Коньи, Леви: Палоши, Топори, Постоли. Со волми, коньми, левми: Палошма, топорми, постолми. Ови Пси, Конци, Новци, Посли, Огньи. Со пси, конци, новци, посли, огньи.

Долгинь завлак. Ови Грихи, двори, кльучи, п8ти: Со грихми, дворми, кльучми, п8тми, ножми.

Ови Бояри, вирники, вратники, главари, господи, господари: гортани, златники, краjачи, ковачи, мет8льи, пастири, ч8вари. Со больарми, вирникми, вратникми, главарми, господми, господарми, и остално. Ови Jарки, Jарми, Кланци, В8гри, Нимци. Со jарки, jарми, кланци, в8гри, нимци.

Високинь завлак. Гради, Кнези, Враги, Стани. Со градми, кнезми, врагми, станми. А вь jних мистех jест непреминен: кт Марко, Миланко, Станко. Со Марки, Миланки. Педень, с8жень сежень: Со педньи, с8жньи, сежньи. Державник, митник, травник. Со державникми или со державники: со митникми, со травникми, или-ки.

Острињ завлак вezди стоьит непреминен: кт, Брат, перст, херт. Со братми, перстми, хертми. Jедновладец, Черноризец, Биломистец. Со jедновладци, со черноризци, со биломистци.

Со м8ченикми, зь гол8бми, зь лаб8дми: Со граджанми, народжанми, земльанми: и остално. От ногот, пинез: Со нохтми, пинезми, и пинезми.

6. Нимци и Жидови jес8т 8 Лехов наш jезик мерзко сказили: а Бил8р8сjани с8т того скаженjа вного завзели: и на сем мист8 чинет нестерпен поврат, jеже ов прегиб творет на АМИ, а придивник на АХ: сице, Братами, кральами, отцами, концами, краjами, послами. При вратах, кральах, отцах, концах: и остално.

Тож чинет и вь jних претворех: кт, Со Речами, Летами, Лицами, Оловами, Польами. При Речах,

слóвах, пóльах. За, Ричмû, Лит-ми, Лицми, Слôвми, Пóльми. При ричêх, слóвех, пóльех, или—нх.

ОБЛИЧЕНІЕ НА

ТРЕТЬИ ПРЕТВОР

Именни́к Јединичнињ 3го.

1. Ко третјему прéтвору пристóјет имена јадуща на Л, и на Є, Женского и мужскôго плéмена: какот, Ова́ Беседа, глâва, рýка, Госпóжа, књегиња, кральица.

Ова́ Тêте, Зôре, Миле: Дôре, Маре, Геле.

Óв Владика, Војвóда, Старóста: Станиша, Рáдоња, Грујица.

Ов Рâде, Стâна, Грýве: Нóје, Јóзке, Јéсе, Јéфте.

2. Овамо пристóјет имена мужскâ јадуща на О, со Дôлгим зâвлаком: кт, Мико, Михо, Јво, Јуро, Бено. От Михи, Мики. Об Михóју, Микóју.

Аколи бýдет јн зâвлак: пристóјет ко пéркому прéтвору; кт, Владко, Боркò, Станко. От Владка, Боркà, Станка. Дитко, Лáдо.

Зовни́к Јединичнињ 3го.

1. Јзхóдит на О: кт, ô Мâјко, сéстро, глâво, друж́ино, сирóто. Ô владико, ô војвóдо,

2. Смотрицкињ велит: јеже имена јадуща на Жа, Ља, Ња, Ча, Ша, Ща, Ца, и Ја, творêт зовни́к на Є: кт, ô Мрéже, ô Зéмлье, ô књегиње, ô тýче, ô дýше, ô пище, ô цáрице, ô Лáдје, ô Ілије. Али тó нит во всем истина.

3. Жéнска во на ІЦА: ако сут утворенá от мужских свóјстних, кт Кральица, ваница, владичица.

И ако сут умéншâлна: кт, Сестрица, главица, овчица,

И ако сут складенà: кт, Богорóдица, Доврочиница: тькóва идут на Є, и на А кт: ô Кральице, ô сестрице, ô Богомóлице: илити, ô Кральица, ô сестрица, ô Богомолица.

Оницеж и онá, кóја се творêт от Придáвних: кт, от Див, Свет. Десињ, Стар, Шуј, Ô Дивице, Светице, десице, старице, шуйце: илити, ô дивица, светица, десница. А никоњи овакова и на О изрикáјут: Ô Дивицо, ô десницо.

От Госпóжа, и Госпа: ô Госпóже, ô Госпе.

4. Јна пак вся (:оприч тих возпоменених:) јадуша на Ца: и на Жа, Ља, Ња, Ча, Ша, Ща, Ја: творêт зовни́к на О: кт, ô птицо, клицо, жицо, гéрлицо, голубицо, ла-

стовицо. С:Кожо, гажо, рожо, межо,
Ô стражо, мрижо, велможо, хижо,
бежо, грижо, лижо.

Ô земльо, кольо, дриводельо, терпкульо, тернульо.

Ô кнегиньо богиньо, диньо, равиньо, больариньо, Русиньо, Лехиньо, Чехиньо, Влахиньо, вишньо, свиньо.

Ô тучо, драчо, качо, сичо.

Ô душо, чашо, пашо, Грубишо, Станишо.

Ô срищо, несрищо, дащо, плащо, кущо, пищо, пущо.

Ô щащо, и о щаще, от щаща.

Ô ладјо, дјадјо, градјо или гражо, змијо, судијо, сердијо, водопијо.

Ј от туджих: ô Маријо, Софијо, Наталијо, Јсторијо, Философијо.

Ô Јлијо, Јеремијо, Захаријо.

Ј липлье на А: ô Марија, ô Софија; ô Јлија, ô Јеремија: а от женских особи знаменујущих на Е, ô Марије, Софије, Наталије: а не ô Јсторије, ô Геометрије: но на О.

5. Братја, Дитја, или дитца, Господја, Кнезја, Друзја, вь јменнику и вь зовнику јесу Нијединска, и вножинного числа: и зато вь зовнику иду на А, и не јнако: кт, Ô Дитца, ô братја, ô господја. А кончина ЈЕ јест мужского племена: от Господ, брат, кнез: кт, ô наши господје, ô мили братје. слишите. А вь осталних прегибех јесу женского племена. Псалом: 122, Вь руку господьи своьи, Реци, вь руках господьи својеје.

6. Вь јменех чловичских особи знаменујущих, пристојније и почтеније се видит, творит зовник на А, нег на О: кт ô Никула, ô Војвода: ô Дубравка, ô Влашка, ô Кнегинья.

Крозник Једниничнь 3го.

1. Бране, Ноје, Јозве, Мике, Јуре, Јване, и јна Островлачна, вь производних прегибех пријемльут прирастенје: сице, ов Ноје, ô Ноје, кроз Нојету, Јзкер Нојети, при Нојете, ко Нојете, со Нојетоју. А по Херватску: Јзкер Нојете, при Нојети, ко Нојети.

2. А Раде, Стане, Грубе, Буче, Пере, Паве: Зоре, Јаге, Миле, Јеле, Маре: и Мико, Михо, Јуро, Јво, Бено: и ако јест које јно долгим влаком повличено: произглашајутсе сь прирастенјем, и без њего: кт, Кроз Раду, и Радету: кроз Миху, и Михету. Јзкер Ради, и Радети: от Михи, и Михети. Јли, от Радете, от Михете.

Јзкерник Једниничнь 3го.

1. Смотрицкиь овди чинит разлученје вь знаковницах, илити вь конечних несгласницах: и велит, јеже јмена јмајуща Тонкије знаковници,

чинет Јзкерник на И: кт, Рива, Олава, Книга: Јзкер Риби, Олави, Книги.

А имена идуща на Шумније знаковници; се јест, на Жа, Ља, Ња, Ча, Ша, Ща, Ја, творет Јзкерник, јединичинь (си Јменник, да Зовник, вножинније:) мужска на І: а женска на Ѧ. А крозник вножинниь мужска на Ы, или Ѧ: а женска једино на Ѧ: какот,

Мужска: Тоь, Пијаница, Јуноша, Велможа, Захарија, Предотеча.

Женска: Таја Пијаница, Душа, Мрежа, Анастасија, Луча.

Муж: От того Пијаници, Јуноши, Вельможи, Захарјьи, Предотечи.

Жен: От тоја Пијаницѧ, Душѧ Мрежѧ, Анастасјѧ, Лучѧ.

От тоја Равиньѧ, Гординьѧ, Оветиньѧ, Мтиньѧ, Ладѧ.

(Совлачаь Лешчину: и неговори, ов Пијаница: но ов Пијанец, ова Пијаница: какот, ов старец, ова старица:).

2. Ми пак такова правила нехвалим: зато јеж весиду чинит двојвену, и неизразумну, и слишит мерзку. Аво гди јест трива различно чинит прегивом окончанје: тамо нист разници: рекши меж Јменником јединичним, и меж производними прегивми: коьи по том правилу вси једнако изходет на А: кт Једна Душа, кроз вногије Душа.

3. А сверх того такова неразличного творенја на Ѧ, илити на А, нигдиже нист вь общем људском говоренју: разви лише у Лехов јест ничто тому сподобно. Русјани во вије тије производније прегиви једнако и липо творет на І: хош сь тонкими, хош со шумними негласницами: и изрикајут добро сице,

От Отражи, кожи, межи. От вольи, земльи, постельи. От Диньи, вишньи, чрешньи. От Тучи, сичи, кучи, От Души, чаши, паши. От Куши, праши, срищи. От Птици, жици, лисици. От змиьи, ладьи, судньи. От Мариьи, Меланиьи, Евдокиьи. От Јлиьи, Јеремиьи. А Херкати, и вси Задунајци тож, вса та имена изрикајут на Е: кт, от страже, от волье, от диньe, от туче, от душе, от куще, от птице, от змије, от Марије, от Јлије.

4. Лише једини Лехи на сем мист, чинет развор во знаковницах: и при тонких творет јзкерник на І, а при шумних на Е: и велет,

Од риви, од глави, од вради. Од страже, од душе, од волье, од пивнице, од столице, од землье, од ладје, и остално: Ј Вилорусјани Лехов смотреш, вь мисто Е, кладут Ѧ, или А: от душа, от пивница.

5. То завершанје јзкерника на А, ливо на Ѧ, тако јест мерзко, негодно: да висмо је морали нарочно вь писму замитат, хотја ви оно и вь обшем говоренју вило ужикано. А сада пак са колико па-

не сподобитсе завѐрш то̀ превра́тно изрика́нје: и чини́т разлꙋ̀чѐнје произво́дних пре́гибов, от јменника́: покола́ и въ о̂бщем језикꙋ̀ вездѝ се чинит то̀ разлꙋ̀чѐнје. Никтож во въ о̂бщеь весѝде не говорит си́це, от свѐтија Богоро́дица: Опаси Господи дꙋша́ наша. Но̀ си́це: от свѐтије Богородици: и Опаси Господи дꙋши наши. Ј си́цеж ов осталних.

6. Затож, где во пса́лмех језерник стоьит поставльен си́це: Опасѐнје десни́ца его̀, пс: 19. Част ча́ша них, пс: 10. Красна́ја пꙋстинья, пс: 64. До Јдꙋме́ја, пс: 59. От срѐща, пс: 90. От стра́жа ꙋтреньаја, пс: 129. Ова измѐна десни́ца вишньаго, пс: 76. Поправи си́це, Опасѐнје десни́ци јего̀. Част ча́ши ьнх. Красота́ пꙋстињи. До Јдꙋмеьи. От срѐщи. От стражи јꙋтреньије. Ова измина десници вишньего. Си́це во тамож и́сто на јних мистех стоьит добро̀ написано: Ј ча́ши мојеја, пс: 15. От плода пшени́ци, пс: 4, До дꙋши мојеја. п 68.

А где стоьит крозни́к вножи́нникь си́це: Вере́ја желѣзнија сломѝ, пс: 106. Обраща́јаь дꙋша̀, пс: 18. Мо́льнја ꙋмножѝ, пс, 17. Поправи си́це: Вере́ьи желизни сломѝ, Обраща́јꙋщ дꙋши. Мо́льни ꙋвножѝ.

Придѝвник Јединичнинь 3го.

1. При Ногѣ, Рꙋцѣ, Оохѣ: или при Нозѣ, Рꙋцѣ, Оосѣ.

2. Опѐт на овом мисте̏ Лехи, Билорꙋсјани, и Смотрицкинь, чинѐт непотривен развор меж знаковни́цами: и при тонких изглаша́јꙋт ІѢ, или Ѣ: кт, при Ривје, Главѣ, Рꙋцѣ: а при шꙋмних изглаша́јꙋт І: ка̀кот, при стражи, при ладьи, при земльи.

3. Али пак нам нист пригодно тако̀во развира́нје: но̀ пак̀е вса̀ јмена сего претвора могꙋтсе овди кончит на Ѣ: При Ривѣ, главѣ, кньигѣ, и остално при стражѣ, земльѣ, кнегиньѣ, тꙋчѣ, дꙋшѣ, кꙋщѣ, ладјѣ, змијѣ, Желанијѣ.

Јлити по Рꙋскꙋ вса̀ на Ѣ: кт, При Риве, главе, кньиге. При стра́же, земльe, кнегиньe, тꙋче, дꙋше, кꙋще, ладје, змије, Желаније.

Јлити по Хервата́скꙋ вса̀ на І: кт, При Риви, глави, кньиги. При стражи, земльи, кнегиньи, тꙋчи, дꙋши, кꙋщи, ладьи, змињи, Желаньи.

4. Проти́вник јединичнинь јест придѝвникꙋ во всем једнак.

Орꙋдник Јединичнинь 3го.

1. По Рꙋскꙋ, со знаковни́цами Тонкими, кончитсе на ОЈꙊ: а со Шꙋмними, на ЄЈꙊ: кт. со Главојꙋ, со Дꙋшејꙋ.

2. А по Хервата́скꙋ, по Сербскꙋ, и по Лешкꙋ, идет на ОМ: кт, со Рибом, Главом, Драгом, Брадом. Со

страшом, земльом, дниьом; тучом, душом, кущом, змијом, Меланијом, Јлијом.

3. А на времена Херватй, вь место кончини ОЈȣ, или ВЈȣ, скращено изглашајут ȣ: кт, Овојȣ рȣкȣ го бијет: над всȣ земльȣ кральујет: Коли́етсе душȣ. Ое јест, Овојејȣ рукојȣ: над всејȣ земльејȣ: Душејȣ се клеиет.

Јменик Вножинниь 3го.

1. Јменик, Зовник, и Крозник вножинни, јесут једнаки со Јзкерником јединичним: и творетсе по Рȣскȣ всй на І: кт, Овије Глави, о глави, кроз глави. Ови слуги, о слуги, кроз слуги.

2. А по Херватскȣ всй на Е: кт, Ове Главе, о главе, кроз главе. Ови слуге, о слуге, кроз слуге.

Јзкерник Вножинниь 3го.

1. Ов се творит от јединичного јменика: отнемши конечнȣ гласницȣ А: кт, ова Рȣка, Глава, Кȣща: Овиχ Рȣк, Глав, Кȣщ.

2. А будет да се припетит сошестје вножиχ негласниц, и учинитсе претвердо изречение: јно тада пред послиднејȣ негласницејȣ привабльајетсе гласница: по Рȣскȣ тими Е, или О: а по Херватскȣ А: кт Сестра, Служ-ва, Бритва, Ладја, Устна, Зан-ка, Мирка, Петльа. Овиχ Сестер, Служев, Ладев, Устен, Петель: Бритов, Занок, Мирок. Херватски: Сестар, Служав, Ладаь, Устан, Петаль. Бритав, Занак, Мирак. Претвердо во би било изрещ: Сестр, Служв, Ладь, Усти, Бритв, Занк, Мирк.

Оверка: от Оверк, и Оверкь, и Оверкй: Остерва, Овекерва, тоже.

Ов Двоьичних Прегивех 3го.

1. Трй перви прегиви ового третјего претвора, вь мужеском племену нисут ужибани: никтож во неговорит овако, Два војводѣ, Два слугѣ, Два старостѣ. Него паче говорим по вножинном числȣ: Два војводи, Два слуги, Два старости. А по Херватскȣ, Два војводе.

2. А что Смотрицкиь удајет овако говорит: Два војвода, Два судија: то јест напрасно издумано, и нигдиж неслишено изречение.

3. Смотрицкиь величет наш језик, да би сподобен бил во всем Грецкому и Латинскому. Ј будущ јеже вь ониχ језикеχ јесут ника јмена двојего племена (:мужского и женского:), потому јест он и вь нашем језику ника јмена поставил двојеплеменна: се јест, Војвода, Судија, Вольни: Пијани-

ца: и та̀ во двоьичном числу̀ ве-лит изговарат сице: Вь мужском: Два̀ војвода, Два̀ судија, Два̀ војна, Два̀ пијаница. А вь женском: Двѣ војводѣ, Двѣ судньа, Двѣ војнѣ, Двѣ пијаницѣ. Али вь том јест изјавен поклудок: Ово Војвода, Судија, Вовин, николиж нису̀т слишена вь женском племену̀. А Пијаница у Словинцев николиж неслишено вь мужском: но лише вь женском.

Обличеније на

Четвертинѣ Претвор.

Јменник Јединичинь 4го.

Ко четвертому узору пристојет јмена женского племена, која изходет на негласници: кт҃, Скорб, Верв, Жерд, Пратеж, Свирал, Казен, Милост, Рич, Прокош, Вещ, и јна.

Зовник Јединичнь 4го.

Никоьи творет сеь Зовник на І, вь ових двих јменех: Крипост, Радост: кт҃, Господи крепости моја, псал: 17. Али ми того нехвалим: и вного мењье на Е: Радосте моја, псал: 31. Рици, О крипост моја, О радост моја.

Орудник Јединичинь 4го.

1. От Мисел, Басен, Казен: реци Миселу̀, Басенју̀, Казенју̀: а не Мислу̀, Баснју̀, Казнју̀: нити Мислију̀, Б'еснију̀.

 J сицеж Бојазен, болезен, пријазен, ревер, писен, Прокош, и јна овим једнака.

 J ко вножине: Миселми, Басенми, Казенми: а не Мислами, Басмми, Казнми. Нити по Љешку̀, Мислјами, Баснјами, Казнјами.

2. Херватѝ изглашају̀т ов прегив двојако: на Ју̀, и на ЮМ: кт҃, Ричју̀, Милостју̀, Љубаву̀: и Ричјом, Милостјом, Љубавјом. J сицеж во всих сего узора јменех.

Јзкерник Вножинниь 4го.

1. По Руску̀ идет на ЕЬ: кт҃, Ричеь, скорбеь, милостеь, радостеь, напастеь, мислеь, ратеь, нощеь.
2. А по Херватску̀ на ІЬ, или на І: кт҃, тих ричиь, скорбиь, милостиь: или, Ових ричи, скорби, милости, радости, напасти, мисли, рати, нощи. Псалом 24: От всих скорбиь.

Придивник, и Противник Вножинниь 4го.

1. По Руску̀ иду̀т на ЕХ, да на ЕМ: кт҃, Вь Заповидех, вь скорбех, вь милостех, на санех.

Ко заповидѣм, ко скорбѣм, кь милостѣм, кь санѣм.

2. А по Хервàтскꙋ на ИХ, да на АМ: кт, Вь заповидих, вь скорбих, вь милостих, на саних.
Ка заповидам, ка скербам, кь милостам, кь санам.

3. Покоь скрàнјам моьим, псалом 131. Лешщинна. Реци, Покоь скранѣм моьим.

4. Гꙋсли, Јасли, Дрождьи, занеси ко третјемꙋ ꙋзорꙋ. Нереци, от гꙋслеь, ко гꙋслѣм, вь гꙋслех, зь гꙋселми. Него реци: От гꙋсел, ко гꙋслам, вь гꙋслах, зь гꙋслами.

ОБЛИЧѢНЈА НА

Пѣтиь и Шѣстиь Прѣтвор

Јменнѝк Јединичниь 5го и 6го.

1. Ко пѣтомꙋ ꙋзорꙋ пристојет јмена нинјединиска, која се кончѣтсе на О: кт, Небо, Божество, Богатство (:и внога, сицева на ОТВО:) дерво, дрво, диво, кладиво, огниво, Олово, Олово, Очиво, Чрево. Благо, Бердо, Бльꙋдо, Говедо, Надо, Стадо, Чедо, Чꙋдо. Желизо. Млико, Око. Вѣрло, Вранило (:и јна сицева на Ло ꙋткорена от ричии: кт Вѣсило, Мирило:) Весло, Вратило, Герло, Дило или Дело, Жало, Зело, Зачало, или Зачело, Ѕло, Јадрило, Јакло, Било, Кадило і Кердело, Клепало, Коло, Кресало, Кресло, Крило, Кормило, Кромисло, Кропило, Масло, Крꙋтило, Мило, Омело, Парило, Пекло, Помело, Прело, Пресло, Прꙋгло, Рало, Рило, Начало, Сало, Седло, Село, Тегло, Терло, Тило, Тнало, Трꙋпло, Цꙋло, Число, Шило. Билмо, Пасмо, Писмо, Повисмо. Бервно, Брашно, Влакно, Вретено, Гꙋвно, Дно, Зерно, Колено, или Колино, Лоно, Лꙋкно, Наковално, Окно, Платно, Полено, Рꙋно, Стегно, Сꙋдно, Сꙋкно, Тлакно. Бедро, Ведро, Видро, Довро, Дꙋро, Јадро, Језеро, Јꙋтро, Ребро, Сребро. Мако, Просо. Блато, Длито, Жито, Злато, Јато, Копито, Корито, Лито, Мисто, Мито, Млито, Решето, Сито, Тенето, Сто, Ꙋхо. Ј вножинна, Тла, Кросна, Јетра, Надра, Врата, Пꙋта, Ꙋста, Ложесна.

2. Ј која се кончет на МЕ: а вь јзкерникꙋ пријемльꙋт прирастниь склад НА: кт, Време, времена: Време, Знаме, Јме, Племе, Раме, Симе, Слиме, Стриме, Тиме. Ова по Чешскꙋ изходет на НО: Ово Јмено, Племено.

3. Ј која се кончет на Е: а вь јзкерникꙋ јмајꙋт прирасток ТА: кт, Бравче, бравчета: Дижле, Гꙋсе, Дите, Дрꙋжинче, Ждрибе, Живинче, Звире, Јагнье, Кльꙋсе, Книже, Козле, Коньче, Кꙋре, Момче, Осле, Отроче, Пахолье, Песче, Пиле, Пишче, Прасе, Робе, или Робче, Овиньче, Теле, Хертче, Хлапе, Цꙋце, Шщене, и Невоже.

4. А къ Шестомȣ ѹзорȣ пристојет вса остална јмена, изходеща на Е: Која чȣш нимајȣт прирастка во јзкерникȣ: а таковл јестъ,

5. Ȣменьшална им ЦЕ: кт҃, Дитетце, Очце, Жалце, Коленце, Оконце, Сикалце, Сердешце: и јна.

6. Ј Мистна на ЩЕ: Днишще, ДвоРишще, Огньишще, Превиваллишще, Жилишще, Привижишще: и јна.

7. Ј Собиралпа на ЈЕ: Билје, Дривје, Звирје, Зелје, Каменје, Овощје, Тернје, Грмје: и јна.

8. Ј Дијанна на НЈЕ, и на ТЈЕ: се јест, која знаменȣјȣт дијанје: кт҃, кованје, мольенје, Хотинје. Битје, Житје, Дертје.

9. Ј Скаадена на ЈЕ: кт҃, Овилје, Овличје, Возглавје, Поглавје, Подовје, Ȣдовје, Неȣдовје, Несподовје, Ȣдолје, Прегорстје, Поличје, Различје, Разпȣтје, Препȣтје. Благонаравје, Доврочинје, Правоверје, Преверје, Полȣверје. Замосковје, Поморје, Подонје, Подȣнавје, Посавје, Покȣпје, Запражје, Задȣнавје, Загорје, Верхвосанје, Поврижје.

10. Ј вса осталпа јдȣща на Е: кт҃, Веселје, Вȣже, Вȣсанје, Годишще, Димнье, Дȣпльe, Здравје, Гаје, Јаце, Келје, Копје, Лице, Ложе, Море, Оје, Плеще, Полье, Ратовишще, Сердце, Солнце, Стаје, Тисȣще, Топоришще, Ј виожинно Пльȣще.

11. А кончина СТВЈЕ јест скавна и некористна. Неговори, Царствје, Величествје, Пришествје: него реци, Царство, Величество, Пришелство. Ј сице ова, и вса јдȣща на СТВО, пристојет ко петомȣ ѹзорȣ, а не шестомȣ.

Јзкерник Јединичниь 5го и 6го.

1. Ова јмена, Дриво, Коло, Небо, Олово, Тило, Чȣдо, по Роскȣ пријемльȣт прирастенје ОА: кт҃, Дривеса, Колеса. Дльаради овиx, и дльа всиx осталниx јмајȣщиx прирастки ОА; НА, и ТА. Смотрицкиь кладет особито претваранје, сице:

Ово Олово, Јма, Дѣта.	Оловеса, Јмена; Дѣтата.	Два сл҃са, Јмена, Дт҃та.
От Оловесе, Јмене, Дѣтате.	Оловес, Јмен, Дѣтат.	Олсȣ, Јменȣ, Дт҃тȣ.
При Оловеси, Јмени, Дѣтати.	Оловесеx, Јменеx, Дѣтатеx.	
Ко Оловеси, Јмени, Дѣтати.	Оловесем, Јменем, Дѣтатем.	Олсема, Јменема, Дт҃ема.
Со Оловесем, Јменем, Дѣтатем.	Со Оловеси, Јмени, Дѣтати.	Олсама, Јменама, Дт҃тама.

2. А по Херватску приpасток ОИ нист обичен ва једниничном, и во двоичном числу, а во вножинном изрикају двојако: са приpастком, и без њего. А претварајуће ва та імена правилно, по пятом узору: сице.

Ово Олово, Іме, Дите	Олова, и Оловеса, Імена, Дитета.
От Олова, Імена, Дитета	Олов, и Оловес, Імен, Дитет.
При Олове, Імене, Дитете,	Оловех, и Оловесех, Іменех, Дитетех.
Ко Олову, Імену, Дитету	Оловом, и Оловесом, Іменом, Дитетом.
Со Оловом, Іменом, Дитетом	Оловми, и Оловесми, Імнми, Дитетми.

Дви Олови, Імени, Дитети. Двију Олову, Іменy, Дитету. Двима Оловма, Іменма, Дитетма.

3. Онице Дрвва и Дрвеса, Кола и Колеса, Нева и Невеса, Тила и Тилеса, Чуда и Чудеса. Али Херват и во вножине нерадн ужнвају того приpастка: оприч овнх двих імен, Небеса, и Вушеса: и што Краньнцн велит, со словесом.

4. Потому и імен растуирих на ТА, неужнвају радн во вножине: него кь мисто њих ужнвају інях: сице, Бравчета, Ждрибета, Јагньета, Момчета, Отрочета, Пахольета, Пишщета, Ровета, Телета, Хлапета, Цуцета, Шщенета, Невожета: вь мисто тих велет, Бракцн, Ждрикцн, Јаньцн, Момкн, Отрокн, Пахольки, Пишщенцн и Птенцн, Ровцн, Телцн, Хлапцн, Цуцкн, или Шщенцн, Невожцн.

Гусета, Козлета, Ослета, Пиплета, Прасета: Гусищи, Козлищи, Ослищи, Пиплищи, Прасищи.

Княжета, Кнезищи, и Кнезовищи, и Кнезја.

Дитета: Дитци, Дитищи, и Дитца: и по Руску Дити, и Дитја.

Живинчета: Живина. Дружинчета: Дружина, и Чельадники. Лише когда се које число отразно изречет: тогда ужнвају тих імен на ТА: кт, Дви телета: Три телета: Четири телета: Пет телет.

5. Море, по Руску, От Морја, При Мори, Кь Морју, со Морјем. По Херк: От Мора, При Мору, Кь Мору, Со Морем. Рки: Три Морја, Хрки: Три Мора.

Придивник Једниничнн 5го и 6го.

1. От імен пятого узора Придивник једниничнн се творит на ѢИ: а вножинннь на ѢХ: на слове: на словех, и словесех. На імене: на іменех, На селе: на селех. На језере: на језерех.

А по Рускꙋ, на Ѣ, или ѢХ: вь словѣ: вь кловеѣх. Во јмене: во јменех. Вь селѣ: вь селѣх.

А по Херватскꙋ, на І, и на ІХ: Вь слови: Вь словиx. Во јмени, Во јмених. Вь сели: Вь селих. Јлити пачѥ: Вь словꙋ: Во јменꙋ: Вь селꙋ. Ако Херватѝ неꙋживајꙋт ради придѝвника: но вь нѥго мисто протѝвника.

4. А от јмѝн шѣстого прѣтвора Придѝвники идꙋт згодно на І, и на ІХ: кт. При Ложи, Польи, Јманьи, Пришестѝи, Сѣрдци, Мори. При Ложих, Пољих, Јманьих, Отшестѝих, Сѣрдцих, Морих.

3. Псалом 4: Вь сердцах ваших. Лешјина. рещи, вь сердцих ваших Јсице стоит во псаламꙋ 34.

4. Сѣрби лꙋвет Двојгласницꙋ Ѣ: и велѣт, Тѣло, Лѣто: јлити Тјело, Љјето. А Лехи велѣт, Тјало, Љјато. А Рꙋсјани (вь общем својем језикꙋ:) и Херватѝ, лꙋвет Простије гласници: и разво изрикајꙋт, Тѝло, Лито: или Тело, Лето. Ј затож, гдиколи вь книгах стоит на писано Ѣ: тамо Рꙋсјаном и Херватом јест вольно и обично изрещ, хоћ просто І, хоћ просто Ѣ. Какот вь том лѣтѣ, можетсе изрещ на четверо: Вь том Лѣти: Вь том Лѣте: Вь том Лити: Вь том Лите.

5. Ј сѥ послиднѥи изрок јест от јних пригоднѥи. Сѥ јест, да двојгласница Ѣ вьзди вь срединах речѝ изречетсе за І: а на кончинах за Ѣ. вь Лѣтѣ: Вь лите. Јно сице вь петом ꙋзорꙋ липо изрикајꙋ придѝвник на Ѣ: Вь селѣ, Вь стадѣ, Вь окнѣ. А још липлѥ по Херескꙋ на ꙋ: вь селꙋ, вь стадꙋ, вь окнꙋ.

6. Али вь шестом ꙋзорꙋ не творим на Ѣ, но лише на І: Вь мори, Вь польи, Вь сердци. Да бꙋдет разност от Јменника, и от Кровника, кие се изрикајꙋт на Ѣ: Вь море, Вь полѥ, Вь сердце.

Јꙁкерник Множинних 5го и 6го.

1. Како вь третјем ꙋзорꙋ, тако и овди, зарад сошестја вножних неглас-ниц, прибавлꙋјетсе гласница Ѣ, или О. Какот, вь мисто Весл, Прꙋгл, Седл: велитсе, Весел, Прꙋгел, Седел. Сицеж, Пасем, Писем, Бервен, Брашен, Влакен, Гꙋбен, Лꙋкен, Наковален, Платен, Стеген, Сꙋкен, Тлакен, Бедер, Видер, Јадер, Јꙋтер, Ревер, Кросен, Ложесен, Јетер, Надер. Ј от Дно. Зло, Сто, Тла: Ден, Зол, Сот, Тол, Вꙋсань, Дименѥ, Дꙋпель, Јајец, Копѥ, Сердец, Солнец. От Оје, тих Оѥи. От СТВО, идет СТОВ. Невели от Царств, Господарств, Кралѥвств: него рещи, От Царстов, Господарстов, Кралѥвстов: и остална. От ꙋменьшалних, Очце, Дривце, Оконце: тих Очец, Дривец, Оконец: и остална по томꙋж.

2. От ЩЕ, идет Щ: Годишщ, Дворишщ, Огньишщ, Плещ.

3. От НІЕ, ТІЕ, идет І: кт, от овиx Јмâньи, Владâньи, Чтêньи. Овиx Пришêстьи, Зачêтьи, Жûтьи.

4. От тиx Обличьи, Помûстьи, Подклûтьи, Прегôрстьи, Разпȣ̂тьи. Ј от тиx Помûстеь, Подклûтеь, Примôреь, Побрûжеь, Прегōрстеь, Разпȣ̂теь, Обличеь. А от НІЕ, кâжетсе стерпно вит и НЬ: какот, Јмâнь, Владâнь, Чтêнь, Ȣчêнь, Јзказâнь, Мишльень, Дијâнь.

Орȣ̂дник Вножûнниь 5го и 6го.

1. Правилно изходит на МІ: кт, Оо Бéрдми, Вȣ̂жми, Пôльми, Врименми, Дитéтми, Дијâньми.

2. Али зарад претвердá изрока, опȣшщајетсе М: кт, Оо Брашми, Краљевстви, Дȣ̂пльи, Нâдри, Оолнци, Жûтьи, Несподôбьи, Днишщи, Дворишщи, Јâјци. Псалом 149: Овȁзати пȣти. Реци, Овезати пȣтми.

Об Неправилних.

Неправилна јесȣт: Дêн, Мати, Дщи, Братја, Господја̀, Дитја̀, Дрȣзја̀, Кнезја̀, Мȣжја̀, Оватја, Онновја̀: Око, Ȣ̂хо: и та̀ се претворајȣт снце.

Дêн, Херватскѝ Дâн.

1. Ов Дêн: дâн.	Овѝ Днû.	Двâ Днû.
Ô Дêн, днêве.	Ô Днû.	
Кроз Дêн, дâн.	Кр. Днû.	
От Днê, днêва.	От Дêн, дâн.	Двијȣ Днêвȣ.
При Днû, днêви.	При Днêх, днûх.	
Кȣ Днû, днêвȣ.	Ко Днêм, днêвом.	Двима Днêвма, и днêма.
Оо Днêм, днêвом.	Оо Днêвми, Днû.	

Мати.

2. Ова Мати.	Овије Матере, ри.	Дви Матери.
Ô Мати.	Ô Матере, ри.	
Кроз Матер.	Кроз Матере, ри.	
От Матере.	От Матер.=рêь.	Двијȣ Матерјȣ.
При Матери.	При Матерах.	
Ко Матери.	Ко Матерам.	Двима Матерма.
Оо Матерјȣ.	Оо Матерми.	

Дщи: по Рꙋскꙋ Дôщ: по Хервâтскꙋ Щи.

3. Ова Дôщ, дщи, щи.	Овиjе Дóщере, дщéре, щéре: ри.	Дви.
Ô Дôщ, дщи, щи.	Ô Дóщере, дщéре, щéре: ри.	Дóщери,
Кроз Дóщер, дщēр, щêр.	Кр: Дóщере, дщéре, щéре. ри.	Дщéри, Щéри.
От Дóщере, дщерê, щерê.	От Дощерêь, дщерêь, щерêь, щерй	Двиjꙋ Дóщерjꙋ.
При Дóщери, дщерѝ, щерѝ.	При Дóщерах, дщера̀х, щера̀х.	Дщерjꙋ̂, Щерjꙋ̂.
Ко Дóщери, дщерѝ, щерѝ.	Ко Дóщерам, дщера̀м, щера̀м.	Двима Дóщерма,
Со Дóщерjꙋ, дщерjꙋ, щерjꙋ.	Со Дóщерми, дщермй, щермй.	Дщермâ, Щермâ.

4. Óко, и Ꙋ̂хо, во виожйнном чи̑слꙋ́ jесꙋт Нијединского, и Жêнского пле́мена: и претварајꙋтсе по Пêтом, и по Четвêртом Ꙁзóрꙋ.

			Дви Óчи, Ꙋ̂ши. Óки,
Óко Óко, Ꙋ̂хо.	Ова Óка, Ꙋ̂ха: Очêса. Ꙋшêса.	Овиjе Очи, Ꙋ̂ши.	Ꙋ̂хи,
От Óка, Ꙋ̂ха.	От Ôк, Ꙋ̂х: Очêс, Ꙋшêс.	Очêь, Ꙋшêь.	Двиjꙋ Очи́jꙋ, Ꙋши́jꙋ.
При Óкѣ, Ꙋ̂хѣ.	При Ôкѣх, Ꙋ̂хѣх: Очêсѣх, Ꙋшêсѣх.	Очêх, Ꙋшêх.	Óкꙋ, Ꙋ̂хꙋ.
Ко Óкꙋ, Ꙋ̂хꙋ.	Ко Óком, Ꙋ̂хом: Очêсом, Ꙋшêсом.	Очêм, Ꙋшêм.	Дви́ма Очи́ма, Ꙋши́-
Со Оком, Ꙋ̂хом.	Со Óкми, Ꙋ̂хми: Очêсми, Ꙋшêсми:	Очмй, Ꙋшмй.	ма: Óкма, Ꙋ̂хма.

Бра́тjа, Го́сподjа̀.

5. Бра́тjа, Госпо́дjа̀, Витjа̀ или дитца̀, Дрꙋзjа̀, и Кнезjа̀: во двих перви́х прêгивех jесꙋт Виожйнного чи̑сла́, и нијединского пле́мена. А вь пети́х послйдньих прêги́вех, Jединичного чи̑сла́, и жêнского пле́мена: ка́кот.

Виожйнно чи̑сло́: Нијединско пле́ме.

Ова Бра́тjа, Госпо́дjа̀, Дрꙋзjа̀, Кнезjа̀, Дитца̀ jесꙋт добра̀.
Ô Бра́тjа, Госпо́дjа̀, Дрꙋзjа̀, Кнезjа̀, Дитца̀, бꙋдите добра̀.

Jедини́чно чи̑сло: Жêнско пле́ме.

Кро́з овꙋ̀ Бра́тjꙋ, Госпо́дjꙋ̀, Кнезjꙋ̀, Дрꙋзjꙋ̀, Ди́тцꙋ.
От на́шиjе Бра́тьи, Госпо́дьи̇̀, Дрꙋзьи̇̀, Кнезьи̇̀, Дитцѝ.
При на́шеь Бра́тьи, Госпо́дьи̇̀, Дрꙋзьи̇̀, Кнезьи̇̀, Дитцѝ.
Ко на́шеь Бра́тьи, Госпо́дьи̇̀, Дрꙋзьи̇̀, Дитцѝ.
Со на́шеjꙋ Бра́тjеjꙋ, Госпо́дjе́jꙋ, Дрꙋзjе́jꙋ, Кнезjе́jꙋ, Дитце́jꙋ.

6. От jмена Ди́те, Хервāти́ во виожи́на́ велêт Дитца́, вь мнсто Ди́тега. А Рꙋ́сjани ли́пльe велêт Ови̇̀ Дити̇̀. Ô Дити̇̀, Кроз Дити̇̀. От Дитêь. При Дитêх. Ко Дитêм. Со Дитмй.

Корâв, Льꙋ̄вов, Цêрков,

7. Ле́хи ни́ковьим jменом jдꙋщим на ВА, придаjꙋ̂т ошꙋмльêнjе: и вь мисто Ти́кка: Лêдви велêт Ти́квjа, Лêдвjе. J, како̀ смо повидали, под

Ізкерником третјего прѣтвора (:на листꙋ лі, на числꙋ, 4:) вь таковиһ творѣт изкерник на В: и велѣт, от землѣ, от ладје, от тиквје: что би рещи, от землий, от ладьи, от тикви. Оницеж, вь мисто Бꙋква, Брисква, Жегка, Жалва, Јетерва, Мерква, Оверва, Ротква, Хорꙋгва, Церква: велѣт, Ова Бꙋкјев, Броскјев, Жагјев, Жолв, Јатрев, Мархјев, Брев, Роткјев, Хорꙋгјев, Церкјев.

Ізкерник. От Церквје, Хорꙋгвје, Ротквје: и остално.

8. Того гледещ Билорꙋсјани чинѣт та јмена неправилна. І Омотрицкиь велит је претварат, јако МАТИ: сиѥ.

Ова Корв, Льꙋвов, и Льꙋвав.
От Корви, Льꙋвви, и Льꙋвави.
При Корви, Льꙋвви, и Льꙋвави.
Ко Корви, Лꙋвви, и Льꙋвави.
Оо Корвјꙋ, Льꙋвовјꙋ, и Льꙋвавјꙋ.

це. Јединица. Таја Матер или Мати. От тоја Матере: и остално.

Вножина. Тија Матери. От Матерь. При Матерех. Ко Матерем. Оницеж: таја Дщи, Льꙋвов, Кров, Церков, Овекров: или таја Матер, Дщер, Льꙋви, Крви, Церкви, Овекри.

9. Али трива јест знат: јеже сказно илити влꙋдно јест вь Јменнитꙋ рещи, ова Матер, Ова Дщер, и Льꙋви, Крви, Церкви. Никтож во тако неговорит: лише Краьински Хервати сказно велѣт, Ова Кри.

10. Право пак се велит Корв (:а из Лешска Кров:) и Льꙋвов, или по Херватскꙋ льꙋвав. І, ова дви идꙋт правилно, по 4 ꙋзорꙋ:

Овије Корви, Льꙋвви, и Льꙋвави.
От Корвиь, Льꙋввиь, и Льꙋвавиь.
При Корвех, Льꙋввех, и Льꙋвавах.
Ко Корвем, Льꙋввем, и Льꙋвавам.
Оо Корвми, Льꙋвовми, и Льꙋвавми.

11. А јмена на ВА тож вса јесꙋт правилна, и идꙋт по третјем ꙋзорꙋ: какот,

Ова Хорꙋгва. О Хорꙋгво. Кроз Хорꙋгвꙋ. От Хорꙋгви. При Хорꙋгвѣ. Ко Хорꙋгвѣ. Оо Хорꙋгвојꙋ. Овије Хорꙋгви. От Хорꙋгов. При Хорꙋгвах, Ко Хорꙋгвам, Оо Хорꙋгвами. Оницеж идꙋт, која се творѣт от Ричиь: кт, Битва, Боритва, Братва, Бритва, Витка, Гонитва, Женитва, Жетва, Бистка, Клетва, Коситва, Молитва, Листва, Локва, Нашва, Паства, Плꙋтва, Опитва, Тергатва. І јна на ВА: кт, Брадва, Гꙋжва, Залва, Јазва, Јелва (:или Јела:), Котва, Кꙋропатва, Мерква, Москва, Мꙋрва, Оитерка, Пардва, Пигва, Пꙋгва, Розгва, Овекерва, и Овекри, а не Овекров, Омоква: и Церква, по Херватскꙋ Цирква (:из Греческије речи Κυριακή и Нимцем Кирка:) и по Рꙋскꙋ, Церков О Церкво, и О Церков. Кроз Церквꙋ, и Кроз Церков. От Церкви. При Церквѣ. Ко Церквѣ. Оо Церквојꙋ, и Оо Церковјꙋ. Овије Церкви. От овиһ Церков (:а не от

Церквӣ:) При Церкках. Ко Церквам. Оо Церквами.

Пѣт, Шѣст, Оедем.

12. Ова̀ јмена, Пѣт, Шѣст, Оедем, Осем, Девет, Десет: во трих первих прегибех, јесѹт Овстојна: и Јединичного числа: и Нијединского племена: кт̃, Все десет мѹжѣв јест пришло.

13. А вь послиднињих Четирих прегибех ѥ Јединичного числа, јесѹт Овстојна же: али Женского племена, и Четвертого претвора: кт̃, От Пети, При Пети, Ко Пети, Оо Петјѹ. Оо всејѹ десетјѹ мѹжев.

14. А во Вножином числѹ нимајѹт Трих первих прегибов, а вь осталиних прегибех јесѹт придивна: и всих трих племен: кт̃, От Петих, При Петих, Ко Петим, Оо Петими. Зь десетими мѹжми, женами, дитетми. Онцеж и ньихова Произкодна: Једенадесет, Дванадесет, Дкадесет, Тридесет.

ОБ ОКѸДНИХ.

1. Једино Јединично число јмајѹт Оовирална на ЈВ: кт̃, Орѹдје, Орѹжје, Звирје, Овощје.

2. Ѹменьшална јаѹща на Д, сь прирастном ТЯ јмајѹт вса числа: али во вножином числѹ кажѹтсе вит не вь вах пригодна: и вь мисто ньих ѹживајем јних Ѹменьшалних. онце, За Вравчета, Ждривета, Јагньета, Невожета, Пишщета, Прасета, Телета, Шщенета: велим, Бравци, Ждривци, Јаньци: Невожци, Пишщенци, и Птенци, и Птищи, Праснци, и Прасищи, Телци, Шщенци. А за Гѹсета, Козлета, Коньчета, Кѹрета, Ослета, Песчета, Пиплета, Хертчета: велим, Гѹсищи, Козлищи, Коньнци, Кѹрищи, Ослищи, Песищи, Пиплищи, Хертищи: А Кнеже Кнежета, рич Лехом овична, ѹ осталиних Словинцев (:и вь јединичном числѹ:) видитсе вит нелздна: иначи дитинска, и нечестна. Затож, ако разѹмијем кнежа сина: велим, Кнезовић, и Кнежић. А коли разѹмијем мала Кнеза: велим, Кнезец, Кнезци.

3. А Дите, и Дитина: и (:вь мисто Дитета:) Дитца: и по Рѹскѹ Дити: велитсе ов малих, и ов најменьших, иначи сьсѹщих. Дитищ, и Дивичица: Дитви от Дитец, и Дитищи. Хлапец, и Хлапци. Велитсе ов јмајѹщих зь десет, и веще лит. Чехом Пахольок, Пахольки: А Рѹско Рове, Ровета: и Лешско Хлапе, Хлапета; и Пахольета: и Оербско, Момок, Момче: јесѹт по пригодни ричи.

Младинец: и Дивојка, Рѹски, Младец и Младица: велитсе ов јмајѹщих 20 лист, и веще. Чедо или Чадо, рич честна: велитсе ов дитех наших всакого возраста: ов младих и старих. Отрок, Отроки (:рич ѹтворена, от Отродок, Отродки:) велитсе ов влижньих, и ов далеких

дитех: ов синех, и вȣкех, и правȣкех, и ов доћерах.

Једино Вножинно число имаȣт.

4. Ова Мȣжска. Виси (:за мирило:), Грȣди, Зарȣки, Јзсивки, Крститки, Льȣди, Можджьани, Овирки, Повирки, Оȣдки, Ȣгледи, Ȣпроси, Чаои, Часи (:за часовно орȣдје:), Шћапци, за персти, от шћапа: Шћипци от шћипанја.

5. Ова Женска. Вили, Вилнци, Гаћи, Гравльи, Гȣсли, Двири, Дрождьи, Јкри, Јменини, Клишћи, Конопльи, Крестини. Лидви, Мекини, Нарти, Наћви, Новоселини, Ножици, Нож, ни, Ножници, Окопи, Окови, Отрови, Перси, Повлини, Посиньи, Похви, Похвини, Рогльи, Родини, Оани, Овисли, Овитици, Оловиньи, Топлици, и топлица: и Лешко, Зарȣчини.

Двири, Перси, Оани, идȣт по Четвертом Ȣзорȣ. Окови, Отрови, по третјем, и по четвертом. Остална вса по третјем: и по Херватскȣ кончетсе на Е: кт, Виле, Гȣсле, Дрождье.

6 Ова Ниједнинска. Врата, Дана (:се јест вачевно дно:), Весла, Кросна, Пȣта, Тенета, и тенето, Тла, Ȣста. Јасла, Јетра, Нaдра, Пльȣћа: и Јасли, Јетри, Пльȣћи.

7. Ов начаток: Омет: Ова Верига, Вереја, Ȣстна, имаȣт вса числа: сȣпрот Омотрицкомȣ: ко њим дајет једино Вножинно. Књиги, за Латинско Liber: Моћи, за Навȣзи, Amuletum: Желиза, за пȣта, Compedes: Ојньи, за предхрамје, Vestibulum: Пинези, за Pecunia: имаȣт лише Вножинно число А Књига, за грамотȣ, Epistola: Моћ, за силȣ Vis: Желизо, за рȣдȣ, Ferrum: Ојнь, за овсиньенје, Umbra: Пинез, за Numus: имаȣт вса числа.

8. Нека имена имаȣт лише једен, или два, или три прегиби: Кт, Вах, Близ, Вон, Диль, и ина.

Вх вах добро: Не вх вах липо.

Вх близȣ града: На влизȣ: Из влиза.

Вон, Вони, Јзвони, От извони.

Вх диль, Воздиль, Воздльи, Подиль, Подльи.

Вх завитци, Вх завиткȣ.

Вх зад, На зад, Јз зада, От зада, На зади, дȣ. Вх прид, и ост: Вх јав, Вх јави. Вх таь, Вх тоьи.

На извит, Без изма, Ох измом.

Ох Кол, Доноли, Отноли. Поколи.

Ох тол, Дотоли, Оттоли, Потоли.

Јзкони, Отизкони. Након, Напокон.

Вх мис, Вх миси сх чим.

Вь низ, На низ, Јз низа, Вх ни-

зу, на низу.
Пôл чесô, Вь пôл, Возпол, Напол.
На полу пута,
По полѣ, рубльа: или пача, На полми пута. По поли рубльа. По полам: по половина.
Вх прик. По прик, На прик, Јз прика, Отиз прика, Во прики.
Возпрот, Супрот, Навозпрот, Отизпроти.
Дльаради, зарад: а не просто, Ради. На разен, По разни, Вх т̂и, Тиком.
Вь шир, Вес широм. До сели, От сели, По сели.
Трива јест, Нит триви: или паче, Вх тривѣ јест. нит вх тривѣ: и по Херватску. Вх триви јест, Нит вх триви, и со опущением предлога, Триви јест: за Вх триви јест.

О ПЛЕМЕНЕХ ЈМЕН.

1. Јмена јадуща на А јесут женского племена: кт, Глава, земльа, Вода.
2. Али мужкого племена јесут ова: Видовина, Владика; Водопија, Војвода, Дриводельа, Дјадја, Јарига, Оправда, Предотача, Разстрига, Слуга, Староста, Старишина, Судија, Туджина, Худина, Щаща.
3. Ј јнојезична: Алхимиста, Геометра, Митрополита, Папа, Патріјарха, Појета, Донатиста, Махјавелиста, Калвиниста, и ина. Сица во се такова изглашајут на А, изх Латинского изговора. А по обзору на Гречески језик, говорим сице: Патріарх, Митрополит, Пиит, Геометер, Алхимист, Донатист. А Лехи изнимечка, Папеж.
4. Привави и ова туджа: Баша, Гидија, Делија, Јаркода, Јумлија, Јуноша, Јунота, Катана, Кихаја, Пашара, Опахија, Харамбаша, Харахмија.
5. Ј ова Кметска, и припроста: Вельможа, Невежа, Јужника, Кожимека. Ј ова Лешска Влачуга, Калика, Мужчьина, Не ота, Щура.
6. А что Лехи говорет: Ов возница, ов Пијаница: то јест згола нетерпен влуд. Тановож јест Сербско, Потурица, Овадльивица. Реци: Возник, Пијанец, Потурченец, Овадльивец.
7. Онмож и најпаче пристојејт властита мужем Јмена: Кт, Вуьица, Букоја, Грубиша, Гуньа, Гуньила, Добриньа, Кмита, Мальута, Мирчета, Мната, Могила, Неманьа, Немира, Радонь, Радоньица, Радула, Сердија, Славата, Станиша, Страхина. Ј Придивки: Калита, Лопата: и ина сицева. Ј туджа: Гришка, Јакша, Јевица, Јурица, Кузма, Микита, Микола, Плавша, Тома, Лука.
8 Ј која јадут на ЈНА: ако сут от мужских произведена: и знаменујут великост тила, или возгорджение: кт, Ов мужина, Ов коньина, Ов чловичина.

9. Нѝка јма́јут двоје знаменова́нје, и двоје пле́ме.

Ова́ Старшѝна : нѝже держа́вников.
Ова́ Дружба̀ : совѝт.
Ова́ Дружѝна : че́льад.

Твоја́ Сирота́, пи̂шут нѝкоьи, ако јест жена́: Тво̂ь Сирота́, ако јест муж. Али то́ јест обла̂дно. Пиши́ вазди́ Твоја́ Сирота̀ : и Уменьша̄лно Сиротица, а не́ Сирото̀к. От и́зкони Сирота́ идет от Си̂р: како Липота́, от Ли̂п. А ни́не, вь ми̇сто Сирота́ (:се́ јест Си̂рост·) ве̂љим, Сироти̂нство. Ова́ Дитѝна рецѝ и ов мужско̂м спо́лу : а не́ ов Дитѝна: но́ ов Дитѝщ.

Ле́хи веле̂т, Ов Худѝна, и Ова́ Худѝна : али зло́. Пра́во, Ов Худѝна, Ова́ Худи̂нка.

Херва̄тѝ : Ов Туьѝна, ова́ Туьѝнка: ов льуде̂х. А ов пчела́х, Ова Туьѝца, Овѝје Туьѝци.

10. Јмена ја́ущa на Е, и на О, јесу, ниједи̂нска: кт̄, Ово Племе, Ди̂те, Мо́ре: Небо, Оло́во, Дри̂во.

Јзнимльутсе Властѝта Мужска̂: кт̄. Грӯбе, Ра̄да, Ста̄не. Вла́дко, Ми̂рко, Ста̂нко.

J Же̂нска: Зо̄ре, Ја̄ге, Ми̂ла.

Кончѝни на Негласнѝци.

11. Јме́на, ко́ја се конче̂т на негласнѝци, јесут мужско́го пле́мена, кт̄ Ов гра̂д, Живо́т, Ми̂р.

Ов Старнши́на : једе́н держа̂вник.
Ов Дружба̀ : дру̂г.
Ов Дружѝна: дру̂г.

12. Јзнимльутсе, и кь же̂нскому пле́мену присто́јет вса́ ја́ущa на ОСТ, кт, ова Дрӯгост, Кри̂пост, Мѝлост.

13. Же̂нскаже јесут и ова́ : Зо̂в, Ко̂в, Око̂в, Око̂рв, Хле̂б, Бе̂рв, Ве̂рв, Ко̂в, Ко̂рв, Льӯбов, нельубов, Оков, Отров, Пла̂б, Ци̂в, Вѝтов, Ле́дов, Ла́дов, Мерков, Розго̀к, Ро́тков, Хору́гов, Це̂рков : попра́ви, Вѝтва, Ледка, Мерква: Розгва, Ро́тква, Хору́гва, Це̂рква и па́че Ци̂рква. Бле̂д. Гру̂д, Же̂рд, За́повид, пре́повид, про́повид, Зле̂д, Би̂д, О́бьид, Ӯьид, Ка̂д, Ки̂д, Ло́шад, Ми̂д, Не́над, О́чред, Пе̂д, Пло́щад, Ру́хльад, Сми̂д, Сте́рлед, Тве̂рдь, Че́льад, Шу̂д, Ча̂ди, Врж, Краде̂ж, Ло̂ж, Младѐж, Пра́веж, Пра́теж, Про́даж, Све̂рж. Га́луз, Гма̂з, Ма̂з. Би̂л, подви̇л, при̂вил, ӯбил, Бо̂л, Ве̄рзел, Да̂ль, До́сталь, Доброди́тел, Жбрил, Згѝбел, погѝбел, Зи̂бел. Кӯпел, Ме̂ль, Ми́сел, Сви́тел, Сбу́тел, Печа̂л, не печа̂л, Пӣшчал, Ра̂л, Свӣрал, Свѝсли, Ске̂л, Скрӣжал, Скри̂л, Со̂л, Умѝтел, Неумѝтель, Ци̂пел, Шще̂л. Ба́сен, Блазен, не́блазен, со́блазен, Бо́јазен, не́бојазен, Бо́лезен, Бра̂н, Ва́сен, Го́лен, Да̂нь, Дла́н, Жме̂нь, Ја̄влан Ка́зен, не́казен, Кс̂ень, Льу́безен, не́льубезен, Лоха̀н, Пе́чень, Пѝсен, Пла́сен, При́јазен, не́пријазен, Разен, Са̂ни, Си̂нь или Си̂н, Скра̂ни,

Орôн, Стѣрн, Студен, Кишень, Чѣрнь. Кâп, Клуп, Кôп, Стѣп. Бир. Двири, Мочвар, Ребер, Немар, Твâр, потвар, створ, нествар. Вâс или Вѣс, Јерес. Ô, Перси, Рис, нерис, Примис, Омис, несмис, Снâс, Тѣс, за тришчьину. Болест, Бôрт, Верст, Вѣрт, Вит, Власт, невласт, област, Вист, невист, Звист, незвист, повист, приповист, Гâт, Гôрст, Дѣст: Вртут, Жѣст, Завист, Кист, Клит, Корист, Некорист, Кôст, Крельут, Лâт, Лѣст, нелест, прелест, прилест, Мâст, помаст, Мѣст, помест, Нâт, Нит, Оврест, Сѣт, Отрест, Памет, непамет, Паперт, Папрут, Пâст, напаст, пропаст, Пѣрт, Перут, Перхут, Пѣст, Печат, Плâст, Плѣт, Пôлт, Порасел, Постат, Прочист, Псост, Рат, Рукојат или Руковет, Сâт, Свâст, Свист, Сеножет, Сѣрст, Сидовот, Сит, Скатерт, Слâст, несласт, Смерт, Смѣт, Снâст, Снит, Страст, Тѣост, или Тоост, Хôт, нехот, захот, похот, прихот, Чâст, Чельуст, Чѣст, нечест, Четверт, Чрит, Шщѣт. Дич, Жôлч, Луч, Мелоч, Пральуч, Рич. Ветош, Вуш, Глуш, Кокош, Пиш, Прокош, разкош, и разкоша, Сриш. Вѣщ, невещ, Дôщ, Мѣщ, Мôщ, немощ, Нôщ, Пѣщ, Пигущ, Пищ.

14. Рус, Резан, Суздал, Твѣр, Астрахан, Казан, Ôб, Пѣрм, Сибир, Чуд.

15. От Вѣм, идет Вист, повист, совист, звист, приповист, несовист, незвист. А от Видим, Лихи велит Завист, зло: реци Завидиније, Завидженије, или Об Завид, от об Вид. А от Вѣм: ова Заповид, изповид, оповид, отповид, проповид, ороповид.

16. Греческа јесут. Јерес, Полуверје. Јзвест, Вапно. Тетрад, Четверица. Јâр, Весна. Благодат, Милост. Латинска: Кâд, Чâм или Бодонь. Луч, лучина, Тришчина, Посвит: а Луча, Прамен, Прâк. Ветош, Старина.

Нимеческа: Жупел, Сира. Конва, Конов, Словенка. Понва, Понов, сковрада. Мадеж, Пигущ, или Змаза.

17. У Смотрицкого ника јмена стојет неправо поставльена.

Та Двѣр, та Гусль: реци: Двери, Гусли, лише бо множине.

Та Олань, та Чашщь: реци: Олана, Чашща, по третјем узору.

Та Плѣнь, та Удоль: реци: Тоь Плин, то Удôлје.

Та Стебль, то стебелје: Та Зель, то зелје. Реци, то Стабло или Стебло: то Стабâлје и Стебелје. То Зело, Зелје.

То Удесо: реци тоь Уд, или Вуд.

Тије Плещи: реци, та Плеща.

Паче меда и Сôта, пс: 18, реци, Паче Меда, и Сâти.

18. Аз, Буки. Глагол, и остâлна Словена јмена, јесут Инједѝнска, по образу на рич Слово. Какот, Ово Аз, ово Глагол, јест лино писано:

вѫд да висмо рекли, Око слово Глагол јест мило написајо. А никоьи ова изрикајѫт и вь мѫжском племенѫ: Ок Аз, ов, Глагол. Али Аипльe јест изрикат, придивајѫщ Олово: сице, Олово Аз. От Олова Аз, Ко словѫ Аз. А најпаче вь оних, коьих нит знат како прегибат: кт, Бѫки, Живите, Мислите, Рци, Ша, Ща, и вь иних.

19. А ова наслидѫјѫша јесѫ кметеска: Дань, реци Даща, Вир. Дево, Ребер. Жизи, Живот или житје. Лошад, конь. Пажит, Паша или паства. Отхлан, Бездна. Продаж, Продаја. Тврдь; Тврдина или тврджа, Червень, Червьен. Чрнь, Општина, или льѫдство, или хлапство, Оохль, Отадь. Чадь, Хав Халав.

Ов Двојеплеменних.

20. Ова наслидѫјѫща јмајѫт двоје знаменовање, и двоје племе.

Ов Јесен: јесеново дриво,	Ова Јесен, четверт года.
Ов Перст, част рѫки.	Ова Перст, земльа раздробльена.
Ов Пест, толкач.	Ова Пест, горст.
Ов Плот, грађа.	Ова Плот, зло: право Полт, месо.
Ов Пѫт, циста, стаза.	Ова Пѫт, Херватски, за Полт.
Ов Плат, платно.	Ова Плат: даща, вир.
Ов Овид, полѫденно виденје.	Ова Овьид, превного виденје.
Ов Цип, розгва вкажена.	Ова Цип, Цеп, Чеп: Ланец.
По Херватскѫ зло, Ов Грез.	По Рѫскѫ право. Ова Грез.
По Хер: зло, Ов Биль за одивало.	По Рѫ: пра: Ова Биль, сказа Пшенично.
По Хер: зло, Ова Нарак.	По Рѫс: пра: Ов Нарав.
По Рѫ: зло, Ова Сажень.	По Хер: пра: Ов Сежень.
По Рѫ: Ова Пјад.	По Хер: правније, Ов Педень.
Лехом, Ов Сварв. казна,	Херватом: Ова Окорв, печал.

Лехом из Нимечка, Ова Миш, Ов Пещ. Право, Ов Миш, Ова Пещ.

Ов Крок, покритје. Ова Кров, и правије Корв.

Ов Чин, Ов Зачин. По Хер: зло, Ова Зачин: заред.

Ова Мисел. Ов Замисел, нам: Прем: Промисел, Ѫмисел.

Ова Коп. Ов Подкоп, окоп, прекоп.

Ова Мид. По Хер: зло, Ово Мидо.

Ова Казен, Наказен, Оказен: и Наказа, Проказа, Оказа: отсели Казни.

Ов Наказ, Приказ, Ѫказ, Доказ, Разказ: от Кажем.

Ова Вир. Ов Извор, Навор, Повор, Оовор.

Ов Запис, Јзпис, Пренис, Разпис: Ов Отписок, Описок.

А не Ова Запис, Разпис, Отписка.
Ов Вертеж, Грабеж, Кладеж, Клатеж, Метеж, Рубеж, Окувеж, Чертеж.
Ова Младеж, Пратеж.
По Хер: ова Берла. По Леш: правније, ово Берло.
Ово Војство, и Војско: а не Војнство: нит Ова Војска: како Хервати сказно говорет, из Влашска.
По Хер: право, Ов Торбух. Зло по Леш: Брух, и по Ру: Брухо.
Русјани из Гречка велит, Једна Тисјаща. Лехи, из Нимечка, Један Тисонт. Хервати право једно Тисуще, какот, Једно Сто, Једно Тисущно число.
Вь мисто, та скверна, велим Та Поган, Та Нечист: тоје погани, тоје нечисти. А разумијущ мужеку особу: велим, Ть Поган: Ть нечист
Лехи велит, Ова Разкош. А Хервати, Ова Разкоша: ова Прокша, прокши: и ова Прокош, Прокши.
Лехи зло. Ова Јемела. Хервати право, Ово Омело.
По Хер: из Латинска: Ов Пакал, пакла. По Леш: правније. Ово Пекло.
Ов Псалтир, право. Ова Псалтир, блудно.
Ова Порука, за поручење, Ов Порук, по Херватску, за особу која се ручит: али привније по Руску, Поручник, или Порученик.

Претварање Придивних јмен.

Седмиь Претвор.

	Јединица		Внoжина		Двойица	
	Просто	Јзредно	Просто	Јзредно	Просто	Јзредно.
Ов	Велик.	Великиь.	Велики.	Велики	Два велика.	Великаја.
Ова	Велика.	Великаја.	Великије, ки.	Великије.	Дви велики.	Велики.
Ово	Велико.	Великоје.	Велика.	Великаја	Дви велики.	Велики.

Что јест Просто, Придивно, и что Јзредно: гледи ниже.

	Просто.	Јзредно	Просто.	Јзредно.	Просто.	Јзредно.
	Јединица.		Внoжина.		Двойица.	
О –	Велик	Великиь.	Велики	Велики.	Д. Велика.	Д. Великаја.
О –	Велика	Великија.	Великије, ки.	Великије.	Д. Велики.	Д. Велики.
О –	Велико	Великоје.	Велика	Великаја.	Д. Велики.	Д. Велики.
Кроз	Великого	Великого.	Великије, ки.	Великије.	Д. Велика.	Д. Великаја.
Кроз	Велику	Великују.	Великије, ки.	Великије.	Д. Велики.	Д. Велики.
Кроз	Велико	Великоје.	Велика	Великаја.	Д. Велики.	Д. Велики.

От	Вели́кого	Ве̂ликого.				
	Вели́кије, и,	Ве̂ликије.	Вели́ких	Ве̂ликих.	Д. Вели́кȣ	Д. Ве̂ликијȣ.
	Вели́кого	Ве̂ликого.				
При	Вели́ком	Ве̂ликом.				
	Вели́ков	Ве̂ликов.	Вели́ких	Ве̂ликих.	Д. Вели́кȣ	Д. Ве̂ликијȣ.
	Вели́ком	Ве̂ликом.				
Ко	Вели́комȣ	Ве̂ликомȣ.				
	Вели́ков	Ве̂ликов.	Вели́ким	Ве̂ликим.	Д. Вели́кима	Д. Ве̂ликима.
	Вели́комȣ	Ве̂ликомȣ.				
Со	Вели́ким	Ве̂ликим.				
	Вели́којȣ.	Ве̂ликојȣ.	Ве̂ли́кими	Великими.	Д. Вели́кима	Д. Ве̂ликима.
	Вели́ким	Ве̂ликим.				

Осминь Прѣтвор

Ов	Ои̂нь	Ои̂ньнь.	Ои̅ньи	Ои̂ньи.		
Ова	Ои̅нња	Ои̂ньаја.	Ои̅ньи́је. ньи:	Ои̂ньје.		
Ово	Ои̅нье	Ои̂ньеје.	Ои̅нња	Ои̂ньаја.		
О̂	Ои̂нь	Ои̂ньнь.	Ои̅ньи	Ои̂ньи.	Д. Ои̅нња	Д. Ои̂ньаја.
	Ои̅нња	Ои̂ньаја.	Оиньи́је, ньи:	Ои̂ньије.	Д. Ои̅ньи	Д. Ои̂ньи.
	Ои̅нье	Ои̂ньеје.	Ои̅нња	Ои̂ньаја.	Д. Ои̅ньи	Д. Ои̂ньи.
Кроз	Оиньего̀	Ои̂ньего.	Оиньи́је, ньи:	Ои̂ньије.		
	Ои̅ньȣ	Ои̂ньȣјȣ.	Оиньи́је, ньи:	Ои̂ньије.		
	Ои̅нье	Ои̂ньеје.	Ои̅нња	Ои̂ньаја.		
	Оиньего̀	Ои̂ньего.				
От	Оиньѝје, ньѝ,	Ои̂ньије.	Ои̅ньих	Ои̂ньих.		
	Ојньего̀	Ои̂ньего.				
При	Ои̅ньем	Ои̂ньем.			Д. Ои̅ньȣ.	Д. Ои̂ньијȣ.
	Ои̅ньев	Ои̅ньев.	Ои̅ньих	Ои̂ньих.		
	Ои̅ньем	Ои̂ньем.				
Ко	Оиньемȣ̀	Ои̂ньемȣ.				
	Ои̅ньев	Ои̂ньев.	Ои̅ньим	Ои̂ньим.		
	Оиньемȣ̀	Ои̂ньемȣ.				
Со	Ои̅ньи̅м	Ои̂ньим.			Д. Оиньи́ма.	Д. Ои̂ньима.
	Оинье́јȣ	Ои̂ньејȣ.	Оиньи́ми	Ои̂ньими.		
	Оиньи̅м	Ои̂ньим.				

Облнчêније на Прêткор

Оêдмпњ и Ôомнњ.

Јменйк Једниичнињ 7го и 8го.

1. Ко сêдмому ўзору пристојет вса придйвна, која изходет на Тонкије несласници: кт͠, Грўв, Блâг, Крйв. Гêрд, Бêрз, Јâк, Вêрл, Голем, Лйн, Лйп, Ойр, Кôс, Крўт, Лйх. Оприч Вес, Вса, Все.

   Ј која идут на І, или ІЊ, сь тонкими знаковницâми: кт͠, Руски, Небêски, Земêльски: Ойлнињ, Небêсињ, Земêльнињ.

2. А кь ôсмому ўзору пристојет јмена јдуща на Шумници, и на Џ, и на Њ: кт͠. Овиж, свижа, свиже: Риджь, Тўдж, или Тўь, Бўь, Шўь, Мôь, Твôь, Овôь, Двôь, Трôь, Наш, Ваш, Ниц, Врбщ, Горещ, Кипêщ, Êрдêщ, Опêщ, Бдêщ, Нищ, Тòщ, Вищ.

   Ј која идут на І, или на ІЊ, со шûмними знаковницами: кт͠, Ближнь, Верждь, Дражнь: Больнь, Легльнь, Липльнь: Вистерньи, Јзкерньи, Блâжньи: Бôльшнь, Гôршнь, Мêньшнь: Вещнь, Гущнь, Пущнь: Вйщнь, Нйщнь, Тôщнь. Вйшньи, Јзпôдньи, Домâшньи, или Домâщи. Бôжьи, Трêтьи, Дйвьи.

Зовнйк Једниичнињ 7го и 8го.

1. Во всих Придйвних јменех зовнйк јест једнâк со јменйком. Блудно адда никови из Грецка Мужско племе творêт на Е: кт͠, Что се хвâлиши Ойлне, псал: 51. Чловече равнодушне, псал: 54

   Ј Нијединско плем тож: кт͠, Ўме, безначâлне, Сообразне Бôжьи Олове Реци право:

   Что се хвâлиши Ойлнињ Чловече равнодûшнињ. Ўме безначâлнињ. Сообразноје Бôжје Олово.

Крознйк Једниичнињ 7го и 8го.

1. Ов Крознйк вь Мужскôм (:да Јзкерник вь мужскôм, и вь Нијединском:) племену: творитсе по Руску на ОГО во всих јменех: а у Лехов всегда на ЕГО: а у преходников везди на АГО: а у Хервâтов, при Знаковницах Тонких на ОГА; а при Шумних на ЕГА: какот,

   По Руску: Великого, Малого: Бôльшого, Мêньшого.

   По Лешку: Великјего, Малего: Бôльшего, Мêньшего.

По Прекодиническу: Великаго, Малаго: Болшаго, Меншаго.

По Херватску: Великога, Малога: Большега, Меньшега.

2. Затоже обличаь: јеже при Шуминих негласницах нист лиепо нит право писат АГО, нит ОГО: (:Большаго, илити Большого:) : но право се пишет ЕГО: какот, Мојего, Твојего, Нашего, Вашего, Большего, Отаршего, Туджего, Дивјего, Тешњего. А не, Мојаго, Нашаго, Отаршаго, и остало.

3. А при тонких негласницах может стојат АГО: кт, Великаго, Добраго. Али ми паче хвалим ОГО: Великого, Доброго. Зато јер склад ОГ јест обичен Русјаном, Херватом, Сербом, и Чехом: а склад АГ нигдиже въ људех неслишитсе: и невимо, въ којеј стране, и когда въ предавних вике́х би бил ужибан.

4. Пригиби идуши на кончину ГО, и на МУ, могутсе скратити: по извожењу складов, АГ, ОГ, ЕГ, ОМ, ЕМ: кт, Коња добра, и јездеца сила, проберген јест въ море. Добру мужу. Верну пријатељу. Нишњу чловику.

Чиј, Његов, Њејин, Њихов, пријемлјут то скрашење; а Мој, Наш, и осталније Јменики непријемљут. Невелим бо Нашу другу: но нашему другу. Јзредна, јмена ритко пријемлјут скрашенј.

5. Јмена обстојна верху надушатих, въ првом и во втором притвору, чинит крозник једнак јменику. А Придашна, когда будут съ таковими въ купи постављена: твориет и она крозник једнак со јмеником. Кт, зъ Душатими: Хвалите господа небесного, Видил сем драгого пријатеља. А зъ Недушатими: Господи дај нам видит свит небесниј: Видил сем једен драг камен.

Јзкерник Једниничниь 7го и 8го.

1. Ового пригиба Женско племе јмајет дивну нјобстојалност въ окончењу: и много-различно се изринајет: кт, По Руску: на ЕЕ, от Вси, Оее.
на НЕ, от Великие, Малие.
на ОЕ, от Великое, Большое.
на ОЬ, от Великоь, Большоь.
У Омотрицкого на ЕА: от Вса. Оноја.
на НА: от Благиа, Ницна, Онпокина, Божиа.
на ІА: от Россиј-скиа.
на ЫА: от Окатыа, Велен-ныа.
на ОА: от Тоа.
на ЕЯ: от Вселен-ныя.

на ИИ: от Благѝ,
Па́влови,
Варша́вини,
Россі́йски.
на Ы: от Овачы,
Вди́ны.
на Ѧ: от Ни́щѧ,
Онио́вна,
Па́вла, Вар-
на́вла.

По Летскъ на ВѢ: от Те́ь, Ове́-
теь, Ле́кшев.

По Хервацкꙋ на В: от Вели́ке,
Бо̂льше, Ме̂ньше.

2. Із ти́х петна́десети кончи̂и, три
јесꙋт го́дни къ пи́смꙋ: ВІВ, ИІВ̂,
И. Імени́ки во право и́дꙋт на ВІВ:
кт. Моје́је, Твоје́е, На́шеје, и На́-
шије: Оје́, Теје́, Всеје́, Ове́је, и
Ови́је, Они́је: Ко́јеје и Ко́је: Вса́-
које и Ва́кије. По Херва̂тскꙋ стѐг-
ньено: от Моје̂, Твоје̂, На́ше, Ое̂,
Те̂, Все̂, Ове̂, Оне̂, Ке̂, Вса́ке. А
Прида̂вна вса́ка и́дꙋт на ВЈВ, и
на ИЈВ: про̂ста, и Ізре̂дна: кт,
От Вели́кеје, Вели́кије: Оиньеје, Он-
ньи́је. От Ве̂ликеје, Ве̂ликије: Ои̂ньеје,
Ои̂ньије. Ана И мо́гꙋтсе заве̄ршат
Прида̂вна Про̂ста (:се́ јест Неизре́д-
на:) ако стоје̂т зь Ове́то̂јними вь
ре̂д: кт От Вели́ки жени̇̀: От тем-
ни̇̀ но́щи. Али ли́пльe и разꙋмни́је
се ви́дит Вје, да Ије: от Довре́је
или Доври́је жени̇̀: От темне́је или
Темни́је но́щи.

3. Іно си́це пра́во вꙋ́дет ре́щ: Із Гос-
по̂дньи во́льи: и́лити Із госпо̂дньеје
во́льи: и́лити Із госпо̂дньије во́льи,
земльа́ јест сотворенѝ. А неизразꙋ̂м-
но и нела́дно (:воздиль Омотри́ц-
кого:) си́це: Із госпо̂дньа вольа
земльа̀ сотворена̀. От на́ша кꙋ́ща:
до ва́ша земльа̀. Рецѝ ра́дши: От
на́шије кꙋ́щи; До ва́шије земльѝ.

4. Тако́ва изрика̂нја на А, ли́бо на
Ѧ, ни̂ст чꙋ́т ни́гдиже вь льꙋ̂дском
говоре̂нјꙋ. Гле̄ди́, что́ јест речено́
под Ізкерником тре̂тјего прӣтво́ра.

От Пре̂дньи, За̂дньи: и от і̂них
(:гди се Ѣ сло̂јно изрика́јет:) же̂н-
ско пле́ме ꙋтва̂рать си́це: От Пре̂днь-
ије, от За̂дньије. А гди се Ѣ из-
рика́јет отра́зно: какот, Бо̂жьи,
Чловѝчьи, Ри̂вьи: рецѝ то́ж От
Бо́жьије, Чловѝчьије, Ри̂вьије. І
дльа ле́гльего изрече̂нја, от Бо̂жије,
Чловѝчије, Ри̂вије.

Придѝвник Једини́чний 7го и 8го

1. Же̂нско пле́ме овога пре̄ги́ва, творе̂т
Херва̄ти́ везди́ на ОѢ: (:при Ве-
ли́ков, при Оиньов:), а Ле́хи везди́
на ВѢ: кт, при Ма́льe, при На́шев.
А Рꙋ́сјани пра́вије зь ра̄зборо́м,
при Тончи́цах изрика́јꙋт ОѢ: а при
Шꙋмницах ВѢ: кт при Вели́ков,
при Ои̂ньев, На́шев.

2. Вь Рꙋ́ском, вь Херва̂тском, и по́
простꙋ во все́м Олови̂ньском јези́кꙋ,
неи́зхо́дит се́ь пре̄гив јинако, неж на
ОМ, ОЬ, ОМ: ли́во на ВМ,

ОЬ, ОМ: кт̃, при Малом, Малоь, Малом: Нашем, Нашеь, Нашем. Лише ꙋ Лехꙋв превратно се кончит на ИМ, ОЬ, ИМ: кт̃, при Малим, Малеь, Малим: Добрим, Добреь, Добрим. Јли на ЈОМ, ЈОЬ, ЈОМ: кт̃, при Великјем, Великјеь, Великјем, Польскјем, Польскјеь, Польскјем.

3. Отсели избирајет он наказнињ преврат, кињ се неможет без сгньꙋси

На мѣстѣ свѧтѣм, пс. 23.
На мѣстѣ злачнѣ, пс: 22.
Въ земли пꙋстѣ, пс: 62.
Въ пꙋстинѣ безводнѣ, пс: 106.
Въ елеи маститѣ, пс: 91.
Въ гласѣ трꙋбнѣ, пс: 46.
Въ домѣ Давидовѣ: пс: 121.
Во псалтири десѧтострꙋннѣм.

Право сице: На мѣстѣ светом. Въ цѣркве великоь. На мѣстѣ злачном. Во светом (:или, во светꙋ:) живеши. Въ землѣ пꙋстоь. Въ пꙋстинѣ Јꙋдејскоь. Въ пꙋстинѣ безводноь. Во ꙋдолјꙋ плачевном. Въ јелеьи маститом. Въ законѣ господньем. Въ гласѣ трꙋбном. Въ домꙋ божјем. Въ домꙋ Давидовом. Въ пꙋтѣ непорочном. Во псалтирѣ десетострꙋнном.

4. Тонкоје слово К непремниьајетсе во јно слово, неже въ Ч, или въ Ц: кт̃, Чловик, Чловиче, чловицн. Ј затож нестерпна сказа јест рещ: При Јзраилстѣм, При Царстѣм: въ мисто, при Јзраьилском, при Царском

слишат: јеже ꙋ Омотрицкого чтем написано сице.

Ѡ том Россјистѣм, или Россјистѣ.
Ѡ той Россјистѣй, или Россјистѣ.
Ѡ том Россјистѣм, или Россјистѣ.

Что ви подко рещ: Ов том Рꙋском, Ов тоь Рꙋскоь, Ов том Рꙋском. Јното ова кончина, на ѢМ, ѢЬ, Ѣ, всакако јест блꙋдна, мерзка, и негодна: и на И тож: какот

Въ Цѣркви велицѣ, пс: 21.
Во свѧтѣм живеши, пс: 21.
Въ пꙋстини Јꙋдейстѣй, пс: 62.
Во ꙋдолѣ плачевнѣ, псал: 83.
Въ законѣ господни, псал: 1.
Въ домꙋ божји: псалом 51.
Въ пꙋти непорочнꙋ: пс: 100.

Противник Јединичнињ 7го и 8го.

1. Јдет на ОМꙊ, ОЬ: или на ОМꙊ: кт̃, Ко Великомꙋ, Великоь: ко Онньемꙋ, Онньеь.

2. Јли по Окращенјꙋ: Ко Великꙋ: Ко Онньꙋ.

Орꙋдник Јединичнињ 7го и 8го.

1. Јдет на ИМ, ОЈꙊ, (:или ОЈꙊ:) ИМ: какот,

Оо Великим, Великојꙋ, Великим. Оо Онньим, Онньејꙋ, Онньим.

Л не на ѢМ. Ј затож сказно се велит: Оь тѣм: Зь Добрѣм: Оо всѣм: Оо всакѣм: и остална.

Право реци: Сь тим. Зь доврим, Со всим: Со всаким.

2. Сь Богом Авраамлем, псал: 46. Пред Гдем сотворшем, пс: 94. Дѹхом вѣрном, пс: 47. Дѹхом владичном пс: 50. Право реци. Зь Богом Авраамльим. Пред Гдом сотворшим. Дѹхом вѣрним. Дѹхом владичским.

3. Добро, Зло, Благо, Лихо, Дѣрно, Хѹдо: когда сѹт Овстојна, јдѹт по пѣтом Прѣтворѹ, на ОМ, какот Лито, со Литом: сице, Со всаким Добром: Пред великим Злом, или Лихом: Јди зь добром: Јди со злом: Зь великим благом. А когда сѹт придѣвна, идѹт по седмом прѣтворѹ: на ИМ: кт, зь добрим здравјем, Зь благим вримeном: Со злим по годјем.

4. По петомже прѣтворѹ идѹт и јна придѣвна Нијединского племена: когда преступет вь Овстојних оваичје: хотја се не по всих прѣгибех претвлајѹт: какот, Просто, Велико, Мало, Лехко, Тихо, Само, Једино, Болно, Полно, Давно, и јна. Какот, Јз проста: Јз давна: Јз лехка: Јз тиха. По простѹ, по лехкѹ, По тихѹ, По малѹ, по Великѹ, По јединѹ. На јединѹ, На самѹ. До полна, До болна, До лиха: и остална тим сподобна. А не, До лихогот Јз простого, Јз давного, По тихомѹ, По маломѹ: и остално. Лише која не пријемльѹт скращенја, от оних изрикаь полно, илити по Седмом и Осмом прѣтворѹ: По старомѹ, По својемѹ, По нашемѹ, По вашемѹ, По новомѹ.

Во сватѣм твоем, псал: 73. Реци: Во светом твојем: или Овстојно. Во свѣтѹ твојем.

5. Оприч Добро, Зло, Благо, Лихо, Хѹдо, Дѣрно: јна придѣвна неизрикајѹтсе во Орѹдникѹ на ОМ: но токмо на ИМ. А најпаче. Кѹлико, Тѹлико, Никѹлико, Овѹлико, Онѹлико, и Благо когда стојит за Вного. Кт, Кѹликим веще, Тѹликим мењь. А Велико, Вного, Мало, идѹт на ИМ, и на ОМ: кт, Великим веще, Малим мење. Пред Малом, и пред Великом: Хотја сь малом, хотја сь великом. Не со вногом: Вногим липлье.

Јменник Вножинниь 7го и 8го.

1. Мѹжско племе ового миста изходит не отмѣнно на И. Ј затож не без блѹда никоьи Медольенја изрикајѹт на ЩИ: какот, Синове Ефремли налецајѹще и спѣјѹще Лѹки, пс: 77. Бихом веселащеса, пс: 125. Право реци: Сини Ефремльи, (:или паче, Ефремови:) напинајѹщи и спрѹжајѹщи лѹки. Бихом веселещи се: или паче, Весели. А во псалмѹ 105, право стоьит: Блажени хранащи сѹд, и творащи правдѹ. По Словинскѹ властито: Блажени, иже хранат сѹд, и творат правдѹ.

2. Не можемсе пак доста начȣдит. за что преводники вь мȣжском сего миста окончанјȣ, пишȣт двоје И: сице Великии, Светии, Нишщии: гди вед ни вь каковојже Словинского језика Отмине ми неможем ȣзрит слида нит подобја, томȣ ȣдвојеномȣ словȣ и. Вь Рȣскоь отмине слишитсе сицево ȣдвојенје: да лихо невимо, не от преводников ли ест взето се говоренје, паче неже от народного обичаја.

3. Женско племе сего јменника јест једнако со Женским Јзкерником јединичним: и идет на Вје, Ије, јна И. Лише обличаь: јеже овди липље стоьит кончина И, нез вь Јзкерникȣ. Овди бо липо велим: Три свети жени придоше ко господньемȣ гробȣ. А вь Јзкерникȣ липље: От једнеје светеје жени: или от једније светије жени, јест Христос драгојȣ мастјȣ помазан: нежели, От једни свети жени.

4. А особито, гди јме придивно последȣјет за ричинојȣ Јесȣт, или за Бјахом, или за Бȣдем: тамо јест потрибно изрещ Јменник на И; а не на ИІВ, нит на ВІВ: кт, три Марије јесȣт свети: или, бјахȣ свети. Всије сотворенније дȣши бȣдȣт сȣджени. Не, Светије, нит Сȣдженије.

5. А вь никоьих мистех бидитсе бит понȣжно изрещ на В: какот овди, Наше матере, Онјоње дощере. Тврдо бо се видит рещ: Наши матере: како велим, Наши сестри. Можем рещ и сице: Нашије матере, Онјоньије дощере.

6. Обличаь: јеже Херкати льȣбет ризов и кратак изрок: и везди, гди јест пригодио, скращајȣт ричи. А особито во Јзкерникȣ Женском, два склада ВІВ стегајȣт вь једен склад: и завлачет високим влаком: и вь мисто Мојее, Твојеје, Својеје, велет Моје, Твоје, Своје. А вь јменникȣ вножинном, без продолженја, и без високого влака велет, Моје, Твоје, Своје дощере. По томȣж и вь јних јменех везди, гди јест ȣдатно, во јзкерникȣ високим влаком продолжајȣт В: кт, от Добре, от Лехке, от Топле. А вь јменникȣ не продолжајȣт: но велет, Добре, Лехке, Топле изве.

Ј око се кажет бит причина: зач вь јменникȣ вножинном липље стоьит кончина И, нез во јзкерникȣ јединичном. Або В продолжено, не тако ладно се преминьајет во И.

А гди ȣ Херватов во јзкерникȣ нист продолженого В, либо високого завлака (:се јест, ко јмајȣщих Остер влак:) тамо и јзкерник ладно се творит на И: кт, Херватн би рекли, От горе мале: або мал. јмајет Остер влак. Ј потомȣ до псалмȣ 41, добро, От гори мали.

7. Во всих претборех, слова ова. Г, К, Х, вь кончинних складех. стојеща пред гласницејȣ И, или пред-

ѣ, преминьајутсе вь З, Ц, С. Потомуж и овди, во јменнику: и вь зовнику: вь Мужском племену, велим Драги, Велики, Плахи: и Дрази, Велици, Пласи. А вь Женском племену јменника и зовника: и вь мужском да вь Женском Крозника: велим, Драги, Велики, Плахи: и Драгије, Великије, Плахије: а не Дрази, Велици, Пласи: нит Дразије, Велицније, Пласије.

За что пак Мужско и Женско племе на сем мисту, хотјаж обоје једнако јдет на И: не обоје преминьајет знаковниц: тому јест причина, јеже ти прегиви из перва нису се вси једнако кончили на И, но различно: какоти и сада у Херватов различно се кончет: сице.

Муж: Ови Велики, и Велици.	О Велики, и Велици.	Кроз Велике.
Жен: Ове Велике.	О Велике.	Кроз Велике.
Није: Ова Велика.	О Велика.	Кроз Велика.

Крозник Вножиннинь 7го и 8го.

1. Ако јест рич об чловичских мужских особах: и лучит се изрећи придивно јме једино, без обстојного: јно Херватји ужнвајут јзкерника, вь мисто Крозника: какот, Ми смоьних видили здравих, и цилих.

Аколи пак туджe будет трива и обстојно јме отразно изрећи: јно Херватји бојетсе изрећи по Јзкернику: и изглашајут сам Крозник властито: сице, Ми смо оне льуде видили здраве и циле. А Русјани и Лехи, и без обстојного јмена, и со обстојним, изрикајут Јзкерник вь мисто Крозника: сице,

Ми смо ьних видили здравих, и цилих.

Ми смо видили оних льудеь здравих, и цилих.

А по Крознику: Ми смо видили оније льуди здрави, и цили. гледи Крозника Вножинного, Претвора перкого.

2. А со Отрицалними ричинами и по ниже всегда стојит Јзкерник вь Крозника мисту: кт Ми нисмо видили оних льудиь. А не, Нисмо видили оније льуди.

3. Псалом 123, Убо живи непожерли би нас. Реци: Убо живих не пожерли би нас. А право по разуму: Може бит живих пожерли биху нас.

Јзкерник Вножиннинь 7го и 8го.

1. От кончии Г, К, Х, во Јзкернику, и во осталних послидујућих прегибех, можетсе учинит преминьенје на З, Ц, С: кт, Дразих, Велицих, Тисих: Дразим, Велицим, Тисим: и остално. Али липлье јест

изрикат без премини: Драгих, Великих, Тихих: и остално.

2. Кончину сего Језерника, и осталних вножинних и двоичних прегибов, Серби изглашајут со двојгласницеју Ѣ: и сь преминоју слов: сице,

От Дразѣх, Велицѣх, Тисѣх, Лѣпѣх.
Ко Дразѣм, Велицѣм, Тисѣм, Лѣпѣм.
Со Дразѣми, Велицѣми, Тисѣми, Лѣпѣми.

Двѣју Дразѣју, Велицѣју, Тисѣју, Лѣпѣју.

Двѣма Дразѣма, Велицѣма, Тисѣма, Лѣпѣма,

3. А Рујани и Херквати волет ризво изговарат чисту гласницу И: без премниьенја слов: сице,

От Драгих, Великих, Тихих, Липих.
Ко Драгим, Великим, Тихим, Липим.
Со драгими, Великими, Тихими, Липими.

Двију Драгију, Великију, Тихију, Липију.

Двима Драгима, Великима, Тихима, Липима.

4. Језерник нейдет јнако, неже на ИХ.
От вод мног, пс: 17, реци, От вод мнозих: или паче, Вногих.

Синов Корнов, пс: 43, реци, Корнјевих.

От уст лвов, от рог единорожь, пс: 21, реци, от уст Лѣвьих, от рогов једнорожчих.

Вь срдци враг Царев, пс: 44, реци, Волгов Царових.

От устен неправеден, пс: 119, реци, От устен неправедних.

От человѣк неправеден, 139, реци, От льудиь неправедних.

Дѣло рук человѣческ, пс: 113, реци, Дѣло рук чловѣчских.

От днеь льут, пс: 93, реци, от ден льутих.

Ни от изход, ни от запад, ни о пуст гор, пс: 74, реци, Ни от изхода, ни от запада, ни от пустих гор.]

Придивник Вножинниь 7го и 8го.

1. Јдет на ИХ, и не јнако. Во устнах лстивах, псалом 16, реци, Во устнах лстивих. Вь водах многах, псал; 106, реци, Во водах мнозих: или паче Вногих.

Противник Вножинниь 7го и 8го.

Јдет на ИМ, и не јнако. Сином Лотовом, пс: 82, реци, Сином, Лотовим. Птенцем врановом, пс, 146, реци, Птенцем Врановим.

Раздил Д.

Об Імену.

Или ов разнитом раздильенју и овличју јмен.

Обстојно.

Обстојно јме јест: које само об себи, без јного јмена вь бесиде стојат може: кп, Бог, Небо, Чловик, Земльа.

Придивно.

Придивно јме јест: које не може без Обстојного стојат вь бесиде: и претварајетсе на три племена: кп, Велик, велика, велико: Силен, сил-на, сило: Славен, славна, славно.

Об Обстојних.

1. Властита и Овщена.

1. Властито јме јест ко јединоь којеь вещи привлашћено: кп, Мѹж: Радован, Кѹновица, Волга, Москва. Овщено јест, које се велит обо вножих вещех: кп, мѹж, Радован и Милош, и јни. Гора: Кѹновица, и рила, и сниѫник: и јнује. Рика, Волга, и Дон, и јние. Град: Москва, и Новград, и јни.

2. Народна.

2. Народна словѹт, која знаменѹјѹт, народ. Различно се завершајѹт: кп, Рѹсин, и Рѹсјанин; Словинец. Сербин, и Сербель, Херват, Чех, Лех. А не, Рѹсак, нит Росин, нит Рось: нит Словјанин, Славенец, нит Сербенин. Прибавльајет ьим се склад НИН. Латинец, не Латин. А женска народна: Рѹсинька, Лехинька, Чехинька, Сербинька, Херватица, Болгарка, Словинка. Влахинька, Тѹркинька, Татарка, Харапка, Жидовка: и остална, Вѹгрица, Нимица

3. Домовинна.

3. Знаменѹјѹт домовинѹ: а изходет на НИН, и на ЕЦ: кп, Земльанин, Граджанин, Народжанин, Помистјанин, Поднепранин, Запражанин. Москобльанин, Римльанин, Новграджанин. Москoвец, Новградец, Цариградец, Јеросалимец, Босанец, Загорец, Заморец, Задѹнајец. Поморец, Подонец, Подѹнајец, Посавец. Пригорец, Приморец. Прекопец, Кримец.

4. Особна разнита.

4. Знаменѹјѹт Чловичские особи: а творетсе, на АЧ.

1. От ричин. Ковач, Крајач, Слѹхач: и на ТЕЛЬ,

Откoритель, Спаситель, Владатель: и на ЕЦ.

Водец, Ловец, Певец, Гѹдец, Оборец, Чтец, Кѹпец, Продавец Богомолец, Јединовладец, Мистодержец. Доброчинец, Злодијец, Льѹдоморец, Лицмирец. Богородица, Доброчинка, Злодиьница.

2. От Медольѣнја, на ЛВЦ, и на ВВЦ: Ткалец, Јзвнжалец, Отојалец, Бивалец, Жилец, Кормилец. Дилавец, Окакавец, Казавец, Јзкꙋшавец, Олишавец. Ткалница, Жилица, Кормилица.

На ЛНИК: Злчалник, Началник, Целовалник, Ојдилник.

На НВЦ: Знанец, Посланец, Прогнанец, Ризанец.

На НИК: Мꙋченик, Ꙋченик, Освешенник (:нѐ Освешенник:) Ꙋвијеник, Плинѣеник, Поддаинник, и Подданец; Преданец, и Предавец: Предложеник.

3. От Јмен Обстојних: на АР: Бравар, Овчар, Птичар, Рибар, Псар, Звонар, Чолнар, Бродар, Кльꙋчар, Корчмар, Лончар: Митар, и Митник: Месар, и Месник. Господар: Господарица (:нѐ Господинньа:), Кльꙋчарица. Корчмарица. Польанец, от Польана.

4. Ј от Придивних на ВЦ: Светец, Старец, Младец, и Младинец, Јединец, Торговец, Самец, Дивец. Дивица, Светица Старица, Младица, Самица, Јединица, Торговка. Царовци, Кральевци, Бановци, Кнезовци.

На НИК: Државник, Верстник, Племенник, Товорник, Порꙋчник, Наместник, Ꙋредник, Заповидник, Приказник, Покојник, Покорник, Пꙋстинник, Дожник, Освеꙋјник, Промисельник, и стегньено Промисник: а нѐ Ремесник. Промисел: а нѐ Ремесло, Дашник. Ојаник.

5. Ј вь Недꙋшатих вешех кладетсе, ВЦ НЦА, и НИК: кт, Пивница, Темница, Свитлица, Отꙋденица и Отꙋденец, Главатица, Миденица, Стекленица, Златица, Златинница, Желтица, Модрица, Горньица, Јзподньица, Солница, Кральевица.

Златник, Димник, Кꙋрник, Травник, Миденик, Сребрник.

6. Јз предложков и из имен, на ВЦ: Загорец, Поморец, Подонец, Пригорец, Приморец: и ĵна.

7. На АК разнита: Нокак, Дивак от Диво: Дивјак от Дивьи. Лꙋдјак, Хꙋдак, Лежак, Тежак, Жеврак. Вꙋјак. Бильак, Весельак, Девельак, Гольак, голец. Линьак, Черньак, Глꙋпец, глꙋпак, Тꙋпец, тꙋпак, Слипец, слипак, Нимец, Нимак. Доврак, Дꙋрак. Босак, Косак. Простак, Глꙋхак, Горчак, Горшчьак, Ланьшчьак. Польак. Голꙋбиньак. Звирньак, Овчак: за Овчьи, Звирьи голꙋбиньи хлив, или котец.

8. Синовска на ИЋ: Царовић, Кральевић и Кральић, Кнезовић и Кнежић, Бановић, Војводић, Господић нѐ Господичић: Богдановић.

9. Дошеринска по Рꙋскꙋ на ОВНА, или ЕВНА: Царовна, Кральевна, Кнезовна: Богдановна.

А по Хервагскꙋ, и по Рꙋскꙋ на ЧНА: Царична, Кральична, Господична, Војводична, Јаньична, Сердаьвична, Микꙋлична, Микитична.

Женинска, от мужских овщиних на ИЦА: Царица, Кральица, Банница, Ковачица. И на ИНЬА: Кнегинька, Больаринька, Војводинька, Старостинька.

А от властитих идут владална: кт Богдан, Богданов: Раде, Радин: Лука, Лукин. Ј от сих Женинска: Богдановица, Станковица: Радиница, Лукиница, Фоминица, Микулиница, Микитиница. Ј от овщених: кт, Дјаковица.

10. Придивки (:се јест призовишча:) идут вноги на ИШ, и на СКИЬ: и от тих женинска на КА: кт, Пожаницка, Владковицка: Жаглајска, Солиска.

5. Настојанна.

Јдут на СТВО: а знаменујут Битјестан, промисел, и всако настојанје, вх којем се кто бавит: кт, Царство, Јединовладство, Кральевство, Владательство, Кнежство, Банство, Господство, Господарство. Равство. Хлапство, Подданство, Кметство, Подложенство, Предложенство, Тежачство, Торговство. Отачство, Материнство, Братство. Пријательство, Свидочство.

Ова кончина СТВО, идет от једних Овстојних: а не от Придивних: нит от Медольенја: нит от ричин. Затоже, от јмен, и от медольенја, Блажен, Лукав, Послушен, Проклет: криво се творит, Блаженство, Лукавство, Послушенство; Проклецтво. Право реци. Блаженост, Лукавост, Проклетје, или Клетва. От Буь, Вног, Глуп, Лаком, Скуп, Тајен, Тежок, и иних: Некели Бујство, Множество, Глупство, Лакомство, Скупство, Тајнство или тајна, тажество: Но право реци, Бујест, Вножина, Глупост, Лакомост, Скупост, тајност, тажкост.

От ричин тож: нереци, Бегство, Рождество, Ветество, Существо, Чувство: но право, Бег, или Бижанје, Битје, Биток, Чутје.

Лише от Богат, Убог, Велик, Свет: велитсе Богатство, Убожство: Великост, Светост: и во јном разуминју, Величество, Светство.

Ј от Овстојних, која јдут от Пондивних, или от Медольеньи: какот, Јединец, Знанец, Посланец, Прогнанец, Подданец, Предложеник, Подложеник, Мученик, Ученик, Младинец: велитсе, Јединство, Знанство, Посланство, Прогнанство, Подданство, Предложенство, Подложенство, Мученство, Ученичство, Младинство. От Окајан, идет Окајанац, и Окајанник; Окајанство, о паче окајанје.

Во творенју јмен на СТВО слова Тонка преминьајутсе на Шумна: и по Руску привавльајетсе В, и велитсе ВСТВО: кт, Бог, Божество: Књез, Кнежество. Муж, Мужество: Чловик, Чловичество: Отец,

Отечество: Ковач, Ковачество: Онромах. Онромашество: Окомрах, Окомрашество:

Али по Херватскꙋ, и правје, изрикајꙋтсе вез слова Е: сице, Божство, Книжство, Чловичство, Отечство. Ковачство, Онромашство, Окомрашство, Драчтво. От Оин, Вор, идет Оиновство, Воровство: а от Крал, Кралевство, и Кралество. А Лехи сказно изрикајꙋт чрез Тоикније негласници: сице, Боство, Кнество, Мꙋство, Чловечтво, Отецтво, Ковацтво, Онромаство.

Придивна на ОКИЬ: потомꙋж се творет: по Рꙋскꙋ, Дражескиъ. Книжескиь, Мꙋжескиь, Чловическиь, Греческиь, Отеческиь, Нимеческиь, Чешескиь, Лешескиь, Влашескиь, Тꙋрческиь. По Лешскꙋ: Враскиь, Кнескиь, Мꙋскиь, Чловицкиь, Грецкиь, Отецкиь, Нимецкиь, Ческиь, Лескиь, Влаекиь, Тꙋрецкиь. А правије: Вражскиь, Книжскиь, Мꙋжскиь, Чловичскиь, Гречскиь, Отечскиь, Нимечскиь, Чешскиь, Лешскиь, Влашскиь, Тꙋречскиь, и Тꙋрскиь.

6. Дијанна.

6. Знаменꙋјꙋт дијанје, или вещ и дело, које се дијет: а творетсе от Ричин, на

НЈЕ: кт Дијанје, Слꙋханје: Неврижение, Пренесенје, Преселенје: Хотинје, Мининје, Тлинје.

ТЈЕ: Битје, Чꙋтје, Јздертје,, Овжертје, Ꙋмертје, Взетје, Пришестје, Пролитје, Подпертје, Запертје, Житје.

ТВА: Битва, Боритва, Братва, Женитва. Жетва, Бистба, Клетва, Коситва, Молитва, Оитва.

ВА: Грозва, Жалова, Прозва, Овадва, Слꙋжва, Оꙋдва, Тꙋжва.

ОК: Полсжок, Останок, Описок. Придивок.

ТОК: Добиток, Ꙋбиток, Јзвиток, Звиток, Житок, Ꙋжиток, Нажиток, Доспиток, Починок, Овиток, Напиток:

А: Мина, Цина, Плаща, Оичла, Драка, Овада, Опона, Заслона, Постаза, Забака, Привада, Навада.

АЬ: Корачаь, Держаь, Заложаь, Овичаь, Роджаь, Ꙋроджаь, Опрежаь, Отꙋпаь.

ЕЖ: Вертеж, Гравеж, Метеж, Правеж, Поатеж, Рꙋбеж, Сербеж, Окꙋвеж, Лꙋпеж.

ЕНЬ: Ојжень, Отавень, Отепень, Ражень, Оꙋжень.

J на всакије негласници: кт, Рак, Корв, Отег, Ход, Вез, Бој, Рок, Јзрок, Ꙋрок, Бол, Ꙋм, Закон, Покоп, Ꙋмоо, Затор, Раздоръ, Разворъ, Плес, Претес, Овит, совит, Громот,Ках, Здах, Бич, Вопель: Возток, Запад, Примет, Примир.

Šло пак се творет Дијанна на ЛО, и на КА: кт, Зачало, Начало, Порекло. Реии, Почеток, Зачетје,

Начѣтїе. Придивок. Јавка, Випи-ска, Забавка, Посилка, Ссилка, очна Ставка, Стојка, Оценка: Рѣ-ци Објављенје, Јзпис, Забава, По-сланје, Сосланје; Очна постава, Стојанје, Оциньенје.

7. Каковостна.

7. Знаменȣјȣт каково јест что: а творѣтсе отъ Придивних: на ООТ, ТА, БА, НА, ДА: кт, Драгост, Благост, Крȣтост: Доброта, Нищета, Сȣјета: Хȣдоба, Злоба: Висина, Ширина, Глȣбина: Правда. Јних сицевих гледи ниже.

8. Собирална.

8. Въ јединичном обличјȣ знаменȣјȣт вножинȣ, а идȣт на ЈЕ: кт, Звиеје, Дривје, Зѣлје, Листје, Каменје, Коренїе, Гермје, Тѣрије, Терстје или тростје, Рожје, Китје, Латје, Натје, Плѣтје, Сȣдје, Посȣдје, Орȣдје, Орȣжје.

9. Мистна.

9. Знаменȣјȣт мисто, а идȣт на ЩЕ, и на НЬА: какот, Огнище, Дворище, Днище, Жилище, Пребивалище. Побарња, Товарња, Чȣварња, Коньȣшња: Милња, Ȣчилња, Метолња.

Јмена Градска, по Рȣскȣ, и по Лешскȣ, изрикајȣтсе просто въ Придивних сличјȣ, въ мȣжском племенȣ: на ОВ, ЕВ, ЛЬ, ВОК: кт, Песков, Краков, Кијев, Пȣтикель, Јарославель, Смоленск, Можајск, Брanск. А Хервати би рекли на ВЦ: Песковец, Краковец, Кијевец, Дȣвовец. Јли въ Нијединском племенȣ: Песково, Краково, Кијево, Пȣтивле, Јарославле, Смоленско, Можајско, Бранско, Придивникъ: Вь Кијевȣ, вь Можајскȣ: и вь Кијевом, вь Можајском. Въ сицевих властитих јменех всакоје страни обичаь јест лип и прав.

10. Орȣдна.

10. Знаменијȣт орȣдје орȣжје и рȣхьлад: а идȣт на ЛО: кт, Творило, Шило, Рало, Сикалце, Клепало, Гладило, Тнало, Кропило, Кадило, Бранило, Одило или Одивало, Подвијало.

11. Подвилинна:

11. Знаменȣјȣт подвилинȣ, јлити из чесо что, а идȣт на ІНА: кт,

Звирина, Говедина, Зидина, Дубовина, Брезовина, Јеловина.

Јаjечко, Сердинко, Солнешко, и остална.

12. Сподовна.

12. Знаменуjут сподову, или прилику: а идут на ІКА: какот, Солика, Коренника, Медуника, Сребрика, Ребрика, Метлика, Лисника, Чеслика.

13. Уменьшална.

13. Мужска идут на ЕЦ, ІЦ, ОК: кт, Вратец, Коньиц, Синок. Женска идут на ЦА, КА: кт, Дивичица, Сестрица: Маjка, Дошка. Ниједнинска идут на ЦЕ: кт, Дрвце, Соловце, Колце, Седелце, Тилце, Очце, Ушце. А не очко, ушко. Ниједно во уменьшално jме неидет прико на КО: него веа на ЦЕ: кт, Бервенце, Писемце, Зернце, Коленце, Луконце, Оконце, Платенце, Поленце, Коритце, Решетце, Ситце, Вратца, Устица; Бримене, Знамене, и знаменьце. Дитетце, Звиретце, Јагньетце, Прасетце, Коретце: Топорищице, Ратовищице: Зельице, Платьице, Јманьице, Јjачце, Копеjце, Ложце, Сердешце. Солнешце: Херватом, Сердашце, Сунашце, А не Седелко, Лукошко,

14. Окладена из Предложков и Јмен.

14. Кончина ЈЕ: из Предложков и Јмен: какот, Бездушје, Безредје, Безделје. Возглавје, Возножје. Загорје, Заморје, Залисје, Заричје, Засиње, Изделје, Изредје, Надвоје. Надгробје, Недомирје, Незгодје, Непогодје, Несподовје, Неверје. Обличје, Оберпје, Отродје, Поглавје, Повриже, Подење, Погодје, Подобје, Поморје. Подножје, Подгорје, Подклитје, Пременірје, Прегорстје. Преверје, Предверје, Предхрамје. Размирје. Увечје, Удолје, Устранје.

Јмна на ЕЦ, ОК, НИК, КА, ЦА: кт, Заморец, Озимец. Наперсток, Приглавок, Оглавник, Поглавник, Намистник. Завертка. Нараменица,

15. Окладена из Јмен, Ричии.

15. Јз jмена, и из ричии, или из двиху jмен на ЈЕ: Богочестје, Доброчинје, Благоверје, Полуверје, Кривоверје, Правоверје. Лицимирје, Зем-

ьдомирје, Ѕвиздочетје, Корволитје, Благонравије, Худоделје, Благословљење.

Въ Греческом и въ Нимеческом језиких, јест без числа вного сицевих јмен, коьих наш, и Латинскиь језик и јни никоьи језики, никакож немогут једнојУ ричјУ ладно превест: опрнч никоьих мало: кт, Teologia, Богословје: Orthodoxia, Правоверје а не Православије: Prosopolipsia, Лицимирје. J из Нимечска, Рукоделје: или паче Ручно дело, Работниь Промисел, а не Ремесло, нит Ремество: Промиселник, или Промисник, а не Ремесник. Мужска на ВЦ: Јединовладец, Листодержец, Богомолец, Доброчинец, Добродијец, Злодијец, Худоделец, Злочинец, Балваномолец, Корволијец, Водопијец, Черноризец, Лицимирец, Бидомиштец. Верослав, Јарослав, Радослав, Мирослав, J просто без кончини ВЦ: Богдан, Злодиь, Звиробоь, Мухомор, Лицимир, Листопад, Вратолом. Льутовоь, Скоровоь, Радивоь, Хервоь, за Херловоь; Благдан, Кособор.

Jз Ричини, и из јмена: Льубимир, Казимир, Владимир, Владислав, Мутимир.

J Придивна на ВН: Благоверен, Правоверен, Благонаравен, Злонаравен, Лицимирен, Богомолен, Вратоломен, Маловерстен. J просто без кончини ВН: Вертоглав, Головрад, Черноок, Кривонос, Кривоуст, Кривоног, Верньеух, Кособок: Злочест.

16. Кончина на ТВА.

16. Ситва, Жетва, Коситва, Братва, Тергатва, Ловитва, Молитва, Битка, Боритва, Бритва, Женитва, Клетва, Плутва, Пеква, Локва.

17. Кончина на JНА.

17. Знаменујет Древо, илити Лес, и всаку подвилину: кт, Брезина, Дубина, Јелина: и Брезовина, Дубовина, Јеловина, Ѕидина, Повалина.

Месо: Бравина, Говедина, Звирина, Зајчина, Куретина, Мертвечина или Мерцина, Сланина, Свињина, Ветшина.

Кожу: Козловина, Овчина, Козина, Јеленина, Телетина.

Листо: Вершина, Ординна: Кончина, Крајина, Внутрина.

Јманје: Отчина, Дидина, Бавштина.

Дил: Половина, и Половица, Третина, Четвертина и Четверт, Петина, Осмина, Десетина.

Благдан: Годовини, Крестини, Јменини, Новоселини.

Великост, и возгорждение: Мужина, Човичина, Коньина, Женина, Главина. А зло Мушчина, Женшчина.

Куликост, или миру: Должина, Ширина, Глубина, Висина, Низина; и Долгота, Широкост, Високост, а не Висота.

Приверстанје: Большина, Меньшина, Вершина, Старшина:

От Простих придивних: Новивна, Старина, Давнина, Всачина, Врушина, Кипушина, не Кипучина: Равнина, Планина, Живина, Сушина, Сировина, Зеленина, Варенина, Крашенина, Тончина, Легчина, Славина, Светина, Горшчина, Кметшчина, Мишанина.

От обстојних: Дружина, Солина, Милостина, Благостина, Литина, Долина, Знаковина, Родина, Слатина, Рогатина, Батина.

Знаменујут земльу, или Државу: Царшчина, Баншчина, Кральевшчина, Страншчина, Домовина, Влашчина, Нимшчина. Словиньи, или Словинштина; Гречина. Оваже имена знаменујут и Народньи закон: и језика властитост.

Во складенју, сице: Рудокопина, Звиробидина, Кортворовина, Зимолезина, Жабокречина.

18. Отрицална.

18. Невера, Немир, Непоков, Нечест (а не Безчестје:), Неслава, Немош, Непријазен, Нерис, Невольа, Несриша, Нехајанје, Неврижење. Незвист, Несовист. Незловје, Несподовие, Неред, Нередје, Нечастје.
А нерецй Несчастје, Безчестје, Безчестен, Беззловје, Безсовистје, и јна сим сподовна.

Об придивних.

І. Проста, и Јзредна.

І. Всако об влизу Придивно јме, имајет двоје овличје. Проста придивна знаменујут по просту, каково јест что: кт, Велик, велика, велико: Мал, мала, мало: Свет, света, свето.
А Јзредна оказујут веш на изред, и знаменито вит такову: а творетсе от Простих: приваривши склади ІЬ, АІА, ОІЕ, или ЕІЕ: и надивши Високиь завлакъ, ако го нист на простом: сице, Великиь, великаја, великоје: Малиь, малаја, малоје: Светиь, светаја, светоје.

По Руску се велит ОЬ въ мисто ІЬ: Великов, Малов, Светов: Большов: Меньшов, меньшаја, меньшоје. Тов, таја, тоје, или та, то.
А Хервати изрикајут вез Ь, ІА, ІЕ: и једином лише завлаком разлучајут Јзредна от простих: кт,

Велики Велика Велико Велику	за	Великиь Великаја Великоје Великују

Велики Велике Велика	за	Великиьи Великије Великаја
Тањ,	та,	то.

А гди на Простих будет Високнь завлак: тамо нист разници меджу простим и јзредним: кт. Больших, Большим, Большими.

Јзредна нетворетсе от всих Јменик: него лише от Оеь, Тоь, Кнь. По Руску, Онја, Оије: Таја, Тоје: Каја, Које. По Херватску; Оеь или Оаь, Оа, Ое: Таь, Та, То: Кн, Ка, Ко.

Нетворетсе ни от Владалних: кт от Господень, Братов, Кральев: и от јних, ов коьих гледи туджє вь слид.

Нит от јдущих на I, со Шумними знаковницами: кт, Третьи, Влижньи, Днешньи, Домашньи, Јутрошньи, Литошньи, Внутерньи. Пиши Третја, третје: Влижньа, влижнье. А не, Третјаја, третјеје: Влижньаја, влижньеје. А от Вуь: рещи, Вуьи, вуја, вује: Суьи, суја, суje: Шуьи, шуја, шује. Дивьи, дивја, дивје. А не Вујаја, вујеје.

От Версталних тож: кт, Больши, больша, больше: Меньши, меньша, меньше: Липльи, липльа, липлье. А не Больший, вольшаја, вольшеје. Хотјаж ниновьи и сице говорет: али не право. Верстална во јмена и сама всегда јесут Јзредна; и нисть им надовна привава IА, IЕ.

Други, друга, друго: и Другнь, другаја, другоје.

2. Подённа, Верстална, Верховна.

2. Подённо јме (се јест, које на подёнју, наити на дно стоьит) просто, и вез приверстанја знаменујет что коли: кт, Велик, Мал, Овет. Верстално јме приверставајет вещи: и знаменујет једну вещ (со обзором на другу) веще или менье вит какову: кт, Вещи, Меньши, Оветньи. Верховно, или Преверстално јме јест, које једну вещ от всих вещу, или меньшу вит знаменујет: кт, Највещи, Најменьши, Најсветньи.

Верстално јме се творит от Подённого Женского: преминивши А, на IЬШИ: или по Лешску на ЕIШИ: ејши: кт, Силен, сила: Силньши, Силнејши, -ејши: Топел, топла: топлньши, Топлејши, -ејши. А чистиьим изреченјем, по Херватску идет на IЬИ: или по Руску на ЕЬИ: Силньи, Топльи, Оветньи: Силньи, Топльи, Оветьи.

А Приречки и у Лехов нејдут на Ше: но на ЕЬ: а право на ИIЕ, и на ЕIЕ: кт, Силније, Топлије. Оветије: Силнеје, Топлеје, Оветеје. Ј от Кореничних рачлично, кт. Влиже, Болье, Веще, и остална.

Коренична во Придивна (се јест, која никут от јних ричеь изведена:) краще се творет: сице,

Верстална от Кореничних.

Б. Грўб: Грўбши, и Грўбльи: Грўбльє. Ониџеж, Льўв, Олáв, Глўбок, Глўбши, и Глўбльи.

В. Здрáв: Здрáвньи: Здрáвнјє. Ониџеж, Кривньи, Лўкáвньи, Јáловньи, Новньи, Прáвньи, Ризвньи, Онвньи, Онроквньи, Черствньи, Дéшев, Дéшевльи. Плитов, Плитвньи. Вижльнвньи.

Д. Блáг. Блáжши и Блáжи: Блáжє. Ониџеж, Вног, Дóлг, Дрáг, Нáг, Нáжи, и нажньи. Ўбог, Ўбожши, и Ўбожньи: Нєбог.

Д. Блйд: Блйдши, и Блйджи: Блйджє. Ониџеж, Гéрд или Гôрд, Лўд, Млáд, Рáд, Рўд, Онд, Твéрд, Хўд.
Рйдок: Рйджи, и Рйжи: Жйдок. Оладок, сладши, слáжи.

Ж. Дўж: Дўжши, Дўжньи: Дўжнјє. Овйж, Рйдж, Тўдж, Гóж.

З. Берз: Бéржши, Бéржи: Бéржє. Близок, Вўзок. Дéрзок, Мéрзок, Низок, Тéжок. Блйжши, Блйжи: Блйжє: и остáл.

Ђ. Бўђ: Бўђньи: Бўђнјє. Дивђньи, Оўђньи, Тўђньи.

К. Брйдок; Брйдчньи: Брйдчнјє. Гивок, Гóрек, Дйк, Јєднóк. Крóток, Мéлок, Плáск, Рйзок Тéрпок, Шйвок. Ĵнаков, Ĵначньи.

Велик: Вéкши, и Вéщи: Вéщє. Висóк: Вишши, и Виши: Вишє. Далéк: Дáльши, и Дáльи, Дáльє. Блйзок, Блйжши, Блйжи:,-жє Жáрок: Жарчньи,-чнјє. Жолкок: Жолкчньи и Жóлкльи: Жолкчнјє, и Жóлкльє. Жестóк, Жесточньи, и Жéщи: Жесточнјє, и Жéщє. Јáк: Јáкши и Јáчи: Јáчє. Кéрхок: Керхчньи, и Керхльи. Крипок, Крипчньи и Крипльи. Лéгок, Легчньи, и Лéгльи. Мéкок, Мегчньи, и Мéкльи, Тóнок: Тончньи, Тóньи. Кéрхльє, Крипчнјє, Крипльє: Лéгчнјє, Лéгльє: Мекчнјє, Мéкльє: Тончнјє, Тóньє, Широк: Шйрши, и Шйри: Шйрє. Крáток: Крáщи: Крáщє.

Л. Бил: Бйлши, и Билньи. Билнјє. Вéсел, Мил, Кисел.
Вéрл: Верлньи: Верлнјє. Вўтел, Гóл, Мéдел, Нáгел, Охóл, Охóла Охóло, Овéл, овлà, óвло, Окрўгел, Рáхел. Тóпел, Цил, Шўпел, Хéрл.
Зол: Горши, и Горн: Горє от Горок.
Мáл: Мéньши, и Мéньи: Мéньє.

М. Гóлем: Големньи: Големнјє. Видом, Знакóм, Лаком, Ним, Питом, Оáм, Овидом, Хром.

Н. Лйн: Линнјє. Ониџеж, Кóсен, Плáн, Погáн, Пóзден, Пóлон, Прáзен, Рáзен, Рáн, Рисен, Оинь, Олáн, Ўвечен. Вльўден, Дйвен. Гньўсен: Гньўсньши, и Гньўснјє. Ониџеж, Болен, Вриден, Вльўден, Дáвен, Дрóвен, Дўвен, Жáлен, Зéлен, Јáвен, Кóсен, Крáсен, Лагоден, Лáден, Лéзен, Мáнен, Óвшен, Пóзден, Поздньи,-нјє, нєпозджи, позджє. Пўлен, Рéвен, Рўмен, Онлен, Млáчен, Окрóмен, Окўден, Тáјен, Тисен, Трўден, Ўвечен, Черльен, Чéрн.

П. Лйп: Лйпши, и Лйпльи: Лйпльє. Глўп, Крўп, Олйп, Тўп, Оверйп, Оверипньи.

Р. Бистер: Лют, Лютши, Лющи: Люще Бистриьши, и Бистриьи: Бистрије. Бодер, Мокер, Мудер, Остер, Пестер, Хор. Хитер, Шщедер. Добер: Лучши, и Лучи: Луче. Больши; и Больи: Боле: Опор; Опорши, Опорьи: Опорије. Отар: Отарши, и Отарьи: Отарије. Јар, Сир, Окор, Шщир.

С. Кос: Косиьи: Косије. Кус, Лис, Рус, Бос.

Т. Богат: Богатши и Богатиьи: Богатје. Сицеж, Властит, Кньаст, Махнит, Разнит, Прост, Свет, Сит. Честит. Част; Чашщи, Частиьи. Чист; Чишщи, Чистиьи.

Густ: Гушщи: Гушще, Жолт, Пуст, Толст.

Јест: Јестиьи: Јестије. Крут, Крутши, Крущи: Крусще.

Лют, Лютши, Лющи: Люще:

Х. Глух: Глуши, Глухиьи: Глуша, Глухије. Сицеж, Лих, Плах, Сух, Тих. Ветох, Ветши, Ветшиьи.

Щ. Нищ: Нищиьи: Нищије. Общ, Тощ, Вищ, Вруч.

Ш. Лош: Лошиьи.

Какокостна обстојна, от Кореничних.

Б. Грубост. и грубина: Любов, и любост, Слабост.

В. Дешевина, дешевост: Здравје, Јаловост, Каковост; Кривост, Кривина, Кривица, Кривда: Лукавост: Новина, новота, новица. Первина, от Первиь. Первинство, от Первинец. Правост, правда, правица. Ризвост. Сивина. Широкина, Сировост. Черствина, Черствост. Плитвост, Плитвина. Вижлбивост. Удовство, от Удовец.

Г. Благост, благостина. Вножина. Должина, долгота. Дражина, Драгост. Нагост, нагота. Срогост. Тугост. Убогост, и Убожство, Невожство: от Убожец, Невожец.

Д. Блидост. Гердост, Гордост, Лудост. Младост. Радост. Рудост. Рудина. Сидост. Сидина. Твердост. Худова.

Ж. Дужест. Риджина. Свижест. Свижина. Туджина, Гожест.

З. Берзост. Близина, близост. Дерзост, дерзкост.

Ђ. Ђујест. Дивјачина. Ојета. Туьина

К. Бридкост, Великост, Величство. Високост, висина. Вузкост, вузина. Всачина. Гивкост. Гладкост. Глубина, глубокост. Горкост, горчина, горест. Далекост, дальина, даль, диаль. Дич, дичина. Жаркост, Жестокост. Жидкост, жижа. Жолч, жолкост. Јакост. Једнакост. Керхкост, Кратност. Крипост: Кроткост и Кротост. Куликост. Лехкота, Легота, Легчина, Лехкост. Мехкота, мекота. Мелкост: (мелоч), Мелчина. Мерзост, мерзкост. Низкост, низина. Пласкост.

Жолкост, Тежкост; и тегота, тежава: а не Жолкоща, нит Жулкоща, нит Тежкоща. Ридкост. Сладкост, Сласт. Тегота, тежкост.

Тежава: Pondus, Grauitas. Терпкост. Тончина. Шивкост. Широкост, ширина.

Л. Билост, вилина. Болкт. Верлост. Веселје, веселост. Вутлост. Голота. Жалост. Жалоба, Злост, Злова. Злед. Киселост, киселина. Малост. Медлост. Милост. милостина. Налост, Овлост. Округлост. Охолост. Рахлост. Топлота, Цилост. Шуплост. Хирлост, Чилост.

М. Видомост. Големост. Знакомост. Лакомост, Нимота. Питомост. Оламота, Олмина. Овидомост. Хромота.

Н. Бидност. Вельудност. Вридност. Гньусота. Давност. Дивност. Дровност, дровнина. Дурност, дурост. Зеленина, зеленост. Јавност. Једност, Јединост, и Јединство от Јединиц. Косност. Красота. Лагодност. Ладност. Лезност. Линост. Маненост. Медленост. Општеност. Планина, планина, планост, Поганост, и Поганство от поганец. Позднност. Полност. Празднност. Пунност. Разност, разница, Ревност. Рисноту. Румениина, руменост. Синьест, синьина. Скромност. Скудност, скудост. Сланост, Оланина, Оланина. Тајност. Тиснота, тисност. Трудност. Увеније. Черльенина, черльеност. Чернина, Чрност.

П. Глупост. Крупост. Липота. Олипота. Тупост. Оверипост,

Р. Бистрост. Бодрост. Горест. Доброта. Јарост. Модрина, -ост. Мокрота, Мудрост. Острота. Пестрота, Сирота, или Сиротинство. Скорост. Спорост. Старост. Хитрост. Щедрота. Щирост. Хорова.

О. Босота. Косота, Кусост. Лисост, Лисина. Русост, русина.

Т. Богатост: и Богатство от Богатец. Гушта, густина. Жолтост, жолтина. Јстина. Кньастота. Крутост, Льутост. Махнитост. Простота, Пустина, пушта. Светост светина. Ситост. Толстина, толшта. Хластота, Частина, чашта. Чистота.

Х. Ветшина, Глухота, Лихота. Плахост. Сухота, сушина. Тихост, тишина. Ништета. Општина, Врушина, Тоштина, а не Тоштета, нит Тштета. От Пиш, Пихота. Лош. Лошест.

3. Владална.

3. Владална знаменују вещ koју от кого вит владану, или одержану: а творетсе от jмен первого и второго притвора, на ОВ от Тонких: а на ЕВ от Шумних знаковниц, какот, Братов, Кнезов Господаров, Мужев, Змијев, Краљев, Сужньев, Ковачев, Милошев, Бирищев, Стојановићев.

От Ц, по Руску идет ЦОВ: по Херватску ЧЕВ: кт, Отцов, Стрицов, Вујцов, Братцов: или паче Отцев, Стрицев, Вујцев, Братцев, Правије: Отчев, Стричев, Вујчев, Братчев.

Я Лехом сказно и неразлучно все идет на ОВ: Мужов, Краљов, Ковачов, и остална.

Леhи же не право ових Владалних имен ужиҁают, вь мисто Пристоялних (об коьих хощем овдиж вь ред повидать:) и велет: Столоки изба, Покојовнь слуга: вь мисто, Столна изба, Покојнь слуга, илити Покојник, Русјани тож не право велет: Часовое дело, Годовое жалованје, Двордовь чловик, Кормовь чловик: чтоби рещ, Часовно дело: Годовно жалованје: Дворскнь чловик: Кормовнь чловик.

От третјего и Четвертого претворов, Владална идут на ИН: кг, Женин, Госпожин: Владикин, Старостин, Војводин. Микин, Радин, Радоньин, Микулин. Материн, Вощерин.

Обди нејединна Тончица непремниjаетсе вь Шумницу, разви лише Ц вь Ч: кг, Царица, Царичин, Баница, Баничин: Сестрица, Сестричин: Старица, Старичин. А по Руску: Царицин, Баницин, Сестрицин, Старицин.

От Нијединских идут Владална на Шумниjе негласници: сице, Говедж, Дитещ, Ждребещ, Јагньещ, Пиплещ, Ровещ, Телещ, Дружинчещ, Жикинчещ, Щенещ.

А по Кметску и от Мужеских и от Женских имен творетсе Владална на Шумници завершена: какот,

ДЖ: Војводж, Дјадж. Ж: Кнеж, Ль: Братовель. Синовель, Микуль, Даниль, Аврамель. Јаковель,

НЬ: Господень, Синовень, Богдань, Ивань, Симонь, Аронь, Завулонь.

Ч. Члович, Отч, Отрич, Вујеч, Стареч, Дивич, Владич, Новач, Покојнич, Духовнич, Писча бумага.

Ш. Патријарш, Влаш, Жениш, Сиромаш, Скомраш.

Щ: Митрополищ, Старощ, Микищ.

Поправи: и липше изреци: сице: Војводин, Дјадин. Кнезов, Братов, Синов, Микулин, Даниилов; Аврахамов, Богданов, Иванов, Симонов, или Симонский, Аронов, Отчев, Отричев, Вујчев, Старчев, Дивичин, Владикин, Новаков, Покојников, Духовников, Пишчев, Патријархов, Влахов, Женихов, Сиромахов, Скомрахов, Митрополитов, Старостин, Никитин.

Лише от Бог, Господ, Чловик, Драг: липо се велит, Божьи, Господень, Чловиков, и Члович, и Чловичьи, Враж и Вражьи: Јаковов и Јаковель.

4. Пристојална.

4. Пристојална знаменујут, једну вещ ко другов пристојат: а творетсе на ЬИ, НЬИ, СКИЬ, НИЬ. Разница јест сиева: јеже Владална знаменујут вещ от једнеје особи бит одержану: а пристојална ко вножим особам, или кь вещем како ни буд пристојат: кг, Кральев конь: једного Кралья конь. Кральевскиь стольнь град: град ко вножим по реду кральем простојещ. Чловиков живот: једного чловика живот Чловичскиь живот: вножих чловиков живот.

ЊИ: Божји. Дивичји, и Дивичскиј: Чловичји, и Чловичскиј. Пісји, Ривји, Птичји, Козји, Воловји, и Воловскиј, Говеђи и Говедскиј. Кравји. Гусињи. Голубињи. Жерјавињи.

На НЊИ се творет Пристојална от Порічков, илити от разних річиц. Какот ова пристојеща к мисту: Овдишњи, Ондишњи, Здишњи Индишњи, Вездишњи: и Овдешњи, Ондешњи, и остална, Когдашњи. Гдишњи. Тотишњи, от тоти: Тотешњи, от тоте. Тутошњи, от туто. Тамошњи. Домашњи, и Домашњи. Всудњи, Повсудњи. Ближњи, Изкерњи, Дальњи, Горњи, Јзгорњи, Згорњи. Дольњи, Јздольи, Здольи. Вишњи, Нижњи. Оверхњи, Овнишњи, Јзверхњи, Јзкишњи. Јзподњи, Оподњи. Внутерњи. Јзвонњи, и јзвонскиј. Придњи, Предњи. Прежњи, Оридњи, Посридњи. Задњи, Послидњи.

І ова пристојеща ко времену. Ондашњи, или Здашњи, а не Нинешњи: Овдашњи, Ондашњи, Тадашњи и Тогдашњи. Индашњи. Всегдашњи. Нигдашњи. Данашњи или Днешњи. Нощасњи, или Нощесњи. Јутрошњи, от јутрос. Јутришњи, или Зајутерњи. что будет јутри. Јутерњи, что бивајет јутром, или за рана. Вечерашњи: сего вечера. Литошњи, Јесенашњи. Зимушњи, Ономеднешњи, Давичњи, Онкошњи, Лонишњи и Лоньскиј, или Ланьскиј. Ланишњи.

А от никојих річиц идет НЊИ: кт, Давен, Давниј, и Давниј. Давнього и Давнього. Околниј, и околњи. Окромниј и Окромишњи, а не Кромишњи. Причниј и Причњи, от Прик. Опричњи, от Оприч. Прочниј, от Проч: а не Прочаја. Давичниј и Давичњи. Новичниј: Потомниј. Јзкониј и Јзконњи.

Кончина СКИИ идет от всакакових імен и кончин: какот, Б, В, Г Д, Ж: Равскиј, Московскиј, Вражскиј, Градскиј, Мужскиј. З, Ђ, К, Л, Љ: Кнежскиј, Рајскиј, Гречскиј, Селскиј, Пријательскиј. М, Н, Њ, П, Р: Римскиј, Словинскиј, Оретеньскиј, Хлапскиј, Господарскиј. О, Т, Х, Ц, Ч, Ш, Щ: Русскиј, Братскиј, Влашскиј, Отечскиј, Нимечскиј, Ковачскиј, Шишскиј, Бирищскиј. Гонечскиј, Ловечскиј, Певечскиј.

Знат јест трива: јеже отових кончин, от СКИЈ, и от НЊИ николиже неотсикајетсе слово И. Никтож во сице неговорит, Ближен, Здешен, Дальен, Приден, Заден: нит сице, Руск, Гречск, Турск, Равск, Селск, Хлапск. Зарад того никакоже неможет се терпит такова сказа: что се чтет у Смотрицкого, или у преводников, Мужеск, Женск, Всјак пут, за всакиј пут, и јна сицева. А что мерже и дикније, вь производних прегивех обритајетсе сијаж сказа: псалом 113, Дело рук человеческ: за чловичских.

Јощще обличаль, јеже вь складу СКИЈ, николиже се непремињајет К, вь Ц: и никтож неговорит сице, Руци,

Херватцн, Равецн. Лише у јединих Лехов говоритсе Польсцн, Вшистцн, и јна сицева сказна.

Ј затоже, странщщина, илити Лещщина, и нестерпна сказа се обрнтајет, гди чтем слово Т поставлено вь мисто К: Царје земстии, псал: 2. Синове чловечестии, псл: 4. Гради Јјудейстии, пс: 68. Право реци: Цари земски или из пола, земельски. Сини Чловически. Гради Јудејски, или паче Јудини.

Кончина НИЬ: Лишнинь, Коренннь, Рубежнинь, Оброчнинь, Годовинь, Градовнинь. Главнинь, Зорнинь, Душнинь, Кореничнинь, Воднинь, Ричнинь, Милостнинь, Радостнинь, Сердечнинь, Солнечнинь, Житинь, Польнинь. От Медольенја на Я, идет ЛНИЬ: Осталнинь, Овстојалнинь (и Овстојален), Докончалнинь, Целокалнинь, Уменьшалнинь, Уживалнинь, Благалнинь, Заповидалнинь, Јзповидалнинь, Писалнинь, Потверджалнинь, Мирилнинь, Кормилнинь, Просилнинь, Грозилнинь. От јмен ричинних на НЈЕ, ТЈЕ, идет ЯННИЬ, ЕННИЬ: Окајанје, Окајаннинь: Спасенје, Почтенје, Спасеннинь, Почтеннинь: Биденје, Биденнинь. ТЕЈНИЬ, и ТЕЈСКИЬ: Житје, Битје, Питје: Житејнинь, Битејнинь, Питејнинь: Житејскинь, Битејскинь.

От ричин никоьи творет ТЬИ, кт, Јахатьи конь, Возитьи конь: Шиватја јгла. Ј липлье на ТНИЬ: кт, Дилатнинь ден: се јест Дилатник, не празник. Јахатнинь конь, Добитинь пес.

5. Каковостна придивна.

5. Каковостна знаменујут, каково јест что. Ј којa сут Кореничнa, кончетсе на всака слова: кт, Грув, Крив, Драг, Худ, Свиж, Берз, Буь, Јак, Бил, Ним, Лин, Синь, Лип, Стар, Кос, Свет, Лих, Пиш, Нищ. А која сут Производна, идут на

ЕН, кт, Гньивен, Гришен, Плоден, Роден, Гласен. Пищен, Незвожен. Силен. Славен, Кужен, Виден, Јстинен, Праведен, Лакотен. Смиоен, -ирна. Здушен. Оподобен, Надобен, Удобен Смерен. Скорбен, Брамен, Милостен, Мастен, Крипостен, Мощен. Дивен, Чуден, Блатен, Обилен. Овстојен, Обжорен, Опасен, Годен.

ДЕН: Миговен, Духовен, Гласовен, Часовен, Годовен.

ВИТ: Станович, Плодовит, Гласовит, Јаровит, Гермовит.

ИТ: Племенит, Јменит, Знаменит, Нарочит, Сердит, Очит, Каменит, Поаменит, Честит, Частит, Властит, Мастит, Развит.

ЯТ: Брадат, Власат, Глават, Духат, Душат, Зубат, Косат, Космат, Листат, Носат, Остат, Рогат, Розгват, Тернат. Виноват, Горовaт. Пернат. Вузловат, Причеват.

ЯТ Батаст, Тракаст, Боднакаст, Торбушаст. Вихаст, Кеваст, Китаст. Коласт, Зернаст.

ЯВ, и ЕН, от Третјего претвора, кт, Герва, Гервав: Грижав, Гував: Гиздав, Враскав, Ласкав, Мерхав. Дирав, и дироват. Зимничав, и зимничен.

Огньичавъ, и огничен, Корвав. Невольа, Невольен. Задовольен. Довольен. Шиветн. Биден, Нужен: и остална.

НИ, и ЕН, от Четвертого претвора: кт, Милостив, Благостив, Радостив: и Милостен, Радостен, Жалостен, Болен, Болестен, Крипостен.

Васнив (fabulosus): Блазнив (fraudulentus): Бледив (friuolus): Бојазнив, Болезнив, Бранив, Васнив, Вушив, Лестив, Льубезнив, Местив, Мислив, Паметив, и паметен, Писнив, вь писнех учителен: Пишив, Плеснив, Поместив, Похотив, Пријазнив, Прокшив, и прокшен, Риснив, Ричив, Скорвив, и скорвен. Оластив. Сметив, и сметен. Хотив. Чистен, кому јни воздајут чест. Честив, кој јним воздајет чест. Чритив, влатен.

От ричии идет ЛЬИВ: кт, Бранльив, Бригльив, Дерльив, Дримльив Жерльив, Јарльив, Карльив, Кламльив, Лекньив, Настојальив, Работльив, Терпльив, Окитльив, Омотерльив, Трепетльив, Отрашльив, Ужасльив, Говорльив, Крадльив, Ложльив, Овадльив, Овадльивец, не Окадльивица. Дарльив, Срамльив, Устидльив: а не Дарожльив, Срамежльив, Марльив, Премарльив, или Прескорвльив, Curiosus: Окорвльив или Окорвив, Diligens.

ТЕН: Удатен, Довитен, Недовитен.

Онможе пристојет и кончини ТЬИ и ТНИЬ: Јахатьи и возитьи конь: Јахатнињ, и Возитнињ: или паче: Језднињ, и Возниь конь: Разитје, и Бранитје: или Разитно и Бранитно оружје: или паче, Бојно и Овранино оружје,

Ј Кончини АННЬ, АЕН: кт, Пижаннь, Владаннь: Овстојален,

ОМИАЕН. АННЬ: ЕНЕН, ЕННЬ: Окајанен, Окајанннь: Опасенен, Опасеннь: Радованен, -анннь.

Ј ТЕЈННЬ: Житејннь,

Ј ЕВИЬ: Всаческий.

ОВ: Каков, таков, никаков, всакаков.

6. Подвилийна придивна.

6. Подвилинна словут, која знаменујут всаких вещеј Лис, или подвилину, из чесо јест что здилано, сотворено, и составльено: кт, ова

На ЕН, безприрастка: Желизен, желизна, железно. Сребрен, сребрна, -но. Злато, злата, и злат, злата, Каменен, Кожен, Житен, Пшеничен.

Ј со прирастенјем: Миден, мидена, -ено. Оловен, -ена -ено. Дрвен, Глинен, Бернен, Перстен, Платнен, Сукнен, Волнен Просен, Ржен, Костен, Воден. Овличаь, и разлучаь ова, от Пристојалних: и невели, Миденнь ковач, Сукненнь торговец, но реци: Мидннь ковач, Сукненнь торговец.

На ОВ, и ЕВ: Бјазов, Бостов, Буков, Грабров, Дринов, Дубов, Јаворов, Јавланов, Јелов, Јесеснов, Кленов, Орихов, Тополов, Овивов, Осинов, Тернов, Храстов, Хрушков. Брињев, Вишньев, Јелшев

7. Возможенна.

7. Знаменȣјȣт возможинје: илити возможнȣ, или невозможнȣ бит којȣ вещ. А творетсе от Ричин: и вноже крат от складених, и от отрицалних: неже от простих: кт Виден, Чȣјен и Чȣтен, Возможен, Ощȣтен, Одолен, Згледен, Очетен, Овсежен, Обратен, Ȣморен.

Невозможен. Невиден, Нечȣјен, Нечȣтен, Неощȣтен, Неодолен, Незгледен, Несчетен, Неовсежен, Необратен, Неȣморен, Неоцинен. Незмирен, Несмерно. Непреходен, Непреброден, Неизразȣмен, Неизвиден, Недостижен, Непостижен.

Ова јмена се разнет от Медольеньи: Ȣлишенјем прирастка: или Заклаком разнитим: или тим обоьим: кт, Окладен, складна. Медольенје, Окладен, складена, Неȣморен, неȣморна. Медол: Неȣморен, ена. Наȣчен, наȣчна. Наȣчен, наȣчена.

Обличаь об Заклакех. Предложки За, Из, На, Пре, При, Раз, Оȣ, Ȣ: когда бȣдȣт складени вь јменех, јмајȣт заклак дольнь: кт, Заклад, Извор, Накада, Прелом, Приступ, Разбор, Ȣмор: оприч Разȣм.

Ј придикна от тих произведена по томȣж: кт, Закладньи, Изворен, Наваден, Преступнинь, Пригоден, Разворен, Ȣморна постелья.

А когда ти предложки стојет зь ричинами, и зь медольеньми: тогда на предложкех нист заклаков: кт, Разднайм, Раздильен.

Онцеж и во Возможенних: кт, Раздилен, раздилна. Непреходен, непреходна.

8. Ȣменьшална.

8. Јдȣт на АХВН: кт, Мальахен, Драгахан, Легахен, Грȣбахен, Тонахен, Бильахен, Мильахен, Тихахен. Мальахно, Тихахно, Легахно.

По Рȣскȣ на ВНОК, или ОНОК, кт, Маленок, Оладенок, Топленок. Окоренко, Хȣденко.

Легонок, Драгонок, Високонок. Легонко, Тихонко.

Јли на ОХВН: Драгохен, Тонохен.

А по Лешскȣ, на ȢХВН: Оладȣхинь, Мекȣхинь.

9. Преобилна, Обилна, и Мирна.

9. Јмена, која се творет из предложка ПРВ, сь придикними Простими: знаменȣјȣт Преобилност: илити вещ, којȣ лишно и преовилно бит какову: кт, Превелик, Премал, Превисок, Преглубок, Предебел, Претонок.

А Обилними можем зват она, која се творет јз тогож ПРВ, да из јзредних Јмен: а знаменȣјȣт изреднȣ и обилнȣ каковост, а незнаменȣјȣт

Лишности: кг҃, Пречистаја, Пресветаја. Пресилнинь, Преславнинь, Поевитлинь, Пречеститинь, Преизъщньи, Преизреднинь, Преименитинь, Преплеменитинь. Презалинь, Прехуднь, Премерзкинь, Прельутинь,

Ѧ Мирними можем зват она, која се складајут из предложка, ПРИ и ОУ а знаменујут Мирност: се јест, вещ кој мирно, а не внего, бит какову: кг҃, Припрост, Присердит, Прикисел, Пригорок. Оувран, Оузелен.

10. Отрицална.

10. Отрицална, и Заникална се зовут, коими что таким, заникајем, или отрикајем: а творетсе из ричиц НЕ, и БЕЗ, кг҃,

Оь придивними. Немног, Невиноват, Недавен, Нещир, Нещедер, Немировен, Несоишен, Нечастен, или Нечастит. Омирен, Несмирен, Несмирно,-ност.

Оо ричними. Неизговорен, Несчетен, Недоступен.

Оь Недольеньми: Неовикел, Неовикньен, Неоучен, Незнан, Неоворужен, Неучен.

Оо Овстојними. Безград, Безглав, Безкостен, Безнос, Безрук, Безух. Безденен, Безвожен, Бездушен, Безженен, Беззаконен, Безименен, нејменитинь месец. Безпечален (Безпечалие, Безпечје, Беззаконје), Безконечен, и паче Неконечен. Безквасен, и паче Неквасен. Безкорвен. Безкрајен, Безльуден, Нельуден. Безмолвен, Безмирен, Безнарaвен, Безоружен, Безотвитен, и паче неотвитен. Безпаметен, Непаметен, Безполтен, Безуменен, неоуменьен. Безтилен, Безумен, Неумен.

РАЗДЕЛ В.

Об јменикаx.

1. Јменика јест част весиди: која вь весиде стоьит вь мисто јмена. Ѧ јменики никоје јесут Коренични, никоје производни.

2. Кореничније јесут: Јаз или Ја, Ти, Он, Севе, Коьи или Кинь, Кто, Оеь, Тоь, Ок, Он, Оам.

3. Производније јесут: Моь, Твоь, Овоь, Ньегов, Ньеьин, Ньихов, Наш, Ваш, Чиьи, Котеринь, Нашкинь, Вашкинь, Овојкинь.

4. Окладеније, от тих: Никоьи, Никинь, Никто, Ничто, Ничиьи. Всакинь, Всачто, Всачньи.

Коьиколи, Киньколи, Кtowколи, Чтоколи, Котериколи, Чиьиколи.

Коьигод, Киньгод, Ктогод, Чтогод, Котеригод, Чиьигод.

Коьиниьуд, Киньниьуд, Ктониьуд, Чтониьуд, Котерниьуд, Чиьиниьуд.

Коьиждо, или Киньждо, и Кождо: клетшина.

Лиьудкоьи, Лиьудкинь, Лиьудкто, Лиьудчто, Лиьудчиьи.

Ѧ сказно јест; Чигов, и Чеь.

П р е т...

J а̂ з

Jм:	Jа̂з, Jа̂.	Ми̂.	Ми̂ два̂.
Кроз	Ме́не, Ме: Мена̀, Ма̀.	На́с: Ни̂.	На́с дви́х.
От	От Ме́не, Ме: Мена̀, Ма̀.	На́с.	На́jу.
При	Ме́ни: Мнѣ̀.	На́с.	На́jу.
Ко	Ме́ни, Ми. Мнѣ̀.	На́м.	На́ма.
Со	Ме́ноjу: Мно́jу.	На́ми.	На́ма.

Кроз, и От Се́бе, Се: Себа̀, Са̀...
Си: Себѣ̀, Си. Со Со́боjу: С...

О н ...

Jм:	Он̀, она̀, оно̀, о̀но.	Онѝ, Ѻнѝ, Она̀.	Ѳна два̂.
Кр:	Ньего̀, Jего̀, Го̀:	Ньи́х, ьи́х, Нье, Jѐ.	Jа.
	За̂-нь, Ћи̂.	Ньѐ, Jѐ.	Они дви̂.
	Нью̂, Нью̀, Jу̀.	Нье̂, Jе̂.	Ћи̂.
	Нье̂, Нье, Jѐ.	Нье́, Ньѐ, Jа, Jе.	Они дви̂.
			Ћи̂.
От	Ньего̀, Jего̀, Го̀. Ньеjѐ, Jеjѐ, Нье̂, Jѐ. Ньего̀, Jего̀, Го̀.	Ньи́х, Ћи́х.	Ньи́jу̀.
При	Ньѐм. Ньѐь. Ньѐм.	Ньи́х.	Ньи́jу̀.
Ко	Ньему̀, Jему̀, Му̀. Ньѐь, Jѐь. Ньему̀, Jему̀, Му̀.	Ньи́м, Ћим.	Ньи́ма. Ћима.
Со	Ньи́м: Ньеjу̂. Ньи́м.	Ньи́ми, Ћими.	Ньи́ма, Ћи...

О н у к а з ...

Jм:	О́н Она́ О́но	Они́. Они́jе, Они́. Она́.	Она́ два̂. Они́ дви̂. Они́ дви̂.
Кроз	Оного̀, о́н. Ону̀ О́но.	Они́jе, Они́. Они́х. Они́jе, Они́. Она́.	Она́ два̂. Они́ дви̂. Они́ дви̂.
От	Оного̀. Оне́jѐ, Они́jе, Оне̂. Оного̀.	Они́х.	Они́jу.
При	Оно́м. Оно́ь. Оно́м.	Они́х.	Они́jу.

ѣі

р а̂ н ј е.

Т и̂

Ти. О̂ Ти̂.	Ви̂.	Ви̂ два̂.
Тебе, Те: Теба̀, Та̀.	Вас: Ви̂.	Вас двих.
Тебе, Те: Теба̀, Та̀.	Вас.	Вају.
Теби: Тебѣ.	Вас.	Вају.
Теби, Ти: Тебѣ	Вам.	Вама.
Тобоју: Тобоју.	Вами.	Вама.

е.

и: Оебѣ. Ко Оеби,

е во всих числех.

и о̂.

Ьиже, Јаже, Јеже	Ьиже, Јеже, Јаже.	
Ньегоже, Јегоже.	Ньихже, Ьихже.	Онаже, Јаже.
За̂-ньже, Ьиже	Ньеже, Јеже.	два̂.
Ньоже, Јуже.	Ньеже, Јеже.	Ониже Ьиже.
Ньеже, Јеже.	Ньеже, Јаже.	дви̂.
Ньегоже, Јегоже.		
Ньејеже, Јејеже.	Ньихже, Ьихже.	Ньиjуже.
Ньегоже, Јегоже.		
Ньемже, Ньеьже, Ньемже,	Ньихже.	Ньиjуже.
Ньемуже Јемуже.		
Ньејже, Јејже.	Ньимже, Ьимже.	Ньимаже, Ьимаже.
Ньемуже, Јемуже.		
Ньимже, Ьимже. Ньејуже, Јејуже.	Ньимиже, Ьимиже.	

о. О в.

Ов	Ови.	Ова
Ова	Овије, Ови.	Ови
Ово	Ова.	Ови
Ового, Ов.	Овије, Ови. Ових.	Ова
Ови	Овије, Ови.	Ови
Ово	Ова.	Ови
Ового		
Овеје, Овије, Овѣ.	Ових.	Овију.
Ового		
Овом.		
Овоь.	Ових.	Овију
Овом.		

Ко	Оно́мꙋ. Оно́ѣ. Оно́мꙋ.	Они́м.	Они́ма.
Со	Онӣм. Онӣм. Онӣјꙋ.	Они́ми.	

		Кій	
Імен.	Ко́ьи, Кій. Ко́ја, Ко́ја, Ка̂. Ко́је, Ко̂.	Ко́ьи, Ки́. Ко́је, Ки́је, Ке̂. Ко́ја, Ка́ја, Ка̂.	Ко́ја, Ка́ја, Ка̂.
Кроз	Ко́јего, Ко̂го. Ко́јꙋе, Кꙋ́јꙋ, Кꙋ̂. Ко́је, Ко̂.	Ко́је, Ки́је, Ке̂. Ко́ьих. Ки̅х. Кьје, Ки́је, Ке̂. Ко́ја, Ка́ја, Ка̂.	Ко́ьи, Ки́. Ко́ьи, Ки́.
От	Ко́јего, Ко̂го. Ко́јеје. Ко́је, Ке̂. Ко́его, Ко̂го.	Ко́ьих, Ки́х.	Ко́ьијꙋ, Ки̂јꙋ.
При	Ко́јем, Ко̂м. Ко́јеѣ, Ко́ѣ, Ко́јем, Ко̂м.	Ко́ьих, Ки́х.	
Ко	Ко́јемꙋ, Ко̂мꙋ. Ко́јеѣ, Ко́ѣ. Којемꙋ, Ко̂мꙋ.	Ко́ьим, Ки́м.	Ко́ьима, Ки́ма.
Со	Ко́ьим, Ки́м. Ко́јејꙋ, Ко́јꙋ. Ко́ьим, Ки́м.	Ко́ьими, Ки̂ми.	

	Онце идꙋт	Всакій или	Всакови:
	Кто̂		
Им:	Кто̂, по Рꙋс: Гдо̂, по Хер: Тко̂, по Серб:	Ни́кто. Ни́гдо. Ни́тко.	Ни́ктоже. Ни́гдоже. Ни́ткоже.
Кроз	Кого́.	Ни́кого.	Ни́когоже
От	Кого́.	Ни́кого.	Ни́когоже.
При	Ко́м.	Ни́ком.	Ни́комже.
Ко	Комꙋ́.	Ни́комꙋ.	Ни́комꙋже.
Сь	Ки́м.	Ни́ким.	Ни́кимже.

Ово́мȣ. Ово́ь. Ово́мȣ. Ови̂м. Ово́јȣ. Ови̂м.	Ови́м. Ови́ми.	Ови́ма.
Ни́ковь, Ни́кнь. Ни́која, аја, и́ка. Ни́које, Ни́ко.	Ни́кнь. Ни́ковн, Ни́кн. Ни́које, кије, и́ке. Ни́која, аја и́ка.	Ни́која, аја, и́ка. Ни́ковн, Ни́кн. Ни́ковн, Ни́кн.
Никојего, кого. Ни́којȣ, ȣјȣ, и́кȣ. Ни́које, Ни́ко.	Ни́које, кије, и́ке. Ни́ковиχ, ни́киχ. Ни́које, кије, и́ке. Ни́која, аја, и́ка.	
Ни́којего, Ни́кого. Ни́које, Ни́кије. Ни́којего, Ни́кого.	Ни́ковиχ, Ни́киχ.	Ни́ковијȣ, Ни́кијȣ.
Ни́којем, Ни́ком. Ни́којеь, Ни́коь. Ни́којем, Ни̂ком.	Ни́ковиχ, Ни́киχ.	
Ни́којемȣ, Ни́комȣ. Ни́којеь, Ни́коь. Ни́којемȣ, Ни́комȣ.	Ни́ковим, Ни́ким.	Ни́ковима, Ни́кима.
Ни́ковим, Ни́ким. Ни́којејȣ, Ни́којȣ. Ни́ковим, Ни́ким.	Ни́ковими, Ни́кими.	
К и́ ь к о́ л и	**К и́ ь г о́ д**	**К о́ в н ж д о.**
Ч т о. Что́. Ча́. Што́. Что́, Ча́, Што́. Чко́. Че́м. Чемȣ́. Чи̂м.	 Ни́что. Ни́ча, Ни́ч. Ни́што. Ни́что, Ни́ча. Ни́чего. Ни́чем. Ни́чемȣ. Ни́чим.	 Ни́чтоже. Ни́чаже. Ни́штоже. Ни́чтоже. Ни́чегоже. Ни́чтаже. Ни́чемже. Ни́чемȣже. Ни́чимже.

О ѐ ь.

Јм:	О́еь, О́аь, О́нь.	О́и.	О́нја.
	Онја̀, О́а.	О́није, О́е.	О́и.
	Онијѐ, О́е.	О́нија, О́а.	О́и.
Кроз	Оего́, Оѐь, Оа̀ь.	О́није, О́е.	О́нија.
	Онију̀, О́у.	О́није, О́е.	О́и.
	Онијѐ, О́е	О́нита, О́а.	О́и.
От	Оего̀.	О́них.	О́нију.
	Оејѐ, Ое̂.		
	Оего̀.		
При	О́ем.	О́них.	
	О́еь.		
	О́ем.		
Ко	Оему́.	О́им.	О́има.
	О́еь.		
	Оему́.		
Со	Оӣм.	О́ими.	
	Оеју̂.		
	Оӣм.		

Ч и ь ӣ.

Јм:	Чиьӣ.	Чиьӣ.	Чија̂.
	Чија̂.	Чије̂је, Чије̂.	Чиьӣ.
	Чије̂.	Чија̂.	Чиьӣ.
Кроз	Чије̂го, Чиьӣ.	Чије́је, Чије̂.	Чија̂.
	Чију̂.	Чије́је, Чије̂.	Чиьӣ.
	Чије̂.	Чија̂.	Чиьӣ.
От	Чије̂го.	Чиьӣх.	Чиьӣју.
	Чије̂је, Чије̂,		
	Чије̂го.		
При	Чије̂м.	Чиьӣх.	
	Чије̂ь.		
	Чијм.		
Ко	Чије̂му.	Чиьӣм.	Чиьӣма.
	Чије̂ь.		
	Чије̂му.		
Со	Чиьӣм.	Чиьӣми.	
	Чије́ју.		
	Чиьӣм.		

Онце идет | Н и́ ч и ь и | В с а́ ч и ь и

		Тò ь	
ѝь, Та̀ь.	Ти́.	Та́ја, Та́.	
ија, Та́.	Тије, Ти́, Те́.	Ти́ дви̂.	
о́је, то́.	Та́ја, Та́.	Ти́ дви̂.	
ого, То́ь, Ть.	Тије, Те́.	Та́ја, Та́.	
ојꙋ, тꙋ̀.	Тије, Те́.	Ти́.	
о́је, То́.	Та́ја, Та́.	Ти́.	
ого̀.			
оје́, Тејѐ, Те́.	Ти́х.		
ого̀.			
о́м.		Ти́јꙋ.	
о́ь.	Ти́х.		
о́м.			
омꙋ́.			
о̀ь.	Ти́м.		
омꙋ́		Ти́ма.	
и́м.			
ојꙋ̂.	Ти́ми.		
м.			
	Вѐс		
.	Вси́.	О́ва два̂.	
, Всја́.	Всије, Вси́, Все́.	О́ви дви̂.	
.	Вса́, Всја́.	О́ви дви̂.	
го́ Все.	Всије, Все́.	О́ва два̂.	
, Всјꙋ́.	Всије, Все́.	О́ви дви̂.	
	Вса́, Всја́.	О́ви дви̂.	
го́.			
је́, Все̂.	Вси́х.		
о́.		Овијꙋ дви́јꙋ.	Оводви́јꙋ.
м.			
.	Вси́х.		
м.			
ꙋ́.			
.	Вси́м.		
ꙋ́.		Ови́ма дви́ма.	Оводви́ма.
м.			
ꙋ̂.	Вси́ми.		
а			

Мо̂ь.

Jм:	Мо̂ь.	Моьѝ.	Моја̀.
	Моја̀.	Мојѐ, Моьѝ.	Моьѝ.
	Мојѐ.	Моја̀,	Моьѝ.
Кроз	Мојего̀,. Мо̂ь	Мојѐ.	Моја̀.
	Мојȣ̀.	Мојѐ.	Моьѝ.
	Мојѐ.	Моја̀.	Моьѝ.
От	Мојего̀.		
	Мојѐје, Моје̂.	Моьѝх.	
	Мојего̀.		Моьи́јȣ.
При	Мојѐм.		
	Мојеь̀.	Моьи́х.	
	Мојѐм.		
Ко	Мојемȣ̀.		
	Мојеь̀.	Моьѝм.	
	Мојемȣ̀.		Моьи́ма.
Со	Моьи̂м.		
	Мојѐјȣ, Мојȣ̂.	Моьи́ми.	
	Моьи̂м.		
	Ои́це и́дȣт	Тво̂ь.	Ово̂ь
		Н ь е г о́ б	
Jм:	Ньего́в.	Ньего́ви.	Ньего́ва.
	Ньего́ва.	Ньего́вије, о́ви.	ви.
	Ньего́во.	Ньего́ва.	ви.
Кроз	Ньего́вого, го́в.	Ньего́вије, о́вих.	Ньего́ва.
	Ньего́вȣ.	Ньего́вије, о́ви.	ви.
	Ньего́во.	Ньего́ва.	ви.
От	Ньего́вого.		
	Ньего́вије, о́ви.	Ньего́вих.	Ньего́вијȣ.
	Ньего́вого.		
При	Ньего́вом.		
	Ньего́вовь.	Ньего́вих.	Ньего́вијȣ.
	Ньего́вом.		
Ко	Ньего́вомȣ.		
	Ньего́вовь.	Ньего́вим.	Ньего́вима.
	Ньего́вомȣ.		

Н а̂ ш.

аш. аша. аше. ашего, На́ш. ашѹ. аше.	На́ши. На́шиjе, На́ше, ши. На́ша. На́шиjе, На́ше. На́шиjе, На́ше На́ша.	На́ша. На́ши. На́ши. На́ша. На́ши. На́ши.
ашего. ашиjе, На́ше. ашего. ашем. ашеь. ашем.	На́ших. На́ших.	На́шиjѹ.
ашемѹ. ашеь. ашемѹ. ашим. ашеjѹ. ашим.	На́шим. На́шими.	На́шима.
ице и́дет	В а́ ш	
Ньего́вим. Ньего́воjѹ. Ньего́вим.	Ньего́вими.	Ньего́вима.
ице и́дѹт ь е ь и́ н. ь и́ х о в. а́ м. к о́ в. к о́ в. ц е в. а к о́ в. а к о́ в. к а к о в. а́ к а к о в.	Ньеьи́на. Ньи́хова. О̑ама.	Ньеьи́но. Ньи́хово. О̑амо.

ȣ Омотрицкого, Женского племена Ꙗзкерник стоьит сице. От, Вѧ. Оннѧ. Овнѧ. Коеѧ. Оеѧ. Тоѧ.

Чиеѧ. Всеѧ. Моеѧ. Нашеѧ. Оамнѧ.

Ꙗ Јменник Вножиннив. Они. Ови. Кнѧ. Онѧ, Тнѧ. Чнѧ. Всѧ. Моѧ. Нашѧ. Оами.

Ꙗ Крознйк веих племен. Кроз, ы, ы, ы. Они Они, Онѧ. Ови, Ови, Ова. Кнѧ, Кнѧ, Коѧ, и сказно Кнѧ. Онѧ, Онѧ, Онѧ. Тнѧ, Тнѧ, ти, Тaѧ, та. Чнѧ, Чнѧ, Чнѧ. Всѧ, Всѧ, Всѧ. Моѧ, Моѧ, Моѧ. Нашѧ, Нашѧ, Наша. Оами, Оами, Оама.

Раздил S.

Об ричинах.

1. Особније.

1. Особна ричина јест, која јмајет три особи: кт҃, Јмајȣ, јмајеш, јмајет: Јмајем, јмајете, јмајȣт.

2. Неособније.

2. Неособна ричина јесть: која лише третјȣ особȣ, јединичного числа јмајет: и та јест двојака.

Неособна Дијанного знаменованија: кт҃, Болит, Обрвит, Гормит, Жал јест, Мило јест.

Неособна Терпилного знаменованија: кт҃, Течетсѧ, Овидитсе, Опитсе, Пијетсе.

3. Особних раздиљеније.

3. Особних ричин јесȣт четири верстй, се јест Дијанна, Терпилна, Нијединска, и Заповратна.

Дијанна ричина јест, која вь једнов вещи дијаније, а вь дрȣгов терпиније знаменȣјет: кт҃, Кȣјем, Тепем, Носим.

Терпилна ричина постајет из Дијаније, сь приставлѣнијем ричици ОВ: и знаменȣјет терпиније: кт҃, Кȣјемсе, Тепемсе, Носимсе.

Нијединска јест: која и терпинија незнаменȣјет: и ричици ОВ непријемлет: какот, Отобим, Оидим, Лежим, Омијем, Овикнем.

Заповратна јест: која се зь ричицејȣ ОВ изрикајет: а знаменованије јмајет Дијанномȣ, или Нијединскомȣ сподобно: кт҃, Бобимсе, Кајемсе, Чȣдимсе, Деремсе, Бијемсе. Зоветсе заповратна: аво се дијаније повращајет на особȣ, која дијет.

4. Починалније.

Починални ричини знаменујут, терпније вит печето, и кь совершенију јадуще: кт, Билијем, Чернијем, Жедлијем. Обилел, Очернел, Омедлел.

5. Об Једнократних, Вножекратних, и Обстојних.

1. Всака об близу ричина раздилиајется на Једнократну, Вножекратну, и Обстојну.

Једнократна ричина знаменујет, дијание все кь једен крат, вит содијано, и совершено: какот, Оедем, Лежем, Отанем. Заседем, Полежем, Возстанем.

2. Вножекратна ричина знаменујет, дијание вноже крат викат повтарано, и будто обично: какот, Ојдам, Лигам, Отајем. Засидам, Полигам, Возстајем.

3. Обстојна ричина просто знаменујет дијание: вез обзора на једен крат, илити на вноже крат: какот, Ондим, Лежим, Отобим.

6. Обличение.

1. Всака обстојна ричина, ако се складет с Предложком: постајет Једнократна: какот, Посндим, Полежим, Пристобим. Онцеж от Верем, Живем, Говорим, и от јних Обстојних, Јзверем, Наживем, Проговорим, јесут Једнократније.

Бодем,	Оедем,	Отанем.
Бивам,	Ојдам,	Отајем.

2. Јзнетје. Непостајут Једнократними: но обдержајут обстојно знаменовање, сије ричини:

Завидим, Ненавидим, Надијемсе, Наслидујем, Настојим, Пристојим, Начајемсе, Разумијем, Оубражим. А осталније Окладение ричини от Видим, Дијем, Отобим, јесут Једнократни

3. От ричии Водим, Возим, Гоним, Носим, Ходим, Лазим: складенија ричини јмајут двоје знаменовање. Вножекратно, и Једнократно: кт, Заводим, Привозим, Прогоним, Заносим, Обходим, Прилазим.

4. От вногих обстојних ричини, творетсе простије једнократније ричини на НОМ: кт, от Вертим, Кричим, Отобим: идет Вернем, Крикнем, Отанем.

А никоје јесут Коренични: кт, Ринем, Денем, Кинем, Обанем, Гернем.

А никоје из тихже јмајут обстојно знаменовање. какот, Венем, Гаснем, Гинем, Женем.

5. От Једнократних Простих складение ричини остајут Једнократни: и от Вножекратних Вножекратни: какот,

Завудем,	Заседем,	Постанем.
Забивам,	Засидам,	Постајем.

6. Никовых ричи́н Вножекра́тиних Прости́х (и́лити нескладени́х:) ўживајем двојако: вь Овстојном, и во Вножекра́тном знамено́ванју, кт. Пра́шам, Кўшам, Жѐдам, Ди́хам, Отри́льам, Рўвам, и оста́лна.

7. От Овстојних ричи́н творе́тсе Једнокра́тније, и Вножекратније: и мо́гўтсе на́ то пода́т пра́вила. Али да висмо овми́нўли возмўще́нја, не кла́дем овди́ пра́вила: но́ па́че разста́вили јесмо ра́зпис всим Овсто́јним ричинам: и при ве́аковь припи́сали ньеје́ Вножекра́тнь и Једнокра́тнў.

7. Ов Претвара́нју ричи́н.

1. По Рўскў всије ричини изходет на Ў: какот, јма́јў, Ведў, Воджў, и оста́лније. А по Хервату́скў, и по Сервскў тро́је јест ричинам окончанје: на АМ, на ЕМ, и на ИМ: какот, Јмам, Ведѐм, Во́дим.

Ј по то́ вь разнице тро́је́же јест Превија́нје, и́лити Претвара́нје вь ричи́нах. Гледи́ ов то́м вь Разди́лў в: Та́може и ов На́чинех, и ов Вре́менех, и ов Особах ричи́них.

Ўзори тројемў превијанјў.

Повида́ннь начин.

I. Оададашнье Вриме.

Ўзор 1. АМ — Ўзор 2. ЕМ — Ўзор 3. ИМ

По Херв:	По Рўскў.	По Херва:	По Рўскў	По Херв:	По Рўскў.
Јмам.	Јма́јў	Ведѐм.	Ведў̀.	Во́дим.	Во́джў.
Јмаш.	Јма́јеш, ши	Ведѐш.	Ведѐш ѐши.	Во́диш.	Во́диш, ши.
Јма.	Јма́јет.	Ведѐ.	Ведѐт.	Во́ди.	Во́дит.
Јмамо.	Јма́јем.	Ведемо̀,	Ведем̀.	Во́димо.	Во́дим.
Јмате	Јма́јете.	Ведетѐ.	Ведетѐ.	Во́дите.	Во́дите.
Јмаў	Јма́јўт.	Ведў̀.	Ведўт.	Во́де.	Во́дет, дат
Јмава, јмата, ата.		Ведева̀, ета̀, ета̀.		Во́дива, ита, ита.	
Јмави, јмати, ати.		Ведевѝ, етѝ, етѝ.		Во́диви, ити, ити.	

2. Проминьено Кратко приме.

Имах, Има ти, Има он.	Ведох, Веде ти. Веде он.	Водих, Води ти, Води он
Херватски.	Херватски.	Херватски
Имасмо, Имасте, Имаше.	Ведосмо, Ведосте, Ведоше.	Водисмо, Водисте, Водише.
Имахмо, —— Имаху.	Ведохмо, —— Ведоху.	Водихмо, —— Водиху.
Руски.	Руски.	Руски.
Имахом, Имасте, Имаша.	Ведохом, Ведосте, Ведоша	Водихом, Водисте, Водиша.
Имасва аста, аста.	Ведосва, оста, оста.	Водисва, иста, иста.
Имасви, асти, асти.	Ведосви, ости, ости.	Водисви, исти, исти.

Ового вримена Третја Осова везди јест једнака со второју.
Блудно адда никоьи пишут: Јат, Взјат, Отјат, Приjат:
Запјат, Закляат, Зачат: въ мисто Ја, Взја, Отнја, рија:
Запја, Заклја, Зача. Ялити паче: Је, Взе, Отне, Прије:
Запе, Закле, Заче. От, јех, Взех, и остално.

Проминьено Долго приме.

Имахи, ти Имаше. Имаше.	Ведихи, ти Ведише, Ведише.	Водхжахи, аше ти, аше.
Имахом, ахомо: ахоте, аху.	Ведихом, ихомо, ихоте, иху.	Воджахом, ахомо: ахоте, аху.
Имахова, ахота, ахота.	Ведихова, ота, ота.	Воджахова, ота, ота.
Имахови, ахоти, ахоти.	Ведихови, оти, оти.	Воджахови, оти, оти.

Проминьено Оовершено приме.

Муж:	Имал сем, имал си, имал је.	Вел сем, вел си, вел је.	Водил сем, си, је.
Жен:	Имала сем, Имала си, имала је.	Вела сем, вела си, вела је.	Водила сем, си, је.
Нијед:	Имало сем, имало си, имало је.	Вело сем, вело си, вело је.	Водило сем, си, је.
Муж:	Имали смо, имали сте, имали.	Вели смо, сте, су.	Водили смо, сте, су.
Жен:	Имали смо, имали сте, имали су.	Вели смо, сте, су.	Водили смо, сте, су.
Нијед:	Имала смо, имали сте, имала су.	Вела смо, сте, су.	Водила смо, сте, су.
	Имала сва, ста, ста	Вела сва, ста, ста.	Водила сва, ста, ста.
	Имали сви, сти, сти.	Вели сви, сти, сти.	Водили сви, сти, сти.

Проми́ньено Пресоверше̂но время,

Једнокра́тним ричи́нам власти́то.

Бjа̂хи, ше, ше, Да̂л, да̂ла, ло.	Бjа̂хи, ше, ше, Ре́кел, ре́кла, о.	Бjа̂хи Отꙋпил,
Бjа̂хом, хоте, хꙋ Да̂ли, ли, ла.	Бjа̂хом, те, хꙋ, Ре́кли, ли, ла.	Бjа̂хом Отꙋпи́ли.
Бjа́хова, та, та, Да̂ла.	Бjа̂хова Ре́кла.	Бjа̂хова Отꙋпила,
Бjа̂хови, ти, ти, Да̂ли.	Бjа̂хови Ре́кли.	Бjа́хови Отꙋпи́ли.

Въ Једнокра́тних ричи́нах ни̂т Проми̂ньеного До̂лгого вре́мена: но́ въ нього ми́сто слꙋжит Пресоверше̂но.

Ја́лити си́це.

Би̂л сем Да̂л.	Би̂л сем Ре́кел.	Би̂л сем Отꙋпил.
Би̂ли смо Да̂ли.	Би̂ли смо Ре́кли.	Би̂ли смо Отꙋпи́ли
Би̂ла сва Да̂ла.	Би̂ла сва Ре́кла.	Би̂ла сва Отꙋпи́ла.
Би̂ли сви Да̂ли: и ост:	и оста̂лно,	и оста̂лно.
Присоверше̂но вре̄ме нима́јет ми́ста въ Опсто̂јних, и во Вножекра́тних ричи́нах.		

Пришес̂тно Пе̂рво.

Јма́тщꙋ Ја̂ щꙋ јма́т.	Ве́стщꙋ. Ја̂ щꙋ вест.	Води́тщꙋ. Ја̂ щꙋ води́т.
Јма́тщеш Ти̂ щеш јма́т.	Ве́стщеш. Ти̂ щеш ве́ст.	Води́тщеш. Ти̂ щеш во:
Јма́тще О́н ще јма́т.	Ве́стще. О́н ще ве́ст.	Води́тще. О́н ще вод:
Јма́тщемо Ми̂ щемо јма́т.	Ве́стщемо. Ми̂ щемо ве́ст.	Води́тщемо. Ми̂ щемо во:
Јма́тщете Ви̂ щете јма́т.	Ве́стщете. Ви̂ щете ве́ст.	Води́тщете. Ви̂ щете во:
Јма́тте. Они́ ще јма́т.	Ве́стните. Они́ ще ве́ст.	Води́тте. Они́ те вод:
Јма́тщева, ста, ета.	Ве́стщева, ета, ета.	Води́тщека, ета, ета.
Јма́тщеви, ти, ти.	Ве́стщеви, ти, ти.	Води́тщеви, ти́, ти.
Ја́лити Ми̂ два̂ щева јма́т.	Ви̂ два̂ щета ве́ст.	Она два̂ щета води́т.
Ми̂ дви̂ щеви јма́т.	Ви̂ дви̂ щети ве́ст.	Они дви̂ щети води́т.

Око изречѐнје Пришѐстного бримена, јест обично Херватом, и Сервом: и ꙋживајетсе во всакаго облѝчја ричинах: вь Обстојних, во Вможекратних, и во Једнократних. Јзговарајетсе пак и цилими ричмѝ: сице,

Јмат хощꙋ, Јмат хощеш, Јмат хощет; Јмат хощем, Јмат хощете, Јмат хотет, или хотѧт.

Ј сице: Јâ хощꙋ јмат, Тŷ хощеш јмат, Он хощет јмат.

Мŷ хощем јмат, Вŷ хощете јмат, Они хотет, или хотѧт јмат.

Пришѐстно Дрꙋго.

Бꙋдꙋ,	бꙋдеш,	бꙋдет:	Јмал,	Вел,	Водил,	водила,	водило.
Бꙋдем,	бꙋдете,	бꙋдꙋт:	Јмали,	Вели,	Водили,	водили,	водила.
Бꙋдева,	бꙋдета,	бꙋдета:	Јмала,	Вела,	Водила.		
Бꙋдеви,	бꙋдети,	бꙋдети:	Јмали,	Вели,	Водили.		

Ово изречѐнје Пришѐстного јест обично Рꙋсјаном и Задꙋнајцем. Али нимајет миста вь Једнократних ричинах: неговорим бо сице, Бꙋдꙋ дал, Бꙋдеш рекел, Бꙋдет стꙋпил. Него по Херватскꙋ велим: Хощꙋ дат, Хощеш рећ, Хощет стꙋпит, Јлити, Датщꙋ, Рећищеш, Стꙋпитще.

А по Рꙋскꙋ: вь Једнократних ричинах Пришѐстно време јест једнако со Садашньим: и изговарјајетсе сице,

Јâ дам, Јâ рекꙋ, јâ стꙋпльꙋ. Тŷ даси, Тŷ речеш, Тŷ стꙋпиш.

Он даст, Он речет, Он стꙋпит. Мŷ дадем, и остало.

Ј вь складених: Јâ возстанꙋ, Тŷ придеш, Он ꙋчинит.

А по Задꙋнајскꙋ: Јâ щꙋдат, Тŷ щеш рећ. Он ще стꙋпит.

Јли Јâ хощꙋ дат, Тŷ хощеш рећ, Он хощет стꙋпит.

Јâ хощꙋ возстат: Тŷ хощеш прит: Он хощет ꙋчинит.

Неговори сице: Јâ бꙋдꙋ јмат: Бꙋдеш вест: Бꙋдет водит.

Бꙋдем јмат, и остало: Ово бо јест сказа, взета из Нимечского језика. Но реци, Јâ бꙋдꙋ јмал: Бꙋдеш вел: Бꙋдет водил: Бꙋдем јмали, Бꙋдете вели, Бꙋдꙋт водили.

А складајетсе се творѐнје со Опојеньми, Ако, Аще, Когда, Хощ, Једа, Да,

Заповида̂лниь на̄чин.

Јма̂ь ти̂: Јма̂ь о́н, Или На̂ь јма́јет. Јма̂јмо; Јма̂јте ви̂: Јма̂јте они́: или На̂ь јма́јѹт.	Веди́ ти̂, Веди́мо: Веди́ о́н: или Веди́м: или На̂ь веде́т, Веди́те ви̂. веди́те они́: или На̂ь ведѹ̂т.	Води́ ти̂: Веди́мо: Води́ о́н: или Води́м: или Води́те ви̂: На̂ь во́дит, Води́те онѝ. или На̂ь Во́дет.
Јма̂јва, а̂јта, а̂јта. Јма̂јви, а̂јти, а̂јти.	Веди́ва, и́та, и́та. Веди́ви, и́ти, и́ти.	Води́ва, и́та, и́та. Води́ви, и́ти, и́ти.
Рѹ́сјани веле̂т: Јма̂јмо, Веди́м, Води́м. Хеова̄ти́ веле̂т, Јма̂јмо, Веди́мо, Води́мо.		

Приднива̄лниь на̄чин.

Одда́шнье ври̅ме.

Јма́л вих, јма́л ви, јма́л ви. Јма́ли висмо, висте, вихѹ.	Ве́л вих, ве́л ви, ве́л ви. Ве́ли висмо, висте, вихѹ.	Води́л вих, ви, ви. Води́ли висмо, висте, вихѹ.
Јма́ла висва, та, та. Јма́ли висви, ти, ти.	Ве́ла висва, виста, виста. Ве́ли висви, ти, ти.	Води́ла висва, та, та Води́ли висви, ти, ти.

Рѹ́сјани везди́ веле̂т БИ: кт̅, Ја̂ ви јма́л, Ти́ ви јма́л, О́н ви јма́л: Ми ви јма́ли, Ви́ ви јма́ли, Они́ ви јма́ли.

А Херва̄ти вь пе́рвих осо́вах непреми̂нно веле̂т БИХ, и БИОМО: а вь оста̂лних изрика́јѹт двојако́: Ви̂ висте јма́ли: или Ви̂ ви јма́ли. Они́ вихѹ јма́ли. или Они́ ви јма́ли.

Проми̂ньено ври̅ме.

Би̂л вих јма́л: Би̂л ви јма́л. Би̂ли висмо, те, хѹ, јма́ли.	Би̂л вих ве́л, би̂л ви ве́л. Би̂ли висмо, висте, вихѹ ве́ли.	Би̂л вих води́л. Би̂ли висмо води́ли.
Би̂ла висва јма́ла. Би̂ли висви јма́ли.	Би̂ла висва, ста, ве́ла. Би̂ги висви ве́ли.	Би̂ла висва води́ла, Би̂ли висви води́ли.

Пришêстно. врѣме.

Óво врѣме неизрикáјетсе без којего Сопојêнја: сé јест, нéбудет без сих ричиц: Ако, Аче,, Аще, Да, Једà, Јеже, Когдá, и јних сицевих. А творѣтсе, вь Обстôјних, и во Вножекрáтних, из Бýду, бýдеш, бýдет. кт,

Вь Обстôјних: Когда Бýду јмáл, вéл, водил.

Когда Бýдем јмáли, вéли, водили: и остално.

Во Вножекрáтних: Когда Бýду засидáл, полигáл, возстáјал.

Когда Бýдем засидáли, полигáли, возстáјали.

А вь Једнокрáтних јест једнилкó со Садáшньим Повидâлним: кт,

Когда Дâм, рекý, ступльý: возстáну, придý.

Когда Дадéм, .речéм, стýпим: и остâлно.

Неокончáниь нāчин.

Садáшнье.	Јмáти, Вéсти, водити. Јмáт, вéст, водит.
Проминьено.	Јмâвши бит; вéдши бит; водивши бит.
Пришêстно.	Јмат-јмáт: Јмат вéст: Јмат водит.
Принужêнје.	Јмáт јест: Вéст јест: Водит јест: Комý. Јлити, Јмáт је: Вéст је: Водит је. Бит јест чемò.

Медольêнје.

Садашнье.	Јмáјущ, јмáјуща, ще.	Ведýщ, ýща, ще	Вóдещ, или Вóдащ, ща, ще.
Пром: пêрво.	Јмáл. јмáла, јмáло.	Вéл, вéла, вéло.	Водил ила, ило.
Пром: кторо.	Јмâвши, јмâвша, ше.	Вéдши, ша, ше.	Водивши, ша, ше.
Пр: Терпилно.	Јмâн, јмāна, јмāно.	Ведèн, веденà, нò.	Вóдтен, вóджена, но.
Пришéстно	Јмáјущ јмáт	Јмáјущ вéст.	Јмáјуш водит.

Једнокрáтније очини нимáјут Садáшньего врѣмена Медольêнја. Невелим бо: Возстáнущ, Придущ, Учинêщ, Лишe от Бýду, и от Рекý, творитсе Бýдущ, ща, ще: и Рекýщ, ýща, ще. Ј сија преступáјут вь Обстôјних знаменовâнје. Велим бо, Рекýщ, вь мисто Велêщ: и Бýдущ липлье, неже Јсýщ, јлити Сýщ.

Медольѣнја Неокончана.

Медольѣнја проста претварајутсе, какоти и јмена: по всих числех, и прегибех. А медольѣније Неокончано непретварајетсе: него вь једнов кончине складајетсе зь јменми, ко всих числех али не ко всих прегибех: но вь Једином јменнику. кт, Јмаја ја: Јмаја ти: Јмаја ви: Јмија они.

Јмајућ ја: Јмајућ ми. Јмајући ја, ти, он: Јмајући ми, ви, они.

Садашнье. Јмаје: или Јмаја: или Јмајућ: или Јмајући.

Веде: Веда: Ведућ: Ведући.

Воде: Вода: Водећ: Водећи: Водаћ: Водаћи.

Једьократиније ричини нимајут сего Времена.

Проминьено. Јмав, и јмавши: Вед, и ведши: Водив, и водивши.

Бив, јли Бивши, Јмал, вел, водил.

Наставши, јли Учинши: Настав, јли учен, Јмат, Вест, Водит.

Про: Терпилно. Бив, јли Бивши Јман, Веден, Воджен.

Пришестно. Јмаје, Јмаја, Јмајућ, Јмајући јмат. Јмаје вест. Јмаја водит

Об Помагалних ричицах.

Гречскиь језик јмајет вного претворов вь ричинах: и всака времена и особи изрикајутсе једноју ричју: где ми изрикајем двими или трими ричицами. Алити Гречскије ричи јесут долги: а нашније ричици кратки: и потом овоје исходит на једно. кт, Филансомела, Будем льубльени.

А ко творенију такових складених кримен, равет нам сије четири ричини: Јесем, Буду, Хочу, Јмају.

Јесем, Сем.	Бих.	Бјахи	Буду.	Хочу. Очу. Шу
Јеси, Си.	Ти Би.	Бјашети	Будеш. ши.	Хочеш. ши. Очеш. Шеш. шеш.
Јест, Је. Је.	Би, Бист	Бјаше.	Будет.	Хочет. Оче. Ше. ше.
Јесмо, Смо.	Бисмо, Бихмо.	Бјахом, омо.	Будем.	Хочем, мо. Очемо. Шемо.
Јесте, Сте.	Бихом.	Бјахоте	Будете.	Хочете. Очете. Шете. Шете.
Јесу, Су.	Бисте, Ви Би.	Бјаху.	Будут.	Хотет, ат. Оте. Те. те.
Јесут, Сут.	Биху, Би.			

Јесм сказно: право Јесем. Херватски Јесам, Оам: и хошу, еш, хоше: хошемо, ете, хоте Будем, еш, е: Будемо, ете, уду. А скрашено Бум, Буш, Бу, Бумо, Бусте: јест Кметско изречење.

Јесва. Ова.	Бисва.	Бјахова.	Будева.	Хошева. Ошева. Шева. Шева
Јеста. Ота.	Биста.	Бјахота.	Будета.	Хошета. Ошета. Шета, та.
Јесви. Ови.	Бисви.	Бјахови.	Будеви.	Хошеви. Ошеви. Шеви. ви
Јести. Оти.	Бисти.	Бјахоти.	Будети.	Хошети. Ошети. Шети. ти.

Помагалније во Отрицању.

Нисем, Ниси, Нист, јли Ни. Нисмо, Нисте, Нису, јли Нисът, Нисва, Ниста, Нисви, Нисти.

Руски: Нехошу, Нехошеш, еши, Нехошет. Нехошем, шете, Нехотат.

Херватски, Нешу, Нешеш, Неше. Нешемо, Нешете, Нете. Нешева, Нешета: Нешеви, Нешети. Невих, Невјахи, Невуду, и ост:

Терпилних ричин узор.

Повидалнињ нач.

Оадашнње. Граджусе, градиш се, градит се. Градисе, и остално.

Јли, Градже́н, граджена, ено. Бивају, ајеш, ајет: Бивајем: и ост:

Кратко Про: Градих се, гради се, гради се. Градихом се и остално.

Јли Граджен, ена, ено Бих, би, би. Граджени вихом висте. виху.

Долго Про: Граджахи се, Граджахом се. Јли Граджен вјахи.

А вь Једнократних. Бјахи се Оградил. Јли Ограджен Бјахи.

Совершено. Граджен сем: граджен си. граджени смо, сте, сут.

Јли Бил сем граджен: Бил си граджен. Били смо граджени.

Јли, Градила сем се. Градили смо се: сте се: и ост.

Пришестно. Градитшу се, Градитшеш се: и ост.

Јли Битшу граджен, Битшеш граджен: и остално.

Јли Граджен буду, будеш, ет. Граджени будем: и ост.

Оь изрок, вь Терпилних ричинах јмајет везди мисто: тако вь Једнократних, како и јнди. Какот, Буду дан, Буду речен, Буду Оограджен. А вь Дијанних једнократних

нимајет мита: како смо више по-
видали,

Заповидалниь нач.

Гради се: Наь се градит. Градим се, Градите се, Наь се градет, &c.

Али Буди граджен: Наь будет граджен. Будите граджени.

Придивалниь начин.

Оадашньe. Градил вих се; Градил ви се: Градил ви се: и остално

Проминь: Бил вих се градил: Били висмо се градили: и оста:

Али Бил вих граджен: Били висмо граджени: и оста.

Пришестно. Когда се буду градил: Когда се будем градили: и ост.

Али Когда буду граджен: Когда будем граджени: и ос:

Авь Једнократних. Когда се сограджу, диш, дит: и остално.

Али, Когда буду сограджен. и остално.

Неокончанниь начин:

Оадашньe. Градитсе.
Пром: Граджен бит: Али Градил се бит.

Пришестно. Градит се јмат: Јмат се градит.

Принужење. Градит се јест. Бит јест граджену.

Медольенја.

Оадашньe. Градеш се, Граджш се, Будуш граджен.

Проминь: Граджен, граджена, граджено. Градивши се, ша се.

Пришест: Градит се јмајуш. Јмајушсе градит.

Неокончано. Мьдольење

Оадашньe. Граде се. Градж се, Градеш се. Градеши се. Граджш се. Граджши се.

Промин: Градив се. Градивши се. Бивши Граджен. Бив граджен: Настав, авши, Градит се, Али Граджен бит

Пришест: Јмаје, јмаја, јмајући, јмајући градитсе, јли граджен вит.

ОБ ПРЕТВАРАНЈУ РИЧИЙ.

Обличенје на троје претварање.

Претваранје 1.

На АМ.

1. Первнь узор се завршајет овими кончинами: АМ, или АЈУ, АХ, АХИ, АЬ, АТИ, АЛ, АВШИ, АН: какот, Гибам, Гибају, Гибах, Гибахи, Гибаь, Гибати, Гибиват, Гибал, Гибавши, Гибан.

2. Ко семуже первому претваранју пристојет всакије ричини, које јдут на ЕМ, со Шумними знаковницами: се јест, на Жем, Јем, Љем, Нем, Чем, Шем, Щем: оприч никових, које сут написаны овди ниже, под вторим Претвором: какот, Držем, Бијем, Мељем, Жнем, Течем и јних. А сего мишта ричини јесут, Кажем, Сијем, Сипљем, Кличем, Пишем, Мешем, и јније.

Ј сије вь Повидалном Садашњем вримену: и вь Заповидалном начину; јдут по Второму узору: кт, Кажем (:јли Кажу:) Кажеш, Кажет. Кажемо, Кажем, Кажете, Кажут. Кажи, Кажимо, Кажим, Кажите. А вь осталних кончинах јдут по первом узору: кт. Казах. Казахи. Казати, Казат. Казал. Казавши. Казан.

3. Вь том преминњанју склада АМ, на ЕМ, преминњајутсе знаковници Тонкије вь Шумније. А знаковница се зовет она негласница, која стојит пред послидњеју гласницеју во всаков ричи: кт,

Б, М, П: во БЉ, МЉ, ПЉ. Гибам, гибаь: Гибљем, гибљи. Дримам, дримаь: Дримљем, дримљи. Сипам, сипаь. Сипљем, сипљи.

Г, З: вь Ж. Стругам, стругаь: Стружем, стружи. Казам, казаь: Кажем, кажи.

Д: вь ДЖ, или вь Ж. Зидам, зидаь: Зиджем, зиджи.

К, Ц: вь Ч. Плакам, плакаь: Плачем, плачи. Клицам, клицаь. Кличем, кличи. Ј вь Щ: Јскам, јскаь: Јщем, Јщи.

Л: вь ЛЬ. Стелам, стелаь: Стелњем, стелњи.

Н: вь НЬ. Начинам, начинаь: Начињем, начињи.

С, Х: вь Ш. Кусам, кусаь: Кушем, куши. Пухам, пухаь: Пушем, пуши.

Т. вь Щ. Претам, претаь: Прещем, прещи.

4. Знаковници В, Ј, Р, вь овом первом узору јесут непреминни. Какот, Зовем, зови: за Зовам, зоваь. Бајем, ваь: за Бајам, бајај. Берем, бери за Берам, бе-

раь. А вь Трєтјем ѕзорѕ, и на јних мистех, преминьјетсе Б, во БЉ: а Р, вь РЬ: какот, Ловим, Јзлавльам. Говорим, Јзговарјам.

ВѲМ. Жвем, Жвѕ, Жви. Жвах, ахи, ати, ат, ал, авши, ан.

Зовем, Зовѕ, Зови Звах, Звахи, ати, ат, ал, авши, ан.

Рвем, Рвѕ, Рви. Рвах, Рвахи, ати, ат, ал, авши, ан. Рове, рови, ровах.

ЈѲМ. Бајем, Бајѕ: Бањ. Бајах, Бајахи, Бајати, Бајат, Бајал, Бајавши, Бајан. Онце, Вајем, Кајемсе, Лајем, Онјем. Отајем, Тајем, Хвијем, и Тијем или тєјем, (:за ложем) а Тијем (:за Толстијем:) ко второмѕ ѕзорѕ. Вијем (:за Днем), Вијѕ, Вињ: Вијах, Вијахи, Вијат, Вијал. Вијем (:за Мотам:) Вијѕ, Вињ: Вих, Вијахи, Вити, Вит, Вил, Вијен или вит: пристоьнт ко второмѕ ѕзорѕ.

Грнјем, Зрнјем, Лнјем: јдѕт по первом, и по втором ѕзорѕ. Гледи ниже, под вторим.

Дијем, Дијѕ: Дињ. Дијах, ахи, и ост. Онце Додијем, (:за Досаджам:) и Надијмсе, Ободијем. Омнјемсе А Надијем, (:за Наденем:) гледи под вторим.

Блєјем, Блејѕ: Блєь, Блејах, ахи, ати, ат, ал. Онце, Мајем, Трајем, Хајем, Чајем.

Дајем, Дајѕ: Давањ. Давах, и Дајах: Давахи, и Дајахи. Давати, ват: Давал, Дававши, Даван. (:А не Дајал, нит Дајан:) а јме ричинно, Давање, и Дајање.

РѲМ. Берем, Берѕ: Бери. Брах, Брахи, ати, ат, ал, авши, ан, ање. Онце Врем (:за Ложем:) Ври: Врах. Дерем се, Дери се, Драх се, (:за Бијем се:) Драхи се. отсели ѕдор, или Ѕдар: Ѕдарим. Орем, Ори, Орах. Перем, Пери, Прах, Прахи. А врем (:за Кипим:) и Дерем (:за Лѕпим:) гледи под вторим ѕзором.

5. Непременноже стојет Д, К, Н, О, вь ових ричинах:

Ждем, Ждѕ: Жди. Ждах, Ждахи, ати, ат, ал, ан, ање.

Ткем, Ткѕ: Тки. Тках, ахи, ати, ат, ал, авши, ан, ање.

Женем, Женѕ, Жени. Гнах, гнахи, ати, ат, ал, авши, ан, гнање.

Осем, Осѕ: Оси. Осах, ахи, ати, ат, ал, авши, ан, сьсање. Јли паче Оесем, Оесѕ. А Херватски, Осем, Осање,

6. Вь никоьих ричинах кончина АМ, АЈѸ, ест непременна: кт, Рѕбам, Гнњвам, Ригам, Ридам, Дерзам, Онјам, Чекам, Калам, Пельам, Јмам, Поминам, Трѕпам, Морам, Кисам, Питам, Јецам: и вь јних, коьих гледи вь разписѕ.

А јнди се ѕживајет једино ѲМ, кт, Зовльем, Рвем, Зиджем, Кажем, Бајем, Отельем: Плачем, Оипльем, Лачем, Пи-

шем, Мєщем, и јна. А не Зовам. Рвам. Казам, и ост:

А јнди се велит АМ, и ВМ: кт, Гибам, и Гибльем: Дримам, и Дримльем: Драпам, и Драпльем: Отругам, и Отружем: Ловзам, и Ловжем: Страдам, и Стражем: Пукам, и Пичем: Клицам, и Кличем: Кусам, и Кушем. Пухам, и Пушем: Претам, и Прещем. Тикам, и Тичем, и Тицам.

Гди пак, и вь којеь ричине что јест годно: то все хощеш најт означено вь Разпису ричинном всаку ричину под ньеје Знаковницеју: под Бам, Вам, Гам, и осталними.

Ложем, еш: Ложу, и Логу (:за Логам:) Логах, Логахи, Ложи Логатн, Логал, Логанје. Херватски, Лажем, Лажут: Лагал, и ост: Олажем, Олагал. Солжем, Солжут: Солгал. Нерєци Солгеш, Солгет, Солгем: но, Солжеш, Солжет, Солжем, Солжете, Солжут.

7. Вь никоьих ричинах, вь мисто ВАМ, ВАЬ, изрикајетсе, УЈЕМ, УЬ, УВАТИ. Какот, Сујем, Сују: Суь. Сувах, ахи, ати, ат, ал, ан, Сованје. Онце Бльујем, Кльујем, Пльујем. А Објем, Сују, (:за Сиплевьм:) сути: гледи под вторим Узором.

А вь јних Неокончалник јдет на ОВАТИ. какот, Кујем, Снујем, Трујем: Куь, Снуь, Труь: Ковати, Сновати. Тровати. Онце јдут, Банујем, Господујем, Псујем: и јна вса сь Тонкими знаковницами. Бануь: Бановах, овахи, овати, овал.

А от Шумних Знаковниц творит се ЕВАТИ. Кт, Војујем, Војуь. Војевах, евахи, евати, евал, звојеван, војеванје. Онце Кральујем, Ношујем, Обшујем, Ручујем, Овещујем, Завещујем, и јна.

8. А јније ричини, вь мисто АМ, АЬ, кончајутсе на ИМ, И: по третјем узору. Какот, Держим, или Держу: держиш, держит, Держимо или држим, держите, держет, или држат. Держи: Держимо, или држим: держите.

А вь осталном јдут по первом узору; Какот, Држах, ахи, ати, ат, ал, авши, ан, анје.

9. Такови пак јесут всије ричини, које јдут на ИМ, зь високим завлаком: и со Шумними знаковницами: и аче сут Коренични, а не Произведени, от Јмен. Оније чуш ричини:

Бижим, Бижу: Брижджьим. Движим, Держим, Дрожим, Звижджьим, Лежим, Мижим, Прежим, Режим, Ржим, Тежим.

Бечим, Бречим, Бучим, Гучим, Дерчим, Звечим, Зучим, Јакчим, Јечим, Кичим. Клечим, Кричим, Мечрим, Молчим, Мучим. (:Мчим, или паче Мечим:), Ничим, Пивчим, Пучим, Ричим,

Рчим, Оверчим, Окбничим, Окучим, Омерчим, Омичим, Отерчим, (:Тачим неужѝвано, рецѝ Точим, по трєтјем:), Тичим, Хверчим, Херчим, Хучим, Цверчим, Цкничим,

Дишим, Першим, Оершим и Пашим неужѝвано.

Блищим, Бущим, Вищим. Врищим, Лащим се, Перщим, Пищим, Плющим, Пращим, Тищим, Тращим, Трещим, Трищим.

Хвищим, Хлищим, Хрещим, Хрущим,

Оиможе пристојет : Жмим (:за Мижим: Жми: Жмах, Жмахи, ати, ат, ал, ање: и Опим, Опи: Опах, ахи, ати, ат, ал, ање: Тним, тниш, тнит. Тнах, ахи, Тни, ати, ат, ал, авши, ан, ање, Тнало. Русјаном. и Лехом Тну, тнеш, ет. Тех, техи, Тни, тети, ет. Тел, Тевши, Тет, Тетје. Јзтинам, нају. J скудна ричина, Дим, Дјахи, Дјал: и не веще. Миим (:по Руску:) или Мнью, мниш: Мних, мньахи, мни, мнети, мнел, мнење: по трєтјем. По Херватску: Мньим, или мльим: Мньиш : Мньах, Мньахи, Мньи, Мньати, Мньат, Мньал, Мньан. Мньање, по первом узору. Вь' мисто Олишим, велит се (:со острим влаком.)Олишим: и јдет по трєтјем, Олиших, ишахи, иши, ишити, шит, ишил, Олишен. Олишење: и по первом, Олишах, Олишахи, Олиши, Олишати, шат, Олишал, Олишан, Олишање.

10. Оиможе къ первому узору пристојет, Боьим се, Буьим, и Отоьим: Бои се, Буь, Отои. Бојахсе, Бојахисе, Бојати се, ат се, Бојал се. Бојање.

11. А остальнје ричини на ЬИМ, јдут по трєтјем узору: Какот, Броьим, Гоьим, Доьим, Коьим, Кроьим. Отроьим, Таьим.

12. Јзнимальутже се, и по трєтјем узору јдут и всије ричини на **ЖИМ, ЧИМ, ШИМ, ЩИМ,** које нису коренични, но от јмен произведени. Какот, Оображим, Вножим, Дождьжит, Должим (:Должим:) Дрождьим. Рождьим се, Јежим се, Мездьим, Омужим, Орожимсе, Ложим. Учим, Легчим, Мекчим, Овидочим, Тежчим. Гришим, Омишим, Оушим, Пушим. Вощим, Тощим. Гноьим, Двоьим, Зноьим: и ост. Ова бо јдут от Јмен, Враг, Вног, Долг, Долг, Дрождьи. Розгва, Јеж, Мезга, Муж, Орог, Ук, Легок, Мекок, Овидок, Тежок, Грих, Омих, Оух, Пух, Воск, Тощ. Гноь, Двоь, Зноь, и остално. Право се велит: Жельим, Жельих, Жельил, Жельити, Жельен, Жельење и Желење. Одолим, Здолим, или Одолејем, Здолејем: Одолити, Одолил, Одольен, Одольење, и Одолење. Подобит се, и Оподобит се. А сказно по Лешку: Желају, Желал,

Желанје. Здолају, Здолал. Подовает.

Херватиј велет: Жудим, жудити: Жедам, жедати: и Жедјам, жедјати. Паметим, паметити, Венчам, венчати. Кончам, кончати, Окончаь. Јлити лиипље, Кончим, Кончи: Кончах, ахи, ат, ал, ан, Кончанје. Какот Држим, Држанје. Кричим, Кричанје. А Лехи велет: Жадам, жадати. Паметам, паметати по первом. А Венчим, Венчити. Кончим, кончити: все по третјем.

Двојако јдет: Гледим, гледити: и Гледам, гледати.

От Тошш или Тешш, јдет Тошщим се, и Тешщим се, (за скорбим се) по третјем, Тешщитнсе, Тешщил се, Тешщенје. Ј по первомј: Тешщат се, Тешщалсе, Тешщанје (а не Тщанје:), какот Држим, Тишщим.

Претваранје 2.

НАВМ.

Овь сем претвору неможет се дат обшено правило: но разставит хошем којије ричини сего миста редом, по знаковницах.

1. БВМ, БУ. Гребем, Гребу: Гребох, Гребихи и Гребахи, Греби, Гребсти, Гребст, Гребел, гребла, ло: Гребши, и Греб: Гребен, ена, ено: Гребенје. Онце, Долбем, или Дубем: Зебет, Озебем, Окребем, Окубем, Шибем.

2. ЬВМ, ЬУ. Живем, Живу: Живох, Живихи, или Живахи, Живи, Жити, Жит, Жил, Жила, Жило: Живши, Житје и Живенје. Онце, Пливем, Пливен, ена, ено: и Плит, плита, то: Привенје, и Плитје. Пловем, ох, ихи, ахи, Плови, Плути, и Плут: Плити, и Плит: Плул, Плил: Плувши, и Пливши: Плутје, Плитје, и Пловенје. Оловем, ох, вехи, ахи, Олови, Олути, Олут, Олувши, Олул: Олутје, и Оловенје.

3. ГВМ, ГУ. Жгем, Жгу. Гледи ЖВМ, ГУ.

4. ДВМ, ДУ. Бодем: Боду Бодох, дихи, ахи, Боди, Бости, Бост, Бол, вола, воло, Бодши, Боден, Боденје. Онце, Бледем, Бльудем, Бредем, Ведем, Гудем, Кладем, Крадем, Предем. А завлаков овличаь: Блести, Бльусти, Брести, Густи: Вести, Класти. Красти, Прести, Блел, Бльул, Брел, Гул: Вел, Клал, крал, Прел.

Будем, Буду. Бих, Бјахи, Бuди, Бити, Бит, Бил, Бивши, Битје. Завитје, и завивенје, от забудем.

Видем, Виду. Вим: Видох, и Видах: Видихи, и Видахи: Види, Видж, и Вињ: Видати, Видат: Видал, видала, ло: Видавши: Видан: Виданје: и Виден, Виденје.

Гре̄дем, Гредꙋ̀: Гредѝхи: Гредꙋ̂щ: Гре̂де или Гредꙋ̂: и нѐ вѐще.

Да̄дем, Дадꙋ̀: да̄деш, да̄дет: дадемо̀, или дадѐм, дадѐте, дадꙋ̂т. Или, Да̂м: да̂ш, или дасѝ, да̂ст, да̄мо, да̄сте, дадꙋ̂т. Дадо́х, и да́х. Дадѝ, и да́ь (: а нѐ Да́ждь:) Да̄ти, да́т: Да̂л, Да̂вши, Да̂н, Да̂нје.

Ї́дем, Ї́дꙋ: Ідо́х, Іди̂хи, а̂ни, Іди́; Ітти́, Ї́т, Ї́шел, ї́шла, ї́шло: ше́л, шла́, шло́: Ше́дши: Ше́стје. Со̂јдем, Сојдо́х, Со̂јти: нѐ Сни̂дем, Снидо́х Сни̂ти.

Бӣдем, Бидꙋ̀ Би̂м. Бидо́х, би́х. Бидѝхи, бида́хи. Бӣдѝ, би́ь, би̂ж: биди́м, биди́те. или бӣьте, или би̂жте. Би́л, би́дла, би̂дло: или би́ла, би́ло. Би́дши. Бидѐн. Бидѐнје. Би̂д, а не́ Ја̂д. Бӣдем, бидꙋ́, бӣдеш, бӣдет: бидемо̀, или бе̄дем, бидетѐ, бидꙋ̂т. Би̂м, би̂ш, или бисѝ, би̂ст: бӣмо, бӣсте. бидꙋ̂т: (а не́ бида̂т.).

Зна̄дем, Знадꙋ̀: зна̄деш, дет, знадемо̀, зна̄дем, знадете́, знадꙋ̂т. Или, Зна̄м, зна̄јꙋ: зна̄јеш, знасѝ, знајет, зна̄ст: зна̄мо, зна̄јем, зна̄сте, зна дꙋ̂т, зна̄јꙋт. Знадо́х, и зна́х. Знади̂хи, и зна̄хи. Зна̄ди́, знадимо, или знади́м, знади́те. Зна́ь, Зна̂јмо, Зна̂јте. А оста̂лно по пе̂рвом ꙋзорꙋ: зна́ти, зна́л, зна̂вши, Зна̂н, Зна̂нје.

Па̄дем, Падꙋ̀: Па́дох, Па̂ди́, Па́сти, Па́ст, Па́л, Падши, Пада̂нје.

Се́дем, Се́дꙋ: Се́дох, Се́ди, Се́сти, Се́ст, Се́л, се́дла, се́дло, или се́ла, се́ло: Се́дши, Се́денје.

5. ЖЕМ, ГꙊ: Брӣжем, Бригꙋ̀: брӣжеш, брӣжет: брӣжем, или брижемо̀, брижетѐ, бригꙋ̂т. (:Рꙋ́ски. Бригѐш. бригѐт, бригѐм, бригетѐ:) Брего́х, бриже́, бриго́хом, го́сте, го́ше. Бризи̂хи, и Брига̂хи, Бризи́, Рꙋ́ски Брӣги́. Бри̂щи, Бри̂щ. Бри̂гел, бри̂гла, бри̂гло. Бри̂гши. Брижѐн. Бриже̂нје. Бризи́тель.

Рꙋ́ски: Сби̂м, или Сје̂м: Сби́л, Сбидѐн: Сје́л, Сједѐн. Сби́дајꙋ, Седа́јꙋ.

Херватски́: Зби̂м, Збидо́х, зби̂, зби́ст, зби́л, збидѐн: зби̂дам. Јзби̂м. Јзби̂дам, Јзи̂дам.

По кме́тскꙋ, и по Ле́шскꙋ: Сни̂м, Сни́сти, Сни̂дам, Сни̂д, Снида̂нје. Рꙋ: Сје́л. Хер: Зби́л, Сби́л, Јзби́л. Ле́шски, Зја́дл.

Сице, Бе́ржем, Бе́ргꙋ: Бе́ргох, Бе́рзи, бе́рги: Бе́рщи: бе́рщ. Бе́огел, гла, ло. Бе́ргши. Бе́ржен, Бе́рженје.

Ле́жем, Ле́гох, Ле́ги: Ле́щи, Ле́щ: Ле́гел, Ле́гши, Ле́женје.

Мо́жем, Мо́гꙋ: Мого́х, Мози̂хи и Мога̂хи: Мози́ и Моги́: Мо́щи, Мо́щ: Мо́гел, гла, ло: Мо́гши. Мо́женје.

Си́це Пре̄жем Се̄жем, Стре̄жем, Стрӣжем.

Жгѐм, Жгꙋ̀: жгѐш, жгѐт, жгемо̀ или жгѐм, жгетѐ, жгꙋ̂т. Жго́х, жже, жже́ (:или па́че, жеже́:) жго́хом, жго́смо, жго́сте, жго́ше. Жга̂хи, и Жези̂хи. Жги́, жги́мо, или жги́м, жги́те. Же́щи, Же́щ Же́гел, же́гла,

жегло: или жгла, жгло. Жегши. Жжен, Жженје, или паче, Жежен, Жеженје.

Херватом двојако: по втором, и по первом ѕзору: Жгах, Жгахи, Жгати, Жгат, Жгал, Жгавши. Жган, Жганје,

6. ЗЕМ, ЗУ. Везем, Везу: Везох, Везахи, захи, Вези, Везти, Везел, езла, ло: Везши: Везен, Везенје.

Сице, Верзем, Верзти, Верзел. Гризем. Лизем, Лизох, Лизихи и Лизахи. Отверзи, не Отверст.

7. ЈЕМ, ЈУ. Бијем, Бију: Бих, Бијахи, Бињ, Бити, Бил, Бивши, Бијен, и Бит, Бијенје и Битје.

Бријем, Брију, их, ијахи, и ост: Бривен, и Брит.

Вијем, Вију. Вил. Вијен, и Вит. Вијенје, и Витје.

Вопијем, ију; их, ијахи, пињ, ити, ит, пил, ивши, Вопенје.

Гнињијем, ју: Гнињил: Гнињитје и Гнињијенје.

Гријем, ију: Гривен и Грит: Гривенје, и Гритје, Грих, и Гријах. Гријахи. Грити, грит: и Гријати, гријат, Грил, не Гријал.

Зријем, ију. Зрих, зријах, Зријахи. Зрињ, и зријањ. зрити, и зријасти. Зрил, и зријал. Зријанје.

Клијемсе, ијусе: Клихса. клијахисе, Клињсе: Клитисе: Клилсе. Оклившисе, Оклитје, Окливенје.

Кријем, ију: Кривен, Крит. Кривенје, и Критје.

Лијем. ију: Лих, Лијахи, Лињ, Лити, Лит. Лил, Ливши, Лит. Литје. Ј Лијах, Лијати, ат, ал, ан, анје.

Мијем, ију. Мих, Мијахи. Мињ, Мити, Мит, Мил, Мивши, Мит, Мивен, Митје, Мивенје.

Пијем, ију: Пих, Пијахи, Пињ, Пити, Пит. Пил, Пивши, Пит, Питје.

Појем, оју: Пех, Пехи и Појахи, Пољ, Пети, Пет, Пел, Певши, Пет, Петје: Појен, Појенје, и Пенје. Песен, и Писен.

Пријем, ију: Прих, Пријахи, Прињ, Прити, Прит, При[illegible], Привши, Принје, Пријенје.

Рijем, ију: Рих, Ријахи, Рињ, Рити, Рит, Рил, Рит, Ритје.

Доспијем, ију, пих, пињ, пити, пит, пил, пивши. Доспивен, Доспит. Доспивенје, Доспиток, итје.

Рујем, ују: (:за Сипљу:) Сух, сухи, Суњ, ути, сут, сул, просувши, просутје, А Сујем, (:Пехам:) глед: вь пер: уз:

Тијем, ију, (:за Толстијем:) Тих, Тијахи, Тињ, Тити, Тит, Тил, Тивши, Тије.

Тлијем, ију: Тлим, Тљу: Тлих: Тљахи, Тлињ, и паче Тли: Тлити, Тлит: Тлил, Изтливши, Тлинје, Тљенје,

Тружем, ују, Трух и Тровах, Тровахи, Трuњ: Тровати, и Трути: Тровал и Трул: Трованје, и Трутје.

Ꙋми́јем, Ꙋмѣјꙋ: Ꙋми́х, Ꙋмијâхи, Ꙋми́ь, Ꙋми́ти, и́т, Ꙋми́л, Ꙋми́вши, Ꙋми́није, или Ꙋмѣније.

Ꙋни́јем, Ꙋнѣјꙋ: потомꙋ́ж.

Ꙋспи́јем, Ꙋспѣјꙋ: потомꙋ́ж. Ꙋспивêније, Ꙋспѣније, Доспи́ток.

Јзꙋ́јем, Јзꙋ́јꙋ: Јзꙋ́х, Јзꙋь, Јзꙋ́ти, Јзꙋ́т, Јзꙋ́л. Јзꙋ́вши, Јзꙋвêн, и Јзꙋ́т, Јзꙋвêније, Јзꙋ́тје. Обꙋ́јем, потомꙋ́ж, Обꙋ́тел, Обꙋ́ток.

Чꙋ́јем, Чꙋјꙋ: Чꙋ́х, Чꙋјâхи, Чꙋь, Чꙋ́ти, Чꙋ́т, Чꙋ́л, Чꙋ́вши, Чꙋ́т, Чꙋ́тје, и Чꙋ́јен, Чꙋ́јеније.

Ши́јем, Ши́јꙋ: Ши́х, Шијâхи, Ши́ь, Ши́ти, Ши́т, Ши́л, Ши́вши, Ши́т, Ши́тје, Шивêн, Шивêније.

8. КѲМ, Кꙋ. Гледи́ ЧѲМ, Кꙋ.

9. ЉѲМ, Љꙋ. Мéљем, мéљꙋ: Мли́х, Мељâхи, Мељи́ Мли́ти, Мли́т, Мли́л, Мли́вши, Мéљеи, и Мли́т: Мéљеније, Мли́тје.

10. МѲМ, Мꙋ. Дмѐм, Дмꙋ̀. Дꙋ́х, Дмâхи, Дми́, Дꙋ́ти, Дꙋ́т, Дꙋ́л, Дꙋ́вши, Дꙋ́т, Дꙋ́тје.

Жмѐм, Жмꙋ̀: Жêх, Жêхи или Жмáхи, Жми́, Жêти, Жêл, Жêмши, Жêт, Жêтје.

Херв. ЈМѲМ, Јáмꙋ, Јêх, Јêхи, Јами́, Јêти, Јêт, Јêл, Јâмши, Јêт, Јêтје.

Рꙋ́ски. Јмꙋ: Јâх, Јâхи, Јми́, Јâти, Јâт, Јâл, Јêмши, Јâт, Јâтје.
Хер: Јемљѐм: Рꙋ́ски, Јмáјꙋ
Попрáви, Ѥимáјꙋ.

Јмена. Јâм. Јáма. Јамѐц или Јемѐц.

Окладêније ричи́ни.

Вóзмем, Возмꙋ̀. Взêх, Возми́, Взêти, Взêт, Взêл, Взêмши и Взâмши, Взêт, Взêтје, Взêток. Херв. Ꙋзêх, Ꙋзми́, Ꙋзêл, Ꙋзêт, и ост: Взи́мљем, Взимљꙋ̀, Взимáјꙋ. Взимáх. Взимâхи, Взимâь, Взимáти, áт, Взимáл, âвши, âн, âније.

Возпри́мем, Возпријемљѐм, Возпријêтје. Гледи́. При́мем. По Рꙋ́скꙋ. Взјâх, Взјâти, Взјâт, Взјâл, Взјâт. Взјâтје, Взјаток.

Вôнмем, Вонмꙋ̀, Внêх, Вонми́, Внêт, êт, êл, êмши. Внемљѐм, Внимáјꙋ. Внимáх, âхи, âь. áти, áт, ал, âније.

Зâјмем, Зајмꙋ. Зајêх, Зâјми, Зајêти, êт, Зâјел, Зајêмши, Зајêт, Зајêтје (:Нé Занêх, Занêти, Зâнел.).

Зајемљѐм, Зањи́мљем, Зањимáјꙋ. Зајемáх, âхи, аь, áти, áт, ал, âвши, âн, âније. Незајемљи́, Незањимâь, а нé Незамâь.

Завóзмем: гледи́ Вóзмем. Завзи́мљем.

Запри́мем, За пријемљѐм: гледи́ При́мем.

Знáмем, Зни́мљем, Знêт: гледи́ Онáмем.

Јзнáмем, Јзóнмꙋ: Јзнêх, Јзнами́ или Јзонми́ Јзнêти, êт, Јзнел, Јзнêмши, Јзнêт, Јзнêтје, Нé Јзмꙋ̀,

Јзја́т, Јзја́тје, Јзнемльѐм, Јзни́мльемъ, Јзнима́јꙋ: Јзнима́х, а̂хи, и ост.

На́јьем, Најмꙋ̀: Најѐх, На̄јми́. Најѐти, ѐт, На́јел, Најѐмши, Најѐт, Најѐтје, На̄јем, На̄јемник. Нѐ На́њјал, и ост.

Најемльѐм, Нањи́мльем, Нањима́јꙋ.
Навозмем се чесо̀. На́взел се чесо̀. Навзѐтје.

Обја́мем, Обо̂јмем, Обојмꙋ̀: Објмꙋ̀: Објѐх, Објами́, обојми́, обими́, Објѐти, ѐт, О́бјел, Објѐмши, О́бјет, Објѐтје,

Обьи́мльем, Обима́јꙋ: Обьима́х, а̂хи, и ост.

Отна́мем, Ото̂јмем, О́тмем, Отимꙋ̀, Отмꙋ̀: Отнѐх, и Отѐх, Отнами́, Отонми́, Отојми́, О́тми. Отнѐти, ѐт, Отѐти, ѐт. О́тнел, О́тел. Отнѐт, Отнѐтје.

Отнемльѐм, Отни́мльем, Отнима́јꙋ, Отнема́х, нима́х, тима́х, а̂хи, и ост.

Подја́мем, Подо̂јмем, Поднамем, Подојмꙋ̀: Подјѐх, нѐт. Подјами́, нами́; Подојми́, онми́: Подјѐти, нѐти, и ост.

Подјемльѐм, Подьи́мльем: Поднемльѐм, и̂мльем.

Подима́јꙋ, Поднима́јꙋ: и оста̂лно.

По̂јмем, Појмꙋ̀: Појѐх, По̄јми́, Појѐти, ѐт, По́јел, Појѐмши, Појѐт, Појѐтје, Појемльѐм, Поьи́мльем, Поьима́јꙋ. А нѐ Понима́јꙋ,

Прѐјмем, Прејмꙋ̀. Прејѐх, Прејми́, Прејѐти, Пре́јел. А нѐ Прења́ти, пре́нјал.) Прејемльѐм, Преьимльем, Преьима́јꙋ. Прево́змем. Превзимлем.

При̂мем, Примꙋ̀: Пријѐх, При́ми́, Пријѐти, ѐт, При́јел, Пријѐмши, Пријѐм, Пријѐтје. Пријемльѐм, Приьи́мльем; Приьима́јꙋ, Приьима̂ь. (А нѐ Принѐти, При́нел, Принима́јꙋ, а̂ь:). Приво́змем, Привзи́мльем.

Разна́мем, Разо̂јмем, Разо̂јмꙋ: Разнѐх, Разнами́, Разонми́, Разнѐти, ѐт, Ра́знел, ѐмши нѐт, нѐтје.

Разнемльѐм, ни́мльем, Разнима́јꙋ: и остално.

Разво́звем, Разовзи́мльем.

Она́мем, Оо̂нмем, Оо̂јмем: Оонмꙋ̀: Оојмꙋ̀: Онѐх, Онами́, Оонми́, Оојми́, Онѐти, ѐт, Онѐл, Онѐмши, Онѐт, Онѐтје. Оојѐм, Оојма̀: (нѐ Онѐм, Оонма̀:) Онемльѐм, Онимлем, Оојемльѐм, Ооји́мльем, Онемльꙋ̀, Онима́јꙋ, Оојемльꙋ̀, Ооьима́јꙋ, и остално.

Ꙋјмем, ꙋјмꙋ̀: Ꙋјѐх или Ꙋзѐх; Ꙋјми́: Ꙋјѐти или Ꙋзѐти: ꙋ̀јел или ꙋ̀зел. Ꙋјѐтје, Ꙋзѐтје, Ꙋјемльѐм, Ꙋьи́мльем, Ꙋьима́јꙋ. (А нѐ Ꙋнѐти, Ꙋнима́јꙋ).

11. НОМ, НꙊ. Де́нем, Де́нꙋ. Ди́х, Дьни́, Ди́ти, и́т, Ди́л, Ди́вши, Де́ньен, и Дивѐн. Заде́ньенје. Надивѐнје. Жа́ньем, Жньѐм, Жньꙋ̀. Жѐх, Жѐхи, Жньи́, Жѐти, ѐт, Жѐл, Жѐнши, Жѐт, Жѐтва.

Колнем, Колнꙋ, Кленꙋм. Клех, Клехи: Колни: Клети, ет, Клел, Клевши, Клет, Клетва.

Манем, мнем, Мнꙋ: Мех, Мехи, Мани Мни: Мети, Мат, Мал, Менши,. Мет, Метје.

Пнем, Пнꙋ. Пех, Пехи; Пни, Пети, Пел, Пет, Пенши, Пет, Петје.

Ꙋчнем, ꙋчнꙋ. Ꙋчех, Ꙋчни, Ꙋчети, ет, ꙋчел, Ꙋченши, ꙋчет, Почеток, Зачело, Зачеток. Рꙋски, Початок, Зачаток, Зачало.

Отанем, Отанꙋ, Отих, Отани, Отати, ат, Отал, Отавши, Отаньенје, Возстаньенје, Постанок Останок, Достанок, Лехом Отаток, Достаток, Остаток. А Отанје, или Отојанје, от Отоьим.

Венем, Венꙋ. Венꙋх, Венахи, Вени, ванꙋти, ꙋт, Венꙋл, (Ꙋвенꙋл, и Ꙋвел:) Венꙋвши, Веньенје.

Једнократно. Ганемъ, нꙋ. Ганꙋх, ни, нꙋти, ꙋт, ꙋл, Ганьен, нје.

Овстојно. Гнем, нꙋ. Гнꙋх, (: Гибахи от Гибам.), Гни, Гнꙋто, ꙋт, Гнꙋл, ꙋвши, Гнꙋт, Гнꙋтје, Гньенје.

Гибнем, Гибнꙋ, Гинем, Гинꙋ. Погибнꙋх, инꙋх, Погибох. Погибахи. Гибни, Гини. Гибнꙋти, инꙋти, ꙋт. Гинꙋл, Гибел, вла, ло. Погинꙋвши, ивши. Гиньенје.

Женем, Женꙋ. Гнах, ахи, Гледи вь первом ꙋзорꙋ.

Тонем, нꙋ. Тонꙋх, Тонахи или Ꙋтапахи, Тони, Тонꙋти, ꙋт, ꙋл, ꙋвши, Тоньенје.

Зинем, нꙋ. Зинꙋх, ни, нꙋти, нꙋт, нꙋл, нꙋвши, Зиньенје.

Оицеж јмꙋт всије осталнније ричини, које, пред складом НЂМ јмајꙋт гласницꙋ, какот јесꙋт,

Бльꙋнем, Бринем, Бꙋнем, Винем, Гьенем, Гронем, Дꙋнем, или Дꙋхнем, Канем, Кинем, Кленем, Кльꙋнем, Клонем, Кренем, Линем, Лꙋнем, Млнемсе, Опоменем, Микнем, Планем, Плинем, Пльꙋнем, Ꙋпренем, Ринем, Оканем, Оинем, Олинем, Отинем, Оꙋнем, Поченем, Починем, Зашинем, Шꙋꙋнем.

А от јних никоьих, ричин, које пред складом НЂМ јмајꙋт Негласницꙋ, двојако се творет ника вримена:

Бнем. Гибнем и Гинем, нꙋ. Погибнꙋх, и Погибох. (:Погибахи, от Погибам:) Погибни, и Погини. Погибнꙋти, ꙋт, и Погинꙋти, ꙋт. Погинꙋл, и Погибел, ибла, ибло. Погинꙋвши, и погибши.

Зевнем, Озевнем, Озевем, нꙋ, вꙋ. Озевнꙋх, Озевох. (:Озевахи:) Озевни, Озеви, Озевнꙋт, Озевст. Озевнꙋл, Озевел. Озевнꙋвши, евши. Оице Ꙋшивнем, вем.

Г. Бигнем, гнꙋ. Збигнꙋх, Збигох. (:Збигахи:) Збигни. Збигнꙋт. Збигнꙋл, и Збигел, Збигнꙋвши, игши. Збигньенје. Оице, Волгнем. Зволгнꙋх, гох; гнꙋл, олгел. Воздвигнем, нꙋ. Задергнем, нꙋ. Ꙋлгнем, нꙋ, Отлегнем, нꙋ. Мизгнем, нꙋ: промизгнꙋло, изгло: не

Промзгло. Запрѐгнем, нꙋ. Ос̑гнем, нꙋ. Достѝгнем, нꙋ. Ꙋстригнем, нꙋ. Потѐгнем, нꙋ. Ꙋтѐргнем, нꙋ.

Б. Бриднем, нꙋ, Обриднꙋх, дох. (:Обрида̂хи), Обриднꙋл и Обридел, ида, идло: и остално. Онис, Згадн ем. Кладнем; Кладнꙋх, покладох. Кладнꙋл, Поклал, за покладел.

З. Вѐзнем, нꙋ. Ꙋвезнꙋх, зох, а̂хи. Ꙋвѐзнꙋл, ѐзел, ѐзла, ло.

Онис Грѐзнем: Ꙋгрѐзнꙋх, зох, а̂хи,. Грѐзнꙋл, Грѐзел. Ꙋгрѐзнꙋвши, ѐзши.

Мѐрзнем, Низнем, Ꙋнизнꙋх, ꙋнизох. А нѐ ꙋнзох.

Пѓлзнем. Рзнѐм; Зарзнꙋх, зох: (Риза̂хи, от Ризам), Зарзнꙋл.

Шщѐзнем: Ошщѐзнꙋх, зох: ѐзнꙋл, ѐзел. Шщѐзньенје.

К. Обѝкнем, нꙋ: Обѝкнꙋх, ѝкох: Обѝкнꙋл, ѝкел. Обѝкньенје.

Обика̂хи, от, обѝкам. Онис Звѝкнем, нав: Прив: Отвѝкнем.

Ꙋспнем, или ꙋснем. Ꙋспнꙋ, Ꙋснꙋ. Ꙋснꙋх, Ꙋспох. Ꙋснѝ. Ꙋснꙋти. Ꙋснꙋт, Ꙋснꙋл. Ꙋснꙋвши, Ꙋсопши. Ꙋсньѐнје, и ꙋспѐнје. и ост. Ꙋсипам, пајꙋ, Заснꙋ. Заспајꙋ.

Клѐкнем, нꙋ. Поклѐкнꙋх, кох: Поклѐкнꙋл, ѐкел.

Онис Кликнем, нꙋ. Крикнем, нꙋ. Возкликнꙋл, кох.

Возкрикнꙋх, кох. Лѐкнем се, нꙋ се. Возлѐкнꙋх се, кох се.

Мѐкнем, Мѐкнꙋ, нѐ Мкнꙋ. Ꙋмекнꙋх, Ꙋмекох: и Ꙋмкнꙋх, Ꙋмкох.

Мѐркнем, нꙋ. Ꙋмо̂лкнем, нꙋ. Мокнем, нꙋ: Премокнꙋх, кох.

Никнем, нꙋ. Пикнем, нꙋ. Пꙋкнем, нꙋ. Рѐкнем зло, право Речѐ. Осѐкнем, нꙋ. Сѝкнем, нꙋ. Посѝкнꙋх, кох: Посѝкел, а нѐ Посѝкнꙋл, Ꙋсичѐнје или Отсичѐнје глави: а нѐ Ꙋсикновѐнје. Смѝкнем, нꙋ: Посмѝкнꙋх се, кох се.

Тѐкнем, или Токнем се, нꙋ се: а нѐ Ткнѐм. Дотокнꙋх се, Доткох се. Воткох, Дотокнꙋл се. Цѐркнем, нꙋ. Тѐркнем, нꙋ.

П. Лѝпнем, нꙋ: Прилѝпнꙋх, пох, пе: ѝпнꙋл, ѝпел. Тонем, нꙋ: Ꙋтонꙋх, опох, ꙋтопѐ. Ꙋтонꙋл, опел.

Крипнем, нꙋ. Окрипнꙋх, пох: Окрипнꙋл, ипел.

С. Гаснем, нꙋ: Ꙋгаснꙋх, сох: снꙋл, Ꙋгасел, Ꙋжаснем се.

Т. Мѐтнем зло: реци Вержем.

Х. Тѝхнем, нꙋ: Ꙋтѝхнꙋх, ѝхох: Ꙋтѝхнꙋх, ѝхел.

Возкрѐснем, нꙋ: Возкреснꙋх, сох: Возкреснꙋл, Возкрѐсел. Возкреснꙋвши, ѐсши.

Возкрѐсньенје, и Возкресѐнје: и Возкрешѐнје, от Возкресѝм: ешꙋ.

А оприч тѝх изпречтѐних ричѝн, ј̂нје нимајꙋт двојегѓ творѐнја: нѓ јдꙋт вснје какѓ Зинем: хошти јмајꙋт негласницꙋ, пред складом НꙊМ. Какот, Бјиснем. Броснем, Вѐрнем, Дах-

нєм, и ȋнијє. Близнȣ́х, а нє Близо́х.

12. ПѲМ, Пȣ. Сопѐм, пȣ̀. Сопо́х. Сопи̂хи, Сопа̂хи, Сопи́, Сопстѝ. Со́пст, Со́пєл, Со́пши, Сопѐн, Сопѐнјє. Си́цє, Тєпѐм. Хлопѐм. Хропѐм.

13. РѲМ, Рȣ. Врѐм, Врȣ̀. Ври́х и Вро́х: Вра̂хи, Ври́, Ври́ти, Ври́т, Ври́л, Ври̂вши, Врє̂нјє. А Вмрѐм, Вра́ти, Вра̂л: гледи́ въ пѐрвом ȣзо́рȣ. Дєрѐм, дєрȣ̀: Дрѐм, дрȣ̀.

А СНИТ СЕ, Пирсѝнт сє, по трє́тјем ȣзо́рȣ. Присни́ сє. Снь̂ашє сє. Сни́ло сє, Присни́ло сє. Присни̂вши сє. Снь̂єнјє, Присньє̂нјє. Сниваје́т сє. Присниваје́т сє.

Об ричи́нах, Спим, Спнѐм, и Снит се

Спи̂м, Спльȣ̀. Спа́х. Спа̂хи. Спи́. Спа́ти, Спа́т. Спа̂л, спа̂ла, а̂ло. Спа̂вши. Спа̂нјє. Спє̂щ, Спа̂щ.	Спа̂вам, Спава́јȣ. Спава́х Спава̂хи. Спа̂вал. Спава́ти, ва́т. Спава́л, а́ла, а́ло. Спава̂вши. Спава̂нјє. Спава́јȣщ.	Поспи̂м, Поспльȣ̀. Поспа́х. ——— ——— Поспи́. Поспа́ти, а́т. По́спал. Поспа̂вши. Поспа́нјє. ——— ———
	Си́цєж; Заспа̂вам. Наспа̂вам сє. Овоспа̂вам. Проспа̂вам сє.	Заспи̂м. Наспи̂м сє. Овоспи̂м. Проспи̂м сє.
Спнѐм : Нєȣжи̂вано.	Си̂пам, а́јȣ. Ȣси̂пам, а́јȣ. Сипа́х, Ȣсипа́х. Сипа̂хи, Ȣсипа̂хи. Сипа́л сєм, Ȣсипа́л сєм. Си̂пал, Ȣси̂пал. Сипа́т, Ȣсипа́т.. Сипа̂вши, Ȣсипа̂вши. Сипа̂нјє, Ȣсипа̂нјє. Сипа́јȣщ, Ȣсипа́јȣщ.	Ȣспнѐм. или па́чє Ȣснєм, ȣ́снȣ. Ȣснȣ́х, Ȣспо́х. Ȣснȣ́л сєм: (а нє́ Ȣсо́пєл: Ȣсни́. о́пла.) Ȣснȣ́т. Ȣснȣ̂вши: Ȣсо́пши. Ȣсньє̂нјє. Ȣспє̂нјє.
	Си́цєж: Заси̂пам. Поси̂пам. Проси̂пам сє.	За́снєм. По́снєм.

Онит се.	Онивајет се.	Присникајет.	Приснит се.
Они се: Неужив:	Онива се.	Присњива се.	Присниге.
Оньаше се.	Ониваше се.	Прис:	
Онило се јест	Онивало се	Прис:	Приснило се јест.
Онит се.	Онивало се.	Прис:	Приснитсе:
Онивши се	Онивавши се.	Прис:	Приснивши се.
Оньенје.	Онивање.	Присниванје.	Присньенје.
Онеш се. Онаш се.	Онивајућ се.	Прис:	

А Кметскиь изрок јест: Отсним се, Отсне́м се :Отснивим се, Отснпам се. Ј још мерже Оцкним се. Оцкнем се, Оцкнивам се. Реци Провудим се, Провуджам се.

Опим, јдет по первом: Опнем, по втором: Онит се, по третјем узору. Реци: Оньенје, Присньенје, Оонно видјенје: а не из Латинска, Оонје, нит Оанья.

Одрох. одрих. Драхи. Дери, дри. Дрити, дрит. Дерл, Одерши. Дерт, и Дрен. Дертје, Дреница. (:а Дерем се, за Бијем се, гледи кь первом узору:).

Онце Жерем, Жрем: Мрем, Прем, Отрем: Тарем: Тарем, Трем: Цврем. Пожерт, Отперт, Простерт. Затерт и Затрен, Оцкерт. Жертје, и Жренје. Умертје, или Умор. Тертје и Тренје. Цвертје.

14. ОВМ. ОУ. Несем, су. Несох, сихи, сахи, Неси, Нести, Нест, Несел, Несши, Несен, Несенје. Онц Пасем, Тресем.

15. ТВМ, ТУ. Гньетем, ту. Гньетох, тихи, тахи, Гньети, Гньести, Гньест, Гньел, Гньетши, Гньетен, Гньетенје.

Онце, Метем, Мести, Мел: Метла, Помело и Метем, Мету, Мести, Мел, Ометенје, или Метеж. Плетем, плел. Растем, Расел, расла, ло.

Оретем, или Оритем; Овретем: Орел, Орил, Оретенје, Оритенје, Орища или Орешa. Цветем, Цвел, Цветенје. Чтем, Чту, Чтох, Чтихи, Чтахи, Чти, Чести, Чест, Чел, чела, чело. (По Руску, Чел, чла, чло.), Четши, Чтен, Чтенје.

А оприч того, Хервати велет и сице: Чтем, Чтах, Чтахи, Чти, Чтати, Чтат, Чтал, Чтавши, Чтен, Чтенје: и Чтан, анје: Какот, Берем, Бери, Брал.

16. ЧВМ, КУ. Влечем, Влеку. Влекох, Влече Влекохом.

Влецихи, Влекахи. Влеци, Влеки, по Руску. Влещи, Влещ. Влекел, кла, кло. Влекши. Влечен, Влеченје. Онце, Волчем, Толчем, Лечем, Печем, пещи, пекел.

Речем, рещи, рекел, Оччем, сещи, секел. Течем, тещи, текел. или Волку, Толку, Леку, Пеку, Реку, Оеку,

Текꙋ, течꙗш, течꙗт: течꙗм, течꙗте, текꙋт.

71. От знаковници Р, Медолье́ние идет на РЛ, РЛЯ, РЛО: кт, ꙋмерл, ꙋмерла, ꙋмерло.

Я от Б, Г, З, П, С, јдет на ЛЛ, ЛЯ, ЛО: кт, Гребел, гребла, Гребло: Долбел, Вергел: а не по Лешскꙋ тврдо и неизрочно, Гребл, Долбл, Вергл, Пекерзл, Ꙋгрезл, Толкл, Рекл, Тепл, Тресл.

Я ови Знаковници, В, Д, Ь, М, Н, Т, измищꙋт се вон из Медолье́нја: кт, Живем, Жил, Падем, Пал. Мијем, Мил: Појем, Пел. Жмем, Жел. Денем, Дил: Станем, Стал: Оприч Сꙋнем, Сꙋнꙋл, и јних на НꙊЛ.

Растем, Расел. Плетем, Плел. Чтем, Чел.

Я не по Лешскꙋ: Падл, Јадл, Метл, Плетл: и остално.

Плела, Мела, Чела: а не Плетла, Метла, Четла, нити Чла.

Претваранје з.

На ИМ.

1. Третьи Ꙋзор се вершит оними кончинами: ИМ, ИХ, ЯХИ, И, ИТИ, ИТ, ИЛ, ИВШИ, ЕН, ЕНЈЕ: кт, Чиним, Чиньꙋ, Чиних, Чиньахи, Чини, Чинити, Чинит, Чинил, Чинивши, Чиньен, Чиньенје.

2. Во всаков первов ОСОВЕ јдꙋщь на Ꙋ: и вь проминьеном Долгом времанꙋ: и вь Медолье́нјꙋ Терпилном: Знаковници тонкије преминьꙋт се вь шꙋмнии, сице,

Б. Вабим: Вабльꙋ, Вабльахи, Вабльен, Вабльенје.

В. Правим, Правльꙋ, Правльахи, Правльен, Правльенје.

З. Возим: Вожꙋ, Вожахи, Вожен, Воженје.

Л. Велим, Вельꙋ, Вельахи, Вельен, Вельенје.

М. Ломим Ломльꙋ, Ломльахи, Ломльен, Ломльенје.

Н. Храним: Храньꙋ, Храньахи, Храньен, Храньенје.

П. Топим: Топльꙋ, Топльахи, Топльен, Топльенје.

С. Косим. Кошꙋ, Кошахи, Кошен, Кошенје.

Т. Вертим, Верщꙋ, Верщахи, Верщен, Верщенје.

Д. Градим, Граджꙋ, Граджахи, Граджен, Гордженје.

Криво паки превратно никови пишꙋт: Граджꙋ, Граждахи, Граждин, Гражданин, Нарождании.

Право пиши: Граджанин, Народжанин, Правоже јест и сице писат: Гражꙋ, Гражахи, Гражен. Гражанин, Нарожанин. Виджꙋ, Виджахи, Виджен, и Вижꙋ, Вижахи, Вижен. Лише от Возим, реци Вожен, а от Водим, Воджен.

Р, По Рȣ́ском ӣзрокȣ, нигди привзимльет къ себи Ѣ; какот, от Говорим, Морим; велитсе, Говорјȣ̀, Морјȣ̀; Говорјахи, Морјахи: Заговорјајȣ, Ȣмарјајȣ.

А нигди непривзимльет ничегоже: кт͞, Говорѐн, Говоренје, Ȣморѐн, Ȣморенје, Призирајȣ, Развистрајȣ.

А по Хервàтскȣ вездѝ се изрикајет без Ѣ: кт͞, Говорȣ̀, Морȣ̀: Говорахи, Морахи: Заповарајȣ, Ȣмарајȣ.

3. Почннàлније ричѝни се творет на ѢЈȢ, ѢХ, ѢЈАХИ, ѢЬ, ѢТИ, ѢТ, ѢЛ, ѢНЈЕ. Медлѣјȣ, Омедлѣх, Медлѣјахи, Медлѣь, Медлѣти, ѣт, ѣл, ѣнје.

Онѝце Радѣјȣ, Окȣдѣјȣ, Гордѣјȣ, Гȣстѣјȣ, Чернѣјȣ, и остàлна, коьих гледѝ въ Разписȣ.

Јлити, Медлејем, Медлејȣ: Медлех, Медлејахи, Медлеь, Медлети, ет, Медлел, Медленје.

Јлити Медлијем, ијȣ: Медлих, Медлијахи, Медлиь, Медлити, ит, Медлил, Медлиње.

4. Терпѝлного Медольења ови ричѝни нимајȣт. А Медольенска јмена от ьих јдȣт на ѢНЈЕ, ИНЈЕ, и ЕНЈЕ: съ тонкими Знаковницами. Кт͞, Омедлѣнје, Омедлинје, Омедленје. Очелнинје, Огȣстинје.

Хервати мало знадȣт ов тих Почннàлних ричѝнах въ Садашньем вримену. Невелет во Медлијȣ, Билијȣ: нит Медлијем, Билијем. Лише въ јних вримених велет: Омедлих, Медльахи, Омедлити, Омедлил, Очернил, Обилил. Али сице постајет недомнинје: або Почннàлније ричѝни сходет се во једно со Дијанними, Очеоним, Очерньȣ: Зарад того изрикајȣт сице: Забильамсе, Зачерньамсе. Јли сице: Бил, Черн, Медел постајем, тајах, ајахи: или Медел бивам, бивах, ахи.

5. По почннàлних узорȣ јдȣт и ови ричѝни:

Бдим, Бдѣјȣ. Болит. Белим, Бельȣ. Вертим, Верщȣ. Видим, Виджȣ. Владим, Владѣјȣ. Вопим, Вопијȣ. Гледим, Гледжȣ. Горим, Горјȣ, Говим, Говѣјȣ, Жельим, Желѣјȣ, Жельȣ. Зрим, Зрјȣ. Кипим, Кипльȣ. Летим, Лещȣ. Миим. Миьȣ. Сервит. Сидим, Сиджȣ. Ȣскорим, Ȣскорјȣ. Смердим, Смерджȣ. Смим, Смѣјȣ, Смльȣ. Терпим. Терпльȣ. Тлим, Тлѣјȣ. Ȣмим, Ȣмѣјȣ. Ȣним, Ȣнијȣ. Хощȣ, а не хотим, нит хотѣјȣ. Шȣмим, Шȣмльȣ.

Виджȣ, Видѣх, Виджахи, Види, а не Видж, нит Виждь. Видѣти. Видѣл. Видѣнје. Владѣјȣ. Владѣх. Владѣјахи. Владѣь, Владѣти, Владѣл, Владѣнје.

А Дилим, и Ходим, по общем узорȣ: Дилих, Дильахи, Дилил, Диленје. Ходих, Ходжахи, Ходил, Ходженје. Не Дилѣти, Хотѣти.

А Хервати и јна вса творет по Общемже правилȣ: кт͞, Бдил, Бдити, Болило, Болити. Белил, Бели.

ти. Вертил, Вертити. Владил, Владити Вопил. Вопити. Гледил, Гледити. Горил, Горити. Жельил, Жельити. Кипил, Кипити. Летил, Лелетити. Мнил, Мнити, и Мньал, Мньати. Севил, Севити. Сидил, Сидити. Ускорили: Ускорити. Смердил, Смердити. Смил, Смити. Терпил Терпити. Тлил, Тлити. Умил, Умити, Унил Унити. Хотил, Хотити. Шумил, Шумити.

От Видим, Здолжнуjем: из Лешка, зло Видал, Здолжнjал. Реци, Видил, Здолжнел, или Здолжнил.

Об Заповидалном начину.

1. От кончин УМ, да ИМ, первого претваранjа, творитсе Заповидалник на И, ИМ, или ИМО, ИТЕ: Какот, Кажем:), Кажи, Кажим, (:или Кажимо: Кажите. Держим: Держи, Держим (: Держимо:), Держите. А влак бивает Остер: хоч вь Повидалнику будет jнаков: кт,

Повидалник: Кажем, Кажете: Держим, Держите. Заповидалник: Кажим, Кажите: Держим, Держите.

2. А от ЈУМ, и ЊИМ, идет Њ: во всих претворех: кт, Бајем: Бањ, Бајмо, Бајте. Блејем: Блењ, Блејмо, Блејте. Сијем: Сињ, Сињмо, Сињте. Појем: Поњ, Појмо, Појте. Кујем: Куњ, Кујмо, Кујте. Чујем; Чуњ, Чујмо, Чујте.

Стојим: Стоњ, Стојмо, Стојте. Бројим: Брњ, Бројмо, Бројте.

Зло у Смотрицкого стоит, Читаим, за Читајмо.

Псал: 61. Јзлиjте. Реци, Јзлијте.

3. Во втором узору, и вь третјем, творитсе тож И, ИМ, ИМО, ИТЕ: кт, Јдем: Јди, Јдим, (:Јдимо:) Јдите. Ходим: Ходи, Ходим, (:Ходимо:) Ходите.

От ЖЕМ, ЧЕМ, јдет ЗИ, ЦИ: Вержем: Верзи, Верзим, Верзите. Течем: Теци, Тецим, Теците.

А по Руску, ГИ, КИ: Верги, Бреги: Теки, Секи.

Псалом 2. Отвержем јго. Реци, Отверзим јарем.

Псал: 2. Примете, зло. Реци, Примите. А псал: 65, добро, Придите, Видите: не Придети, Видети. Велим во: Прими, ти, Приди, ти: а не Приме, Приде, ти

Псал: 94. Возкликнем, Возплачемсе. Реци, Возкликним, Возплачимсе.

4. От Живем: Живи, Живите, А не по Лешку, Жињ, Жињ, Жињте. От Виидем, Виидем, или Вим, Њим: право, Види, Видим, имо, Видите: Њиди, Њидим, имо, Њидите: и Вињ, Вињмо, Вињте: Њињ, Њињмо, Њињте. А не Веж, Вежмо, Вежте. Јеж, јежмо, Јежте. А никоји велет, Видаљ, Видајмо, Видајте.

Знадем: Знади́, Зна̄ди́м, и́ме, Знади́ти: и Зна̂ь. Зна̂јмо, Зна̂јте.

Бу́дем: Бу́ди, Бу́дим, имо, Бу́дите: и Бу́д, Бу́дмо, Бу́дте. Појдем: Појди́, ди́м, ди́мо, ди́те: и По́ь, или По́јд: Појдмо, По́јте. Ходи́, Ходи́м, и́мо, Ходи́те: и Хо́д си́мо. Хо́дмо, Хо́дте. Ви́ди, Ви́дим, Ви́дите: и Ви́д, Ви́дмо, Ви́дте. А не́ Ви́ждь, Ви́ждте.

Об Медољѐнју.

1. Медољенје Сада́шньего ври́мена, ко всѝх пре̄тко́рех, твори̂тсе от тре̂тије внож̂инније осо́би: премини̂вши Т, вь Щ: ка́кот, Јма́јут, Веду̂т, Во́дет, или Во́дат: Јма́јущ, Веду̂щ, Во́дещ, или Во́дащ.

   О́нце от Горе̂т, Кипе̂т, или Гора̂т, Кипа̂т: реци́, Горе̂щ, Кипе̂щ, или Гора̂щ, Кипа̄щ, а не́ Гору̂щ, Кипу̂щ. А от Вру̂т, пра́во Вру̂щ.

2. Проми̂ньеноговри́мена Медољѐнје ја́дет на Л: кт̃, Јма́л, Ве́л, Води́л. Ли́ше Се́рби изрика́јут на О: Јма́о, Ве́о, Води́о, Бо́о, Чу́о. Та́кож и вь ји́менех, вь мисто Орѐле, Пе́пел, Ва̂л, До̂л, веле̂т, Ора́о, Пе́пео, Ва́о, До́о.

   А что ни́коьи Хер̄вати́ веле̂т, Јма́в, Ве́в, Води́в, Ходи́в, Говори́в: то́ јест Кме́тскинь ӣзрок

3. Терпи̂лно Медољѐнје, от пе̂рвого пре̄тво́ра, ја́дет на АН: и Медољѐнска ји́мена на АНЈЕ. Зато̂ж от Јма́ју, неговори́ Јмѣн, Јмѣнје: него Јма̂н, Јма̂нје. А от Јемљѐм; Јема́н, Јема̂нје. А по Ру̂ску пра́во Ьнма̂н, Ьньма̂нје. а не́ право Јма̂н, Јма̂нје.

4. От вто̂рого пре̄тво́ра ја́дет ЕН, сь тонко́ју знаковни́цеју: кт̃, Гравѐм, Гравѐн: Плӣвем, Пливѐн: Ведѐм, Веден, Везѐм, Везѐн, Везе̂нје. Забу́дем, Забивѐн ивѐнје.

   А ни́ка ја́ут на Т: кт̃, Взе̂т, Про́клет, За́терт.

   Ли́ше от кончи̂н ГУ, КУ, НУ: ја́лити от ЖЕМ, ЧЕМ, НЕМ, ја́ут шу̂мније знакони́ци. Кт̃, Ве́ргу, Ве́ржен, Забе́рженје. Толкѹ̀, Толчѐн, Толче̂нје, Ве̂рнем, Пове̂рньен, Пове̂рньенје. Пови́знем, Поки́жньен, Пови́жньенје. Воздви́гнем, Воздви́гньен, Воздви́гньенје.

5. Псал: 26. Возкликнове̂нје. Пс: 117. Дохнове̂нје. Пс: 35. Јзриновѐн. Пс: 55. Поползнове̂нје. Реци́, Возкли́кньенје, или па́че Возклица̂нје, от Возклица́ју: какоже и сто̂ьит во Пс. 32.

   Ду́хньенје, или па́че Вдо́хньенје: от До́хнем, или Да́хнем. Јзри́ньен. Попо́лзньенје.

   Усикнове̂нје. Реци́, Уси́кньенје, или па́че Отсече̂нје главѝ.

6. Кри̂во же се твори̂т и НУТ, от НЕМ. Реци́, Пове̂рньен, Пови́жньен, На́гньен, Воздви́гньен, Заде́ргньен, Заде́рньен, Накре̂ньен, Поки́ньен, Приме́кньен, Спе́хньен, Опоме̂ньен, Јзри́-

ньен, Протѣгньен, Дотокньен. А не, Подѣрнȣт, Повиӡнȣт, Нагнȣт. Воӡдвигнȣт, Ӡадѣрнȣт, Накрѣнȣт, Покинȣт, Примѣкнȣт, Опехнȣт, Опомѣнȣт, Іӡринȣт, Протѣгнȣт, Дотокнȣт.

7. От трѣтјего прѣтвора Медольенје јдет на ЕН, со шȣмнојȣ знаковницејȣ: кт, Гравим, Воӡим, Ловим, Чиним: Гравльен, Вожен. Ловльен Чиньен: и ост.

8. Слово Р непрнјемльет ошȣмлвенја: кт. Говорим: Говорен: Говоренје. Затож влȣдно се кажет, приньем ошȣмльат јно слово Т: кт, Ȣхищренје, Овощрен, Ȣпещрен, Ӡапокищрен, Развнищрен. Реци: Ȣхитренје, Овострен, Ȣпестрен, Ӡаповитрен. Развистрен, енје.

9. А јна слова, особито Л, Н, В, неладно стојет вез ошȣмльенја. Псал: 6. Моленје. Пс: 13: Плѣненје. Пс: 30 Погȣвлен. Пс: 37 Јсцѣленје. Пс: 18: Благоволенје. Јӡмѣнен. Благословен. Благословенје.

Реци: Мольенје, Плѣньенје, Погȣвльен, Јӡцѣльенје, Благовольенје. Јӡмѣньенје, Благословльенје.

10. Вь починалних, и вь јних никольих ричинах, Медольенска јмена јдȣт на ЂНЈЕ, ИНЈЕ, и ЕНЈЕ: сь тонкими знаковницами, Кт, Овиленје, Очерненје. Ј тих гледи више под трѣтѣим, прѣтвором: на числех, 3, 4, 5. Часто се слишет вь весиди, ова јмена: Бдинје, Волинје, Повелинје, Ӡавертинје, Виднинје, Владинје, Вопинје, Глединје, Говинје, Горинје, Одолинје, Желинје, Ӡринје, Кипинје, Летинје, Мнинје, Радинје, Сервинје, Сидинје, Ȣскоринје, Омердинје, Сминје, Терпинје, Тлинје, Ȣминје, Ȣнинје, Хотинје, Шȣминје.

А Медольенја непȣвајем сице изрикат, на ИН, или ЂН: Повелѣн, Ӡавертѣн. Ӡавладѣн, ѣна, ѣно: и остално: него правилно, Повельен, Ӡаверщен, Ӡавладжен. Лише по Псалмȣ 67, стоьит, Видѣна виша, али правније ви рещ, Виджена виша, или Видьена виша.

А Хервати и јмена изрикајȣт сице: Бдинје, Мнинје, Сминје: или Бденје, Мненје, Сменје, Гледенје, Летенје, Кипенје, Серденје, Омерденје, Шȣменје, Вапенје, Раӡȣменје, и Раӡȣмльенје, Хлепенје. А остална по правилȣ: Повельенје, Ӡаверщенје, Видженје или Видьенје, Горенје, Одольенје, Жельенје, Ӡренје, Сидженје и Сидьенје, Ȣскоренје, Терпльенје.

11. Вь первом, и вь трѣтјем, ȣзорȣ, от медольенја, јдȣщего на Л, творитсе медольенје на ШИ: преминивши Л во ВШИ: сице, Јмал, Јмавши, Водил, Водивши. А во втором ȣзорȣ се творит различно: како смо више изказали, во втором прѣтворȣ, при всакоьи ричине по особинȣ: кт, Ведши, Седши, Начнши, Взѣмши.

12. Јзрикáетсе пак и со обсичéнјем: сѝце, Јмâв, Настâк, Оказâв: Водѝв, Опрáвив, Постáвив: Вéд, Оéд, Пáд, Вéрг, Лéг, Начен, Взéм, Прија̂м, Пришêд, и ост.

Али таков, изрок Херва̄ти почитáјут во Кметшинну: и липлье јест изреш цило: јмâкши, Настâвши, Оказâкши: Водѝвши, Опрáвивши, Постáвивши: Вéдши, Оéдши, Пáдши, Вéргши, Лéгши, Начéнши, Взéмши, Прија̂мши, Пришедши, и ост.

А особито Једноскла́дна Обсичнá медольéнја, от Обстојних ричѝн, видетсе бит неудáтна: Кт̄, Брâв, Отâв, Прâв, Дрáк се: Вéд, Жѝв, Грéв, Окрéв, Бóд, Клáд, Бриг, Жéг, и остáлна. Рецѝ прáвије, Брâвши, Отâвши, Жѝкши. Јли пáче вь никоьих со складêнјем; Поврâкши, Постâвши, Опрâвши, Привéдши, Погревши, Оскрéвши, Убóдши, Поклáдши, Оврѝгши, Сожéгши.

13. Ј вь Садáшньем кримену јест Обсичêнје: Стôје, Сѝде, Лêже, Глéде, Вêде, Жѝве. Јлити, Стоја̂, Седа̂, Лежа̂, Гледа̂, Греда̂, Веда̂, Жива̂. Али и óво јест мéрзок изóок: и липлье се велѝт: Стојêш, Сидêш, Лежêш, Гледêш, Гредуш, Ведош, Живуш.

Об преврáтном творенју
Медольéнја и Ричѝн.

1. Окáзно и мéрзко Грéки, наши преводники, кончину Щ претварјáјут на ЈАЬ, и на ИЬ, какот, псал: 6. Поминаја̂ьтебе Пс: 135. Даја̂ь пишу. и Взискáјаь, Возносја̂ь, Нехотја̂ь, Лукáвнујаь, и ј̂на сицева накáзна, и нигдиже: вь льуде̂х неуслишена: где би прáво реш, Поминáјуш, Дајуш, Взискујуш, Возносеш, Нехотêш (:илижуш:) и Лукáвнујуш, когда би Лукавнујем било рѝч Словѝнска. Сицево и во псалму 130 лáдно стоьѝт: Огóнь пâлеш.), а нé палéь.

А во псал: 2. Живѝь на небесе̂х. псáл: 14. Кленѝь се. Прáво, Живушиь на небесеех. Кленушисе.

Велêтже СИЬ, и СУЩ: обоје злó, от обсичније ричици Сут: что би от цилије рици (:Јесут:) прáво реш, ЈВСУЩ, јесуша, ше. Дá лихо нѝгó нит вь льуде̂х обично, и прáво јест, БУДУЩ, ша, ше: и знаменујет везди вь льуде̂х Садáшнье врѝме: а нé Пришêстного, какò је клáдет Смотрицким. Зâтож криво се велит, Жизн бидушаго вêка, Знаменујет во Садáшньи вик. Рецѝ, Живóт пришêстного, или гредушего вêка.

2. А кончину ШИ разнито преминьáјут (хотêш разлѝчније своје ЛОРИОТИ везди једноју и разлѝчноју ричју превест:) и ствáјут нови да накáзни рѝчи: коьих вь нáшем језику ни отиьуде нит било слишит.

Пишут Отринувиь, псал 59. Сотвориьвиь, Псал, 133. Рецѝ, Отнуривши, Сотворивши. Јли опушшá-

јꙋт вес склад ИВ. Плѣниши, псал. 136. Сотворшемꙋ, псал 135. Раздѣлшемꙋ, тамож. Поразжемꙋ Єгипта, тамож, а ниже право, Поразившемꙋ цари, и Ꙋтвердившемꙋ землꙗ. Сице рецы, Плѣнивши, Сотворившемꙋ, Раздѣлившемꙋ, Поразившемꙋ, Єгипет.

На ЄѢ: Насаждеь, псал. 93. Рецы, Насадивши.

3. Ꙋ Греков Терпилно медольєнје, Садашнього времена творитсе от первије особи вножинного числа: сице, *Φιλούμεν* ми льꙋбим: придивши *ος*, постајет *Φιλούμενος*, Он којего льꙋбет.

А бꙋдꙋщ јеже ꙋ Греков - јест прелишно вного ꙋживанје медольєнја: зато сꙋт преводники издꙋмали ꙋ нас таковож терпилно (:Садашньего времена:) Медольєнје: и от тојеж первије вножинније особи, Ми Льꙋбим, творет новꙋ и нигдиж вь льꙋдех неслишанꙋ рич, ЛЬꙊБИМ, Льꙋбима, Льꙋбимо: Творим, има, имо: и производно јме Льꙋбимец, Льꙋбимца. Сице от третјего ѡзора творет на ИМ: а от первого на АЈЄМ (:кт Опасајем, Опасајема, Опасајемо: Дѣлајем, ма, мо:), а во втором ѡзорꙋ, незнајем како: једали на ЄМ, какот Ведем, Ведема, Ведемо: јлити на ОМ, Ведом, Ведома, Ведомо.

4. Такова медольєнја нит било, и небꙋдет во Словинском језикꙋ. Лише ови дви ричи, Видом, вь Рꙋском обичнов; и Знаком, вь Лешском отмине, јесꙋт обични: и томꙋ Медольєнјꙋ никако сгодовни: али непристојет ко семꙋ числꙋ. Незнаменꙋјꙋт во времена Садашньего, нит јного: и потомꙋ нисꙋт Медольєнја, но проста Придивна јмена. Ј во псалмꙋ 30, нестоьит, Видомим, нит Знакомим: но Знајемим моьим: от ричини Знајем. А знаком јдет от јмена Знак. Право се велит, Овидом, и Овидок: а јмен Видом, и Знаком, незнајет чист Словинскиь језик. Велим во, Знанец, Знанца, и Ризанец, Окитанец, Прогнанец, Посланец: Окајанец, Отчајанец: а не Зајемец, нит Знакомец, нит Ризајемец, Окитајемец: и остално.

Ј по томꙋ ми такова обезјанского подражанја неможем хвалит: и сциньајем, јеже би се нам Ѥгодило чинит, како Латински преводники чинет. Они во то Греческо терпилно медольєнје изрикајꙋт јними своьими ричми обичними: а нових и необичних творила ричем низмишльајꙋт. Ꙋ Греков, и вь нашем преводꙋ стоьит: Творѧщаго сꙋд обидимим: овди јест двоје Медольєнје. које обоје јест оставила свѣтиь Јероним (:Какот Латинсков беседе на сем мистꙋ не пригодно:) и превел јест сице, Qui facit judicium injuriam patientibus. Јже творит сꙋд терпѧщим обидꙋ. Ј во псал: 9: Хвалим ести Бог; и вь 30. Отрах знаемим, моим: Јероним

сице: Laudabilis Deus Хвален јест Бôг: (:не медольêнје, Хвâльен, Хвâльсна нó јме, Хвален, Хвâлна:) Est timor notis meis. Ј страх знâнцем моьѝм.

Об Смотрицкого Претворех.

Смотрицкиь на взор подајет немало сказних ричѝь: које нисут нигдиж вь ьудêх слишани били. А никоьих и вь Гречских преводех нит увидит. А никоје јесут сказно утворени по овзору на Лешску отмину. Какот чуш јесут ови ричи,

Читаах.		Творјаах.	
Читаати.		Творјаати.	
		Творјаал.	
Читаал.		Творјааь.	
Читаавиь.		Творјаавиь,	
Читали,		Творјаан.	

Сицево творêнје, и гласници А удвојêнје, нигдиж нит слишано, ни чтено.

Чтем.	За Чтим.	Творју.	
Чтете.	За Чтите.	Творишi,	За Творîши.
Читаим.	За Читâјмо.	Творит, и ос:	За Творîт.
Аще (Бим Чел.	Да (Бих Чел.	Творјају.	За Тварјају.
Би еси Ччел.	Би Чел.	Творјал	За Тварјал.
Би Чел.	Би Чел.	Творјаь	
Би чли есми.	БихсмЧели.	Твореь.	
Би чли сте	БистеЧели.	Творшиь.	
Би Чли.	Биху, Би, Чели	Творивиь.	
Аще (Бих Чел.		Творјавиь.	
Бил еси Чел.	Да бити Чел.	Творјаавиь.	
Бјâше Чел.	Да би Чел.	Творерша, ше.	
Бихом Чли.		Творјаја.	
Бисте Чли.		Творјав.	За Ооткарјаја,
Бјâху или	Да Биху Чели.	Оотворјащ.	За Оотврјâв.
Биша Чли.	Ди Би Чели.	Творил а, о.	
Чти.	За Чтущ	Творјаем.	
Чтиь.	За Чтущи.	Творјан.	
Четш.	За Четши.		Оотвâрјан.

Чтеь.	За Четшиь.		
Читавш	За Читавши		
Читавиь.	За Читавши.		
Читајаь.	За Читајущи.		
Прочтущ.			
Прочтущиь.			
Чтуще	За { Чтущи.		
Чтуща.	Чтущије.		
Чтуща.	Чтуща.		
Чтом, а, о			
Читаем, ма, о.			
Читателен.			

Овди пак хощем на кратку поставит узор всим ричем въ купи: Дијанним, Терпилним, и Нијединским : и во всих трих обличьних: се јест, въ обличју Овстојнич, и Вножекратних, и Једнократних. J въ ньихже хощем поставит Омотрицкого узорније ричини, ЧТУ, и ТВОРЈУ.

	Овстојније.	Вножекратније.	Једнократније.
		ПОВИДАЛНИЬ начин.	
Садашнье.	Чтем, Чту. Творим, Творју. Стојим, Стоју. Сидим, Сиджу. Лежим, Лежу.	Почитам, Почитају. Сотварјам, Сотвар. Стајем, Стају. Сидам, Сидају. Лигам, Лигају.	Прочтем, Прочту. Утворјам, Утворју. Станем, Стану Седем, Седу. Лежем, Легу.
Кратко.	Чтох. Творих. Стојах, Стах. Сидих. Лежах.	Почитах. Сотварјах. Стајах. Возстајах. Сидах. Засидах. Лигах. Полигах.	Прочтох. Утворих. Стах, Станух. Седох. Посидих. Легох. Полегох.
Долго.	Пром. Долго.	Пром: Долго.	Пресовершено.
Пресовер:	Чтиахи, Чтахи. Творјахи.	Почитахи. Сотварјахи.	Бјахи Прочел, Прочтал. Бјахи Утворил.

Стоја̂хи. Ста̂хи. Сиджа̂хи. Лежа̂хи.	Стајахи. Сида̂хи. Лига̂хи.	Бја̂хи Ста́л, а́нул. Бја̂хи Се́л. Бји̂хи Ле́гел.	

Вножекра́тни јесут.	Једнокра́тни јесут.
Возта́јем, а́ју.	Веста́нем. Постоьи̂м.
Заси̂дам, а́ју.	Засе́дем. Посиди̂м.
Поли̂гам, а́ју.	Поле́жем Полежи̂м.
Вь оста̂лних времених ја́ут по узо́ру своьих Про̂стих: ка́кот Ста́јем, Станем, Стоьм.	

Че́л сем, си, је. Чта́л сем. Твори́л сем. Стоја́л се́м, Ста̂л сем. Сиди́л сем. Лежа́л сем.	Почита́л сем. Сотва̄рја́л сем. Ста́јал сем. Сида́л сем. Лига́л сем.	Прочѐл сем, Прочта̀л сем. Утвори́л сем. Ста́л сем, Ста́нул сем. Се́л сем. Ле́гел сем.	Соверше̂но.
Пресовершенного вре: Нима́јут Обстојније.	нит Вножекра́тније.	Би́л сем Проче́л. Би́л сем Утвори́л. Би́л сем Ста́л, Ста́нул. Би́л сем Се́л. Би́л сем Ле́гел	Пресоверше̂но.
Че́стищу, Че́стщу. Твори́тщу. Стоја́тщу. Ста́тщу. Сиди́тщу. Лежа́тшу.	Почита́тщу. Сотва̄рја́тщу. Ста́јатщу. Сида́тщу. Лига́тшу:	Проче́стищу, е́стщу. Утвори́тщу. Ста́тщу. Се́стищу, Се́стщу. Ле́щищу, Ле́щщу.	Приш̂естно.
Буду Че́л, Чта́л. Буду Твори́л. Буду Стоја́л, Ста̂л. Буду Сиди́л. Буду Лежа́л.	Буду Почита́л. Буду Сотва̄рјал. Буду Ста́јал. Буду Сида́л. Буду Лигал	Прочту́ Утвоју́. Ста́ну. Се́ду Ле́гу.	Приш̂естно.
	ЗАПОВ: нач:		
Чти́.	Почита̂ь.	Прочти́.	

	Твори. Стоь. Сиди. Лежи.	Сотварјаь. Стаь. Сидаь. Лигаь.	Утвори. Стани. Седи. Лези.
		ПРИДИВАЛ : н:	
Садашнье.	Челвих, Чтал вих. Творил вих. Стојал вих, Стал вих. Сидил вих. Лежал вих.	Почитал вих. Сотварјал вих. Стајал вих. Сидал вих. Лигал вих.	Прочел вих. Прочтал вих. Утвоил вих. Стал вих, Станул вих. Сел вих. Легел вих.
Проминьено.	Бил вих чел, чтал.	Бил вих Почитал.	Бил вих Поочел: Прочтал: и ост.
		НЕОКОНЧ: нач:	
	Чести, Чест. Творити, Творит, Стојати, ат. Стати, ат. Сидити, Сидит. Лежати, Лежат.	Почитати, ат. Сотваојати, ат. Стајати, ајат. Сидати, ат. Лигати, ат.	Прочести, ест. Утворити, ит. Стати, Стат. Сести, Сест. Лещи, Лещ.
Проминьено.	Четши, или Чтавши вит	Почитавши вит.	Прочетши, Прочтавши вит.
Пришестно.	Імат чест.	Імат Почитат.	Імат Прочест.
		НЕДОЛЬЕНІЕ.	
Садашнье.	Чтущ, ща, ще. Творещ, Творащ. Стојещ, Стојащ. Сидещ, Сидащ. Лежещ, Лежащ.	Почитајущ, а, е. Сотварјајущ. Стајущ. Сидајущ. Лигајущ.	Једнократније нимајут сего времена.
Пром. 1.	Чел, Чтал. Творил. Стојал, Стал. Сидил, Лежал.	Почитал. Сотварјал. Стајал. Сидал. Лигал.	Прочел, Прочтал. Утворил. Стал. Сел. Легел.

Чётши, Чта̂вши, а, е. Твори̂вши, а, е, Стоја̂вши, Ста̂вши. Сиди̂вши. Лежа̂вши.	Почита̂вши. Сотварја̂вши. Ста́јавши. Сида̂вши. Лига̂вши.	Прочётши, Прочта̂вши. Утвори́вши. Ста̂вши. Се́дши. Ле́гши.	Пром: 2.
Чтѐн, ена̀, ено̀. Творѐн, ена̀, ено̀.	Почи̂тан. Сотва̂рјан.	Прочтѐн. Утворѐн.	Пром. Терпи́ално.
Іма́јущ Чёст.	Іма́јущ Почита́т.	Іма́јущ Прочёст.	Пришѐстно.
	ИЗВОЛЬЕНІЈА неокончана.		
Чтѐ, Чта̂. Тво̂ре, Твора̂. Сто̂је, Стоја̂. Си̂де, Сида̂. Ле̂же, Лежа̂.	Почита́је, та́ја. Сотворја́је, арја́ја. Ста̂је, Ста́ја. Сида́је, Сида́ја. Лига́је, Лига́ја.	Једнокра́тније нимају его вре́мена.	Сада́шнье.
Чтущ, Чтущи. Творе̂щ, е̂щи: а̂щ, а̂щи. Стоје̂щ, е̂щи: ја̂щ, ја̂щи Сиде̂щ, е̂щи: а̂щ, а̂щи. Леже̂щ, е̂щи: а̂щ, а̂щи.	Почита́јущ, щи. Сотварја́јущ, щи. Ста́јущ, щи. Сида́јущ, щи. Лига́јущ, щи.		Сада́шнье.
Чётши, Чта̂вши. Твори̂в, и̂вши. Стоја̂в, Ста̂в, а̂вши. Сиди̂в, и̂вши, Лежа̂в, а̂вши.	Почита̂в, а̂вши. Сотварја̂в, а̂вши Ста́јав, авши. Си̂дав, авши. Ли̂гав, авши.	Прочёт, ётши, та̂вши. Утвори̂в, и̂вши. Ста̂в, Ста̂вши. Се́д, Се́дши. Ле́г, Ле́гши.	
Би̂вши Чел, Чта́л.	Би̂вши Почита́л.	Би̂вши Проче́л, Прочта́л	
Би̂вши Чтѐн.	Би̂вши Почи̂тан.	Би̂вши Прочтѐн.	
Іма́јущ, а́је, а́ја, а́јущи Чёст.	Іма́јущ Почи̂тат	Іма́јущ Прочёст.	

ОБ ТВОРЕНЈУ

Вножекратних ричин.

От Первого Претвора.

1. Обстојније ричини, первого претвора преминьајутсе на УЈВАМ: и придајет вим се предложок: и постајут Вножекратними. Какот, Владам, Обладујем. Зиджем, Обзидујем. Кажем, Указујем. Сипльем, Разсипујем. Пишем, Пописујем.

2. А от Вем, Јем, Рем, јнако. Жвем, Прежйвам. Зовем, Зазивам. Рвем, Поривам. Ровем, Разравам. Вијем, Возвивам. Гријем, Загривам Тијем, Отивам. Берем, Собирам. Перем, Опирам. Орем, Преарам.

3. От АМ, сь високим клаком. Верстам, Прикерставам. Кончам, Окончавам. Венчам, Венчавам. Знам, Познавам: и остално.

4. Кметско и мездко изреченје јест на ЗАМ, и на ЦАМ. Кт, Воздвизам, Острйзам, Посезам, Протезам, Припицам, Подтицам, Наклецам, Пуцам, Јецам. Реци мащще: Воздвигам, Остригам, Посегам, Протежем, Припикам, Подтикам, Наклекам, Пукам, Јекам. Али вед гдано се велит, Возклицам, Налецам, Нарицам, Тезано злато. и јна ника сицева, која се изнимльут от сего правила: а јна от више поставльених правил: којих гледи ниже вь Разпису.

От Третјего претвора.

1. Кончина ИМ преминьајетсе на АМ: и знаковница, ако јест тонка, преходит вь шумну: и надивајетсе високиь клак, пред послидньим складом. Кт, Валим, Валльам: Величим, Величам: Јездим, Језджам: Пустим, Пущам: Разим, Ражам: Садим, Саджам: Отавим, Отавльам: Тишим, Утишам.

2. А во вножих јест трибе привакит предложок. Кт, Чиним, Начиньам: Бавим, Забавльам: Редим, Разреджам: Творим, Творју; Сотварјам, Сотварјају: а не просто Творјају.

3. А гди пред послидньим складом будет гласница О, преминьајетсе во А. Кт, Говорим, Говарјам: Водим, Ваджам. Возим, Важам: Гоним, Зганьам: Просим, Возпрашам: Доим, Придајам. Молим, Умальам: Вножим, Повнажам.

4. Али вь никоьих, О остајет непреминно: кт, Должимсе., Задолжамсе: Гордим, Возгорджам.

А јнди Тонка знаковница остајет непреминна: кт, Летим, Литам: Жасим, Ужасам: Отупим, Поступам.

А вь никоьих и Шумна знаковница преминьајетсе вь Тонку: кт.

Корачим, Корацам: Ложим, Полагам: Колым, Калам: Бушим, Бухам. Ружим, Ругамее. А најпаче от ричин јадущих на ЖИМ, ЧИМ, ШИМ, ЩИМ, сь високим влаком, первого Претвора: кт, Бижим, Бигам: Дерчим, Деркам: Кершим, Керхам: Тищим, Отискам

Алити от сего миста, и от всего, что јест досели речено, било би что изнимат: и вного би забави било. Дашше смотри ниже вь Разпису всакоје ричини по разну, сь ньеје вножекратних.

5. Кметскиь и скази изрок јест реци: Говаривал, хаживал, спрашивал. Право реци: Говарјал, Хажал, Опрашал.

Ов второго претвора ричинах ниш чесо обличат: всих смотри вь Разпису.

РАЗДИЛ З.

Об предложкех.

1. Крозник стоит сь овими.

Воз, Кроз, (:Скроз, Скроз, Возкроз.) Про, Чрез, Чез.

2. Јзкерник стоит сь овими.

Без, Близу, Возберх, Оберх; Воздиль Воздлье: Возкрай. Далеко, Дльа, Дльаради, До, Зарад, Јз, Јзвише, Јзвони, Извон, Јзза, Јзкер, Јзкони, Јзмед, Јзнад, Јзпод, Јзпред, Јзпонк, Код, Кроми, Мимо, вь мисто, Након, Нагриди, Оберх, Од, Окол, Окроми, Округ, Опослиди, Опогриди, Оприч, Освин, От, Подиль, Подлье, Поприди, Полаг, Послиди, Посли, Погриди, През, вь Прик, Разви, Оберх, Овише. А Греччина јест реци: Бога ради, или Ради бога. Право: Зарад Бога. Дльаради Бога. Дльа Бога. За Бога. Про Бога.

Кметски: Близ, Далече, Овише, Окрест.

Ј придивна Верстална кладутсе вь мисто предложков: кт, Ближе, Више, Дальe, Ниже, Опослије, Опосле, Паче, Первлье и Перво, Попреже, Поприджe, Попрuје: Послије, После: Преже, Приджe, Приже, Прије: и всака јна Верстална.

3. Придивник стоит сь овоју.

ПРИ. При всаком чловике. При всаких льудех.

4. Противник стоит сь овими.

Ко, Премо, Прем, Против, Напротив: Возпрот, Супрот А по Руску стојет зь Јскерником всије (:оприч КО:): какот, Против прежньего закона. За, Супрот предньему закону.

5. Крозник, и Придивник сь овими.

Во, Вь, На, Ов, О, По, Какот, Вь

град, На град, Об град. Во граде, На граде, Об граде, По граде. Лехи непремйнно ужнвају Придиввника, сь пристојещеми кь ньему предложки.

А Русјани вь јединичном числу кладут хош Придивник, хош Противник. Какот, При брате, При крале. јли При брату, При кралу. Во двире, Вь животе, на мисте, Ок хливе. По мале: јлити, Во двору, Вь животу, на мисту, Ок хливу, По малу. А во вниживе лише једино, ПО, кладут и сь противником: кт. По водам, и по водах. При водах. а не При водам.

А Херватн вь Јединнице изьгола неуживају Придивника, него вь ньего мисто Противника. А во вножине уживају јединого Придивника: невеле По водам, По градом: него По водах, По градех.

6. Крозник, и Орудник стојет пред овими.

Над, Под, Пред, Мед, или Медьу, или Меджьу, или Меју: не Мешду. Руски: Меж, Межь, Промеж, Промежу. Прост и коренничнь предложок јест Мед: кт, Мед льудми, Мед нами, Мед ньими. Онце говорет Херватн. А от јмена Меджа, велим Меджу: какот Близу, от Близ. А по полну би реш: Вь Меджу, Вь близу. Ј зато по Руску не криво стоит со Јскерником: Промеж льудеь, или Меджу, Льудеь: или Вь Меджу Льудеь: какоти велим, Близу града. и Вь близу града, и Вь близ града: и Вь мисто севе.

Ј сь крозником вез предложка: Мисто севе, и Близ града, и Меджу Льудеь: Овди Мисто, Близ, и Меджу јесут Крозники: и стојет вь предложков мисто.

7. Крозник, Јзкерник и Орудник стојет со овими,

За, и Оо.

За сь Крозником знаменујет Цину: кт, Купил сем село за вного пинез, Вину: Погинуше за своју худову. Причину: Учини то за душу, за Бога, за Льувов. Мисто: Седи за стол: Скрил се јест за стину. Овласт: Взеше град за господара: Пошла јест за мужа, не за муж.

Оо Јскерником, Вриме: За нашије памети: За коруна војводи. За тих дел. За того. Јзза тих дел. Јзза того.

Оо Орудником, Мисто: Сидит за столом: Стоит за стинују. Овласт: Град стоит за господаром: Жена живет за мужем. Причину: За тим се то дијет.

ОО, сь Крозником знаменујет Число, и Куликост, и Миру: кт, Оо сто чловиков: Оь четири ста:

Зь једно́ ти́сꙋще. Оти́на јест сози́дана со се̑жень: Бꙋ́дет вра́шна сь на́с: Јзгори́ло до̑рк зь во̑з.

Со Јзкерником стоьит за ИЗ, и за ОТ: Кт҃, Со всиꙋ стра̑н: Сь невѐс. Зь гори̏.

Со Орꙋ̑дником знаменꙋ́јет Содрꙋже̑није, или Совкꙋ́пльеније: кт҃, Со мно́јꙋ; Сь тово́јꙋ: Зь Бо́гом.

8. Предло́жок Ꙋ.

Предло́жок Ꙋ, знаменꙋ́јет ПРИ: и стоьи̑т со Јскерником: кт҃, Ꙋ теве јест ѝзви́р живота̀.

А Херка̄ти́ и вь мисто ВО, или ВЬ, изри́кајꙋт Ꙋ, и вели̑т, Јди́ ꙋ́ град: Че́каь ме ꙋ́ градꙋ. За, Јди́ во́ град: Жди́ ме во́ грьдѣ, или вь гра̑дꙋ

9. Јзкерник, вь мисто Крози́ика.

Всѝ предложки, коьи се составльа́јꙋт сь Крози́ником, мо́гꙋт стоја́т и со Јзкерником вножи̑нним: вь оних ми́стех, гди јзкерник вножи̑нниь стоьит вь мисто Крози́ика. Кт҃, Повста́ли сꙋт Пе̑рси на Тꙋ̑рков. За, Повста́ли сꙋт Пе̑рси на Тꙋ̑рки. Херватски́, Повста́ли сꙋт Пе̑рси на Тꙋ̑рке.

10. Предло́жки Неотлꙋ̑чни.

Сви́ предло́жки, Воз, Пре, Раз, Сꙋ, јесꙋт неотлꙋ̑чни: аво немо́гꙋт о́в севи стоја́т: него ли́ше вь складе̑нјꙋ јма́јꙋт ми́сто. Ка́кот, Возто́к, Пре̄ло́м, Ра̄згон, Сꙋ̑мрак Херва̄то́м и, ПРО́, јест, неотлꙋ́чен: неꙋживáјꙋт во јего оприч складе̑нја: Ка́кот, Проро́к, Прово́дим. А Рꙋ́сјани и Чехи, поа́бије кладꙋ̑т Про и отлꙋ̑чно: Кт҃, Јма́јꙋ хли́ба про сво̑ь обхо́д: Мо́льꙋ те про́ Бога.

Предло́жок ВИ, јест оби́чен Рꙋ́сјаном, Ле́хом, и Че́хом: а необи́чен Херва̄том, Се́рвом, и Болга́ром. Нестоьи̑т го́же вь пӣсмꙋ́: него вь ньего ми́сто везди́ пи̑шем ИЗ. кт҃, Вӣво́д, Виво́дим, Вистꙋпок, Вистꙋ̑пим: пӣши, Ј̄звод, Јзво́дим, Јзстꙋ́пок, Јзстꙋ̑пим.

Предло́жок НИЗ, ни̑ст Слови̑нска, него́ от преводников ꙋдꙋ́мана, и него́дна ри̑ч. Низве́ржем, Низложи̑м, Низведе́м: пра́во реци, Све́ржем, Сложи̑м, Сведѐм, Сошѐстје: не́ Низшѐстје.

СꙋПО. Вь мисто Гре́ческије ри̑чи Анти́ста́тис, ме́рзко јест ꙋдꙋ́мана и стꙋ̑јана ри̑ч Сꙋпостат.

Пра́во реци́: Сꙋпроти̑вник, или Сꙋвра́жник. може́тсе терпи̑т и Сꙋпротстоја́тель.

11. Об Склада̂анних предло́жках.

Сви́ предло́жки се склада́јꙋт зь ричи́нами, и сь јменими.

Во, Воз, До, За, Јз, На. Над, Об, От, По, Под, Пре, Пред. При, Про, Раз, Со, Ꙋ. Ка́кот, Во́шльем, Вочте̑н, Ввијем, Вга́зим, Вје́здим:

Возстанем, Возмем, Взидем, Взишшем:

Доведем. Запобим. Јзберем. Начиним. Надстоьим. Обретем. Останем. Отверзем. Повержем. Подпишем. Превернем. Предварим, Примистим. Проженем. Развалим, Разодмем, Совершим, Свеошим. Сможем, Зможем. Снесем, Знесем. Сотвоoим, Створим. Учиним. Обличаь различно творенје:

Во, Вь. Воведем, Всадим.

Воз, Вз, Возбудим, Взискујем.

Над, Надо, Наддам, Надојдем, Надочтем.

Об, Обо, О. Обстрем. Обојдем, Окрипнем, Обојмем.

От, Ото. Русјаном везди От: Отставим, Отдам, Отошльем. Лехом везди Од, Оде: Одставим, Оддам, Одешльем. Херватом, Од, и От: Отнамем, Отмем: Оддам, Одашльем.

Под, Подо: Подвалим, Поддам, Подојдем, Пододмем.

Раз, Разо: Разверем, Разошльем.

Со, Сь. По Руску Со гушше, него Сь: Сотворам, Соберем, Совершим: Смислим, Снесем, Срубим.

По Херватску гушше Сь, него Со: Створим, Зберем, Свершим, Смислим: Состaвим, Сочтем, Сојдем, Сојмем.

А вь јменех, Вјезд, Вочтенје, Воведенје. Вознесенје, Взетје, Довод, Заповид, Јзбор, Нични. Надстојанје, Надочтенје, Облак, Останок. Отвод. Помет, Подвал, Преврат, Предстојатель, Примет, Хер: Примит, Прогон. Развальенје, Совершенје, Сверха. Учинок.

12. Об Двојем предложку.

Вь никоьих мистех стојет и по два предложка вь купи. Какот,

Возпо_менем.	Јзов_ретем.	Опро_вернем.	Привоз_мем.	Сов_купим.
Возпри_мем.	Јзпо_вим.	Пов_станем.	Привоб_ретем.	Опо_минам.
Допо_вим.	Јзпре_бијем.	Поза_будем.	Припо_видам.	Опро_водим.
Зав_дам.	Јзпро_дам.	Попри_сежем.	Пооиз_јавим.	Удо_вольим.
Завоз_мем.	Нав_дамсе.	Превоз_мем.	Пропо_видам.	Упо_чтујем.
Задо_будем.	Надо_полним.	Преоб_ратим.	Разпо_редим.	
Заов_икнем.	Над до_сипльем.	Прео_солим.	Разпро_дам.	
Задо_вольим.	Об на_јдем.	Препо_вим.		
Зао_денем.	Опо_видам.	Препо_ручим.		
Јзна_јдем.				

Ови предложки лише зь јменми, и зь медольеньми се складајут: а не зь ричинами: Без, Верху, Хо: Више, Међжу, Жимо, Ниже, Оверх, Окол, Околу, Перво, Преже, Против, Супрот. Кт, Бездушен, Вишеречении Међжуричје, Жимошестен, Первородниь, Прежевивши, Околустојећи, Супротборец, Супротстојатель.

РАЗДИЛ И.

Об Спојену и об Возкликньењу.

1. Спојења јмајут вногострукко разуменје. Знаменујут во Собранје, јли Содружењје, Разлученје, Потверджењје: и остално, какот,

Собиралиа јест. J, Јно, Да.

Разлучална. Јли, Јлити,-ли, (:не Ливо, нит льуво:), Я, Яли, Ялити. Ти, Тими.

Потверджална. Паче, Пачеже, Да паче.

Отрицална. Ни, Нити, Нит.

Супротивна. Хош, Хошти, Хота, Хотаж, Хотаже. Херв: Хоте, Хотеж, Хотеже, Яко вь прем, Яче вь прем, Будси да би, Будси би.

Отвитна Супротивним. Яли једнакош, Яли вим, Яли вед. Једнакоже. Ничтоже не меньe, Ничимже не меньe.

Причинна. Яко, Бо: а Лехом прако, Яковим. Потому, Потомуж, Русјаном: Зато, Затож, Зарад того Херв. Прото, Протож, Ле: и Чехом. Пока миста Ру: Поке дови, Поколи, Поклье, Будуш јеже, Херв: Поньеже Билорусјаном; и Лехом сказно. Поньеваж.

Завезална. Јно, Јното Јноже, Ру: Ядда, из Ятода, Херв: нуј но.

Уговорна. Яко, Яче, Яколи, Ячели, Яше, Будет да, Будет ли да, Я будет да. J јна јесут знаменовајa, и ричи Спојеннијe.

2. Зло се велит Коли Ру: от Яколи. Яче, правије: неже Яше (:слово, К, не преминьајетсе вь Щ, но вь Ч:), а зло ники Херв: Че, и Лехи Чи, Чили, (:Czy, Czyl:) за Яче, Ячели. Зло же Яше и: из Греческого εἰ καὶ: право Хошти, Хош, хота, Хотаж.

3. Ови ричици, μὲν, и δὲ, везди приводет разум супротивен: Какот. Τὸ μὲν πνεῦμα πρόφυμον, ἡ δὲ σάρξ ἀσθενής) Дух тими јест готов, али плот јест немошна). Я наша ричица ЖЕ везди приводит разум једнак: и знаменујет једну веш вит тујуже, или таковуже, какова јест она веш, об којеь смо первлье споминок учинили, Кт, Петер јест

16

апостол, и Павел апостолже. Верујете вь Бога: верујтеже и вомж.). Овди, и везди, гдиколи стоыит Же вь нескаженоь Словинскоь весиде: не можетсе превест на ДВ: но на јније Греческије ричи. А наши преводники смотрет на подобје гласа вь ричицах ДВ, и ЖВ: а несмотрет на разност разума: и негоже преводет ДВ, на ЖВ: кт, Глас убо Јаковль, руки же Исавльи. право реци, Глас тими јест Јаковель: а руки сут Исавльи; или, Али руки сут, илити, Руки пак сут Исавльи. А ов једном чловику право би се рекло: Глас јест Јаковель, рукиже Јаковльи. Се јест, И руки сут Јаковльи же.

Зло же стоыит и убо, за *μὲν*: право Тими сь низким влаком (: а зь острим влаком Тими, јест Јменика, от Тоь, та, то:): Глас тими (*μὲν*, quidem), јест Јак: и ост: Зло же убо (за *ἄρα, οὖν*, ergo.), реци, Јното, Адда. Зло же Јво, по Греч: *καὶ, γάρ*, реци: Аво.

4. Греки питајуш велит *Πῶς*: а без питанја *ὡς*: и вь јних мистех јмајут таково разлученје, јеже гди нит питанја откладајут слово П. Зато же преводники и у нас јесут удумали таковож разлучанје: и питајуш пишут, Како, Каков, Откуд, Камо, Когда, Отколи, Гдѣ, Колико: а без питанја пишут, Јако, Јаков, Јелико, Јаможе, Јдѣже, Отньудуже. Јегдаже, Отнелиже. Алити у Русјанов, Хрватов, и Сербов, нит такова разбора: но сь питанјем, и без питанја, везди велим, Како, Каков, Камо; Кулико, Откуд, Гди или Кади.

А Лехи тож, везди једнако велит Јако, Јаков. Лише смотри: јеже вь питанју јест влак остер, Како: а вь откриту липлье стоыит влак низкиь. Како: или складенје, Какоти, Какоти, Какот, Кот, Кот да би: Каконо (: и зло у Сербов, Кано.), Буд, Буд да би, Будто, Будто да би. Руски, и Лешки: Јакоже. Хрватски: Какоти, от Сербски: Каконо, Кано.

5. Обличаь, како Лехи отминно, и обсично изрикајут ника Спојенја, велит во, Aby, żeby, iżby, За, Дави, Јеже би, Јеж би.

Aż do, За Даже, Даж до. А Хрвати за Даже, велит Дар до, и Тја до, Какот и вь јних никих мистех кладут Р за Ж: и велит Јер за Јеж: Јур за Јуже, или Уже: Морем за Можем: Ренем за Женем, ј нит веще такових отмин: оприч Кметскије ричь, Заторе, за Затоже: и Сербскије, Рнати, Отарнати, за Гнати, Отогнати.

Лехи Ale, Alie: За Али, Алити,

Acz: За Аче. Aczkolwiek: за Ако вь прем.

By le: За Ли да би, Лихо да би, Лише да би.

Wszakże: За Всакакож, Всачески: Вим, Вед.

Dla tego: За Дльаради того, Зарад того, Дльа того.

I o wszem: За J поготову, J вєрло: Jako: За Како.

Jedno: За Ли, Лихо, Једино, Токмо, Такмо, Лише.

Iz, ze: За Jеж, Jеже. Iza, Izali: За Једа, Једали.

Im, Nim: За Чим, Inaczey: За Јнако, Јначе: а ники Хервати зло Другачје: за Другако, аче.

Juz: За Уже. Lepak: За Алипак, Lecz: За Алити, Алит. Napotym: За На вь пред: или вь напридок. Niz: За Неже, Нежели, Неж: Херватом Него, Неголи, Нег, Негли.

Niemal: За Малоне, Мале.

Podobno. Херв: Можебит, Берж: Русјаном, Овое, Болш.

Poniewaz: Билорусјаном, Поневже: За Поколи, Пока миста. Te: За Тож. Chyba: За Разви.

6. Кончије, Рекши, Чуш, Окодов, Нетоли, и јних гледи вь Ричилу.

Воскликнвьенја

јесут ова:

А, Ајаа, Аь, Ајме, Ае, Ах, Аха, Ахи.

Ба, Благо теби, Благоси, Благож. Горе, Гореси, Гореж. Даворн, Давориmи. Е, Еь, Ех.

Ј, Јав мени, Јао мени, Јах мени, Јахи мени. Јо мени, Јохи. Леле мени, Нути, Нут Чуда. О, Ова, Ојбо, Ојме, Оь, Оле, Ох, Ох, Охти мени. Пи, Пи. У, Ух.

Ха, Хаь, Хаь, Хаха, Хеь, Хоь, Хаь, даворн.

Тими ричицами изјавльајем Задивльенје, Радост, Жалост, Гньив, Страх, и ако јест које јно серца возрушенје, или страст.

Раздил Ѳ.

Об Приричкех.

Вриме́нни прирички.

1. Отколи? Откада? Откогда? Херв: Откльe? От ких дов. Ру: От ких пор, От ких мист?

Отнелиже, или Отколи. Отселн, Оттоли: Ру: Отселе, Оттоле. Херв: Одасльe, Одатльe: илити, Отосльe, Ототльe, Отонльe, Отовльe, Отникльe.

От сада, От тада, От овда, От онди. От тогда. От давна, Јз давна, От вика, Јзконн вика, От изконн кика, или виков, Јз предавна. От ономедне. От давичка, От тодичка, Хер: От черака, От предчерака: Отовчера. Јзстари, Зло старинни. Јзперва. От сих, тих, оних дов, пор, мист, От сеје, тоје, онје дови, пори.

2. Када? Когда? Коли? Сада, или Зда (:а Нине јест Греческа рич:)

Тада́, Тогда́. Овда́. Онда́. Дрꙋ́гда, Јн̂да, Ј̂ногда. Ни́гда, Ни́когда, Ни́коли. Нигдаже не́: Никогдаже не́: Ни́колиже не́. Ј́лити, Нини́гдаже, Нини́когдаже, Нини́колиже. Всегда́, Малогда́, Малокада́. Ј́когда, Ј́када.

Кадако́ли, Кадаго́д, Каданибꙋ́д. Кодалибꙋд, Херв: Когдако́ли, Когдаго́д, Когданибꙋ́д, Когдалибꙋ́д.

До̂йви, Дри̂вич (:не́ До́евлье:) Да̂ви, Да̂вич: Но̂ви, Но̂вич: Ономе́дне (:за, Они́ми дни̂:): То́лич (:из, Толи́ча:) Дне́с, Вчера́, Вче̂р, Пред вчеро́м, Посли за́јꙋтра, или зајꙋ́терја (:Хер: Дана́с, Чеа́, Ꙋче̂о, Пред Че́раком, По Јꙋ́трикꙋ:), Јꙋ́три, За́јꙋтра, Јꙋ́трос, Сего јꙋ́тра. Ноща́с, Ноще́с, Сеје́ но́щи. Вечера́с, Сего ве́чера. Сино́щ, Сијꙋ но̂щ. Ли́тос, Ово ли́то, Сего ли́та. (:Јесена̀с, Зи̅мꙋ̀с, Веснꙋ̀с:), Сеје је́сени, зи̅ми́, весни́. Овꙋ̀ је́сен, зи̂мꙋ, веснꙋ̀.

Явје, зло́: рецѝ, Тꙋ̂дже, Тꙋ́ж, вь ди̂ль (:Херв: Вадлье́, Водлье́:) Тот ча́с, Тот кра́т, тот хи̂п. Сâь крат, Ок кра́т, Он кра́т, Ок хи̂п, Он хи̂п. Об једно́м, Пре̂це. Вь хи̂п, Вь ско̂к, Вь ре̂д. Вь хи̂пже, Вь ско̂кже, Вь ре̂дже.

Ꙋжѐ, Јо́р, Јꙋ́ж, Јꙋ́же.

Пе́рво, Пе́рвлье, На̅јпе́рвлье (:не́ Пе́рвије:) Пре́же, Преже сего́, того́: (Херв. при́джен, при́ье сего, того), Посе́м, Пото́м. Затѝм, Медтѝм, Предтѝм. А Вꙋге́рщина јест: Пред сѝм сего, Пред тѝм того, Медтѝм того, По се́м сего, Пото́м того̀. Опосли̂ди, Опосли́нье, О́после, Посли́је, Најпосли́је.

За того́, Јзза того́, За́ дне, За свита, За довѝ, За порѝ, Вь до́вꙋ, Вь по́рꙋ. За́ јꙋтра, За ра́на, За во́имена, За време̂н, За тих де̂л, За ти́х време̂н. Вь зи̅мра́зи, Вь не́вриме, Вь неди́льꙋ, Вь сꙋбо́тꙋ. Вь пра̂зник, Вь ди́латинь де̂н, Вь про̂стинь де̂н.

3. Доколи́? Доклье́? До ки̂х до̂в, по̂р, ми́ст? До ко́је дови́? Досли́, Доли́; Досле́, Дотлье́, Довлье́. Донлье́, До́никлье. До си́х, ти́х, оних. до̂в, по̂р, ми́ст. До ма́ла. До до́лга, До конца́. До́ вика. Доклье-ко́ли,-го́д,-нибꙋ́д.

Ми̂стни при̅ри́чки.

4. Кади́? Гди́? Сади́, Зди́, Овди́, Онди́: Зде́, Овде́, Онде́: (:Кметски, Зде́с, Зде́ска, Овде́ка, Онде́ка, Та́мока, Тꙋ́тока, и ост:): Тотѝ, Тотѐ, Тотꙋ̀, Тꙋ̀, Та́мо. Нигди, Нигдиж не́, Нини́гди же. Ј̂нди, Дрꙋ́гди, Везди́, Малогди́, На вно́гих ми́стех. Вь бли̅зꙋ, Бли̅зко, Далеко́. Вь нꙋ̅три, Вони́: На среди́, Херв: На сриди̇̀. По средѝ. По сриди̇̀. Го́ри, До́ли. Вь верхꙋ́, Вь ни̂зꙋ. На̀ деснꙋ, на́ ливꙋ. До́ма. На војнѐ.

5. Ка́мо? Си́мо, Тамо, Ова́мо. Она́мо, Дрꙋ́гамо, Ј̂намо, Ни́камо. Ни́камож не́, Нини́каможе. Вса́камо, Камоко́ли,-го́д,-нибꙋ́д. Вь ве́рх, или Го́ри, Вь Ни̂з, или До́ли. Домо̂в (:Хер:

Домôм:), Мимо, Вь диль, Вь шир, Вь нутер. Вон: Вь прик, Вь десно, Вь ливо, Вь шуjе. На десно, на ливо.

6. Откуд? Отклье? Отсуд, Оттуд, Отовуд, Отонуд, От другуд, От jнуд, Отовсуд, Ни откудже не, Ни от никудже. От никуд (:Ру: Отньудже: за Откуд:)

Отсели, Оттоли, Отосльe, Ототлье, Отовлье, Отонлье, От краjа, От конца, От верха, Оь верха, Отодна, Jзодна, Отизгор, Отиздола (:Хер: Одзгор, Оздол:) Оь низа. Jз близа, Jз далека, Jз низка, Jз висока, Jз глубини, Jз висини, Jз дальи. Jз нутра. Отизвони.

7. Куд? Овуд, Онуд: Оуд, Туд: Никуд, Ниникуже, Никудже не: Всуд, Повсуду, Повсуд, Всакуд, Малокуд, Другуд.

Каковостни прирички.

8. Како: Онико, Онице, Тако, Овако, Онако, Никако, Никакож не, Нииникакоже, Всакако, Всачески, Jнако, jначе, Другако, другаче.

Какоже, Какож, Какоти, Какот.

Какоколи, -год, -ниуд. Многолично, Многострўко.

9. Кончина О. Jако, Верло, Круто, Крипко, Силно, Благо, Болно, Мощно, Големо, Жестоко, Льуто, Зло, Зало, (:а не Зело:), Несмерно, Гараздо, Туго. По просту, Очем, Осздом. J сице от jних придивних, коьих гледи вь Ричилу.

Невели Далече, Jз далеча, нит из Лешека, Добре, Праве, Нагле, Конечне, него реци Далеко, Jздалека: Добро, Право, Нагло, Конечно, Jеднолично, Неотминно, Cтановито, Jстинно. Двоjно, Сумньиво. Jавно, Jасно, Очито. Таjно, Отаjно, Окробно. Скоро, Берзо, Косно. Рано, Поздно.

Знаменито, Jзущно, Jзредно, Сотредно, Нарочито. Богато, Буjно, Обилно, Jзвитно, Лишно, Прелишно, Дарльиво, Дешево. Убого, Неволно, Бидно, Скупо, Нишщетно.

Липо, Годно, Ладно, Отробно, Пристоjно, Оправно. Зло Лехи, Пекно: Ресjани, Хороше: Серви, Хубаво. Гердо, Мерзко, Негодно, Неладно, Дурно, (:Хер: Одурно:) Нестроjно, Несправно, Непристоjно.

Лехко, Удовно. Тежко, Трудно, Неудовно, Мучно, Разумно, Разборно, Паметно, Умително, Мудро. Глупо, Припросто, Неразборно.

Льуто, Круто, Тврдо, Остро, Сиробо, Крипено, Жестоко, Немило, Черство, Лагодно, Мехко, Поболно, Милостиво, Слабо, Разпутно. Разнито, Отминно, Различно, Многолично, Многострўко. Особно, Особито, Особjно.

10. Кончина Ѳ. От Подених, Гож, Овиж, Буь: jдут, Гоже, Овиже, Буjе, Суjе, Доше, Тошще.

А от Верстâлних вса́ких, зсе на В: кт, Бо́лье, Го́ре, Ве́ще, Же́нье: Око́рије, Ра́нније. Ве́ле, Ве́лми, и Ве́лико.

11. Кончи́на ОКИ. Ȣми́јешли Рȣ́ски, Гре́чски, Словински? Двора́нски, Кме́тски. Бра́тски го льȣ́бит. Вра́жски се погаджа́јȣт. Госпо́дски се справља́јет. Прија́тельски се ко мне́ пока́зȣјет. Вса́чески го и́щет прогна́т и зате́рт.

12. Кончи́на Ȣ. Јз предло́жка По, да из јме́н Придивних Нијединского пле́мена, преходе́щих вь нара́в Обсто̂јних: ка́кот, Ма́ло, Вно́го, Ле́хко.

По ма́лȣ, По вно́гȣ, По лехкȣ́. По́ простȣ, По́ тихȣ. По́ гȣстȣ, По ри́ткȣ. По́ сȣхȣ. По Рȣ́скȣ, По Херва́тскȣ. По стари́ннȣ, По но́вотнȣ. По госпо́дскȣ, По двора́нскȣ, По кме́тскȣ. По́ грȣбȣ и по́ дробнȣ. По́ разнȣ. А ни́ка се изрика́јȣт и по своје́м приди́вном претвара́нјȣ: По томȣ́, и Пото́м. По всемȣ́, и по все́м. По на́шемȣ, По својемȣ́, По ста́ромȣ, По но́вомȣ.

13. Јз Предло́жком ВО, ВОЗ, ЗА, ІЗ, НА, ОБ, ОО, Кт, Вь пре́м. Вь кȣ́п, Вь кȣ́пи. Вь за́јем. Вь ди́ль. Вь при́к, Во́ пре́ки Рȣ: Вь коне́ц, Вь ва́х, Не́ вь ва́х. Вь о́вще. Вь ни́з. Вь ши́р. Вь ве́рх. Вь должи́нȣ. Вь до́лго. Вь ја́в. Вь ја́ви. Вь та́ьи. Вь де́н. Вь но́щ. Во́ дне. Вь но́щи. Вь зо́рȣ. Вь те́к. Вь ско́к. Вь при́д. Вь за́д. Вь на́придок. Вь посли́док. Во пре́же. Во́з водȣ. Воз ви́тер. Возпло́х. Возпро́т. Взпло́х. Взпро́т. За́ јȣтра. За ра́на, За́ свитла. За́дне. За́ свита, За того́. За ти́м.

Јз перва. Јз кони. Јз нова. Јз цила, Јз сȣпроти́вна. Јз тиха. Јз ве́щего.

На́ власт. На́ вьприд. На́ вриме. На́ кзкроз. На́ двоје. На десетеро. На́ десно. На́ деснȣ. На́ зад. На зло́ст. На́ срамотȣ. На једи́нȣ. На јзред. На јзподȣ. На́ лико. На́ ливȣ. На ми́ста. На́ спак. На́ памет. На пре́лом. На́ прид. На́ послид. На послидȣ. На посли́је. На́ после. На вред. На́ розно.

О́в ден. О́в нощ. Ов једно́м.

По всемȣ́. Потомȣ́. Потомȣж: Пото́м. По силе. По́ части. По нȣже.

Оо зла́. Зь добра́. Зь гола́. Зь на́гла. Зь верха́, Оь на́рока. Оо всим. Оо вримено́м. Оо зло́стјȣ. Зь гньи́вком. Оо́ страхом. Зь дерзо́стјȣ. Зь верзо́стјȣ. Зь милостјȣ. Зь на́глостјȣ. Оь хи́тростјȣ, Оь простото́јȣ, Оо щи́ростјȣ.

14. Јз прегиба Орȣ́дного: Кт, Си́лојȣ, Око́ком, Вла́ком, Ко́раком, Пихото́јȣ, Верхо́м. Ја́том, Кȣ́пом, Верде́лом. Зимо́јȣ, Весно́јȣ, Ли́том, Је́сенјȣ. Дне́м, Нощјȣ̂, Јȣтром, Ве́чером. Ши́ром.

15. Прида́ь и ова́: Вно́го, Чȣда Хер: Сила, Ле: До́ста, По́лно, Задо́вольно. Же́рвȣ, Невно́го, Же́рвицȣ, Ма́льахно. Па́к, и Јпа́к. Опе́т, Је-

пѣт. Прѣце. Даже до Машце. (:Радше Ле:) Раже. Радже, Радье. Пишнице, Ничице, Отермоглавице. Јиних гледи вь ричилѹ.

РАЗДИЛ I.

Об чиселних јменех.

Чиселна јмена јесѹт оазнита: Корениччна, Редовна, Вноговерстна, Причетна, Јзнимална, и Совиралла

1. Кореничина.

1. Кореничина Јесѹт: Један, једна, једно. Два, дви, дви: или двѣ, Три, Четири, Пѣт, Шест, Седем, Осем, Девет, Десет, Једеннадесте, Дванадесте, Тринадесте, Четернадесте, Петнадесте, и ост: Двадесет, и Двајсет, Тридесет, Четердесет, Петдесет, Шездесет, Седемдесет.

Једни Сто: Дви сти, Дви сти, Дви ста. Три ста, Три ста. Четири ста. Пѣт сот, Хер: Пѣт сат. Једно Тисѹще, Дви тисѹщи, Дви тисѹща. Три, четири тисѹща. Пѣт, десет, сто, тисѹщ. Дви ста тисѹщ. Девет сот тисѹщ. Тисѹще тисѹщ. Грчскѹ рич, Мѵріада, право поводем, Десет тисѹщ: а не ТМА. Тма во незнаменѹјет никаковаж числа: но лише когда разѹмијем везконечнѹ вножинѹ, које нит числа, велим, Тма јест, или Мегла јест чсо. Псал: 90. Тма ов деснѹјѹ јего) реци, Десет тисѹщ. Двѣјѹ тмѹ мѹчеников: реци, Двадесети тисѹщ мѹчеников.

Један, једна, знаменѹјет число (:Unus:), а Једин, једина, једино, знаменѹјет јединство, или Самотѹ (Unicus, Solus:), Singuli).

2. Вноговерстна.

1. Вноговерстна знаменѹјѹт число на оазлични версти оаздильено. Какот, Једин, Јединнь: Двоь, Троь: Четвер, ра, ро. Петер, Шестер, Седмер, Осмер, Девeтер, Десетер: Једеннадесетер: Двадесетер, Двајсетер, Четердесетер, Пездесетер, и остална.
2. Оимож пристојет, и ова придивна: Кѹликогѹб, Кѹликоверст, Кѹликостоѹк?

Прост, Једнак, Двојак, Тројак. Оѹгѹб, Двојгѹб, Трогѹб, Четверогѹб, Петогѹб: (:или пачe Четвер, Петер:), Стогѹб, Тисѹщегѹб.

Двојверст, Тројверст, Четвероверст.

Једнострѹк, Двојстрѹк, Тројстрѹк, Четверострѹк. Петострѹк, Шестострѹк, Стострѹк, Тисѹщестрѹк. Једноличен, Двојличен Тројличен. (:за Разноличен:), вноголичен, Вноговерст, Вногострѹк, Вногогѹб.

3. Јмена јмајѹща једино вножинно, число изрикајем сице: Једна врата,

Двоја врата, Троја врата. Једни сани, двоьи сани, троьи сани.

4. А со іменми, Братја, Дружина, Чельад, Скот, и со іними, која вножинꙋ знаменꙋјꙋт, говорим сице: Двоје братьи, Троје дружини, Четверо Чельади, Петеро скота.

3. Редовна.

1. Редовна знаменꙋјꙋт ред: кт, Первиь, Вториь, Третьи, Четвертиь, Петиь, Шестиь, Седмиь, Осмиь, Девєтиь, Десєтиь. Јединадестиь, Двaнадестиь. Двадесетиь, Тридесетиь, Пєддесєтиь. Сотниь, и Стотиь, Тисꙋщниь, и Тисꙋщениь. Двојсотниь, Трисотниь, Четирисотниь, Петсотниь, Двојтисꙋщниь, Тритисꙋщниь, Стотисꙋщниь, или Стократ тисꙋщниь, Тисꙋще крат тисꙋщниь. Петсотниь, Шестсотниь: и Петисотниь, Шестосотниь. Петтисꙋщниь, Седемтисꙋщниь: и Петотисꙋщниь, Седмотисꙋщниь. Сице Осем-Девет-Десет: или Осмо-Девето- Десето.

1. Годово число изрикаь сице: От Сотворенја мира: Седем тисꙋщниь сотниь седемдесетиь третьи год.

От нарожденја Спаситељева; Тисꙋщниь Шестсотниь Шестдесетиь петиь год.

Вь преминьеном, вь сотном седемдесетом первом годꙋ.

Вь садашньем, или вь текꙋщем (:а не, вь нинешньем:) вь сотном седемдесетом третјем годꙋ.

На пришестниь, или На грядꙋщиь, на сотниь седемдесетиь четвертиь год. Котериь, ера, еро? Се јест, Киь вь чиселном редꙋ? (:Quotus:).

4. Причетна.

1. Знаменꙋјꙋт једнꙋ вещ ко іним вножим бит причтенꙋ. Самокꙋлик? Самовтор, Самотрет, Самочетверт, Самопет, Самошест, Самодесет, Самостот и Самосотен, Самотисꙋщен. Іначе, Сам вториь, Сам третьи, Сам четвертиь.

2. Полтора ведра, Полтори версти: сице Рꙋсјани, и Лехи. А Хервати велет: Полторо, или Полдрꙋго ведро: Полтора, или Полдрꙋга верста: Полдрꙋгиь, Полториь златник.

5. Ізнимална.

Знаменꙋјꙋт једнꙋ част от іних бит ізнетꙋ, или іздильенꙋ: кт, Половина, и Половица, Третина, Четвертина, или Четверт, Петина, Шестина, Осмина, Десетина, Стотина. Десетаја или Сотнаја Част, Тисꙋщнаја част.

6. Собиралнa.

Знаменују̑т число собрано: кт, Јединица, Двоица, Троица, Четверица, Петерица, Седмерица, Десетерица. Јлити, Седмица, Осмица, Десетица, Двајсетица, Стотина, и Сотнья: а не Оторица. Тисуще: и не јнако. Внoжина: а не Вноже́ство.

7. Прѝрѝчни от Чиселних.

1. Једножди, Јединожди: Двожди, Двiжди: Трижди, Четирижди, Петижди, Десетижди. Јединадесетижди, Дванадестижди, Двајсетижди.

   Јлити:Једноч, Јенкрат, Једенкрат: Двакрат, Два крата: Три крат, Три крати· Четирикрат, Петкрат, Шесткрат, Седемкрат, Десеткрат. Једеннадесте крат, Двадесет крат. Сто крат, Сто крат. Тисуще крат.

2. Первижди, Вторижди, Третижди, Четвертижди.

   Јли паче: Первиь крат. Вториь крат, Третиь крат.

   Јлити: Вь перво, Во второ, Вь третје.

Хорватом: Первич, Другоч, Четвертич, Петич, Шестич.

8. Производна от Чиселних

Первак, Первенец; Вторак, Вторник: Третјак, Четвертак, Петак, Шестак, Седмак, Осмак, Весетак.

Третјак: се јест Отрок третiь вь народженју: или Жрибец на третјем году. Двојак, Тројак, Десетак: пинез јмајущ цину десети меньших пинез. Вторник: се јест вториь ден. Четверток, или паче Четвертник (:а не Четверг:) Четвертиь ден.

Петок, или Петник: петиь ден. А негоже Петница: женско јме придивно, зь мужским Ден: а то дльа обзора на Греческо Јмера, Параскевија.

9. Претварaнје Чиселних.

1. Једен, једна, једно: јдет како Велик.

Јм: Зо. Кр. Два, Две,	Две.	Три.	Четири.	Пет.		Шест.	
От. Двеју:	Двих.	Трих.	Четирих.	Пети.	Петих.	Шести.	Шестих.
При Двеју:	Двих.	Трих.	Четирих.	Пети.	Петих.	Шести.	Шестих.
Ко. Двема.	Двим.	Трим.	Четирим.	Пети.	Петим.	Шести.	Шестим.
Со. Двема.	Двими.	Трими.	Четирими.	Петју.	Петими.	Шестју	Шестими.

Сéдем, Седмѝ, Седмјȣ̂. Седемјȣ̂: Седмíх, íм, íми.

Óсем, Осмѝ, Осмјȣ̂, Осемјȣ̂: Осмíх, íм, íми.

Дéсет, десетѝ. Десетјȣ̂: Десетíх, íм, íми.

Једеннáдест, Једеннáдесети, -áдесетјȣ: -áдесетих, им, ими.

Или Јеннáдесте, Једеннáдести, Једеннáдестјȣ: -адестих, естим, ми.

Дванáдесет. áдесети, -áдесетјȣ: -áдесетих, тим, тими.

Дв інáдесте, áдести, áдестјȣ: áдестих, áдестим, естими.

Двāдéсет, éсети, éсетјȣ: éсетих, éсетим, éсетими.

Смотрíцкинь ȣказȣ̀јет сíце: Четíрма, Пјатà, Шестмà, Осммà, Девјатма̀, Десјатмà. Тремá стŷ. Али злó: або једŷно Двоьíчного чӣсла прēгíви јдȣ̀т на МЯ.

Јм: Зо: Кро Једнò Стô, Тíсȣще.	Трŷ Стâ, Тíсȣща.	Двŷ Стŷ, Тíсȣщи.
От Једногò Стá, Тíсȣща.	Тріх Сôт, Тíсȣщ.	Двијȣ Стȣ̂, Тíсȣщȣ.
При Једнòм Стŷ, Тíсȣщи.	Тріх Стŷ, хêх, Тíсȣщи, хех.	Двијȣ Стȣ̂, Тíсȣщȣ.
Ко Једномȣ̀, Стȣ̂, Тíсȣщȣ	Трíм Стôм, Тисȣщем.	Двíма Стмâ, Тíсȣщма
Со Једнîм Стôм, Тíсȣщем	Трíми Стŷ, Тíлȣщми	Двíма Стмâ, Тíсȣщма

		Смотрíцкинь сíце:
Пêт Сôт, Тíсȣщ.		Пѧ̂т Сôт. Пѧ̂т Тíсјащ.
От Петѝ Сôт, Тíсȣщ.	Петíх Сôт	Пѧтѝ Сôт. Пѧтѝ Тíсјащ.
При Петѝ Сôт, Тíсȣщ.	Петíх Стŷх.	Пѧтѝ Стêх. Пѧтѝ Тíсјащах.
Ко Петѝ Сôт, Тíсȣщ.	Петíм Стôм.	Пѧтѝ Стôм, Пѧтем Стôм. Пѧтѝ и Пѧтèм Тисјащам
Со Петјȣ̂ Сôт, Тíсȣщ.	Петíми Стŷ.	Пѧтмà Стŷ. Пѧтмà Тíсјащами.

2. Нíкоьи претварáјȣт Чисêлна складéна вь сридŷнах, а не на кончŷнах: кáкоти, Једногонáдесет, Једнмȣ̀нáдесет.

Дванáдесет, Двѣјȣ̀нáдесет, Двѣмàнáдесет.

Тринáдесет, Трихнáдесет, Тримнáде-сет.

Петнадесет, Петинáдесет: Петјȣ̀нáдесет.

Двāдéсет, Двȣ̄десет. Двемáдесет.

Трӣдéсет, Тріхдесет, Тримáдесет.

Пêтдéсет, Петíдесет, Петјȣ̂дéсет: и остâлно.

Алипâк сíцево претварâнје јест вь прéм Клéтско: и по нȣ̂же при ньéм те седéт нелáдно говорêнје. Кáкоти, Ко двиманáдесет ȣ̀ченикóма своьíма Двоьíчним чӣслóм се говорŷт, ов вногих льȣдêх.

Мáщије рецŷ сиие; Ко дванáдестим ȣ̀ченӣкóм своьŷм.

3. Једен Једна, но (:Unus:) знаменује число: а Једин, једина, једино, знаменујет Самоту и Отлучење: (:Unicus, Solus:)

Али вь Гречком језику вногије ричи јмајут сугубо, тројгубо, и сметено знаменовање; какоти и Монос стоьит за Једен, и за Једин. Ј потому ми (:смотрећи Греков или преводников:) неправо говорим, Једного чловика: вь мисто Једного чловика.

---

10. Об Двоьичном числу.

1. Двоьично число никаковијеже користи, нит липоти језику неприбавльајет: него лише чинит сметенје, и вного неудобје. Гречки писательи мало го уживајут, оприч нужни (: наипаче вь писенних склад́аньих :) и колет рећи, Рукам́и и Ногами: (:χερσὶ καὶ ποσὶ:), него Рукама, и Ногама, (:χεροῖν καὶ ποδοῖν:). Ј Херватски племенити льуди то Двоьично говоренје почитајут за Кметској, и за припросто. Ј дльа тих причин (:оприч никоьих мист, гди по нужe морајет стојат Двоьично число:) липлье јест везди говорит Вножинним числом. Какот,

Псал: 7. Вь руку моеју. Липлье, Вь руках моьих.

Пс: 23. Не повинен рукама. Липлье. Не повинен руками.

Пс: 21. От сосцу матере моея. Липлье, От сосцев матере мојеје.

Пс: 54. Кто даст ми крили, јако голуби. Лип: Кто ми даст крила, како голубу:

Пс: 20. Хотенја усту его. Липлье, Хотенја устен јего.

А вь јних мистех липо стоьит. Какот,

Пс: 16. Словеса устен твоьих.
Псал: 30. Вь руках вражьих.

Псал: 37. Подвижатися ногам моьим.

Псал: 43. Воздихом руки.

Псал: 137. Дела рук твоьих.

2. Узор: гди, и како се может липо преминит число Двоьично, во Вножинно. Ј гди Двоьично по нуже стоьит непременно.

Јменник. Д: Ова два мужа јеста пришла, и рекоста.) Липо стоьит.

Д: Ови двi жени јести пришли, и рекости. Липо стоьит.

Д: Ови двi лити јести прошли, и проминусти. Липо стоьит.

Вно: Ови два мужи јесут пришли, и рекоше. Липлье.

Вно: Ови двi жени јесут пришли, и рекоше. Липлье.

Вно: Ова двi лита јесут прошла, и проминуше. Липлье.

Зовник. Ови два мужа, симо ходита. Симо ходите. Липлье.

О мои двӥ нози, ко господꙋ ходите. Мерзко, и тврдо.

О мои двӥ ноги, ко господꙋ ходите. Липо.

О мои двӥ очи, на господа гледити. Мерзко.

О мои двӥ очи, на гда гледите. Липо.

Кровник. Видил сем два мꙋжа. Не преминно. Два мꙋжи: Тврдо, без наслидꙋюꙋщих јних ричеь.

Человик јмает двӥ рꙋци. Јмает двӥ рꙋки.) Липлье.

Јзрекел јест двӥ слови. Јзрекел двӥ слова) Липлье.

Јзкерник. От двеју мꙋжꙋ, женꙋ, очију. От двих мꙋжеь, жен, очеь. Липлье.

Придивник. При двеју мꙋжꙋ, женꙋ, дитетꙋ.

При двих мꙋжех, женах, дитетех. Липлье.

Противник. Ко двема мꙋжма, женама, дитетма.

Ко двим мꙋжем, женам, дитетом. Липлье.

Орꙋдник. Со двема мꙋжма, женама, дитетми. Липлье.

3. Смотрицкиь вь нијединском племенꙋ кладет Два: и нијединска јмена кончит на А: кт, Два Ссрдца, Два Отрочата

Али право јест трива рещ: Двӥ, или Двӥ Ссрдци, Двӥ Отрочети. Невелим во, Два ока, Два ꙋха, Два колена, Два лица, Два ведра, Два ста: него на И: Двӥ, или Двӥ очи, Двӥ ꙋши, Двӥ колени, Двӥ лици, Двӥ ведри, Двӥ сти. Двӥ лити, Двӥ јајци, Двӥ плещи, Двӥ видри, Двӥ сели: и остална. Сице говорет Херватa.

Јлити во внежине: Двӥ ока, Двӥ ꙋха, Двӥ лица, Двӥ колена, Двӥ ста. А не Два ста, Два колена и остал.

11. Ов кладнјꙋ вь весанде, ричин Пет, Шест, Седем, Осем, Девет, Десет.

1. Греки и Латинци, питајꙋщ во чиcлꙋ говорет во Множинном чиcлꙋ, сице: Кꙋлики јесꙋт льꙋди? Ј отвищꙋјꙋт: Тꙋлики јесꙋт: Пет јесꙋт, Шест јесꙋт. Потомꙋж и Смотрицкиь говорит: Види производних јмен сꙋт седм.) Мистоименја сꙋть тринадесять) А нам пак нит овично тако говорит: него ми питајем вь Једниничном чиcлꙋ, и велим: Кꙋлико јест льꙋдеь? Ј отвищꙋјем: Тꙋлико вих јест: Пет вих јест: Шест. вих јест. Ј тако говорещ, подразꙋмикајем рич чиcло: вꙋдто да ви кто рекел, Кꙋлико чиcло јест льꙋдеь? Отвит: Мало вих јест: Много вих јест; Множе вих јест. А по Херватскꙋ, и Велико вих јест, Веще вих јест. Вꙋдто, Велико чиcло льꙋдеь јест.

2. Јно сице, что белет. *Πόσοι ἄνδρες: Ὀλίγοι ἄνδρες: Πέντε ἄνδρες: Ἕξ ἄνδρες*: Все вь Јменнику: Ми того неможем вь јменнику изрећи, сице: Кулики мужи: Мали мужи: (:сице во се разумијет куликост возраста: а не число:) нит пет мужи Шест мужи: и остално. Него велим: Кулико мужевь: Мало мужевь. Нимајем бо ричевь верстних Гречким ричем *πόσοι, ὀλίγοι*, и изь того тих ричевь улишенја постајет нам замотанје и трудност немала вь говоренју.

3. Чиселна наша јмена, Пет, Шест, тож некерстајут се зь Гречкими *Πέντε, Ἕξ*, Або Гречка јесут Придивна; и соединкајутсе со всими племенми и прегибми. А наша сут неправилна, и непостојална: овда Обстојна, овда Придивна: и јмајут двоје племе, Женско и Ниједињско.

4. Когда сут Обстојна, јдут по Четвертом претвору: и немогут јнако, неже вь Једниннном числу, и со Јзкерником јних јмен, бит содивена. Какот,

Пет мужевь: От пети мужевь: При пети мужевь: Ко пети мужевь: Со петју мужевь.

Блудно пак јест рећи: При пети мужех: Ко пети мужем: Со петју мужми. Когда бо дви Обстојна јмена вь купи стојет, једно јмајет стојат во Јзкернику: а не обидви вь противнику, како хоћем ниже сказат.

5. Во Јменнику, Зовнику, и Крознику, ова јмена (:со овзором на Кулико число:) јесут Ниједињского племена: и сице велим, Пет мужевь јест пришло:

Пет жен јест пришло: Шест лит јест прошло.

На все десет мужевь јест дал један хлиб.

Все девет лит јест уже проминуло.

6. А вь осталних четирих прегибех јесут Женского племена вь Обстојном обличју: или јесут всих племен, вь Придикном обличју: или јесут всих племен, вь Придивном обличју. Какоти,

Јзкерник. От всих пети мужевь, жен, дитет,

От всих петих мужевь, жен, дитет.

От всеје пети мужевь, жен, дитет.

Прид: При всих петих мужех, женах, дитетех.

При всеь пети мужевь, жен, дитет.

А не: при всих пети мужех.

Супро: Ко всим петим мужем, женам, дитетом.

Ко всеь пети мужевь, жен, дитет.

А не: Ко всим пети мужем.

Оруд: Со всими петими мужми, женами, дитетми.

Со всеју петју мужевь, жен, дитет.

А не: Со всими петју мужми.

Затоже никови и вь первих трих

прегневех изрикајут вь женском племену, и велет:

На всу десет мужеь јест дал један хлиб.

Вса десет лит јест проминулла Али липлье јест говорит вь Нијединском.

7. Обличаь: како вь преходу никоьих мист постајет неудобје: а никоьих и никакоже неможем ладно превесидит.

Omnes nos fuimus quinque.

Вси ми јесмо били пит. Зло, и блудно.

Вси ми јесмо били петју: или петими. Кметско.

Всих нас јест било пит. Право.

Jlluc iuimus nos decem. Тамо смо пошли ми десет Зло.

Тамо смо пошли ми десетју. Кметшщина.

Тамо јест пошло нас десет. Право.
Decem uiri sunt omnes proceri.

Десет мужеь јест все високо. Јлити: Все десет мужеь јест високо. Сице бисмо морали изрещ, по закону јних бесид: какот велим, На все десет мужеь дајет један хлиб: Все десет мужеь јест пришло. Добро тако зь медольенјем Пришло, и зь јними недольеньми на Л. Алити сь прилдивним Високо, и зь јними придивними: тврдо јест таково изреченје. Затоже рецн:

Все десет мужеь јесут високи.) Јлити. Вси десет мужеь јесут високи. Обоје превратно говоренје: (:з Једниччним числом Все десет: Вножинно, Јесут). Али дльаради разума сице хощ блудно говорим: јнако во неможем стројно изрещ: дльаради неправилности тих наших чиселних јмен.

РАЗДИЛ ИА.

Јсказанје об правом писму.

I. Об словних јменех: Аз, Вит, Јота, Јхота, Јод, Јер.

1. Блажениь Кирил Солунскиь, хотищ нам Словинцем писмо изобрист: Словинска јмена јест писменим Словом издил. Гласници А, и В, по нуже, а не властито јесут названи Аз, и Вит. Право бо изрикајем, Јаз или Ја, и Јест от Јесем: а не Аз, нити Вит.

Али пока миста вь нашем језику нит такових ричеь, које би се начинали от чистих гласниц А, или В (:оприч Спојениц Ако, Али, Аще:) за то по нуже јесут тим Словом надана та јмена тако обсичена, Аз, Вит: из бичиш Јаз, Јест.

2. А Јота у Греков всегда јест гласница: а у нас она нигда гласница: какот, Јме, Јскра, Јстина;

а нигда негласница: кт͠, Јама, Јавлан, Јагода. Затож ми на сем мисту дали смо јеь двоје јме. Когда јест негласница, зовем ју Јод: а когда јест гласница, зовем ју Јхота: дльаради лёгльего разумѣнја. А незовем сего слова Јотоју: аво рич Јота јест двојвена: знаменујуща гласницу, и негласницу.

3. А Јер пак (:Ь:) всегда јест негласница: и тўж силу јмајет, коју Јод.

2. Ов слову Г.

1. Русјани, Лехи, Хервати, и Оерви, право и ризво изрикајут слово Глагол: равно како Греки Гама. А Билорусјани, и Чехи, јесут изгувили правнь глас: и изрикајут никако сподовно ко Хиру. Пишут Глава, Гора, Град: а чтут, будто Хлава, Хора, Храд. Тим се овлуджајут и никоьи Русјани: и за липо почитајут такобо кметско, влудно, и премерзко изриканје.

2. А когда вниху ради вь коьих јноземичних ричех, ризво изрещи глас слова Г: пишут сицеву чертину Ґ: и зовут ју Грецкоју Гамоју. Будто, да ви Глагол и Гама, вили два разнити гласи: или да ви вь Оловинском језику невило ризвого гласа Гама.

А никоьи још мерже кладут дви слова КГ, за једно Г: КГаза, за Газа.

3. Ов Грецком Ф: и ов Латинском F. и ов Удвојеном Г, за НГ.

1. Грецко Ф, и Латинско F, јмајут једнаку силу. Греки пишуф Латинскије ричи, вь место Е везди кладут Ф: кт͠, Florus, Felix, Festus Φλῶρος, Φῆλιξ, Φῆστος.

А Латинци вь Грецких ричех (:незнат дльаради чего) несмијут за Ф. писат F. него пишут Ph: дви чертини, за једну: Фїлософос, Philosophus.

Али то јест никакобо превёрје, и сујетна војазен. Никто вез причини јест измислил таково правило: и остални писци сут му уверили, вез разсуждёнја.

Право во, и ко чтёнју удовније, трива ви писат Filosofus.

2. Грецки писци по такомже превёрју, пишут ГГ, а чтут НГ. Аггелос, Вваггелјон; изрикајут, Ангелос, Вванге́лијон. У ньих во Г, и Н, вь дровном писму не лехко се разознавајут: и гди будет написано НГ, сице νγ: кажетсе вит написано двоје γ, и затож велет, будто јеже дви Гами стојет за НГ.

3. Али то правило нит слушно буди на узор рич Φάγγω, јакльајусе. Про-

мѝньєно вриме́ јєст Пєфанка. јавила семсє. J сицє би сєјмало писат право, и достојно, со словом Н, Пєфанка: а не со словом, Г, Пєфагка: пока миста и вь само корєничнов ричи стоит Н, а не Г: Фа́јуω, не Фа́јгω. Алити дльа обшєго прєвєрја, и дльа прєвратного подвила триба јєст блȣдно писат Пєфагка: и кто би право написал Пєфанка, он би поблȣдил.

То двојє Латинских и Гречских писцєв прєвєрјє јєсмо овди изказали: нато да бисмо ми несмотрили на јних јєзиков писмо: него лишє на својєго јєзика нарав. J да бисмо писали Ангел, Євангєлјє: а не Аггел, Єvаггєлјє.

4. Об словєх Є и Э.

1. Ȣ Грєкок, ричи єсті, єсмѐн, єстѐ знамєнȣјȣт тож что ȣ нас Јєст, Јєсмо̀, Јєстѐ. Зато Грєки и вь наших прєбодєх пишȣт без Јода: Єсм, Єси, Єст: Єсмо̀, Єстѐ. Али сицєво писмо јєст негодно. Бо всєм во нашем јєзикȣ нијєдинажє рич се ненаходит, која би се починала от чистијє гласници Є, без Јода. Зарад того Блаженнь Кирил нит могел вь нашем јєзикȣ најт јмена, којє би дал сєь гласницє Є: и по нȣжє дал јєь јєст јме ЄОТ: хотєщ, да бисмо ми чисто изрикали Єст, какот Грєки својє Єстј. Алипак наши льȣди немогȣт природного нарака из себе сверщ: но гди се пишет Єст, изрикајȣт Јєст. J сицє простȣ гласницȣ Є ми превратно пријємальєм и пишем за цил склад ЈЄ: и блȣдно опȣщајєм Јод. Пишєм бо вєзди на початкєх сицє, Єго̀, Ємȣ̀, Єзєро, Єлен, Єсєн: и посли ди гласниц, Моє, Малоє, Оȣєта̀. А изрикајєм бȣд то да би написано било сь Јодом, Јєго̀, Јємȣ̀, Јєзєро. Јєлен, Јєсен: Мојє̀, Малојє, Оȣјєта̀. Алити како говорим, тако се годит и писат: Чȣш сь Јодом.

2. Поколи пак наши писци слово Є тако блȣдно пишȣт вь мисто цилого склада ЈЄ: потомȣ јнојєзична јмена Єлисєь, Єлизарјь, Ємаȣс, от наших чтитєльєв прєвратно бикајȣт изречена, сицє: Јєлисєь, Јєлизарјь, Јємаȣс Зарад того никоьи Билорȣсјани јєсȣт издȣмали овȣ чєртинȣ Э: да би стојала за чистȣ Гречкєȣ гласницȣ Єпсјлон, и да бисмо ньєјȣ писали такова тȣджа јмена: Элисєь, Элизарјь, Эмаȣс. Алити то слово Э јєст бездєлно. Трива јєст гласницȣ Є вєзди чисто изговарјат, без јода: Єлисєь, а не Јєлисєь; а вь наших ричєх писат Јод: Јєдин, Јєзєро Јєлен: а не Єдин, Єзєро, Єлен

5. Ов Словех Ѡ, да Ѻ.

1. Ꙋ Греков слова Ѡ, да О, јмајꙋт по всемꙋ једнак глас: Лише вь појетских, илити вь стиховних мирах, јест меджꙋ њими ника разница: јеже О кратко, а Ѡ долговато се завлачит. Али та разница нашемꙋ језикꙋ нит надовна. Хош во вь којем Греческом јменꙋ бꙋдет писано О, хош Ѡ: Латинци пишꙋт О, а не Ѡ. Також би се годило и нам, нигдиж неписат слова Ѡ: аво јест непотривно: и вь писмꙋ чинит смꙋтњꙋ. Греком оно словет Ѡ великоје, а ꙋ нас ѠТ: и то не гоже: аво то слово Ѡ јест долгогласно: а наша ричица ОТ, вь изрокꙋ, и вь стиховних мирах, јест кратка. Херввати бо Долгим влаком завлачет предложки Јз, На, При, и јније: кр, Јзвир, Наход, Привод, а вез влака, и кратким гласом изрикајꙋ От, Воз, и јније: кр, Откꙋп, Отход, Отвод: Возток и ост.

2. Греки вь претварањꙋ јмен и ричин, вь никових становитих кончинах пишꙋт О: тон калон, Липого: а вь никових Ѡ: тѡн, калѡн, Липих.

Того гледеш Смотрицкиј велит нам, во пригивех Једоничного числа писат О, да Ѻ малоје: кр, Со једним Братом, Сь Кральем: а во вножине Ѡ, да Ѻ великоје: кр, Котрим Братѡм, Ко Кральем. Алити и ово правило јест непотривно и влꙋдно: аво ꙋ нас вь такових мистех нит никаковијеж гласꙋ разности: ни простије, ни појетскије.

6. Ов словех Ѕ, Ѯ, Ѱ, Ѳ, Ф.

1. Негодитсе писма непотривними словми натикат и сметит: него паче чим јест мене слов, и чим слова простија тим се процињајет липле вит писмо. Зарад того ми ни во своих, ни во јнојезичних ричех, нигдиже нимајем писат ових слов, Ѕ, Ѯ, Ѱ. него вь мисто ричев Ѕело, Алеѯев, Ѱалом, трива јест писат. Зело, Алексев, Псалом.

2. А гласа слова Ф нит вь нашем језикꙋ: и оно нам нит надовно, разви лише вь тꙋджих ричех: кр, Филип, Флор, Февраль.

А глас слова Ѳ неовритајетсе ни вь нашем, ни вь Латинском, ни во всих Вропских језикех: и ми и они вси, неможем го право изреш. Латинци, и вси Вропци, вь Греческих и вь Жидовских ричех, вь Ѳ изрикајꙋт Т: какот Ѳеологија, Савашѡ: они чтꙋт (:и во своих језикех пишꙋт:) Теологија, Сабаот. А то зато: аво вь никих мистех (:гди се Ѳ сходит сь негласницами:) и сами Греки изрикајꙋт Т: кр, Фѳанѡ, Ахѳос, Димосѳенис: чтꙋт вꙋдто Фтанѡ, Ахтос Димостенис.

3. А Русjани изрикаjут Ѳ гласом слова Ф: Феодор, будто Феодор. А годило би се паче писат и изрекат Теодор: неже ужикат страниого нам и дивjего гласа Ф. Алити jеднакож дьаради старого и крипко завзетого обикньенjа: неможетсе проминит, нити закерщ тоь глас Ф: лише можем, и годитсе закерщ слово Ѳ: и вь нього мисто писат Ф Феодор, а не Ѳеодор. Сеь бо глас jест властит слову Ф: и непотрибно се пишет jеден глас двими чертинами.

7. Об слову Щ.

1. Русjани слово Щ зовут ШЧА. Пишут Щука, прощенjе, нощ: а изговарjаjут Шчука, Прошченjе, Ношч Серби зовут ШТАЋ: а изрикаjут будто ТЋ. Гди будет писано Нощ, Пещ, Богдановищ, Кральевищ, Веще, Хощу, Куща: они чтут Нотьь, Петь, Богдановить, Кральевить, Хотьу, Кутьа.

А гди пред словом Щ, стоьит Ш: и ни изрикаjут ШТ: Какоте Шщука Шщит, Прошщенjе, Плашщ: они чтут, Штука, Штит, Проштенjе, Плашт. Херкати зовут ЧЋА. Пишут Щутим, Щуд, Нощ, Пещ, Богдановищ, Кральевищ, Воьиновищ: а чтут сице, Чьутим (:илити Чjутим:), Чьуд, Ночь, Печь, Богдановичь, Кральевичь, Воьиновичь.

2. А јеже пак сему слову Щ право изреченjе jест ЧЬА: а не ШЧА, нит ШТА, нит ТЬА: сице се познакаjет. Jнако бо морjем изглашат произведенjе ричи от jедного слова Т: а jнако коjе jдут от двиу слов СТ: От ПОТ, право велим Пощусе: а от ПОСТ, Пошщусе. От ПУТ, Напущенjе: а от Пустим, напушщенjе. От Платим, Питам, Плаща, Пища: а от Густ, Писк, Гушща, Пишщал. Онце от Крестим, Простим, Пустим: велим Крешщеник (:Херватом Кершщеник: за Христjанин:) Прошщеник, Отпушщеница. А от Светим право Свещеник: не Свещенник, нити Свешченик, На почактех, и на кончинах тож: jнди се годит писат Щ: Щуд, Щутим: Нощ, Пещ, Богдановищ, и ко всих сицевих Придивкех на ИЩ: Царовищ, Кральевищ, Кнезовищ: а чест како ЧЬ. А jнди писат ШЩ: Шщит, Шщел, Плашщ, Вишщ. Могли бисмо пак ово забавно слово Щ и совсим опустит: и вь нього мисто писат везди ЧЬ: кт, Чьутим, Пичьа, Ночь: Шчьит, Прошчьенjе, Плашчь: Богдановичь.

8. Об слову Х: и об Гречком Осопенjу.

1. Слово коjе се со Сапоjу изрикаjет. зоветсе, Осопенjе. Греки jмаjут дво-

је Осопѣније. Веще, или Черство: и Меньше, или Лагодно.

Веще осопѣније у ньих јест Х: које они изрикају черстко: испушшајуш сапу крипчије, неже ми.

А меньше Осопѣније јест ова чертина: кою они зоут и Духом осопѣнним; и изрикајут лагодније: подобно кь нашему Х, и кь Латинском Н.

2. Лехи наслидујуш Греков, или паче Нимцев, завели сут вь писму напрасно то двоје осопѣније. Ј пишут Словинскије ричи будто черствьим осопѣнијем. сице, Chwała, Chod, Chytrost: Хвала, Ход, Хитрост. А некоје јнојезичније ричи пишут будто Лагодньим осопѣнијем· сице, Hétman, Hérb, Baidûk. А вь изоку нит разности: или јест непотрибна, и осталним Словинцем непознана.

3: Русјани бо, и Серби, и Хервати, јмајут једино осопѣније Хир: и ово изрикајут сриднььим лагодним гласом. и потому ми ко своьих и вь туджих ричех, везди право можем писат Х: какот, Хетман, Хајдук, Хиспании.. Ј гди Греки кладут своје меньше осопѣније, кт умнос: упатјос, јларјос: ми можем писат своје Х: Химен, Хипатјь, Хиларјь: или без ньего, Јмен, Јпатјь, Јларјь.

4. Меньего осопѣнија знаме у Греков нигдиже нимајет миста, неже на початку такових ричеь, које се начинајут от гласниц. Ј затоже удумали сут сицеко правило: Да над всакоју ричју, која се начинајет от гласници (:и на којеь нит осопѣнного знаменја:) пишут ово супротивно Неосопѣнно знаме,' кт. Адам, Амин, Аллилуја. А сила того знаменја нит јно, неже да разумијем, јеже тамо нит осопѣнја. Али то пак јест ненадобно правило: и Неосопѣнно то знаме згола јест непотрибно и безделно (:Ј что би оно у нас могло знаменоват, никтож не знајет:). Або гди нит написано осопѣније: тамо и без јного знаменја можем знат, јеже нит трибе изрећи осопно. А наши преводники над всими началними гласницами (: и још над негласницеју Јодом:) везди пишут ту безделну чертину: кт: Јако, Јаже, Јаков.

9. О чертинах Ь, да Ъ.

1. Греки, како во својем језику, над всакоју началноју гласницеју пишут или Осопѣније: или Неосопѣнија непотребно знаме: також и вь нашем језику, при всакоь Конечноь негласнице пишут или Ошумльеније Ь; или Неошумльенија знаме Ъ: кт, Краль, Конь, Орелъ, Законъ, Братъ, Градъ.

2. Слово (Ь) из тонкије негласници чинит шуму. А јор (Ъ) ничегож јного не знаменујет: неже да разумијем, јеж тамо нит Јера (Ь) илити ошумльенја. Ј затож, гда јест шумно изреченије, тамо јест по

трибно писат Јѡ ь: кт, Краль, Конь. А гди нит шȣмного изрока: тамо нит трибн никакобаж знаменија. Ј то приписованје Јора на концих, завдајет вь писмȣ вного непотривнијe забави. Напиши Орел, и Закон: и бȣдет изреченје тож, что во Орелъ, Законъ.

3. Право ȣживанје чертини Јора јест: да се пишет Ъ тамо, гди би јмала стојат која гласница, и та бȣдет опȣщена: какот, ВЪ кȣпи, КЪ вам, СЪ ками: за Во кȣпи, Ко вам, Со вами.

10. Ов Ȣдвојених Негласницах.

1. Во всем Словинском језикȣ неовритајетсе ни једина кореничнa рич, гди би вила која гласница ȣдвојена, јлити ȣсȣгȣбльена. Лише по прилȣченјȣ, вь производних никоьих прегибех или ричех, чинитсе нигда ȣдвојенје. Какот от Јстинен, Подлинен, Неотминен: творите Јстинна рич, Јстинно слово, Подльинна справа, Подльинно дело, Неотминно, Неотминност. Онце по срищe стикајȣтсе дви слови НН на једно мисто.

Тож се дијет и вь складених ричех. Какот, Беззаконје, Оввити, Подданец, Оттворити

А ричица, Адда, јест скращена из трих, А, то, да: и знаменȣјет, Јно, то.

2. Криво адда пишȣт преводники. Благословенннь, Вселеннаја, Совершенно. Свещенник, и јна такова. Аво от медольеньи, Мȣчен, Ȣчен, Свещен, јдȣт јмена Мȣченик, Ȣченик, Свещеник. За что пак пишȣт криво Свещенник, а не пишȣт Мȣченник, Ȣченник: причана јест ово, аво Мȣченник, Ȣченик јесȣт давни Словинскије ричи, још за поганства вь народȣ овикньени: и зато ьих Греки нисȣт могли превратит. А Свещеник јест рич свижа, и ȣже за нашего Христјанства от преводников измишльена: и дльа того превратно написана.

3 Вь никоьих мистех овритајетсе на початкȣ једна негласница дважди поставльена. Кт, Ссатил. Ссилка, Ссора, Ссȣдити, Вьвести, Жжеш, жжет, Сожженје. Али Хервати нигдиже тако не говорет: него паче, Сасати или Сосати, Сосилка, Сосора, Сосȣдити, Вовести, Жгеш, Жгет, Сожеженје, Созȣти, а не но Лешкȣ Ззȣти.

11. Ов тврдом Сошестјȣ негласниц на початкех, и јнди.

1. Слова Л, М, Н, Р, стојеш на початкȣ, нельȣвет за собојȣ негласниц. Претвердо во, и неизговорно, и неизправно се пишет, Лстив, Мститисе, Ноав, и остално. Такова сице поправи:

Ло̀в, Лва̀: Лова̀. Лѐв, Лва̀: Лева̀. Ле́гок, Лгота̀. Легота̀. Лє̂д, Лдȣ̀: Ле́да. Лє̂н, Лнȣ̀: Ле́на. Лє̂ст, Лсти́в, Лсти́ти: Лести́в, Ле́стен, Лести́ти, Прелести́ти. Не́ Лзја́: ни̂т Леза̀, ни̂т ми Ле́зно. За Лгȣ̀. Лжѐш, Лжа̀, Лжи́в: рецѝ, Ложȣ̀, и Логȣ̀, Ложѐш, Ложѐт, Ложѐм, Ложетѐ, Ложȣ̂т, и Логȣ́т. Ло̂ж, Ло́жи: Ло́жен, Ло́жна: Лоҗльи́в, и Ложи́к. А Лчѐм, Лчȣ̀, Лка̂нје, ни́сȣт Словинскије ри̂чи. За Лчȣ́, рецѝ Ла́чен сем, Ла́кнем, Ла́котен сем, Гла̂д терпльȣ̀, страда́јȣ. За Лка̂нје, рецѝ Лакота̀, Гла̂д.

Нра́в, Нрави́ти: рецѝ Нара́к, Нарави́ти. Рот, рта̀: Рота̀, Єрта̀.

2\. Слово М терпи̂т за́ собојȣ Л, Н, Р: а не́ ј̂них негласни̂ц. Ка́кот, Мла̂д, Млинец, Млико: Мнȣ̀, Мнѣ̀ (:Мно́г, Мно́го јест Гре́ччина: пра́во Вно́г, Вно́го:), Мрȣ̀, Мра̂к, Мра́вец или Мрабȣнец.

А ј̂на попра́ви сице: Мгла̀: Мегла̀. Мдлѣјȣ; Медлѣјȣ. Мжа́ти, Мжа̂нје, Мгнѐм: Мижа́ти, Мижа̂нје, Ме́гнем. Мчȣ̀, Мча́ти, Мкнȣ̀: Мичи̂м, Мича́ти, Примичи̂м, Примича́ти, Ме́кнем, Приме́кнем, Примекнȣ́ти. Мзда̀: Мезда̀. Мска̀: Мє̂зг, Мезга̀. Мє̂ст, Мсти́тисе, Мстисла́в: Мести́тисе, Местисла́в. Мо̂х, Мхȣ̀: Мє̂х, Мє̂ха, Меши́ти, Замеши́ти. Мще́неск: Менище́неск.

3\. Сло́во Р на поча̂ткех, и во вса́ком ми́стȣ (:гдико́ли за њи̂м взпло̂х јде́т ко́ји негласни́ца) чини̂т необсто̂јно, и по језичних отми́нах разни́то изонка̂није. Ни́когда изрика́јем без гласни̂ц: и Че́хи најпа́че си́це говоре̂т, и пи̂шȣт. Ка́кот,

Рвȣ̀, рка̂није, порва̀л. Рде́р, рдрина, рдє̂щ.

Рж, ржѐн, ржи́шще. Ржа, ржа́в, заржа́кѣл.

Ржи̂м, ржа́ти, ржа̂нје. Ржо́в. Рма̂н. Рна́ти, зарна́л.

Рт, рти́щ. Рчи̂м, рча̂ти, рча̂нје, зарча́л.

Бро̂в, Бр́до, Бр̂з, Вр̂ва, Вр̂в, Гр̂д, Гр́ло, Грмје, Дрва

Кр̂в, Смр́т, Ср́вин, Тр̂нје, Тр̂ст, Хрбѐт, Хрва̂т, Хр́т, Ср́це.

4\. А нико́ви, на̄јпа́че Се́рви, пи̂шȣт А. Ка́кот,

Арвѐм, Арва̂нје, Поларва́л. А̄рдар, ардрӣна, ардє̂щ.

Арж, аржѐн, аржи́жще, Аржа, или а̄рја, арја́в.

Аржи̂м, аржа́ти, аржа̂нје. Аржѐк. Арма̂н. Арна́ти, Заарна́л.

Арт, арти́щ. Арчи̂м, арча̂нје. Ба̂рв, ба́рдо, ба̂рз: Ва̄рба, ва̂рв: Га̂рд, га́рло, га̂рмје: Дарба̀, Ка̂рв, Сма́рт, Са́рвин, Та̂рнје, Та̀рг, Та̂рст, Харва̀т, Харва̂т, Ха́рт, Са́рдце.

5\. А нико́ви, најпа́че Херва̄ти, пи̂шȣт Є. Ка́кот,

Єрвѐм, єрва̂нје, поерва́л. Єрдер, ердрӣна, ердє̂щ.

Єр̂ж, ержѐн, ержи́шще. Єржа, или Єрја, ерја́в, заерја́вил.

Вржит, вржати, вржанје: Вржек. Врман. Гнати, загнал.

Врт, врташ, Врчим, врчанје. Верв, вердо, верз. Верба, верв. Герд, герло, гермје.

Дерва, Керв, Смерт, Сербин, Тернје, Терс, терсје, терст, Хербат или Хербет, Херват, Херт, Сердце. Тиже Херватї јнда изрикајут, зь гласницеју А: кт Бардо. Длова, Тарнје, и остална: јнда без гласници: кт, Брдо, Дрва, Трнје: и все добро спадајет.

6. Русјани кладут В, или О, или изрикајут без гласници. Кт, Рву, рванје, порвал. Рдер, рдеш.

Рож, ржи, ржан, ржишше. Ржа, ржав, заржавел.

Ржу, ржати, ржанје. Ржов. Рман. Рот

Ворв, вордо, ворз. Ворба, Верв. Горд, Горло, Гормје. Дорва (:зло Дрова:), Корв (:зло кров:), Смерт, Сербин, Торс, Торсје, Торст, Торстје (:зло Трост, Тростје:), Хербет (:зло Хребет:), Хорват, Хорт.

7. Лехи тож разнито изрикајут сице: Дрва, Грмот, Трстина, Бардо, барзо, гарло, покарм, Харват. Крев, реж, Сербин. Смјерт, тјерн, вјерба, пјерси.

8. Вь сицевом возметеном изроку, никоје кньиги пишут Јор: и то не без сподобја: да би чуш всакому удовно било изреш, како сам хошет, воздлье властности својего домовиннего изрока. Какот,

Вьрв, вьрдо, вьрз: Вьова, вьрк, Гьрд, гьрло, гьрмје: Дьова, Кьрк, Смьрт, Сьрбин, Тьрс, Тьрст, Хьрвет, Хьрват, Хьрт, Сьрдце.

Сицеж би могли и на початку писат: Зрву, зрванје. зрдеш, зрдрина: зрж, зржен: зржа, зржав: зржанје; зрман; зрт, зрта: зртиш.

Али сицева писма ми неҳвалим. Липлье јест писат зь гласницами: Тверд, Жервев, Мертов, и ост.

9. Псков: Пстер, Пстрота, Пструга: Тшшета, Тшшуте, Тшшанје: Поправ: Песков, Пестер, пестра, пестрота, Пеструга: Тешшета, тешшуте, Тешшанје, от Тешш. А Шшета (:за убил:) јест Коренично. За Дши, дошере: Херватї велет Шчи, и Кши, Кшере: дльа легльего изречења. А Дшере јест неизговорно.

Псалом 14, Мзда. 16, Лстив. 33, Лсти. Жезл. 17, Вопль. 19, Спасл јест. 30, Мертв. 31, Мьскь. 147, Мгло, Дхнет.) Реци, Мезда, Лестив, Лести, Жезель, Вопель, Спасел јест, Мерток, Мезг, Меглу, Дахнет, или Донет.

10. Вь Латинском језику нигдиж се не обритајет, а вь Гречском лише вь трих или вь четирих мистех: а вь нашем густо се обритајет, С, пред Л, М, Н, Р: сице, СЛ, СМ, СН, СР: Слака, Смерт, Снаха, Срида. Сицево сошестје слов јест шумеше, и неугодно: и ово најпаче казит језику липоту и пријемност. Затож окончаь: јеже гробо и

Кметско изриканје, јест, на кончинах писат ОЛ, ОМ, ОН, ОР, ОТВ, ОТР, БР, ДМ, и јиније сицеки претверди и неизговорни склади. Непиши адда: Кресл, Весл, Повисм, Пасм, Писм, Кросн, Царств, Сестр: Јесм, Нисм, Осм, Седм, Песн, Добр, Остр. Него сице: Весел, Кресел, Повисем, Пасем, Писем, Кросен, Царстов, Сестер: Јесем, Нисем, Осем, Седем, Песен, Добер, Остер.

11. Вь никоьних ричех, посилди склада ОЛ, кь ред јдет негласница. Какот, Болгарин, Болха, Волга, Волк, Волна, Долг, Долгош, Долг, Должник, Жолна, Жолт, Жолч, Молньа, Ползим, Ползок, Полно, Полт, Солза, Стола, Чолн или Чолон.

Сицева Херватн двојако изрикајут. Тако чуш, како смо обдиж написали: или сице, да вь мисто ОЛ, денут У: кт, Бугарин, Буха, Вуга, Вук, Вуна, Дуг, Дугош, Дуг, Дужник, Жуна, Жут, Жуч, Муньа, Пузим, Пузок, Пуно, Пут, Суза, Ступ, Чун, Чунар.

А Лехи разнито превраштајут. Болгарин, Блоха, Вилк, Велна, Длуг, Длугош, Пелнинь, Плеть, Слеза, Слуп.

Русјани везди право изрикајут на ОЛ. Лише что смотрешт Лешских сказних ричеь Плеть, и Слеза: велит Плоть, Слеза: за Полт, Солза Ок Плот, јест Оплетенје: а ова Полт јест месо. Солза јдет из очеь: а Слез јест зело растуште.

12. Посилди слова Ш нимајет миста никаковаж јна негласница, оприч јединого Щ (:или по Сервску Т:). Какот, Шщит, Огниште, Пишчал.

Потомуж всије они ричи, вь коьних посилди Ш, јдет која јна негласница, познавајутсе бит туджи. Какот, Шкагер, Школа, Шлах, Шлахта, Шлапа, Шлем, Шлик, Шмат, Шнура, Шпага, Шпица, Шруба, Шпин, Шпинају, Штука, и јиније, јесут Нимечскије ричи. Школа, Шпитал, Латинскије; и јиније.

Оказно адда се велит: Шкао, Шкланица, Швистати, Ни Шкни, Штн, Штаџи Рецн, Стекло, Стекленица, Свистати, Свистав, Нискни, Шщи, Стани, оть Стан: јакоже и вь рувачи јест Стан.

13. Посилди слов Л, М, Н, нимајут миста ова слова Б, Г, Д, П, К, Т, С. Јз тих во се составльајут ови склади: алв, алг, алд, алп, алк, алт, алс: амв, анг, анд, амп, ант, анс, и со јиними гласницами, елв, јлв, олв: енд, јнд, онд: и остално. Вь нашем језику сицевих складов нит, вь коренничних ричех. Ј тим се чинит знано: гди сут такови склади, ричи они бит туджи Какот, Амбра, Ангел, Андреь Анспр, Ландам, Брунда, Пелда, и остална такова. Оприч Бренкам, Бренцало, или Брекам, Брецало: Пенкам, Пенкав.

Јли сꙋт ричи зло ꙋтворени: кт, Амбар, за Хранба: Јли кметскије и негодни: кт Тꙋндра, за Блато. Лише послиди склада ОЛ обритајꙋтсе више споменьеније негласници: кт, олб, олг, олд: олп, олк, олт: Стол̄п, Волк, Пол̄г. Како смо мало первлье изказали.

12. Об Греческом словꙋ Ѵпсилонꙋ.

1. Ѵпсјлон ꙋ Греков јмајет пет разних гласов.

Перво. Вь древних викех Ѵпсјлон јест јмало глас сридньи меджꙋ Ꙋ, да И: днес Вꙋгром и Франком обичен: а нам и самим Греком вь садашнье врими незнан.

Второ. Ѵпсјлон стоьит за половинꙋ слова Ꙋ. Пишꙋт бо дви чертини, сиие ОѴ: а чтꙋт за једнꙋ поостꙋ гласницꙋ Ꙋ. Оѵранос, чтꙋт Ꙋранос.

Третје. Вь складех АѴ, ЕѴ, Ѵпсјлон стоьит за В. Аѵгꙋстос, Еѵаггелјон: чтꙋт, Авгꙋстос, Евангелијон.

Четверто. Вь складꙋ АѴТ, Ѵ стоьит за Ф. Пишꙋт Аѵтос: а чтꙋт Афтос.

Пето. Ѵпсјлон стоьит за Јхотꙋ, илити за Итꙋ. Греки бо вь садашнье врими једнако изрикајꙋт ова три слова, Ј, И, Ѵ. Кѵрје, чтꙋт вꙋдто Кјрје, или Кирие. А дриви различен јест вил изрок.

2. А наши писци никоьи Ѵпсилон зовꙋт ЈК, а никоьи ꙊК: а пишꙋт је вь мисто Ꙋ. Какот, Бѵдѵ, Мѵка, вь годѵ; за Бꙋдꙋ, Мꙋка, вь годꙋ. Ј то се может терпит.

3. А что Греков изображајꙋщ пишꙋт, Аѵгꙋст, Еѵаггелје, Еѵдокија: Оѵста, Оѵши, Оѵчити: то јест ꙋ нас изгола нестерпно. Ј годитсе писат Авгꙋст, Евангелје, Евдокија: Ꙋста, Ꙋши, Ꙋчити. Ако бо пишꙋщ Аѵгꙋст; велет изрещ Акгꙋст: јното пишꙋщ Оѵчити, трива би изрещ Овчити, Овста, Овши: влꙋдно чꙋш и необстојално.

13. Об изрикањꙋ тꙋджих ричеь.

1. Греки во својем језикꙋ нимајꙋт обих седми слов: Б, Ж, Џ, Ч, Ш, Щ, Ь, или Јода: и затоже когда пишꙋт Жидовскије, и Латинскије, и Нашије ричи, мерзко је казет. А то по нꙋже чинет: аво нимајꙋт потривних слов. Вь томже и право чинет: јеже смотрет, да бихꙋ својего паче, неже тꙋджих језиков цилост собльꙋдали: и нехотет страннними гласми својего језика сметит.

2. А наши пак писци совсим несподобно чинет, вь том јеже такова Гре-

ческого сказного писма во всем насиндуjут: и тим мерзко казет Жидовскије и Латинскије ричи: које би јнако могли право, и кь нашеь весиде годно изрикат.

3. Жидовскије ричи пишут сице: Абраам, Вавилон, Варнава, Варфоломей, Варух, Велзевул, Голгофа, Єлизавет, Савааф, Гаврил, Фавор, Фовија.

Что би правије изреш: Аврахам, Бавилон, Барнаба, Бартоломей, Барух, Белзевук, Голгота, Єлизавет, Сабаот, Габрийил, Табор, Товија

4. Латинскије ричи казет сице. Венедикт, Винкентјь, Вонифакјь, Вивијанна, Декемврјь, Кекилија, Кесар, Кварт. Силвестер, Терентјь, Тертије. Валентин, Фавијан, Феврварјь.

Что би писат, Беннидик, Вицен цјь или паче Вицинец, Бонифацјь, Вибијана, Декабер, Цецилија, Цар, Кварт, Силвестер, Тирцјь, Валентин, Фабјан, Февоао.

5. Гречскије ричи прако пишут со словом Ѳ: али криво изрикајут на Ф, Анафема, Афини, Феодор, Феофил, Фиви: Фиофан, Олефир. Јни народи пишут: Анатема, Атини, Теодор, Теофил, Тиви, Тиофан, Олевтио. Алитти на сем мисту овшенн народнь закон јест трива держат за правило.

6. Нншије ричи казет разнито, по обзору а не сказно изглашанје и писмо нашего језика, које Греки чинет: како хощем ниже повидат.

7. Слова Ь, Ѳ, Ф, јмајут никаков пишщен, и паче дитинскиь, неже мужскиь глас. А слова Б, Т, П, јмајут ризов и мужскому говоренју пристојен глас. Зато Латинци, когда пишут Гречку рич Варварос, нехотет писат Варварус, него ризво Барбарус: и инцеж кь јних таковиx ричех.

Також сут чинили и дрикньи Словинци. Ако и до днеска, от тудјих ричеь Вомвакјон, Савадон, Русјани велет Бумага, Субота, а не Вумага, Суводa. А Хервати велет, Тудор, Темель, из Ѳеодорос, Ѳемелјос.

8. Слово Ф јесут наши прежньи преобращали на ХВ, на П, и на Т, Какот, Хвалинско море: за Фалинско. Осип: за Іосиф. Пратер: за Фратер. Купим, Уповање: от Нимечких ричеь, Кофен, Хофен. Пилосоп: за Философ. Степан: за Стефан. Ј у Лехов, Творјанска врата: за Флорјанска врата.

РАЗДИЛ ІВ.

ОБ ГЛАСНИЦЕ ЈХОТА

И ОБ НЕГЛАСНИЦЕ ЈОД.

(Об Јоду, и об Јхоте гледи листа 127.)

1. Во всем нашем писму, највеща смут.

нья, и незгодје, и недоумје се чинит во овиx двиx гласеx: Јxота, и Јод. Вь нашем во језику гушче се обритајет глас ЈОД: неже вь Жидовском и вь Латинском, и вь којемнивуди јном. Ј приxодит вь никоьиx неудобниx складеx: вь каковиx се нелучајет вь јниx језикеx. Ј сь того тежко постајет вь писму разлучанје того гласа Јод, от Јxоти. Греки преводники, овзирајa се на својего: а Билорусјани на Лешского писма нарав: мерзко казет наше писмо: најпаче на сем мисту. Јли во право говорет, а неладно пишут: илити и изрикајут криво Словинскије ричи.

2. Смутнья најпаче се чинит вь том: јеже необстојално пишем. Једен глас пишем вножими чертинами: а једну чертину изрикајем вножими гласми. Глас Јод изражајем четирими словми: І, Й, Ѵ Ь: Јама, Мой, Одѵсеѵ, конь. А всакому из тиx слов надивајем двојаку силу. Чиним је бит гласницами: (Кт: Јван, Или, Отаxѵе, Малыx:) и не гласницами: какот Јама, Мой, Одѵсеѵ, конь. Сице во Смотрицкий пишет.

3. Алипак годно би било: да бисмо всакий једен глас, једним словом писали, а не двими: и всако једно слово бисмо једним гласом изрикали, а не двими. Ј по тому, да би чертина Ј всегда била Јxотоју, или гласницеју. А за негласницу Јод, да бисмо везди и неотминно писали Ь: кт, Ьама, Моь, Одјсеь, Отаxјь. Ово би бил најкрачи способ: и оким би се скончало все сего миста неудобје. Али једнаком неможем уxвалит сего способа: зато јеж би нам писмо постало нестројно, и водльиво: дльаради пресустого писанја слова Ь. Слово во Ј јест простије, и кь писанју легльe: и зато морајем јего везди уживат, гди јест возможно: а Ь писат лише вь таковиx мистеx, гди неможет Јод гоже стојат: како xочем вь диль изјавит.

2. Ов Гласницаx.

4. Вь нашем језику јест једино пет гласниц: А, Є, И, О, У: а у Греков ьиx јест осем: А, Є, Н, Ј, О, Ѵ, Ѡ, У, или ОѴ. Ову У они зовут Двојгласницеју: тим јеже вь писму јест складена из двиx, из О, Ѵ. Али нам она јест проста гласница; або јмајет прост глас: Какоти Латинска гласница u.

2. Ови три чертини, Н, Ј, Ѵ, (:когда сут гласници:) сада у Греков јмају једнак глас: а дрики вь нескаженом језику јмали сут разнит глас.

Јxота всегда се јест изговарало једнако, како и днес у Греков, и у нас.

Ита јмаше глас средньи меж Є да Ј: нам необичен. Ј затож Латинци вь Гречских ричеx, вь ми-

сто И, пишут Ѳ: кт, Зилос, Ѳримота: Zelus, Eremus: и Греки вь Латинских, вь мисто долгогласнаго Ѳ, пишут И: кт, Seuerus, Felix: Севирос, Филјѯ.

3. И у Греков всегда јест гласница: и всегда Долгогласна: и вь двојгласницах негубит својего гласа, како губит Јхота во АЈ, ѲЈ. Ј потому криво чинет они, кои Ита обращајут вь негласницу: сице (:сь надписаноју чертоју:) мои, за мов.

4 Вь нашем писму Ита јест во всем једнакосилно со Јхотоју. Пиши Извити, или Јзвјтј: и будет једнако изреченије. Могли бисмо совсим заверш Ита: и везди писат Јхота: какот удовније вь писму, и мење забавно. Али вед незамищем Ита: и ужнвајем со лише дьаради красоти писма. На початкех ричем годниј се кажет Јхота а на сриде, и на концех Ита: кт, Јзвити, Јзлити. А кто би везди писал Јхота: или везди Ита: и он неби криво писал.

---

3. Ов мистех, гди се пишет Ѣ и гди Јод.

1. Гдиколи Ѣ стоит при којеь негласнице, всегда ју ошумљајет: и сликајетсе сь њеју вь једен глас: и сочитајетсе вь једен склад. Какот, Мо, љен. Го, њен: не Мол, ьен, Гон, ьен.

А Јод несликајетсе зь негласницами вь једен глас: него се изрикајет отразно: и веще крат пристоит кь последујущему складу. Какот, Лад, ЈА, Бит, ЈѲ: не, Ла, ДЈА, Би, ТЈѲ. Аливим нигда припадајет и вь једен склад. Какот, Тја, за проч. Тје, ден: Дја, дја, и једва гди инди веще.

2. Затож гди јест слито изреченије, пишетсе Ѣ.

Ое јест при началних, и при Конечних негласницах. Какот, Љубов, Људи, Љульам: Краль, Спаситель, Пријатель, Родитель. Њего, Њеје, Њему: Њих, Њим, Њива, Књига: Степень, Сужень, Господень. Ј вь прегивех, кои от такових кончини јдут: кт, Краља, Краљем, Краљев, Краљи, Краљу: Коња, Коњем, Коњи, Коњу.

Ј вь Терпилних медольењих тож јест слито изреченије: и тонки негласници преминьајутсе вь шумни: кт, Возим, Вожен: Пеку, Печен: Носим, Ношен: Платим, Плащен. Потомуж и слова Л, Н, преминьаль вь шумна, ЛѢ, НѢ: и пиши Љен, Њен: а не Лен, Нен. Какот, Балим, Дилим, Селим: Разбальен, Раздильен, Насельен. Гоним, Храним, Оскерним: Гоньен, Храньен. Оскерньен.

Ј гди придет З, или С, вь мисту зь другоју негласницеју: обид-

ви се ошумльајут. Какот Блазним, Казним, Празним: Соблажньен, Окажньен, Јзпражньен. Косним: Тисним, Пльуснем: Закошньен, Отишньен, Пльушньен.

Али писци того несмотрет: него и вь слитом изроку пишут Јод. Какот, Љубков, Људи, Кралја. Кралју, Конја, Конју. Јно то тими могло би се терпит. Али ово јест нестерпно Каженје: јеже (:Лехов смотрещ:) при шумном изроку, без ошумльенја (:се јест, без Јера, и без Јода:) пишут овије склади ЛѲ, ЛИ, НѲ, НИ: вь мисто Лье, Льи, Нье, Ньи. Какот, Кралем, Кралев, Крали: Родителем, Родители: Конем, Кони: Степенем, Степени: Него, Неје, Нему: Них, Ним, Никл, Книга. Разбален, Раздѣлен, Населен: Моленје, Говенје, Плѣненје, Благоволенје, Јзциленје. За Мольенје, Говьенје, Плѣньенје, Благовольенје, Јзцѣльенје: Кральем, Кралье, Кральи, и остално.

8. А гди пак јест не слито, но отразно изреченје: пишетсе ЈОД. Какот, Дукје, Дрикје, Орудје, Обличје, Јелашје, Овощје. Станје, Спанје, Тлѣнје. Битје, Житје, Дертје. Окорвју, Ложју, Коркју. Шщелју, Бранју, Казенју. Смертју, Милостју, Честју. Нощју, Мощју.

А вь никовьих мистех јест надобно писат Ь, и Јод, вь купи. Какот, от Синь, Черннь, Дань, Хмель, и от јних ошумльених, пиши Синьју, Черньју, Даньју, Похмельје: Мель, Мельју.

4. На концих посли глсниц пишетсе Ь. Какот, Коль, Всеь, Змиь, Моь, Чуь, Поспѣь.

Греческа јмена јдуща у ньих на ЈОО, ми можем писат на НЬ, и на ѲЬ. Антониь, Василиь, Григориь: Алексиь: Антонеь, Василеь, Григореь. Алексеь. Јлити, дльа згаджанја зь Греческим писмом, на ЈЬ. Антонјь, Василјь, Григорјь, Алексјь.

А на початкех пишетсе Јод: Кт, Јама, Јелен, Јутро.

Ј вь срдине, пред гласницеју. Кт, Ладја, Звирје, Билје.

Ј посли гласници: Кт, Дајте, Стојте, Чујте. Лише посли Јхоти или Ити јдет всегда Ь. Какот, Пиьте, Биьте, Змиьски, Асиьски, Софјьски, Софиьски.

5. Во всем нашем језику нигдиже нестојет дви гласници вь ред: дальби меджу ньими небило Јода. Какот Дајем, Дајут. Моја, Моје: и остално.

Оприч Складених ричеь: Твердоумт, Наук, Приобрести, Поискати, и јних сицевих. Ј оприч Сербских Медольеньи на О: Писао, Плео, Видно, Пребоо, Чуо.

Ј оприч јнојезичних: Јоаким, Јоаб, и јних.

6. Затоже меджу двими гласницами вездии јест трнба писат Јод: сице,

Ја. Ови̂таја.	Је. Да̄јет.	Јꙋ. Да̄јꙋт.	Јо.
Вја, Веје́ја.	Вје. Веје̂.	Вјꙋ. Вејꙋ.	Вјо. О̂ Дорофе́јо.
Ија. Змѝја.	Иjе. Бѝјет.	Ијꙋ. Бѝјꙋт.	Ијо. О̂ Змѝјо.
Оја. Моја̀.	Оје. Мојѐ.	Ојꙋ. Мојꙋ̀.	Ојо.
Ꙋја Бꙋја.	Ꙋје. Чꙋјет.	Ꙋјꙋ. Чꙋјꙋт.	Ꙋјо.
Ѣја. Дѣја́није.	Ѣје. Вѣјет.	Ѣјꙋ. Вѣјꙋт.	Ѣјо.

7. Ли́ше гди послидꙋ́јꙋща гласница бꙋ́дет И, тамо јест три́ба пи̂сат Ь: Ка́кот, АЬИ, Кра́ьн, На Кра́ьнх.
ВЬИ, Фарисе́ьин, Фарисе́ьи. От Дорофе́ьи, Вере́ьѝ.
ИЬИ, От Ма́рьи, Мела̂ньи, Ага̂фьи: Змѝьи: Јлиьи.
ОЬИ, Моьѝ, Моьи̂х, Моьим, Троьѝца, Троьи, Тро́ьих.
ꙊЬИ, Тꙋ́ьица, Тꙋ́ьина, Бꙋ́ьица. Шꙋ́ьица.
ѢЬИ, ОТ Вѣьи. J на поча̂ткꙋ ЬИ: Ьид, Ьиде́није, Ьи́ства, Ьи́ствина. За̂тоже блꙋ́дно пи̂шꙋт, ко́ьи (:Гре́ков смотре́щ:) меджꙋ двѝми гласницами опꙋ́шща́јꙋт Јо́д и Јер. Ка́кот, Бика́ет, Да̂ет: Вле́ем, Фарисе́ем: Биет, Криет: Мојѐ, Моего́: Чꙋ́еш, Ꙋ́ета̀. Кра́ина, Миха́ила, Фарисѐи, Јлиин, Даниилов, Скоих, Бꙋ́ица. Андре́а, Мојсе́а, Онсо́а: и оста̂лно.

Пиши пра́во: Андре́ја, Мојсе́ја, Онсо́ја, Миха́ьила, Даниьи́лов, Кра́ьина: и оста̂лно.

4. Ка́ко Гре́ки немо́гꙋт изре́щ ЈО́ДА ја́лити Ьера. Јка́ко дльа того́ казе̂т нашꙋ бесидꙋ.

1. Гре́ки бо всем своје́м језикꙋ нима́јꙋт неигласници Јода. Ј Гре́чко слово Јо́та везди́ јест гласница: и јме ово Јо́, та, они́ изрика́јꙋт го Јхо́тојꙋ, на три скла́ди, Ј, ѡ́, та.

2. Дльа того́ Гре́ки, когда̀ пи̂шꙋт или изговарја́јꙋт ј̂иних језиков ри́чи (:вь ко́ьих јест Јо́д:), кри́во и скла́зно еј изрика́јꙋт. Везди́ Јо́д преминьа́јꙋт во Јхо́тꙋ

Ка́коти:

Ми̂ изрика́јем на́ два скла́да:	А Гре́ки на́ три скла́ди:
Гре́чскије ри́чи, Јо́та. Ја́спид. Ја́сон	Јѡ́та. Ја́спіс. Ја́сон.
Жидо̂вс: ри́чи Ја́ков. Јона̀. Јосѝф	Јако́в. Јѡ́нас. Јѡсѝф.
Латѝн: ри́чи. Јанва̂р. Јꙋ́нјь. Јꙋ́лјь.	Јанꙋ́, а́рјос. Јꙋ́нјос.
Својѐ ри́чи. Ја́ма. Ја́блан. Је́лен.	Ја́ма. Ја́блан. Је́лен.

Та́кож на сри́де́ ричѐь вѣзди. Ка́кот вь мисто Ла́дја, Здравје, Омѐрт, ју, Пло̂т,ју, Око̂рв,ју, Жит, је, Чтѐн, је: они изрика́ју́т на́ три скла́ди: и дльаради разднильѐнја, пи́шу́т по верху́ дви пики: сице, Ла̂дїа, Здра̂вїе, Омѐртїу, Пло̂тїу, Житїе, Чтѐнїе.

3. А наши пи́сци процинньа́ју́т такову ска́зу за ѿзо́р пра́ва говорѐнја: и не лиху дви пики пи́шу́т, но́ и сло́во Јхо́ту привавльа́ју́т: и пишу́т Ла̂дїа, Здра̂вїа, Омѐртїю, Пло̂тїю, Житїа. Ое јест, Ѩ, Ю, за А, У.

А на початкѹ привавльају́т Н: сице, Ныков, Нюда, За, Ја́ков, Ју́да.

5. Ов Вѐзаних скла́дех.

1. Вѐзаних скла́дов јест пет, Ѩ, Ѥ, Ы, Ю, Ж. Кт, ѩма, ѥзеро, ѩдѐнје, юрда̂н, жтро. Грѐки су́т удо́мали тије скла́ди зарад својеје потриби, да вину́ могли пра́во изрика́т Јо́д: и не преминнья́т го во Јхо́ту. Али на́м ти скла́ди ниѕу́т надовни: но́ паче смѹтни и заба̂вни. Ми во и без вѐзанја једнакож изрикајем Јо́д за Јо́д: Ја́ма, Јѐзеро, ѩдѐнје: а не Ј, а́, ма.

2. Пачеже ми и Јхо́ту обраща́јем вь Јо́д: и ту́джије тројескла́дније ричи изрика́јем на́ два скла́да, Ка́кот, Ма́рја: Ин́дја: А́сја: Ја ја. Ву́дто Ју́рја, Ла́дја, Кла́сја, Би́лја. Ј ако хо́щем пра́во изрѐщ: нит нам доста написат дви пики: Ма́рїа, Ја́ја: него јест трива при-ва́зит Јо́д: сице, Марјја, Индјја, Асјја, Јајја. Јли паче (:дльа стројнијего пи́сма:) Марија, Индија, Асија, Јлија.

3. Ов скла́д Ж јест соста̂вльен из Р, да У: превернувши. Али дльаради неудовја, завѐржено јест Ж из овичаја: а вь мисто нього́ пишу́т Ю. А то́ зато (:како̀ пра́вит Омотрицкиь:) јеже вь нашем језику непотривен јест скла́д Ј О: и потому (:вели́т о́н): без смутньи можем писат Ю, за Ју.

Али та́ причина необотајет: и потривен јест скла́д Ј О, во својем властитом гласу: дльа нашиx ричѐь; Кт, Јо́ш, Јо́р, о̂ Ла̂дјо, о̂ Вијо, Змијо, Оудијо, Јо́, Јо́хи, Јо́кати. Ј дльа ту́джиx: Кт Јоа́в, Јоаким, Јоата́н, Јо́в, Јоиил, Јона̀, Јорда̂н, Јосафа́т, Јо́сие, Јосија, Јоси́ф.

Ов скла́ду Ы, гледи ниже.

6. Ов Двојгласницах Ѧ, Ѣ.

1. Ѧ јест соста̂вльено из Ї, А, или из Ѥ, А.

Трива јест совльу́да́т разлучѐнје ме-жду Ѧ, да ІА.

Або гдиколи Рѹсяни пишѹт Ѧ: Оват, Пат, Десат: тамо Хервати, и Серби изрикаѹт вѹд да би било просто В: Овет, Пет, Девет. Сицеж и Рѹсяни говорет во простоь бесиде, оприч писма.

А гди се по достоїнѹ пишет Ј Ꙗ; тамо вси їеднако и згодно говорет: Јарост, Мајати, и остална.

2. Серби льѹбет двоїгласницѹ Ѣ: и нигдиж їеє неопѹщаѹт. А двогласници Ѧ незнадѹт.

А Хервати неѹживаѹт ни їедниниїеже: и вь мисто Ѣ, изрикаѹт И, или В. Тело, Сено, Вера: велет Тило, Сено, Вера.

3. Блѹдно ѥст писат двоїгласници на початкех. Кт, Ако, Авлан, Ездити, Ѣлен. Право пиши: Јако, Јавлан, Јездити, Јелен.

7. Ов складѹ Ы.

1. Овди хощем на краще изпречест, что смо више на шире повидали. Слово Ь ѥст нато ѹставльено: да бисмо тамо писали ь, гди неможет гоже стоїат Јод.

Перво таково место ѥст на кончинах, при негласницах. Какот, Краль, Конь. Овди во неможет стоїат Јод: або би се чтало за Јхотѹ.

Второ место: на кончинах посиди гласниц. Кт, Краь, Сеь, Змиь, Моь, Чѹь, Антоніь.

Третїе: гди се коїа негласница ошѹмльаѥт: и чинитсе слито изреченїе. Кт, Льѹбов, Ньива: Кральа, Коньа.

Четверто: гди посиди Ь ѥдет Јхота или Ита: на початкѹ. Какот, Ыства, ыствина; ьиства.

Јли на среде, посиди гласниц. Кт, Краына, Моым, Троыца, Шѹыца, Краьина, Моьим.

Јли посиди негласниц. Кт, Божы, Треты. Божьи.

2. Дьарадди сего четвертого миста ѥст ѹмишльен склад Ы. Али ми волим писат ЬИ: Једно зато, ѥже сице писмо постаѥт строїниїе: Дрѹго зато, ѥже сѹт Билорѹсяни складѹ Ы правиь ѥго глас преминили: и везди ѥст изгѹбльен. Зарад того ми, да бисмо смѹтньи ко чтенїѹ овминѹли: пишем, Ьиства: Краьина, Троьица: Божьи, Третьи.

3. Пето место Јерѹ ѥст: вь среде посли Јхоти, или Ити. Какот, Соѳїьскиь, Асїьскиь, Антиохїьскиь. Јли паче Соѳиьскиь, Асиьскиь, Антиохиьскиь. Геометриьниь, Посиьниь хлиб: Змиьскиь.

4. Овличаь. Гди ѥст изреченїе отразно, а не слито: тамо приписѹїем дви пики. Какот, Рибьи, Воловьи, Медвидьи, Кнежьи, Вражьи, вь Бильи, вь Верньи, вь Кореньи, вь Трѹпьи, ко Звирьи, вь Класьи, вь Храстьи, вь Платьи, вь житьи. Чловичьи, Мишьи, вь Овощьи.

5. Можем пак и опѹщат ти дви пики: ако гди и слито изреченїе вѹ-

дет гоже.' Какот, вь Терньи, вь Кореньи, тих Јманьи, тих Настојаньи.

Јли ако где и без пик можем познат изреченје бит отразно. Какот посли Б, Ж, П: Рибьи, Вражьи, вь Трупьи.

А посли слов Л, Н, Д, Т, Ч, негодитсе опбишат пик при отразном изроку.

8. Како сут Билорусјани измнинили правнь глас склада Ы.

1. Билорусјани пишут склад Ы, вь мисто простије гласници И: јлити вь мисто Лешского Ypsilona: али вь том крико чинет. Абоким слово, Ь, где стоит при којеь негласни (:најпаче при Л, да Н:) всегда ју одебельајет, и из тонкије чинит шумну. Какот, Кралья, кральу. Конья, коньу: и остално.

А они посланди слов Л, Н, и јних, пишут Ь: а чинет тонко изреченје. Кт, Бѣлый, Малый, Раный, Поганый. Ј сице шумније склади ЛЫ, НЫ, пишут вь мисто тонких: где би писат Бѣлинь, Малинь, Ранинь, Поганинь. А тонкије склади ЛИ, НИ пишут вь мисто шумних. Какот Крали, Кони: где би писат, Кральи, Коньи.

2. Другинь доказ. Або вь Словинском језику јест једино пет гласниц (:а, е, и, о, у:): а не веще.

Лише Лехи јмајут никоје себи (:или паче Нимцем и Литовцем:) властитије: а всим осталним Словинцем страннније гласи. Какот, јесут ą, ę, Mąką, Będe: које изрикајут никако чудно, будто, Монкон, Бенден: вь мисто Мукоју, Буду. Потомуж јесут умислили и шесту гласницу у (:ипсилон:): која јестли ньим полезна они знадут. А ми око знадем: јеже нам она јест странна и ненадобна.

Хервати во, и Серби, и Болгари, и Чехи јеје незнадут. Ј Русјани хотјаж (:Билоруссцев гледещ:) пишут Ы, вь мисто простије никоје и шестије гласници: али вим изреченје везди једнако чинет, какот да би писано било И. Напиши во хытрост, јлити хитрост: во изроку небудет разности, нит смутньи. Ј ако јест која разност: она јест премала, и безделна, јлити затѣјана: а не властита, нит надобна језику. Або јеје остални Словинци незнадут: и кто јеје небрижет, никаковијеж смутньи вь писму сь того не находит: и потому такова разност нит достојна смотренја. Зарад того ми велим: јеже ново, лишно, смутно, и блудно јест то шестије гласници заведенје. Ј отсели сумньајемсе: јеже такова завода нит везде вь старих Руских кньигах: какот го нит у јних Словинцев: коьи пишут Хитрост, а не Хытрост.

3. Чудо пак јест, како Билоруссци настојно Лехов тражет: и гдиколи Лехи пишут своје ypsilon, тамо они Ы: и

гди Лехи своје мало ј, тамо они И. Какот овди по ȣзорȣ:

Długi, drogi, nagi.	Долгий, Драгий, Нагий.
Wiełki, visoki, głęboki.	Великий, Високий, Глȣбокий.
Biały, goły, mali.	Бѣлый, Голый, Малый.
Siłny, Sławny, Czarny.	Силный, Славный, Чорный.
Bystry, Chytry, łysy.	Быстрый, Хытрый, Лысый.

Алипак таково разлȣчанје нам нит ни надовно, ни полезно: но во всих тих мистех можем ми годно и право писат И. Какот во ȣзорȣ.

По Лешскȣ.		По Билорȣскȣ.		По Словинскȣ.	
Bi.	By.	Би.	Бы.		БИ.
Bić.	Być.	Бить.	Быть.	Бит.	Бит.
Bił.	Był.	Биль.	Быль.	Бил.	Бил.
Bisior.	Bystry.	Бисерь.	Быстрый.	Бисер.	Бистер.
Wi.	Wy.	ВИ.	ВЫ.		ВИ.
Wicher.	Wychod.	Вихер.	Выход.	Вихер.	Виход.
Łowi.	Głowy.	Лови.	Главы.	Лови.	Глави.
Siwi.	Siwych.	Ти Сиви.	Сивых.	Сиви.	Сивих.
Gi.	Gi.		ГИ.		Ги.
Ci Drogi.	Ten Drogi.	Ти Драги.	Тоь Драгиь.	Драги.	Драгиь.
Dzi.	Dy.	ДИ.	ДЫ.		ДИ.
Dziwnie.	Dym.	Дивнѣ.	Дымь.	Дивно.	Дим.
Grodzi.	Dudy.	Гради.	Дȣды.	Гради.	Дȣди.
Młodzi.	Młodym.	Млади.	Младым.	Млади.	Младим.
Zi.	Zy.	ЗИ.	ЗЫ.		ЗИ.
Zima.	Zyskać.	Зима.	Зыскать.	Зима.	Зискат.
Mrozi.	Ryzy.	Мрази.	Рызы.	Мрази.	Ризи.
Ki.	Ki.		КИ.		КИ.
Ci wisoki.	Ten wisoki.	Ти високи.	Тоь Високиь	Високи.	Високиь.

Łi.	Ły.	ЛИ.	ЛЫ.	ЛИ.	
Licho.	Lyko.	Ли́хо.	Лы́ко.	Ли́хо.	Ли́ко.
Łicić.	Połykać.	Личи́ть.	Полыка́ть.	Ли́чит	Полыка́т.
Lisica.	Łysy.	Лиси́ца.	Лы́сый.	Лиси́ца.	Ли́с.
Mi.	My.	МИ.	МЫ.	МИ.	
Mimo.	Myto.	Ми̂мо.	Мы́то.	Ми̂мо.	Ми̅то.
Miłosc.	Mydło.	Ми́лост.	Мы́ло.	Ми́лост.	Ми́ло.
Mir.	Mysł.	Мѵ̂р.	Мтысл.	Ми̂р.	Ми́сл.
Pi.	Py.	ПИ.	ПЫ.	ПИ.	
Pisać.	Piskać.	Писа́ть.	Пыска́ть	Пи̅сат.	Пи̅скат.
Pić.	Pytać.	Пи́ть.	Пыта́ть.	Пи́т.	Пи̅тат.
Chłopi.	Kropy.	Хла́пи.	Крȣ̂пы.	Хла́пи.	Крȣ̂пи.
Rzi.	Ry.	РИ.	РЫ.	РИ.	
Wiatrzi.	Wiary.	Вѣтри.	Вѣры.	Вѣтри.	Вѣри.
Dobrzi.	Dobrych.	Добрѝ.	Добры̀хъ.	Добрѝ.	Добри́х.
Starzi.	Starych.	Ѿта́ри.	Ѿта́рыхъ.	Ѿта́ри.	Ѿта́рих.
Si.	Sy.	ОИ.	ОЫ.	ОИ.	
Siła.	Syłać.	Ои́ла.	Оыла́ть.	Ои́ла.	Ои̅ла́т.
Sito.	Sytosc.	Ои́то.	Оы́тость.	Ои́то.	Ои́тост.
Gęsi.	Kosy.	Гȣ̂си.	Ко́сы.	Гȣ̂си.	Ко́си.
Ci	Ty.	ТИ.	ТЫ.	ТИ.	
Ciskać.	Tykać.	Тиска́ть.	Тыка́ть.	Тиска́т.	Ти̅кат.
Cicho.	Tyić.	Ти́хо	Ты́ю.	Ти́хо.	Ти́јȣ.
Cisowy.	Tysiąc.	Тисо́вый.	Ты́сяща.	Ти́сов.	Ти́сȣще.

Досѣли́ изказа̂није ов Пра́вом пи̅смȣ. А ов влака̂х хощем на ј̂ном ми́стȣ изказат.

РАЗДЕЛ ЈГ.

Об разних Отминах језика.

Уже смо досели на разних мистех изказали: а овди хощем на једном мисту изпречест: кь чем се разнит Словинского језика отмини: најпаче Руска, Херватска, и Сербска.

1. Чим се разнит Руска отмина от Херватскије, и от Сербскије.

1. Третјего претвора Језкерник јединичнинь: и Јменник, Зовник, да Вкрозник, вножинни: по Руску јаут на И. Какот, От Глави, От Владики. Овије Глави, Ови Владики. О Глави, О Владики, Кроз Глави.

А по Херватску, и по Сербску, јаут на Е. Какот, От Главе, От Владике. Ове Главе, Ови Владике: и остално.

Во оком, и во јних никоьих мистех, негодитсе писательу сайдит Херватского окончанја (:будущ оно далеко отминно от Руского доброго:) но ужикат јест Руского обичного окончанја: аков ебудет сказно.

2. А Придикник, и Противник, по Руску, на Ѣ, или на Е: При главѣ, При владикѣ: При главе, При владике. Ко главѣ, Ко владикѣ: Ко главе, Ко владике. По Хрку, и по Срку, на И: При глави, При владики: Ко глави, Ко владики.

3. Врозник вножинниь, первого и второго претвора: Руски на И: Кроз Кнези, Кроз Кральи. Херватски и Сербски на Е: Кроз Кнезе, Кроз Кралье.

4. Во придикних јменех, Језкерник јединичнинь: и Јменникже и Зовник вножинни, женского: а Врозник мужского, и женского племена, по Руску на ЫЕ, или на И. Какот, Дльа великије щети, Дльа велики щети. Три великије щети, Три велики щети. Кроз великије гради, Кроз велики гради. Кроз великије нужи, Кроз велики нужи.

По Хер: и по Серб: все на Е. Какот, Зарад велике щете. Три велике щете. Кроз велике граде. Кроз велике щете, или нудже.

5. Вь никоьих јменех перв. и втор. претвора, гди по Руску вь конечном складу стоьит Е, или О (:какот, Вѣтер Отец, Огонь, Лакот:) тамо Хервати, и Серби изрикајут А: Витар, Отац, Огань, Лакат.

6. Придикник Јединичниь всих претворов изоикајут Русјани во власти, тих јего окончаньих. Какот, При Кнезѣ, При кральѣ, При лици. Јзрикајутже, когда возхотет, и Противник вь мисто придка. Какот, При кнезу, При Кральу, При Лицу.

Łi.	Ły.	ЛИ.	ЛЫ.	ЛИ.	
Licho.	Lyko.	Ли́хо.	Лы́ко.	Ли́хо.	Ли́ко.
Łicić.	Połykać.	Личи́ть.	Полыка́ть.	Ли́чит	Полыка́т.
Lisica.	Łysy.	Лиси́ца.	Лы́сый.	Лиси́ца.	Ли́с.
Mi.	My.	МИ.	МЫ.	МИ.	
Mimo.	Myto.	Мимо.	Мы́то.	Мимо.	Мито.
Miłosc.	Mydło.	Ми́лость.	Мы́ло.	Ми́лост.	Ми́ло.
Mir.	Mysł.	Мир.	Мысль.	Мир.	Ми́сль.
Pi.	Py.	ПИ.	ПЫ.	ПИ.	
Pisać.	Piskać.	Писа́ть.	Пыска́ть	Писат.	Пискат.
Pić.	Pytać.	Пи́ть.	Пыта́ть.	Пи́т.	Питат.
Chłopi.	Kropy.	Хла́пи.	Крупы.	Хла́пи.	Крупи.
Rzi.	Ry.	РИ.	РЫ.	РИ.	
Wiatrzi.	Wiary.	Вѣтри.	Вѣры.	Вѣтри.	Вѣри.
Dobrzi.	Dobrych.	Добрѝ.	Добры̀хъ.	Добрѝ.	Добри́х.
Starzi.	Starych.	Ста́ри.	Ста́рыхъ.	Ста́ри.	Ста́рих.
Si.	Sy.	СИ.	СЫ.	СИ.	
Siła.	Syłać.	Си́ла.	Сыла́ть.	Си́ла.	Сила́т.
Sito.	Sytosc.	Си́то.	Сы́тость.	Си́то.	Си́тост.
Gęsi.	Kosy.	Гуси.	Ко́сы.	Гуси.	Ко́си.
Ci	Ty.	ТИ.	ТЫ.	ТИ.	
Ciskać.	Tykać.	Тиска́ть.	Тыка́ть.	Тиска́т.	Тикат.
Cicho.	Tyić.	Ти́хо	Ты́ю.	Ти́хо.	Ти́ју.
Cisowy.	Tysiąc.	Тисо́вый.	Ты́сяща.	Ти́сов.	Ти́сућше.

Досе́ли изказа̂није ов Пра́вом писму. А ов влака̂х хоћем на јном ми́сту и́зказат.

РАЗДИЛ ІГ.

Ов разних Отминах језика.

Уже смо досели на разних мистех изказали: а овди хощем на једном мисту изпречест: вь чем се разнит Словинского језика отмини: најпаче Руска, Херватска, и Сервска.

1. Чим се разнит Руска отмина от Херватскије, и от Сервскије.

1. Третјего претвора Језерник једниничнь: и Јменник, Зовник, да Крозник, вножинни: по Руску јдут на И. Какот, От Глави, От Владики. Овије Глави, Ови Владики. О Глави, О Владики, Кроз Глави.

А по Херватску, и по Сервску, јдут на Е. Какот, От Главе, От Владике. Ове Главе, Ови Владике: и остално.

Во оком, и во јних никоьих мистех, негодитсе писательу сайдит Херватского окончанја (:будущ оно далеко отминно от Руского доврого:) но ушикат јест Руского овичного окончанја: акон ебудет сказно.

2. А Придивник, и Противник, по Руску, на Ѣ, или на Е: При главѣ, При владикѣ: При главе, При владике. Ко главѣ, Ко владикѣ: Ко главе, Ко владике. По Хрку, и по Орку, на И: При глави, При владики: Ко глави, Ко владики.

3. Крозник вножиннь, первого и второго претвора: Руски на И: Кроз Книзи, Кроз Кральи. Херватски и Сервски на Е: Кроз Книзе, Кроз Кралье.

4. Во придивних јменех, Језерник једниничнь: и Јменникже и Зовник вножинни, женского: а Крозник мужского, и женского племена, по Руску на ЈЕ, или на И. Какот, Дльа великије шщети, Дльа велики шщети. Три великије шщети, Три велики шщети. Кроз великије гради, Кроз велики гради. Кроз великије нужи, Кроз велики нужи.

По Хер: и по Серв: все на Е. Какот, Зарад велике шщете. Три велике шщете. Кроз велике граде. Кроз велике шщете, или нудже.

5. Вь никоьих јменех перв. и втор. претвора, гди по Руску вь конечном складу стоьит Е, или О (:какот, Ветер Отец, Огонь, Лакот:) тамо Хервати, и Серви изрикају А: Витар, Отац, Огань, Лакат.

6. Придивник Једниничнь всих претворов изоикају Русјани во власти, тих јего окончаньих. Какот, При Книзѣ, При кральѣ, При лици. Јзрикајутже, когда возхотет, и Противник вь мисто придка. Какот, При книзу, При Кральу, При Лицу.

А Херва́ти и Се́рби вь Јединице неу́живајут Придивника: но́ всегда́ Противника.

А вножи́не у́живајут всегда́ Придивника, со присто́јешими кь нье́му предло́жки. Ка́кот При Кнезѣх, По градѣх. По вода́х. А неу́жива́јут Проти́вника: Како̀ Ру́сјани сь предло́жком ПО говорѐт сице, По́ градом, По водам: и По градѣх. По вода̀х

7. Ко́ьи Ј́зкерники по Ру́ску ја́ут на ЄѢ они́ по Херва́тску, и по Се́рбску, ја́ут на ИѢ. Ка́кот, Лью́дѣь, Му́жѣь, Ричѣь. Лью́динь, Му́жинь, Ричинь.

8. Придивник вножи́нниь Овсто́јних јме́н по Ру́ску ја́ет на ѢХ, и на ЄХ. По Се́рбску на ѢХ. А по Херва́тску на ИХ. Ка́кот, При вра́тѣх, кра́льѣх, ричѣх, ли́тѣх, ли́цѣх. При вра́тех, кра́льех, ричѣх, литех, лицех. При вра́тих, кра́льих, ричих, ли́тих, ли́цих.

Лихо третьи претво́р и́дет на АХ: ка́кот, при ри́вах, глава̀х.

Бла́дно пак и преме́рзко Ле́хи и Билору́сјани вса́ ова́ творѐт на АХ: кт, при бра́тах, кральа̀х, реча̀х, лѣтах, лицах.

9. Придивна Јзредна ј́мена, по Ру́ску ј́аут на ИЬ, АЈА, ОЈЄ, или ЄЈЄ. Ка́кот, Маль, Малаја, Малоје: Ни́шчиь, Ни́шчаја, Ни́шчеје. Јли по о́бшем и́зроку на ОЬ: кт, Малоь, Нишчоь чловѝк: или па́че нишчеь..

А по Херв: и по Се́рб: ја́ут на И, А, О, или Є. ка́кот, Мали, мала, мало. Ни́шчи, Ни́шча, Ни́шче. Во вножине, Мальи, Ни́шчньи: Херватскѝ и Се́рбски, Мали, Ни́шчи.

10. Вь Ричинах јест сицева разница.

Руски.	Херватскѝ.
Јмају́, Веду̀, Во́джу.	Јмам, Ведѐм, Во́дим.
Јма́јеш, Ведѐш, Во́диш.	Јмаш, Ведѐш, Во́диш.
Јма́јет, Ведѐт, Во́дит.	Јма, Ведѐ, Во́ди.
Јма́јем, Ведѐм, Во́дим.	Јмамо, Ведемо̀, Во́димо.
Јма́јете, Ведетѐ, Во́дите.	Јмате, Ведетѐ, Во́дите.
Јма́јут, Веду́т, Во́дят, ет.	Јмају, Веду, Во́де.
Јма́хом, Ведо́хом, Води́хом.	Јма́смо, Ведо́смо, Водисмо.
	Јма́хмо, Ведо́хмо, Води́хмо.
Јма́ша, Ведо́ша. Води́ша	Јма́ху, Ведо́ху, Води́ху.
	Јма́ше, Ведо́ше, Води́ше.

Јмахом, Ведихом, Воджахом.	Јмахомо, Ведихомо, Воджахомо.
Јмаја, Веда, Вода.	Јмаје, Веде, Воде. Јмајеш, Ведеш, Водеш.
Ја дам, Ја рекв, Ја стѵплю.	Ја шу дат, Ја шу реш, Ја шу ствпит.

11. Вторих особ окончање на ШИ (Јмајеши, Ведеши, Водиши:) нит Рѵско, ни Херватско, ни Сервско: но вь предавних викех јест било вь никовь стране во уживанју. А сада јест необично, и мерзко слишит. Ј мо- рајем је почитат вь старије, необичније, и заверженије ричи.

12. Вь тојже отвикнувених ричевь версте јест кончина придивних јмен на АГО (Великаго, довраго:). Правије се велит по Рѵскв, на ОГО: и по Херватскв на ОГА: Великого, Великога.

13. Херватн неговорет Мвжеск, Женск, Весјак: но всегда на Н: какот Мвжски пол, всакиь чловик.

2. Чим се разнит Херватска отмина от Сервскије: а згаджајетсе вь Рѵскојв.

1. Всако медольенје, и јме мвжкого племена: које Рѵсјаном и Херватом јдет на Л; Сервом јдет на О. Какот, Писао, Привео, Ходио. Пробоо, Вчво: Вао, Пепю, Воо. За Писал, Привел, Ходил, Превол, Вчвл: Вал, Пепел, Вол.

2. Рѵсјани, и Херватн изрикајвт внојинније Јзкерники, како смо изказали во взорех. А Серви всије Јзкерники (:оприч четвертого претвора:) творет на А. Какот, Тих врата, Тих кралья, Тих отаца: Тих Рива, Тих оваца: Тих лјета, Тих лица. За Тих братов, краљев, отец, рив, овец, лет, лиц.

3. Рѵсјани, и Херватн, ако возхотет, могвт Јменик диват вь Зовника место. Какот. О Јван, О Милош, О сестра. Ј сице во всих претворех. А Серви, и Лехи, гдиколи Зовник может вит отминен или разнит от Јменика, всегда вн творет разнит. Какот, О Јване, О Милошв, О сестро.

4. Рѵсјани и Херватн, вь претварању јмен јдвших на Г, К, Х, лювет неотминно изрикат та слова. Какот, Дрвги, тежаки, Влахи. Драгих, Великих, Плахих. А Серви ради изрикајвт сь преминьенјем на З, Ц, С. Какот, Дрвзи, тежаци, Власи, Дрвзех, велицех, пласех

5. Во внојинних прегивех Придивних јмен, Серви вь кончинах кладвт Ѣ

Какот, Тѣх, тѣм, тѣми: Добрѣх, Добрѣм, Добрѣми, Великѣх, Велицѣм, Велицѣми. Русјани пак, и Херва̄ти љубет ризво изричѐнје, и кладу̂т просту гласницу. Какот, Тих, Тим, Тими: Добрих, Добрим, Добрими: Великих, Великим, Великими.

6. Во ȷ̂них пак многих мистех Русјани вь кньи̂жном пӣсму кладу̂т Двојгласници Ѫ, и Ѣ. Какот, Кнѧзь, Пѫт, Овѫт: Тѣло. Лѣто, Вѣра, Отрѣла.

А вь о̂бщем ӣзроку кладу̂т простије гласници. Кнѐз, Тѐло, Вера, Отрела: и ост:

Сербии пак незнаду̂т двојгласници Ѫ: а двојгласницу Ѣ љубет: и изрика̂јут ју долгим и разлученим гласом: буд дави били дви цили гласници: и веле̂т, Тиело, Лието, Виера, Отриела, Оиено: гди будет писано Тѣло, Лѣто, Вѣра, Отрѣла, Оѣно.

А Хервати ни Јединије Двојгласници неужнива̂јут нигдиже: него љубет ризво и отоазно изрика̂нје: се јест, или чисто И, или чисто Е. Какот, Кнѐз, Пѐт, Свѐт: Тило, Лито, Отрила, Вира, Оено.

Ј по сеь причине чини̂тсе Херватска Отмина липаља от оста̂лних: ра̂вно какот и вь Гречких отминах Атича̂нска отмина процинѣа̂јетсе бит липаља от оста̂лних четирих отмин (:от Јо̂нскије, Јејо̂лскије, До̂рскије, и О̂бщије.) тим јеже неља̂бит многих двојгласниц, или гласниц, ра̂дом стоје̄щих: него паче љу̂бит скращено и ризво изрика̂нје. Какот, гди ји̂ни веле̂т Фулео, Фулееје: Атича̂ни краще велет, и простије, Фуло̂, Фуле̂: љубљу̀, љубиш

3. Ов Билорускоь, и ов Лешскоь отмине.

Вь чемколи се Билоруска бесида разни̂т от ȷ̂них отми̂н: нима̂јетсе о̂но зва̂т отми̂на: него паче Лешкије отмини изража̂нје или по просту Оказа. Лешка во отмина тако јест от Нимечкого, и от ȷ̂них језиков смѣщена: да у̂же мало Словинского језика подо̂бије вь себи задержа̂јет.

1. Билорусани мерзко изрика̂јут слово Г, будто Х: Какот, Бо̂х, Хо̂д, за место Бо̂г, Го̂д.

2. Ониже смутно и блудно пи̂шут склад Ы, вь место гласници И: Какот, Малы, за место Мали. Ј тонкије склади пи̂шут, ЛИ, НИ, ЛЕ, НЕ. гди би пӣсат ш̂умно, ЛЬИ, НЬИ, ЛЬЕ, НЬЕ: Какот, Кралем, Конем, Крали, Кони, вь место Краљем, Коњем, Краљи, Коњи.

3. Ониже творе̂т Прирички по Лешку на Ѣ: и пи̂шут, Добрѣ, Злѣ, Крѣпцѣ, Лѣгцѣ, Конечнѣ: за Добро̂, Зло̂, Крепко, Лехко, Конечно.

Псал. 44: Стрѣлы твоја озоштрен-ни силнѣ, рецы. Стрѣлы твоје изострени сило. Псал. 32 Добрѣ поите, рецы, Добро појте.

4. Смотрицкиѣ велит. От імен сед-мого претвора, Придѣвник не вла-стито јдет на ВЛ, ВЬ, ВЛ: ка-кот, во Свѧтем, свѧтеѣ, свѧ-тем: а право јдет на ОЛ, ОЬ, ОЛ, и ѢЛ, ѢЬ, ѢЛ: кт, во стом, стоѣ, стом, во свѧтѣм, свѧтѣѣ, свѧтѣм.

А ми велим: јеже и кончина ѢЛ, ѢЬ, ѢЛ, јест Лехом властита: а вь Словѣнскоѣ весиде негожа.

А ов множинних прегибех и сам Смо-трицкиѣ таможе вэплох право ве-лит: невластити вит кончини ѢХ, ѢЛ, ѢЛИ: Какот, от Свѧтѣх, ко Свѧтѣм. со Свѧтѣми: а право вит на ИХ, ИЛ, ИЛИ: от Свѧ-тих, ко Свѧтим, со Свѧтими. Или паче, от Светих, ко Све-тим, со Светими.

Лешшина јест во псалмѹ 6: Ов осмѣѣ, и вь 50: По велицеѣ. рецы, Ов Осмоѣ, По великоѣ.

5. Лехом и Билорѹсјаном обичен, а вь Словѣнскоѣ речи сказен и негоден јест Јзкерник на ѹ. Псалом 64: Домѹ твоего, рецы, Дома тво-јего.

Сего годѹ, До третјего часѹ, От огнѣѹ, От волѹ. ізна рокѹ. Рецы, се-го года, До третјего часа, От огнѣа, От вола, Јзнарока.

6. Лешшина јест. Первѹ множиннѹ осо-вѹ творит на МИ. Какот, Есми. Јмами. Рецы, Јесмо, Јмајем.

Псалом 43: Јзповѣмы сѧ. рецы, Јзповимо се: или вь Заповидалном начинѹ, Јзповидим се.

7. Лешшина же: БИЛ, БИ ВОИ, за Бих, Би. Псалом 50: Даль вымь ѹво, рецы, Дал вих заисто. Пса-лом 54: Потерпѣль вымь. рецы, Потерпил вих.

Лехи велет: Ѹчинил вис: а из того Билорѹсјани, Ѹчинил виеси. Рецы право, Ти би ѹчинил.

8. Лехи сказно изрикајѹт ИЗНА, за ИНА: Славизна, Старизна, Трѹ-тизна. Псал 39: Вь главизнѣ книжнѣ. р: Вь началѣ книжном. Славина, Старина, Тровило. Сиро-вина, не Сировизна.

9. Лехи вь место ОКИ, во множине пишѹт ОЦИ: Вшистци, Земсци, Полѣсци. Того смотрећ Билорѹсјани пишѹт СТИ: Царје земстии, Сы-нове человѣчестии. Али таков израк јест нам тѹдж, и сказен. Рецы, Цари земски, или паче Зе-мелѣски: Сини чловички.

10. Лехи изрикајѹт Заповидалник со освичењем, и со ошѹмлењем: кт, Придж, Оједжь, Всип, Слиш: за Приди, Седи, Всипли, Слиши.

Јз того вь псалмѹ 44: Слиши дши, и вижд. рецы, Слиши дши, и види. А во псалмѹ. Непредажд

звѣрем душ.) рещи, не предаь звѣ-ром душ.

11. Лехи мерзко ошумљајут ричи Жидовскије и Латинскије, јдущи на тонко Л: и велет Савль, Анниваль: что ви рещ Савл, Аннивал. Јз того Билорусјани пишут Јзраиль, Анниваль.

Псалом 13: спасенје Јзраильево.) рещи, Спасенје Јзраилово.

12. Потомуж Лехи, и них смотреф Билорусјани, ошумљајут на концу всака женского племена јмена, јдуща на ССТ, и на јније негласници: и внога мужска: и вь ричинах третје особи, јдущије на Т. Какот,

Милость, Жалость, Драгость: Падь, Мазь, Соль, Мисль, Баснь, Казнь, Јавлань, Тварь, Весь, Памать, и јна. Рещи, Милост, Драгост: Пед, Маз, Сол, Мисел, Басен, Казен, Јавлан, Твар, Вес, Памет: и остална. Велетже: День, Камень, Корень, Тједень, Груденьь, Сичень, Травень, Пламень, Ремень, и ника јна сицека. Рещи, Ден, Камен, Корен, Тједен, Груден, Сичен, Травен, Пламен, Ремен. А вь никоьих мужеских ладно стоьит ошумљенје: кт, Педень, Сежень, Сужень: коьих гледи вь Ричолу.

Велетже премеозко: Јмать Ведеть, Водьить: Јмуть, Ведуть, Водать: Сѣть, Суть. Ј вь неокончаном начину: Јмѣть, Весть, Водьить, Ходьить: и сице во всих ричинах.

Право рещи, вез ошумљенја: Јмајет, Јмајут, Јест, Сут: Јмат, Вест, Водит.

13. Лехи во всаков својев ричи вносложеккладнов, острим влаком изрикајут, илити завлачет пред последньи склад. Потомуж и Билорусјани во вногих ричех негодно кладут влак на предпоследньем складу: Какот, Јзощрении, Блаженнь, Окајаннь, Дѣеш, Дѣет, Твориш, Творит: и јна. Рещи право: Јзострени, Блажени, Окајаннь, Дѣјеш, Дѣјет, Твориш, Творит.

Ов том Лешском сказном илити превратном заклаченју, пишет Кнапскиь, под ричју Natęzanie sylab.

14. Лехом овична јест Верстаьних јмен кончина на НЬШН, или на ѢЈШН. Какот, Најаснѣјши, Најмилѣјши, Најсватѣјши.

Али Русјаном, Сервом, и Хербатом овична, и липльа јест кончина НЬН, или ѢЬЙ. Какот, Јасниьи, Најјасниьи: Милньи, Најмилньи: Светньи, Најсветньи. Јли Јасневьи, Милевьи, Светьеи.

15. Јесутже и јни различни Лехом властити говоренја начини: коьих неможем всих соврат: и коьи от Билорусјанов вь наше писмо се заводет: и превратну чинет весиду. Какот.

Псал 32: Подовает.) рещи: Сподовитсе.

Псал. 41: Желает.) рещи, желѣјет, или паче жельит: а во псалму 118:

довро́ стоьит, Возжелѣти.

Псал. 41: Возжада́.) рецѝ, Возжѣда́.

Псал. 53: Чужднн.) рецѝ, Тудни.

Псал. 34: Заври́.) рецѝ, Заприѝ.

Псал. 15: Видѣти изтлѣнја.) ре: Видити.

То все́ јест Лѣшщина: от Podoba się, żelanie, żądam, cudzy, zawrzi, widieć.

16. А без обзо́ра на Лѣхов, Билору́сјани по своём умислу влу́дно завершајут на Т, третју особу проминьеного кра́ткого времена.

Псал. 6: Молитву мојѫ прија́ть.) рецѝ, Прија́.

Псал. 14: Неприја́ть) Пс: 9: Вија́ть): 23: Неклатса.) Взја́т: Бист. Убит Голија́та.) Рецѝ Прија̂, Неприја̂, Вија̂ или Вие̂, Некла̂се, Взја̂, или Взе̂, Би́, Уби́ Голија́та.

17. Лѣшщина влудна́ ест: При Гостах Му́жах, Оло́вах, Ли́цах: за, при Гостѣх, Му́жѣх, Оло́вех, Ли́цех.

Отраншщина́ јест: или ри́ч совсим страна: какот Лу́на, за Мисец: Ју́ноша, за Мла́динец: Или ри́ч сама кь себи Оловинска, али коьимнибуд превра́том скажена́; дальаради обзо́ра на ји кнь језик. Какот јест о́но, что пишут, Ô божьи слове (обзира́ја се на Гречку кончину ри́чи, Ô Θеу логе:) гди би право рещ било, Ô божје слово. Онцев превра́т можем зва́т Обезја̂нским изобража̂нјем.

Безја̂шщина јест весида, или ри́ч какоколи скажена́: без обзо́ра на ту́джнь језик. Какот, Пагуба, за Погуба: Іскреннему, за Іскерньему: Забвен, за Завивен: Виждь за Види. Онцево говоре́нје Херва́ти зову́т Безјачским: от Безја̂ков никоьих льу́дѣв, коьи превра́тно говоре́т. А Кметшщинују зову́т: когда кто́ говори́т гру́бије, или застарени, и Отвикньени ри́чи: и се́лским кмѐтом, а не племенитим льу́дем обични. Какот, Ју́жика, за племенни́к, или Родни́к: Клѐврет, за Подру́жник, Дру́жина: Ловзати, за Целова́ти: Глаго́лати, Гу́чати, Ху́торити, Мо́лвити, за Говорити.

РАЗДИЛ ІД.

Ов каженју језика.

Два́ јесут на́чина весидних сказ: Гречски, Барваризом, и Олкизом, и Отраншщина́, и Безја̂шщина.

1. Ов Просто́ь Отраншщине узо́ри.

1. Із Вугерского језика. Бара́н, рецѝ, вра́к. Бара́нина, Бова́вина. Товарнш,

подрꙋжник. Добош, бꙋбньар. Шипꙋш, Свирещ. и ина.

2. Из Татарска, или из Тꙋрска. Ясаꙋл, порꙋчник. Базар, Пожар: рецй Плошщадь, торг. Батко, Отец. Глаз, око, Диван, Двор, чꙋш кральев. Караꙋл, стража. Козак, Лехкинь коньаник. Мейдан, Полье.

3. Из Нимечска. Атаман, Главар. Бꙋкви, кньиги: и отсели Бꙋки, Бꙋквар, Азбꙋка. Жꙋпел, Сира. Лихва, раст. Полк, ньдство, почет, кердело, народ. Ополчитисе: рецй, Оборꙋжитисе. Стꙋпа, терло Тꙋне, или за стꙋнь: Даром, напрасно, вь дар. Толмач, беседник. Ꙋповати, Ꙋфати: Надиятисе. Ꙋпованије, Ꙋфаније: Надијаније. Ꙋзрок: Причина. Хижа; Храм, Кꙋща. Минꙋх, Нимцем Минꙋх: из Гречска Монах: Инок, јединец.

4. Из Латинска. Агнец, Бравец, врачe. Баньа, кꙋпел. Ветох, стар. Ветош, старина. Висакост, Висекст, Висекст: Прествпньи год. Град. Тꙋча. Јꙋност, Младост. Јꙋнец, Телец, бик. Јго, јарем. Лꙋг, Дꙋбрава, Гаь. Лꙋна, мисец. Лꙋч, Лꙋчина: Триска, Тришщина. Лꙋча, Трак, Прамен, Маторство, Состарење. Оматоршша, Состарнше се. Рожа, Образ, лице. Спина, Херьет. Скамија, Лава, Клꙋп. Спикꙋлатор, Бирищ. Скꙋдель, Лонец, Горн, Чойп. Скꙋделник, Лончао, Чрипан, Стат, Статија: рецй, Постат, Постава, Поглавје, Развод. Ꙋтрова, Вꙋтрина. Маторно, Постојално.

5. Из Гречска. Елеь, масло дривино, или паче дрикно. Идол, Балван. Кијот, ковчег. Корабель, Ладја, Мзда, Плаща. Миро, Маст. Нине, Сада. Скимен, Левищ. Левꙋн шщенец. Скинија, Јата, Појата. Ꙋпостат, Ꙋпражник. Тимпан, Бꙋбень. Трапеза, Стол. Ꙋви мнѣ, Оле мнѣ. Темель, Основа, Основаније, Днищше.

Тих, и иних тꙋджих ричеь (:којит верстније ми ймајем во својем језикꙋ) никакож нимајем ꙋживат.

6. Јесꙋт пак иније тꙋджије, или тꙋджим подобни ричи: коьим верстних ми нимајем: и које сꙋт общеним всего народа овичајем вь наш језик прињети, и нашими ꙋчиньени. И таковиx годит се ꙋживат. Какот.

Из Гречска. Архиепископ, Архимарит, Архидјакон, Епископ, Монастир, Ладан, Темјан, Митрополит, Патриарх, и ина.

Из Латинска. Брада, Врат, Ваш, Вечер, Вепер, Вертим, Видим, Волья, Волим, Вино, Два, Десница, Десет, Дома, Домив, Дам, Де от дим: Гꙋтим, Јзꙋјем, Кобила, Лев, Лен, Ливица, Мајстор, Мати, Мермам, Мещем, Мов, Наш, Нов. Нощ, Овца, Око, Олтар, Орати, Огонь, Оцет, Пасем, Пастир, Паша, Пламен, Полно, Сидим, Седем, Сикира, Симе, Сок, Сон, Сичем, Стоьим, Стрем, Ставим, Седем, седми,

Овоь, Оол, Окриньа, Трем, Три, Ти, Твоь, Удовица, шест: и јна. Оницеби ричи, које сут во всих нашего језика отминах обични: и коьим ми јних равносилних нимајем: незнат от Латинцев ли кь нам, илити от нас кь ньим јесут зашли. Јли паче кажетсе јстинѣ подобно: јеже отнизкони, и при уроджењу језиков, и нам и ньим јесут били властити, и домородни. Али об тих всих не овди, но вь Ричилу јест мисто разсужденије чинит.

2. Об Кметшчине, узори.

Кметски, или из всего народа отвикньени, и погубльени ричи јесут: Бренје, Вьнезапу, Возкују, Глагольу, Говзују, Девер, Жезел, Клевета, Клевьрет, Оваче, Обрашу, Пожрох жертву, Пиша, Тимѣнје, Толкују, Гонзиу. Вонзох, и никоје јније.

3. Об Обезјанству, по обзору на ГРЕЧСКИЬ језик.

Безјашчина, или Обезјанство, најпаче се чинит по обзору на Гречскиь језик. Явоьим преводники

1. Племена преминьајут.

Једна Тисуща (: за, једно тисуще :) або вь Гречском јест јме женско, Хильада. Паче меда и сота.) за Паче меда и Сати. По бедрѣ твоеь.) за, по ведрѣ твојем. Бедро.

2. Числа преминьајут.

Јмена јмајуща лихо вножинно число; они кладут вь Јединичном. Какот, Двер огражденјы пс: 139: Вь надрѣ моем, 88. Вь книзѣ твоеь, 138. Реци. Двири ограджења. Вь надрѣх моьих. Вь кньигах твоьих.

А која нимајут вножинного числа, и она они кладут во вножине. Какот,

Пригвозди плоти моја. пс: 118) р: Пригвозди полт моју.

Ода јам маса јунча, 49.) Једали хощу ьисти говеджје месо.

Умножи жита ея 64.) Умножи жито јеје.

Меташа жребјы, 21.) Меташа жребје.

Уголјы возгорѣшася 17.) Возжеже се угленје.

Междорамјы, 67.) Отеблјы, 79) Междурамје, Отебелје.

Трупјы раб твоих, 78.) Трупје рабов твоьих.

Насади Коренјы его, 79) Насади коренје јего.

От возток солнца, до запад, 49.) От востока солнча до запада.

И семене его просяща хлеби, 36.) Семена јего просяща хлева.

Вса елика аще творит, 1.) Все чтоколи творит.

Врагу оскудеша оружјы, 19.) Врагу нестa оружја.

И скоти полскјы, 8.) Ј скот польнинь.

Благих моих нетребуеши, 14.) Два сут овди повлудка. Бјаше реш, Благ мовнх) А право: Блага моје-го ниттн триви.

3. Придивна кладут за Овстојна.

1. У Греков, и у Латинцев, всако јме придивно может стојат вь мисто овстојного. Какот, Лучши нишщ праведен, неже вогат ложив: прич. 19). Али у нас негодитсе тако говорит: но ми придивна живущих осов јмена претварјајем вь овстојна: на ВЦ, или на НИК: Какот от Стар, Силен, творим Старец, Силник. Сице право стоьит во псалму 5: Ти благословиши Праведника:) что вь Греческом стоьит Ти вловиши праведнаго. Потомуж реци: Лучи јест Нищщец праведен, неже вогатец ложив).

Пс: 1. На путе грешних неста:) р: На путе грешников нестоја.

Пс. 6. По среде дев тимпаниниц:) р: По среде девиц вубньариц.

Пс: 77. И деви их:) р: И девици ьих невиша ситовани.

2. А придивна Јзредна вь никих мистех могут стојат за Овстојна. Какот, Оскуде преподовнинь, пс: 11.) довро. Сицеж реци: Да се неславит мудринь вь мудрости својеь, нит силнинь вь силе својеь, нит вогатинь вь вогатству својем.). А зло би стојало: Преподовен, Мудер, Силен, Богат. Псал: 13 Рече везумени вь сердци својем:) реци, Рече везумник: или Рече везумнинь.

3. А вь никих мистех, где у Греков стоьит придивно једино: ми липлье приднвајем кь ьему овстојно: Кт, Лучи јест чловик нишщ, и праведен, неже вогат а ложив.

4. Греки и Латинци нимајут јмен овстојних, утворених от придивних: какова сут у нас Особна јдуща на ВЦ, и на НИК, Кт, Старец, Силник. Нимајутже ни Придивних Јзредних. Ј дальа того во вногих мистех ужибајут придивних простих: где нам нит лезно уживат Простих: но ми ужибајем или Јзредних, или Овстојних произведених: како смо указали. Вдова: реци Вдовица, или Удовица.

5. Лехи пак чинет все супротивно: и везди вь мисто Простих Придивних

сказно кладꙋт Јзрєдна. Какот, Јван јест Веселнь: за Јван јест весел. Ти јеси гнјевливнь: за Ти јеси гньивльив. Оєь меч јест Острнь: за Оєь меч јест остер.).

6. Обстојна каковостна јдꙋт ꙋ нас на ОСТ, ТЯ, НЯ, БЯ, и ДЯ: кт, Драгост, Доврота; Јстина, Хꙋдова, Правда. Вь место ових Греки једина (: а не Латинци :) кладꙋт Придивна вь Нијединском племенꙋ. Какот, Дја то стенохωрон тꙋ Хрꙋбјꙋ:) За тисноје злата. Бјаше рещ, За тиснотꙋ злата. Али и то по обезјанскꙋ, а не кь разꙋмꙋ. Право рећи, Дльа скꙋдности пинез.

Дја то Динон тис Дјанојас:) За силноје разꙋма. Рећи, Дльа остроти разꙋма. То сѵггенес хрисјмон:) Ородноје јест полезно. Право рећи, Родвина јест користна щве.

7. Я во Множинном числꙋ Греки и Латинци кладꙋт придивна Нијединска (:держеща обстојних обличје:) и приразꙋмивајꙋт Прагмата, Єрга: Вещи, Дела, или Отвари. Какот, Бог возмагајет всаческа. (:се јест всакије вещи:) Вса елика аще творит: Пс: 1. Рећи, Бог возмагајет все или всачинꙋ: или всакије вещи). Все, јеже творит. Оницеж велет: По сих: за По сем. Львите сꙋетнаја: за Львите Оꙋјетꙋ. Овест тајнаја: за Вист тајности: или тајније вещи. Благих моьих нетребꙋеши: за Блага мојего нит ти трибви. Животна мала зь великими: рећи, Живина мала зь великими: рећи, Живина мала зь великојꙋ. Я вь јединице, Всако живенче мало и велико, а не Живот но. Али ов сих још ниже на јном местꙋ хощем повидат.

4. Преткаранје јмен казет.

1. Греки Жидовска јмена (:која нимајꙋт кончин Греческим сподовиних:) изрикајꙋт непретворно, или непреминно, во всих прегибех и числех: и велет, Оєь Давид, Кроз Давид, От Давид, Ко Давид: что ви рещ, Кроз Давида: от Давида: ко Давидꙋ. Оницеж изрикајꙋт Аврам, Јзраьил, Јерꙋсалим, и вса остална.

2. Я что јест веще, ангелска јмена Серафим, и Херꙋвим, и вь Нијединском племенꙋ изрикајꙋт: и велет, Јже Херꙋвим тајнаја образꙋјꙋще:) что ви рещ: Ми, јже тајније Херꙋвини изображајем. Ято чинет дльаради обзора на своје нијединского племена јме Пневмата, Дꙋхи: вид да ви рекли, Ми јже тајнаја Пневмата изображајем. Алипак вь нашем језикꙋ таково говоренје создом јест нестерпно: ангелска јмена вь нијединском племенꙋ изрикат: покамита нам Дꙋх, и Ангел, јесꙋт мꙋжского племена јмена.

Пс: 17: Взиде на Херꙋвим.) рећи, Взиде над Херꙋвини. Славнеј-

шѹјѹ Серафим, Честнѣјшѹјѹ Херѹвим.) реци, Славнијшѹјѹ от Серафимов, Честнијшѹјѹ от Херѹвинов. Іли паче, и правије: Славнијѹ от Херѹвинов.

3. А Лехи та, и всака јна странска јмена (:како јест годно:) чинет претворна. Лихо дивно и прекратно се кажет: јеже јмѣ Јеросалим, и всака Латинска, јдѹща на ѸМ, непрегивно изглашајѹт, вь Нијединском племенѹ: и велет, Ов Јерѹзален, Ов Колејѹм, Ово Концилијѹм: От Јерѹзалем, от Колејѹм: Кь Јерѹзалем, ко Колејѹм.

Али пак право хотеш говорит, трибѣ би било сицева јмена (:несмотреш на Латинско племе:) прилично кь нашемѹ језикѹ, кь мѹжском племенѹ изрикат, и реш: Ов Јеросалим, Ок Колегијѹм, совкѹпльенје: Ов Концилијѹм, собор: От Јеросалима, Колегијѹма, Концилијѹма: Ко Јеросалимѹ, ко Колегијѹмѹ, ко Концилијѹмѹ.

4. Ѹ Греков јест ричица Геме і, непремина по всих числех, и племенех, и прегибех, означенѹјет полон, полна, но. Греки адда по том овзорѹ не претворнѹ чинет и нашѹ рич Полон, (:илити ствјанѹ рич Ізполон:) и велет: Милости господньа исполнь землья, псал. 32.) реци, милости господньије полна јест землья.

Непретворна же јест Греком рич. О тѹ Деина, и потомѹ непретворно творет и ѹ нас Он сиць: и наказно говорет сице. Поди ко он сиць) что би реш, Поди ко ономѹ сицевомѹ. Али Он Сиць, илити Он сицев, нист Словинска рич.

5. Криво окончанје вь прегивех творет.

1. Вного Греческа јмена (:обстојна, и придивна:) вь Зовнинѹ јдѹт на Ѳ: и дальа того они и наша вного не ладно вникѹт на тѹж кончинѹ: и велет, Пресѹщинь едине господи и трисијанне образи:) реци, Јстинниь јединь господи, и тројако сијајѹщинь образми Возносинь рог верних си, блаже) реци же, возносиши рог своих верних рабов, о благинь. Алезандре блажение, преславне.) реци, Александрѹ блаженнь, преславнинь.

Ѹме безначалне отче: Сообразне Божьи слове.) р: Ѹме безначалинь отче: Сообразнје Божје слово.

2. Греческа јмена јдѹща на Р, или на Јод, неправо ѹ на Ѳ. Какот, Прохор, Антонјь: о Прохоре, о Александре: о Антоније, о Григорије, о Николае, о Георгије: все зло.) Право реци: о Прохорѹ, о Александрѹ: о Антонијѹ, о Григоријѹ, о Николајѹ, о Георгијѹ: или паче, о Микѹла, о Јѹрјѹ.

3. Властитост Гречского језика јест: да изрикајȣт јмена зь медольенјем, просто во Јзкерникȣ: и да тим означьајȣт вриме, или добȣ, когда се что чиньаше. На такова разȣма изражанје, обрали сȣт преводники наш противник: зато јеже зь ньиховим Јзкерником једнако изходит на ȣ: кт, *Πορευομένου δὲ αυτοῦ*, ѷестронинѵон та јматја.) Лȣк: 19: Јдȣщȣ же емȣ, простирахȣ ризи своја.) Кончина јест једнака: али разȣм не једнак. Али ов сем гледи ниже обилнијего изјавленја.

4. Невидомо пак нам јест: откȣдȣ взела се јест она сказа, еже вь Медольеньих јменник вножинниь творет на ЩЕ, вь мисто ЩИ: Какот, Гредȣще, за Гредȣщи.

6. Прибавльајȣт ненадовније ричи, ЈЖЕ, ЈЕЖЕ, и АЩЕ.

1. Ȣ Греков јесȣт никоје ричици, које они зовȣт Артра: и та артра они понȣжно кладȣт вь бесиде пред јменми: и вес артер тих (:или Привержков:) неможет ȣ Греков бит ладно говоренје. Вь Нимечском, и во Еврејском језикȣ тож, јесȣт такови привержки: а вь Нашем, и Латинском, и вь Тȣрском, ьих нит, и немогȣт гоже стојат.

Али наши преводники, вь тих своьих привержков мисто, на вногих мистех напрасно и сказно кладȣт Јже, и Јеже. Какот, пред придивними: Тȣ ен агјјос патрос.) Јже во светих отца нашего. Реци, Светого отца нашего.

2. Второ, кладȣт Јже зь медольенјем; гди би се годило стојат Ричине, или Медольенјȣ без привержка. Какот, Всјак јже просјаь приемльет: и всакиь јщȣщиь обритајет. А Право Словински: Всакиь јже просит, прнјемльет: и јже јщет, обритајет.

3. Третје, когда се знаменȣјет причина, дльаради које се что чинит: Греки кладȣт Неокончалник прост, сь привержком тȣ (:того:) и велет,

Елѵлѳас, тȣ акȣеин тон логон тȣ леȣ:) Придоша, еже слишати слово Божје. Нам пак вь сицевих мистех право стоьит или Неокончалник прост, без привержка: кт, Придоше слишат слово Божјего. Јли спојенје ДА: Кт, Придоше, да бихȣ слишали Божје слово.).

4. Четверто, вь мисто јмен Ричиних јдȣщих на НЈЕ, Греки ȣживајȣт Неокончалника сь привержком, по вих прегибех: и велет, Дја то сјган: Пер тȣ сјган. За еже молчати: О еже молчати. Реци, Дльаради молчанја: Ов молчанјȣ.

5. Что се по нашемȣ велит: Ктоколи: Ктонибȣди, Киьнибȣди: то

Греки по своjему изрикаjут, Jже аще, jаже аще, jеже аще: и велет, Jже аще напоит ви чашу води: Мар: 9. 41) за Ктоколи вам даст изпит чашу води.

Jже аще совлазнит единого от сих малих: Мар: 9. 44.) за Ктоколи совлазнит jедного от тих малих, вѣруjущих волн.)

Всjа елика аще творит, успѣет. Псал: 1.) за Все, jеже творит: или Все чтоколи чинит, поспѣшитсе.

Вонже аще дѣнь призову тя, Пс: Реци, Вь киьколи ден: или, Вь киьнивуд ден те возову, услиши ме.

Блажен муж, егоже аще накажеши, Пс: 93.) Реци, Блажен муж, jегоже ти научиши, покарjаjеши господи.

7. Отрицанjе НЕ опущаjут, и из миста преносет.

1. Псал. 22. Ничтоже ме лишит.) Р: Ничтоже ме нелишит.

Пс: 33. Ниедина от ньих сокрушитсѧ.) Реци, Ниjедина от ньих несокрушитсе.

Пс: 88. Ничесоже успѣет.) Р: Ничесоже неуспѣjет.

Пс; 105. Един от них неизвист.) Р. Ниjедин от ньих неизоста.

Егда никтоже может дѣлати.) Р: Когда никтоже неможет дѣлати.

2. Да некогда прогнѣвается.) Р. Да се когда непрогньиваjет.

Пс: 7. Да некогда похитит душу моjу.) Р: Да когда неухитит души моjеjе.

Пс: 6. Да не jаростjу твоjеjу обличиши мѧ.) Р. Господи вь сердитости своjеь необличаь ме: и вь гньиву своjем некараь ме. илити, неказни ме.

Пс: 90. Да некогда преткнеши о камен ноги твоеа.) Реци, Да никгдаже непотакнеши об камен ноги своjеjе.

Пс: 13. Нили разумѣjут.) Реци, Неразумѣjутли

Пс: 93. Необинул сѧ ест.) Р: Нист сѧ оввинул.

Пс: 9. Неоставила еси.) Пс: 29. Невозвеселила еси.) Лешщина. Право реци: Ниси оставила: Ниси возвеселила. Какот бо псалму 30. стоьит добро: J ниси ме затворила.

8. Опущаjут ричини JЕСМ, JЕСИ, JЕСТ.

1. Псл. 8. Jако чудно jмѧ твое.) Реци, Како чудно jест jме твоjе.

Пс: 144. Близ, Гсп всим) Реци, Близ jест Господ всим.

Пс: Велик господ и хвален зѣло.) Р: Велик јест гпд и хвален верло.

Пс: 32. Милости господнья изпольнь земльа.) Р: Милости господньије полна јест з:

2. Тож опущанје ричини Јесем, и вь овщем Руском језику негожу чинит всегду: або кь мисто њеје везди непотривно изрикајут Јменики, Ја, Ти, Он: и велет, Ја ходил, Ти ходил, Он ходил: Ми ходили, Ви ходили, Они ходили, что ви рещ: Ходил сем, Ходил си, Ходил је, или Ходил јест: Ходили смо, Ходили сте, Ходили сут.

9. Кладут ѲОТ, за Ѹт.

1. Греком Атичаном јест властито: да со Нијединского племена, и Вножинного числа јменми, изрикајут Једничније ричини: и велет,

Та текна су естј кала.) Чада твоја јест добра.

Что ви рещ: Чада твоја јесут добра.

Пс: 19. Вса сожженја твоја тучна вуди.) Рецн, Вее сожеженја твоја тучна вудите: или да будут тучна

2. Турки и Татари тож (:вез разлучанја чисел:) изрикајут једну ричицу Дур, за Јест, и за Ѹт. Ј сь тих причин вь Руском језику јест изгинула рич Јесут: и велет,

Јестли у теве пинези: что ви рещ, Јесутли у теве пинези. Јли паче, Јмајешли пинез. Ј то во јест Татарщина: јеже за Јмају, Јмајеш, велет, Јест у мене, Јест у теве. Онце во Турки, и Татари, и Вугри понужно говорет: зато јеж нимајут ричини Јмају.

10. Вь мисто Овоь, кладут Моь, Твоь, Јего. За Ѳеве, кладут, Мене, Теве, Јего.

1. Псал. 31.) Јзповѣм на мѧ веззаконје мое.) Р: Јсповѣм насе веззаконје своје.

Пс: 6.) Постелью мою омочју.) Рецн, Постелью своју смочу.

Тамож. Да не јаростју твоеју обличиши мѧ) Р: Вь сердитости својеь необличаь ме.

Тамож. Утрудихсѧ возд: моим.) Р: Утрудихсе воздиханјем своьим.

2. А во псалму 27.) стоьит добро: Опаси господи льуди своје. (своја зло) влагослови достојанје своје.) что вь Греческом стоьит, Льуди твоје, Достојанје твоје.

11. Ричицѹ ОВ преносет из нејеје миста.

1. Псал. 29. Јзповѣмса ти.) Реци, Јзповѣм ти се.

Пс: 39. Кто ѹподобится ти) Р: Кто ти се ѹсподобит.

Да некогда прогнѣваетса.) Р: Да се не прогњивајет.

Да постидатса.) Р: Да се по[illegible]дет.

Ј сице вь неизчетних мистех Грески все при Ричинах вежѹт ричицѹ ОВ нелaдно.

2. Ѧ во псалмѹ 140. стојит добро: Да са изправит молитва моја.)

3. Ј во јних ричех превращајѹт ред: Кт, Кто јавит нам благаја.) Реци, Кто нам јавит благо.

Огсо ради.) Реци, Дљаради сего, Зарад сего.

12. Вь мисто Пришестного кладѹт Одaшнье врима.

1. Нијединa нашего језика ричина нимајет Пришестного времена простого: него из помогалних ричин, из Хощѹ, и Бѹдѹ, ми складајем Пришестна. Какот, Јa хощѹ знат, Ѧко бѹдѹ знал.

2. Ѧ вь лишкѹ и само то Бѹдѹ, и Бѹдѹщ, по наракѹ својем, јест Одaшнье, а не Пришестно врима. Какот овди, Вного крат из малије искри бѹдет велик пожар.) Бѹдет: се јест, Обикајет бит.

Ј хотеш ѹчинит Пришестно: велим, Хощех бит.

3. Јно лихо по разборѹ: илити по обзорѹ на нарав вещь и дил, об коьих јест весида: вного крат Бѹдѹ, и всакије Једнократније ричини, стојет нам вь мисто Пришестного времена: а најпаче, ако при Једнократнов ричине стојит Когда, Ѧко, Да, или које јно Опојение. Ѧ вного краше Једнократније стојет за Одaшнье врима. Какот, когда велим: Зь грихом лежем, и зь грихом возстанем.) Возстанем, јест Одaшнье врима:

4. Ѧ наши предки (:обзирајѹщ се на Греческѹ весидѹ:) николиже нехотет творит Пришестного складеного из Хощѹ, нит из Бѹдѹ: него всегда је творет просто из Једнократних: и велет.

Пс: 1. Поѹчитса день и нощ.) Р: Бѹдет се ѹчил ден и нощ.

Пс: 9. Повѣм вса чѹдеса твоја.) Р: Повидат хощѹ вса чѹ:

5. Ѧ что мерже: и Обстојније ричини кладѹт просто вь мисто Пришестного: Кт, Ј тоь сѹдит вселенћь вь правдѹ, пс: 9.) Реци, Ј он хощет сѹдит вес свит по правде. Јли, Ј он бѹдет сѹдил.

13. Завергли сут вриме Проминьено Совершено.

1. Јз тојеж причини заверглли сут из ужнвања вриме Проминьено Совершено: або чуш јест складено из двих ричеь: а Гречска Ајориста, или ти Проминьенја времена јесут проста, и не складена. Зато они вездн уживају Проминьеного Кратко го, и велет; Јмах, Ведох, Водих: гди се годило рещ, Јмал сем, Вел сем, Водил сем. Какот овди:

Рече господ господеви мојему). за, Рекел јест господ.

Услиша мольенје моје, молитву мојy прија.) что бјаше рещ: Услишал јест прошенје моје: молитву мојy јест пријал. Ј потомуж чинет вь неизчетних јних мистех: тако да Проминьеного Совершеного вримена мало не и незнадут: Којего вед вних морали најгушще уживат; да вниху смотрили на привластје нашего језика.

2. Во вених во наших језичних Отминах Проминьено Совершено вриме јест најпаче властито и обично. Хервати во велет; Рекел сем, рекел си, рекел је, или рекьл јест: Рекли смо, рекли, сте, рекли су, или сут. Сербльани тож: Рекао сам, рекао си, и остално.

Русјани велет: Ја рекел, ти рекел, и остално.

Љехи велет: Рекл-ем, рекл-ес, он рекл: Рекли сми, рекли сте. они рекли. Пон третьих особах опущают ричици Јест, и Сут.

14. Медольенје кладут прегусто и не вь мисту.

1. Греки на извит густо уживају Медольенје: и мало да не всака четверта рич у ньих јест Медольенје. Потомуж и наши предки во вногих, хош непристојних мистех, кладут медольенје.

Перво: вь мисто јменики Јже или Кьи, Кт.

Пс: 6. Нест вь смерти, поминајаь тебе.) Рецн,

Нист того вь смерти, иже би те поминал.

Пс: 7. От Бога спасајущаго правија серцем.) Рецн, От Бога, иже спасајет правих серцем.

Пс: 3. Благ муж щедра, и даја.) Рецн,

Блажен муж, иже щедит и дајет.

Пс: 2. Живиь на небесех посмеется им.) Рецн,

Јже живет на небесех, насмејет вим се.

Пс: 2. Накажитеса вси судащии земли.) Рецн,

Научите се вси, иже судите земльу.

Пс: 5. Ј похвалат са вси льубащии јма твоје.) Рецн,

Ї похвалѧт се вси, иже лꙋбѧт їме твоје.

Пс: 14. Ходјаь без порока, и дѣлајаь правдꙋ.) Реци,

Їже ходит без порока, и дѣлајет правдꙋ.

Творјаь сија неподвижитсѧ.) Реци, Їже сија творит, неподвижитсе.

Пс: 16. От лица нечестивих, остраствших мѧ.) Реци, (:Острастившихъ:) їже ме трапише, или стꙋжише.

Пс: 54 Ꙋслишит Бог, сиь прежде вѣк.) Реци,

Ꙋслишит Бог, иже јест преже виков.

2. Второ, кладꙋт медольенје вь мисто Ричини: Кт, Всјак иже просјаь приемлет, и иже ищаь обрѧщет.) Реци, Всакиь, иже просит, прије млѥт, и иже ищет обритајет.

3. Третје, кладꙋт медольенје вь мисто Їмена придиквого. Кт, Пс: 106. Алчјꙋще и Жаждꙋще.) Реци, Лачни и Жедни.

15. Неокончалник не вь мистꙋ.

Псал: 9. Внегда возвратити сѧ врагꙋ моемꙋ.) Реци,

Когда се возвратит враг мой возпѧт.

Вже жити ми вь домꙋ господни.) Реци, Да Живꙋ, или Да пребивајꙋ вь домꙋ господнем.

Внегда прити Зифеем.) Реци, Когда придоше Зифлѣани.

16. Ричини превратно изречени.

Пс. 7. Оѐ болѣ неправдꙋ) Реци, Оѐ разболи се от неправди.

Їван болит.) Реци, Ївана живот болит. Пс: 119. Борјахꙋ мѧ тꙋне.) Р. Борјахꙋ се сꙋпрот мнѣ даром. Їли, Рвахꙋ ме напрасно.

Пс: 74. Растаја сѧ землѣ) Р: Растаја землѣ: или Растали се з:

Пс: 7. Впадет сѧ.) Реци, Впадет. Оскорбит Їван.) реци, Оскорбитсе Їван. Растли јест дивицꙋ.) реци, Оказил јест.

17. Прегиби негодни зь Ричинами.

1. Какови прегиби стојет при Греческих ричинах, таковије кладꙋт и при наших: а то вного крат неладно спадајет. Какот,

Помѧни щедрот твоих. пс: 24. р: Опомени на шщедроти своје.

Стꙋжајꙋщии ми. Враждꙋјꙋщје ми. 3.) Р: Стꙋжајꙋщи ме. Враждꙋјꙋщих ме. Ꙋщедри мѧ. 4.) Р: Пощеди ме. Ꙋщедри ми се.

О деснꙋјꙋ мене ест. 15) Р: Ов десницꙋ ми јест. А право и вла-

стито Словинскій: На денȣ ми јест всегда.

Єдино просих, то взищȣ. 26.) Р: Једного просих, того хощȣ взисковат.

Јхже вь рȣкȣ беззаконіи. 25) Р: Кимже вь рȣках беззаконје јест.

Страхȣ господньȣ наȣчјȣ вас. 33.) Р: Страха господньего наȣчȣ вас.

Возбрани борȣщїмъ. 34.) Р: Разорви рвȣщих мене.

Навикоша дѣла их. 105.) Р: Навикоше дѣл ньиховних: или Навикоше дѣлом ньиховим.

Напоиша мѧ оцта. 68.) Р: Напоише ме оцтом.

Отȣжиша им. 105.) Р: Разтȣжише ьих. Изобидише ьих.

2. Особито смотри: јеже Отрицаније илити Заникалније ричини ȣ нас всегда морајȣт стојат со Јскерником. А того преводники несмотрѣт. Нехотјаь беззаконје. 5.) Р: Нехотащ беззаконја.

Несоберȣ соборы их. 15.) Р: Несоберȣ соборов ньиховиx.

Неоставиши дȣшȣ мојȣ. 15.) Р: Неоставиш дȣши мојеје.

Непријат вь сȣе дȣшȣ својȣ. 23.) Не прија вь сȣје дȣши својеје.

Неȣдали помощ твојȣ от мене. 21.) Р: Неȣдальи помощи својеје от мене. А во псалмȣ 39 стоьит добро.

Неȣдальи щедрот твоьих.) Реци, Овоьих.

3. Вь общеь Рȣсков бесиде јест повадно (:вь женских јменех:) Јменик класт, вь мисто Вровника. Какот, Онја грамота дат томȣ и томȣ.) Р: Онјȣ грамотȣ дат.

Надобе јест нȣжа терпѣт.) Р: Хотещемȣ спаститсе надобе јест нȣджȣ терпит.

Тȣ нам јест сȣжено глава положит.) Реци, Овди о држжино јест нам сȣджено главȣ положит.

Трѣба ми јест рȣда метат.) Р: Триба ми јест рȣдȣ метат.

Пора јест пшеница сѣјат.) Р: Доба јест пшеницȣ сијат.

18. Јзрок Словинских ричеь многолично казѣт.

1. Наша бесида јмајет черстов, шȣмен, и мȣжскиь изрок: а Гречка мекок, пищен, и дитинскиь. Нимајȣт во Греки Шȣмних слов: нит никих тврдих складов, Какот СЛ, СМ, СН, СР, и јних сличних: Како смо повидали више. Зарад того когда ьим се налȣчит вь нашеь бесиде које тврдо изреченје: и они оно настојет ȣчинит лагодније и мекльe, и ко својемȣ изрокȣ сподобније: и преставльајȣт или отминьајȣт слово: и тим различно и мерзко казѣт језик. Кт,

1. За чѐрстов склáд ДЖ, пи̂шȣт méкльи ЖД. Саждȣ̀, Вóждȣ, Саждѐн, Вóждеи, Рождѐн, Прéжде, Тȣ́ждинь, и Билорȣ́сјани из Лешска Чјȣ́ждинь. Право рецѝ: Саджȣ̀, Вóджȣ, Саджѐн, Вóджен, Роджѐн, Прéдже или пáче Преже, Тȣ̂жд, Тȣ̂дж, Тȣ̂джинь. Херв: Тȣ̂ь, Тȣ̂ьи.

2. За СР, пи̂шȣт СТР. Стретѐнје, Стрéча, Стрȣ̂в, Стребро̀ (:стéверон:) Раздрѣ̀шити. Прáво, Оретѐнје или Оритѐнје, Орѝща, Орȣ̂в, Оребро̀, Разрѣ̀шити.

3 За СЛ, пи̂шȣт СКЛ, СТЛ. Нáше јме Словѝнец сѝце казѐт, Стлâвос, Стлавѝнос, Склавѝнос, Склâвос. Ј на нáш нарóдинь позóр всáкого невôльного хлáпа, и на лâдјах прикованого сȣ̂жнья зовȣ̂т нáшим нарóдним јменом Склâвос.

4. За једи̂но Н рáди пи̂шȣт ȣдвојенó НН. Вселéннаја̀, На прострáннѣ, Блажéниинь: За Всельêнаја̀, На прострáнȣ, Блâжениинь. Псáл. 37. Госпóди Бóже јстиннѣ.) овцѝ, Гóсподи Бóже јстинни.

Ј вь говорêнјȣ прибавльáјȣт. Н: велѐт, Вóнда, Воевóндас, Мéндо: за Водà, Војвóда, Мêд.

5. За Внóго, Внóжина: пи̂шȣт Мнóго, Мóжество: аво ȣ ньи́х јесȣт рѝчи, кóје се починáјȣт от МН: а ни̂т ниједи̂нијеже, кóја ви се починáла от ВН: и дльа тогó необѝчно ьим јест рéщ Внóго: а мѝ пак прáво Рȣ́ски и Херватскѝ велѝм Внóго, нé мнóго.

6. За Чловѣк, пи̂шȣт лагоднѝје Чеповѣк. Ј вь говорêнјȣ за Чаша, Чȣ́до, Челови̂тје: велêт, Цáса, Цȣ́до, Целови̂тје.

7. Б, проминьáјȣт во В: и за Борис, Богдáн, Бâн, пи̂шȣт „ Ворѝсос, Богдâнос, Вâнос.

8. Али пâк во всѝх скáзах, кóје ȣ нас Грéки чинêт, нáјгȣ́шща јест онá, кóјȣ на негласнѝце Јóд: кóјȣ мáло не вездѝ превращјȣт во гласнѝцȣ Јохóтȣ: и пи̂шȣт Чтê, иј, е, Омертј, јȣ: за Чтêнје, Омéртјȣ.

9. Јли опȣшщајȣт ЈОД, на почâтках. Кáкот, Ест, Есмò, Естè, Елен, Езеро: за Јéст, јесмó, јестé, јéлен, јéзеро. Ȣтро, Ȣже, Ȣха: за Јȣ́тро, Јȣ́же, Јȣха.

Ј вь сриди́нах. Дāем, Поѐм, Моà, Моѐ, Оȣ́е, Оȣетà: За Дāјем, Појѐм, Мојà, Мојѐ, Оȣ́је, Оȣјетà: и остâлно.

10. А гди се сôјдет Јóд, со Јхóтојȣ вь једéн склáд, на почāткȣ́, Вт̃ Ьи̂м, Ьи́ства: или на концȣ́: Вт̃, Змѝнь, Светѝнь: или на срѝде́: Вт̃, Змѝньи, Светѝньи: Змѝньакинь, Светѝньшинь, Асѝньскинь:

Сѝцева ӣзрóка Грéки нит разȣмѣт, нит изрéщ немóгȣт. Ј потомȣ́ сѝцева мѝста мéрзко, нестановѝто, и непрáвнлно, и влȣ́дно пи̂шȣт. Јли во опȣстêт Јóд: или вь мѝсто ньегó напи̂шȣт дрȣ́гȣ гласнѝцȣ Јхóтȣ, или что ȷ̂но. Ј нáши пӣсци сâми вь писâнјȣ сѝцевих склáдов чȣ́дно вèрло се шатáјȣт.

19. Ричем Словинским привлашћајут своі Гречкиь разум, нам крив и неподобни.

1. Вь Гречком језику вногије ричи, које јмају нестановит: се јест двојак, и тројак разум. J зато же Грки нашим једного становитого разума ричем неподовно привлашћају двојакже разум. Какот, Калос у ньих стоьит за Лип, и за Довер. J даьа того они кладут нашу рич Доброта, гди ви класт Липота.

J Добро́ту их, вь руки врагом, П. 77.) Реци, J липоту ньихову вь руки врагом.

Дшери их Удобрени, П. 143.) Реци, Дшери ньихови украшени.

Красотоју твоеју, и Добротоју твоеју, П. 44.) Реци, Красотоју твојеју, и Липотоју твојеју, или паче својеју.

Тјми знаменује чест чловичску, и Цину товаром. Тјмјос, Честен, и Драг или Драгоцинен. Али у нас та јесут разнита. Человек Честен: а Товар Драг. Паче камене Честна, П. 18.) Р: Паче драга камена.

Доѯа знаменует Славу, и Минение, Оцинье́није, Думу, или Разуміније чловичје. Зато у ньих добро стоьит Орѳодоѯос, за Правоверен, или Праворазумен: ки јмајет разуміније ов вере. А у нас негоже стоьит Православен: и трива јест реш Благоверен. Правоверен. Праводумен. А во у нас далеко отлучен разум јмајет Слава от Вери: и не једно јест реш Права вера: и Права слава.

2. Во вногих мистех кладут БЕЗ, вь место НЕ, или вь место јније ричи. Кт,

Безчестје: за Нечест, Срамота.

Безчестит: за Срамотит, Осрамотит.

Безсмертен: за Несмертен, Неуморен, неумоона, ню.

Безмистьи: за Неподовен.

Безмистје: за Неподовје.

3. Кратос знаменујет, Држанје, Державу, и Силу, или Крипост, и Вланје. Держава моја, пс: 30.) Реци, Крипост моја.

Педевω знаменујет, Учим, Кажем, и Карам, и Казним. Показа ма утрова моја, пс. 15.) Реци, Покара ме утрова моја.

Понирос, за Лукав, и за Худовен. А у нас Дриво јест Лукаво; а човик Худовен, Зол, а не Лукав.

20 Разнитије сказн.

Что се неможет у нас једноју ричју изреш, они по силе једноју изои-

казꙋт сказно: и творѣт ричи но‑ви, и наказни, и всакако нестерпни.

Кт҃, Гд҃а вразꙋмѣвшаго мѧ, пс. р: Гд҃а, иже ми јест дал разꙋм.

Мꙋжаљсѧ 26). Мꙋжски дѣлаљ.

Водворитсѧ 24) Бꙋдет пребивал.

Наслѣдит землю 21.) Вь отчинꙋ одержит землꙋ.

Беззаконꙋјꙋщи 24.) Зло тво‑рещи.

Благоꙋгодих 25) Ꙋгодно ми би.

Законоположи ми 26.) Постави ми закон.

Низходѧщии въ землю 21.) Охо‑дещи въ землꙋ.

Низведеши их 54.) Оведеш вих.

Низвијеши 55.) Звијеш.

Неспредложиша 53.) Неположиша пред.

Велерѣчеваша 37. Великије ричи говорише.

Благоволил еси 43.) Ꙋгодно ти јест било. Овде вь 68 добро: ꙋгодно ти бꙋдет.

Щедрит 36.) Щедер јест.

Посли свѣт твой 42) Пошаљи свѣт свој.

Јзповимсѧ 43.) Јзповимо се.

Поношајꙋщих, и Оклеветајꙋщих Реци, Опонашајꙋщих, и Клевещꙋщих: или Оклеветꙋјꙋщих.

Јзощрени 44). Јзоштрени.

Осокровищꙋет. 38). Благо кꙋпит.

Ненеправдихом. 43). Неправди не‑чинихом.

Благодѣјавшемꙋ. 56). Јже нам јест добро сотворил.

Ꙋтреньꙋјꙋ. 62). Јꙋтерньꙋјꙋ, рећи, Пребдивајꙋ.

Вождежꙋ рꙋцѣ. 62). Воздигнꙋ, Воздвижꙋ.

Разнствит. 67). Разлꙋчајет.

Владичествꙋеши 88. Господꙋ‑јеш.

Засвѣдительствꙋјꙋ. 70). За‑свидочꙋ.

Разнствова ꙋстнама. 105). Ра‑злꙋчаше ꙋстнами.

Вцаритсѧ 92). Окральꙋјет.

Омирено мꙋдрствоках. 130). Не‑низно мислих.

Колесница Божја тмами тѣм: 67). Колесница Божја вь тисꙋщꙋ ти‑сꙋщ.

Кто противстанет ти. 75.) Кто станет против теби.

Ј не мимојдет. 148.) Ј нејдет мимо.

От вне безчадит их. От изво‑ни вих опꙋстошит.

Внꙋши. 5.) Прими во ꙋши.

Ј вселишисѧ вь них. 5.) Ј стоја бꙋдеш вь њих.

Взискајꙋщих тѧ. 9.) Взискꙋјꙋ‑щих тебе.

Потребил еси. 9.) Затерл јеси.

Разрꙋшиши врага. 8.) Розориш.

Да разꙋмѣјꙋт. 9.) Да ꙋразꙋ‑мѣјꙋт, ꙋзнадꙋт.

Омириши. 17.) Понизиш.

От Мир, ідет Мирим, Омирим, Омиреніє: се іест Помирим, Помиреніє. А от Мѣра, ідет Омирен, Омирно, Омирност, вь питју и вь виденју.

Омиреніє. 9.) Реци. Уничиженіє.

Милост твоја поженет мѧ. 22.) Реци поідет замноју.

Вселитисѧ. 22.) Пребивати.

Обитает. Jз Лат: Habitabit. Реци, Пребиват хощет.

Оскорблю. 32.) Оскорблю се.

Воздѣти руцѣ. 27.) Воздвигнути руки.

Наслѣдовах. 118.) Отчинно обладах.

Ј неразтлит их. 77.) Ј неразорит вних.

Попекусѧ 37.) Оскорбитисе хощу.

Гоньах благостинью. 37.) (: Гоньіхи:) Настојал сем на доброту.

Ослаби ми. 38.) Отпусти, Прости.

Остави нам. Прости нам долги н:

Волеју Пожру тебѣ. 53.) Радовольно ти хощу приносит посвещеніє.

Поработајут. 71.) Будут работала, Служила.

Ходихове единомишленјем. 45.) Ходихова, нєва, згодно.

Уда изправили сѧ виша. 117.) О да вниху се управили.

Вь чесом изправит. 118.) Вь чем изправит.

Грѣхопаданја. 31.) Грихоти.

Велелѣпје. 20.) Величество.

Вселенная. Бјаше реч Вселеница, по правилу. Али вь разуму рич ова изгола јест негодна. Реци, Вес свит, Вса землья, земних круг.

Благолѣпје. Красоту.

Времѧ благопотребно. 31.) Пригодно, Пригоже време.

Безчадје. 34.) Јаловост.

Законопреступник. 35.) Беззаконник.

Премудрости. 36.) Мудрости.

От Малодушја. 54) От медлости духа.

Оредорѣчје. 59.) Меджуричје.

Долготерпѣлив. 85.) Терплив.

Желанје. 33.) Желѣнје.

Јакѣ придет. 49.) Вь јави придет.

Ијудови. 67.) Јудини.

Зарју. 73.) Зору.

Множајшја их. 77.) Вножих из них.

Јнорог. 77.) Једнорожцек.

Коль крати. 77.) Кулико крат.

Неистовленја. 39.) Дурности, Глупости.

Всадники. Коньники, Херватом Коњанники, Јездеци.

Благодать. 44.) Милост.

Олика сотвори. 65.) Кулика дѣла сотвори.

Во Јзтꙋка́нних. 77.) Во изри-
вѐньих. Вь валва́нех.

Оо̂нјѐ. 72) Пригньѐнје.

Јзма́нлите. 21) Јзмаьи́лци.

Опа̂с. 24.) Опаси́тель.

Ј тоь сꙋдит. 9.) Ј о́н хо́щет
сꙋдит.

Законода́вец. 9.) Законоста́вец.
Неповиннен. 9) Невинова́т, Не-
винен.

Очи го́рдих. 17.) О́чи охо́лих,
Взгордльивих.

Јазици. 2.) На́роди.

Оте́чествја јази́к. 22.) Отчини,
Домовини на́ро́дов.

Единоро́д. 24) Единоро́ждь. 28.)
реци́, Једноро́ден, о̂динь.

Ложь конь. 32.) Ложен конь.

Гаждѐнје. 30.) Гаджѐнје.

Зовꙋщꙋ ми вес дѐнь. 31.) Когда
кричахи вес дѐн.

Прискорбна́ еси̂. 41.) Жилостна
јеси̂.

Рѐвра Сиверна. 47.) Страни Си-
верније.

Вь столпѣх. 47.) Вь возницах.

От Чрѐва. 57.) От ма́терина ти́ла.

Јз того́, что смо досели повидали, ов-
ли́чаь ка́ко вно́го несподо́вје чинѐт
во Склада́нјꙋ ричѐь: и вь превод-
женјꙋ: и творѐт наказније ри́чи.

1. Ако во Гре́ческа ри́ч бꙋдет Складе-
ма: и они́ и на́шꙋ творѐт складе-
нꙋже. Предста́нꙋ ти: за Ста́нꙋ
пред тобојꙋ. Долготерпѣли́в: за
Терпльив.

2. Ако Гре́ческа ри́ч бꙋдет Кра́тка, и
на́шꙋ творѐт кра́ткꙋже, и овсичеꙋ.
Сотир, Спа̂с: за Спаситель.

3. Какови́ кончи́нꙋ, и ка́ково пле́ме
јма́јет Гре́ческа ри́ч, такобож дајꙋт
и на́шеь. То̀ Гра́мма, преводѐт
То̀ Писмја, того писмене: за Сло́
во, Черти́на.

4. Сицеж Примо́рци (:или Далмацијани:)
смотрѐщи на кончи́нꙋ Влашкије ри́чи
Сперанца: пренака́зно и пригньꙋ́но
говорѐт, Ꙋфа́нца, или Ꙋпова̂нца:
за Надѣја́нје. Ј из Нимѐчкије ри́чи
Ꙋрзо́х, келѐт Ꙋзро́к, бꙋд то Сло-
ви́нскꙋ ри́ч: вь ми́сто При́чина. Ј
вно́го јно́го кажѐнја и несподо́вја
чинѐт Примо́рци вь језикꙋ: али о́во
смо овди́ привели ли́хо дльаради
ꙋзо́ра.

5. Всакꙋ Гре́ческꙋ ри́ч једнꙋ, преводѐт
на на́шꙋ једнꙋже: что јест невоз-
мо́жно. То̀ бо се прилꙋчајет и вь
Лати́нском, и вь јних језикех: да
на становитих ми́стех бꙋдет три́ба
дви́ Гре́ческије ри́чи на́шејꙋ једнојꙋ,
а јнди једнꙋ Гре́ческꙋ, двими и три-
ми на́шими изрѐщи. Сице ри́ч Оикꙋ-
ме́ни, Лати́нци преводѐт на́ дви
ри́чи (:Orbis terra: Vniuersa terra:)
Земе́льнинь кругь, или Веса́ зем-
льа. А на́м о̂бща́ и обикньена ри́ч
јест Вес свѣт. Али на́ши преводники
хотѐт, даби на́ша ри́ч јма́ла чети-
ри скла́ди: и да би би́ла Недо-

лье́нјем: какот и Гре́чска: и пи́шꙋт Вселе́ннаја: и чине́т вь једнов ри́чи четири влꙋди или сказн. 1. пишꙋт ЛВ, за ЛЬВ: 2. нн, за н: 3. наја, за ница: тріба во бјаше ре́щ Всельенница, по правилꙋ, 4. влꙋд јест, јеже та ри́ч Вселе́ннаја, и Всельенница, вь на́шем језикꙋ ниче́гож незнаменꙋјет: и никакож немо́жет вит прије́мна, нит сте́рпна. За Всельенскиь собо́р: реци Повсꙋдньи собор. Ле́хом властита, али нам неладна ри́ч јест Повсиꙋхниь. За Клирономисег наказно веле́т Наследствꙋет, или Насле́дит. А Латинци двими ричми (:Hereditate capiet, acquiret:) отчинојꙋ стежит, приmет. А ми можем ре́щ, Вь отчинꙋ стежит, овладајет, овдержит земльꙋ.

РАЗДИЛ ЈЅ.

Об одиванјꙋ весидних раздилов.

1. Одиванје придивного со Овстојним

1. Јме Придивно морајет вит згодно со Овстојним: во племенꙋ, вь числꙋ, и вь прегивꙋ. Какот, Мала искра презрена возните велик пожар. Бјаше зима льꙋта, стꙋдено погодје, и велик витер.

2. Ако вꙋдет вноже овстојних, спојенјем свезаних: придикајет ьим се придивно внојинно. Какот, Милош и Богдан јесꙋт вь Новградꙋ ꙋрождени. Јли Двовично: Какот, Јеста вь Новградꙋ ꙋрождена.

3. Говорещ ов Дꙋшатих разнитого племена вещех: придивно се одикајет зь нарочитньим племеном: се јест зь Мꙋжским. Какот, Отец и мати моја давно сꙋт ꙋмерли. Тож викајет, хотјаж вь Овстојних и невꙋдет мꙋжского племена: Кт, Мати и дите јеста пришла: или јесꙋт пришли. Лихо гди Овстојна вса јесꙋт једного племена, тамо и придивно зь ньими се згаджајет. Кт, Мати и дощ јести пришли: или јесꙋт пришли: по Херватскꙋ, јесꙋт пришле. Јагнье и теле јесꙋт заклана.

4. А гди јест весида ов Недꙋшатих вещех: ꙋ Греков и ꙋ Латинцев гꙋсто се кладет придивно вножинно Нијединско. Какот, Гньив и Лакомост бјахꙋ вь ньем велика. Богатство ньегово, и почтенје, и слава, јесꙋт всим льꙋдем изјавна. Ньима двима племе, возраст, и разꙋм, бјахꙋ ов влизꙋ једнака. Смерна волья, и возтезанје тила, јесꙋт вного годна човикꙋ.

5. Али вед ꙋ ньих вноже крат, а ꙋ нас ов влизꙋ всегда: придивно јме

соједнавајетсе зь ближньим обстојним, вь којемнибуди числу. Какот, Виджу, о господја моја, вас всих лица, и очи на мене бит оберньени. Вим јеже теби всего льудства спасенје, и слава, и благо, и дитца јесут драга. Лакомост, и гньив, бјаше вь ньем велик. Богачство, почтенје, и слава ньегова јест всим льудем јзјавна. Ньима двима род, возраст, и памет бјаше једнака. Смерна вольа, и возтезанје тила јест потрибно чловеку.

6. Казалније Јменики, Ово, Оно, Ото, То, Се, стојет со всакого племена и числа јменми. Какот, Оно јест правинь друг, кинь друга вь нуджи возпоможет.

7. Братја, Господја, Дитца, Друзја, Кнезја, Мужја, во Јменнику и вь Зовнику, содикајутсе сь придивними Нијединскими, Вножинними. Какот, Твоја дитца јесут мала. Господја сут заповидала на војну. Наша друзја нису нам верна. Нерецй адда, Твоја дитца јесут мали: Господја јесут заповидали. Разви ако будет јн Јменник на сриде: Какот, О мила братја, Ви нас јесте згубили. А вь осталних прегибех сь тими јменми кладутсе придивна женска Јединична. Какот, Јосиф, узрикши своју братју, немогаше сузз воздержат. Отидоше на новоселје со женами, и со всеју дитцеју. Псал 122:). Вь руку господьи своих.) Р: Вь руках господьи својеје.

8. Повидали смо поприди сего: како Греком и Латинцем всако јме придивно может стојат за обстојно.

Али ми вь такових мистех Придивна преткарјајем во Обстојна: и за Покојен, Духовен, Стар, Млад, Див; велим Покојник, Духовник, Старец, Младец, Дивец. J вь женском племену, Светница, Мученица, Покојница, Старица, Младица, Дивица. J вь недушатих вещех, Темница, Свитлица: Топлица, Отделница: Горньица, Јзподньица: Десница, Шуьица.

Ника Придивна Ниједннска, лихо вь Јединичном числу, могут стојат за Обстојна. Рекши, Благо, Добро, Зло, Худо, Лихо, Дурно: Велико, Мало, Вного: Десно, Ливо: Лехко, Тежко: Просто, Једино, Само: Никулико, Колико, Тулико: Тихо, Полно, Болно, Давно: и јна ника сицеви. Какот, Земльа полна всакого добра. Отишньен великим лихом, или (:сице бо вь обстојном обличју Орудник творим на ОМ: Лихом, Злом; а вь придивном обличју рекли бисмо на ИМ: Лихим, Злим делом:). По велику, По малу, На саму, На једину. Јз Лехка, Јз тиха По просту, по тиху, по лехку. По Руску, По Херватску. По суху. По мокру.

Јзбави нас от Лукаваго.) бјаше рећ, От Лукава: али право, Јзбави нас от зла.

Все, То, Овоје, Наше, Ваше: и ако ꙋдет које Јзредно, или Верстално јме (:какот, Старо, Ново, Приднье, Веће, Меньше:) претварајꙋтсе вь сицевом мистꙋ по законꙋ придивних. Какот, По всемꙋ, По томꙋ, По нашемꙋ, По својемꙋ, По старомꙋ, По новомꙋ: и По всем, По нашем, По том, По својем, По старом, По новом, По давном, По давномꙋ, По придньем, По придньемꙋ, По Божјем, По Божјемꙋ. Јз већего, Јз меньшего.

9. А бо вножинном числꙋ ꙋ Греков вного крат стоьит: а ꙋ нас ни отньꙋдже нестанет придивно јме вь Овстојного мисто.

Вса покорил єси под ноѕѣ єго, п: 8) р: Все јеси ꙋпокорил под јего ноги.

Поꙋчишасѧ тщетним. 2.) р: ꙋчиша се тощщети.

Кто јавит нам влагаја. 4.) Кто нам јавит влаго: или довро.

Јаже не возхищах, тогда воздајах. 68.) реци, Чесо невозхищахи, тогда воздајахи.

Воздајꙋщим ми зла. 7.) Јже ми воздајꙋт зло.

Јзполнисѧ зол дꙋша моја. 87.) реци, Наполнила се јест зла д: м:

Радꙋјꙋщи сѧ злом моим. 34.) р: Јже се радꙋјꙋт злꙋ мојемꙋ.

10. Что адда Греки велит, *Τα ανθρωπινὰ πάντα μάταια.* (: и Латинци, Humana omnia sunt uana:) не реци ти, Вса човичска сꙋт сꙋјетна: нити Всаческа сꙋт сꙋјетна. Него реци: Все човичско витје јест сꙋјетно: Всакије човичскије вещи јесꙋт сꙋјетни. Multa passus, Pauca locutus, Magna operatus, Parua magnificat, Turpia odit, Honesta amat.) преведи сице, Вногије тежкије вещи стерпил: Мало говоривши: Велика дила содилал: Малије вещи на велико процинњајет: Мерзка дила ненавидит, а почтена льꙋвит.

2. Ов Заносном јменꙋ.

1. Заносно јме (:или јменика:) Кнь, која, које: Јже, јаже, јеже: згаджајетсе со своьим прошестним, во племенꙋ, и вь числꙋ. Какот, Оного чловика негодитсе зват племенитим, кнь ов срамꙋ нехајет.

2. А ꙋ Греков и вь прегибех заносно јме всегда се згаджајет сь прошестним. А ꙋ нас и ꙋ Латинцев толко вь числꙋ, и вь племенꙋ, сь прошестним јменом: а вь прегибꙋ сь послидꙋјꙋщејꙋ ричинојꙋ, морајет вит згодно.

Повеленијем: ймже заповеда. 7.) Повеленијем: јеже заповида.

Завиша чꙋдес єго: ихже јави им. 77.) р: Чꙋдес: јаже ьим јест јавила

Гдѣ сѹт милости твоја древньаја: јаже клатсѧ Ддѹ во јстинѣ твоеь.) р: Гди сѹт милости твоје дривньије ьимиже клелсе јеси Ддѹ во јстинѣ својеь.

Помяни поношенје рав твоих: еже поносиша врази.) Реци, Опомени на опоношенје рабов своьих: ьимже опоносише врази твоьи.

Первое ѹбо слово сотворих о всѣх: о нихже начат Јсѹс творитиже и ѹчити.) Реци, Первѹјѹ тими весидѹ јесем ѹчинил ово всем: јеже на ча Јсѹс творити и ѹчити.)

Овличаь: что обди чиний ЖѲ. Вь Гречском стоьит. Појсен те кај дјдаскеен.) и оводви ричици те, кај, незнаменѹјѹт ничесож, неже И. а ЖѲ никакож непристоьит кь семѹ мистѹ.

3. Латинцем гѹсто, нам ритко, викајѹт во ѹживанјѹ ова заносна, Кић, да Јже: и вь мисто ньих нам равет, Ј тоь, Ј он, Ј сеь, Ј ов. Какот, прнјел сем твоје писмо: и оно ми је великѹ радост принесло. Опростише го: и он опрошщен отиде. По Латинскѹ ви вило рещ: Која ми јест радост принесло: Кић опрошщен отиде. Зазвал јест господ Самѹила: и он отвещал, Ово сем јаз.) А по Лат: Qui respondit: Кић отвеща, Јже отвеща.

3. Ов Двих Овстојних.

1. Ѹ Греков, и ѹ Латинцев, когда коли дви јмена овстојна (:разнитије вещи знаменѹјѹща:) вь весиде стојет вез Опојенја: једно из ньих стоьит во Јзкернику: Кт, Олѹга, краљьа: Кньиги писца: Хлив тѹги: Ѹдолје сољз: Страх Господа.

2. А ѹ нас вь мисто Јзкерника стоьит јме придивно Владално, или Пристојално. Какот, Олѹга Краљьев. Кньиги писчеви: Тѹжниь хлив: Солзно ѹдолје: Страх Господень.

3. А коли пак при дрѹгом овстојном вѹдет које Придивно, илити дрѹго овстојно: по нѹдже морајет стојат во Јзкерникѹ. Какот, Отец грядѹщего вика. Ангел велика совита. Слоеса ѹстен твоьих. Копје Марка Краљьевища.

4. Тож викајет, когда за Јзкерником идет дрѹгиь изкерник. Какот, Јаков јест вил сина Јсака. сина Авраамова. Не, син Јсаков, сина Авраамова.

Добро јест речено: Гори растајаша, от лица Господньа: от лица Господа всеје земльи.)

Зло пак: Тоь јест син Божьи, спасајѹщаго род чловѣческии), реци, Он јест син Бога спасајѹщего род чл:

Книга родства Јсѹс Христова) р. Кньиги народжења Јсѹса Христа. Зачало евангелја Јсѹс Христа сина Божја) реци, Јсѹса Христа, сина Божјего.

Возпоју імени Господньу вишнему. п. 7.) р: Возпоју імену Господа вишньего.

Глас Господень пресицајущаго пламень огньа. 28.) р: Глас Господа пресикајущего пламен огньенин.

Омертію своеју Христос жало смертное притупи: ја же Адамлеју смертію воцарисѧ) рећи, Омертју своеју Христос жало смерти притупи: Јаже Адамљеју смертју царство јест стежала.

5. А вь никих мистех (:дльаради знатнијего разума:) и ми на подобје Греков, једино просто јме изрикајем во Језерниќу. Какот, Мати шиедоот: Дух мудрости: Во вики виков (:или пач во вичније вики:) Вножина лихот: Ојем льудеь : Отадо волов: Вриме изкушенја: На подобје Греков.

6. А ника изглашајем во Противнику. Какот, Господи владико животу мојему. Боже, и господи силам, всих створь створитељу.

А ника обојако словут добро. Какот, Владико животу: и владико живота мојего. Господи силам: и Господи сил. Всих створь: я Всим створем, створитељу. Предстательница, и помощница верних: или верним льудем. Вратар царства: или воатар царству небесному.

7. Или вим која знаменујут какову крипост, или сказу, или нарав доброо илити зол: она стојет во Језернику. Какот, Коипка сердца јунак. Муж великого влагонаравја. Зла нарава човик. Оницева миста ми и по складенју изрикајем. Какот, Крипкосерден, Лехкосерден, Милосерден, Злонаравен, Благонаравен, Равносилен, Полномощен.

4. Ов імену зь Ричиноју.

1. Ричина особита просит пред собоју Јменника: вь једнаком числу, и особе: јавно, или отајно: Кт, Јаз тужу: ти се смијеш: смерт се приближајет.

2. Послиди вножих імен (:со Опојенјем:) вного крат стоьит ричинна, вножинна. Кт, Богдан, и Милош придоше. Никогда стоьит и јединична: Кт, Ум, развор, и совит, јест вь старцех.

3. Ричина вножинна со вриднијеју особоју се соједнавајет. Перва особа јест вриднија от вторије: Втора от третије. Кт, Ако ти и твоь отец јесте здрави, добро јест: а јаз, и моь врат, јесмо здрави.

4. Нигда вь мисто Јменника стоьит Неокончална ричина. Кт, Лагат нист моь закон. А нигда ричина зь јменом. Кт, Невиноватим вит, јест велика утиха.

5. Неокончална ричина (:у Греков и Латинцев:) імајет пред собоју Кросник. Кт, Радујусе, теве вит здрава. Верло тужу твојего отца хороват. Чул сем вногу силу вит пришлу. Разумили смо врагов вит повиглих.

Али сицево говоренје нист нам обичної: него ми ладније велим: Радују се, јеже ти јеси здраб. Верло тужу, јеже твоі отец хорујет. Чул сем, јеже јест внога сила пришла. Разумили смо, јеже сут враги повигли.

5. Ов изречинју времена.

1. На питанје, Када, Гда, Когда, Коли. Отвит се чинит сице. Сада, Х: Зда, кметски: Тада; Тогда, Ру: Обда, Онда: Друга, Инда, Иногда Ру: Всегда, Малокада, Малогда. Ікада, Серв.

2. Нигда, Хер: Никогда, Ру: Никада. Серв. Николи.

Нигдаже не, Никогдаже не, Николиже не.

Нинигдаже, Нининкогдаже, Нининколиже.

Кадаколи, Кадагод, Каданибуд, Kaдалибуд.

Когдаколи, Когдагод, Ксгданибуд, Когдалибуд

3. Давно. Дави, Давич, Толич. Нович, Вь нови, Ономедне. Уже, Јуж, Јуже, Јур. Јутри, Лани.

4. Днес, Ру: Данас, Хер: Нощес, Ру: Нощас, Хер: Јутрос, Вечерас, Литос, Јесенас, Зимус, Веснус.

Јлити, Сего дне, Сеје нощи, Сего јутра, Сего вечера, Сего лита, Сеје јесени, Сеје зими, Сеје весни.

5. По Крозишку. Сиинош, за Сију нощ. Сбо лито, Сву зиму, Ов год, Сеь год (:или Сајгод, Хер: Вь литу ов сајгоду:). Первиь, вториь, третьи ден, год, мисец. Перву, другу, третју зиму, јесен, весну. Ланьску зиму, Ланьску јесен. Вес ден, год, мисец. Всу зиму, весну, јесен. Всe време, лито, јутро. Вес живот. Ден и нощ, јутро и вечер.

6. Чрез вес ден, год, мисец, Чрез всу зиму. Чрез все време живута својего. Чрез вес живот.

7. Вьчер, вь ден, вь нощ, вь јутро, вь вечер, вь зору, вь сумрак, во мрак, вь дову, вь пору, во време, не вь дову, не во време. Вь недильу, вь суботу, вь петок. Вь празник, вь дилатниь ден, вь дилатник, вь простиь ден, вь замрази, во велико говенје, вь первиь, другиь, третьи ден, год, тједен: вь перву, другу, третју зиму, недильу, суботу. Вь перво, друго, третје време, лито. Вь наприд, вь наприлок, вь гредуще време. Вь первиь сумрак. Вь первиь сон.

8. Вь нощи, во дне, вь зиме, вь литу, вь јесени, вь посту, во мраку. Вь первом, втором, третјем дни (:или дневу:), году, мисецу, тједну.

9. По Орудникy. Зимоју и Литом, Весноју и Јесенју, Јутром и Вечером, Днем и Нощју, Ономедне, за Оними днеми. Мраком, Зороју.

10. За того, За того времена, За тих времен, За тих дил. Јзза того

бримена, Јзза тих бримен, дил. За рана, За јутра, За тми, За свита, За дне. За топла, За леда. За коруна војводи. За Марка краљевича, За доби; За пори, За зори.

11. На Зајутерје. На всакнь ден, На всаку нош, На всако бриме. На Христов ден, На свитлу недиљу, (:Хер: На вазем:). На Богојављенје, На Христово народженје, На Успенје Пречистије Богородици, На Семень ден, На Јевдокињин ден, На Јурјев ден, На Јлињин ден. Херв: На Јурјеву, На Јлињину, На Јвању, На Петробу, На Јевдокињину.

12. Перво, Первље, Најпервље. Первље сего, Первље того, всего.

Прeже, Приджe, Прињe: Најприже, Најприджe, Најприње.

Прeже того, Прeже сего, Прeже всего. Прињe того, сего, всего.

Поприди, Поприджe, Попрeже, Поприње.

Поприди того, Поприди сего, Поприди всего.

13. Послиди, Послиджe, Послиње. Опослиди, Опослиджe, - лије, По том, По сем, Послиди того, Послиди сего, Послиди всего. Послиди зајутерја (:Хер: По јутрику:). Пред чером, Пред черaком.

14. На питанје, Отколи, Откада, Откогда, Отвитник ричеь гледи на листу рєі.

15. На питанје, Доколи гледи листа рѕі.

6. Ов изреченју миста.

1. На питанје Кади, Гди? гледи листа рѕі.

На питанја Куд, Камо, Откуд, гледи листа рѕі.

2. Прибави и ово что овди вь слид јдет.

Стојанје на мисту.

Кади? На земље, на небу, на небесех, На свиту, На всем свиту, На воде, На морју, На повитерју, На столу, На кробу, На возу, На селу, На пољу.

На дому: се јест, Дома. На двору: зло за Вони, или за На дворишћу, На пьдворју: знаменујет во На двору тож что На дворном крову.

На владанју, Хер: На власти, Ру: се јест, Не во граду. На Руси, На Москве, На Дону, На Дунају, На Поморју, На Подонју, На заприжју, На Крајние, На рубежу.

Вь дому, Во својем дому, Вь граду, Во граду, Вь изве, Во двору, Вь воде, Вь огњу, Вь миру, Вь лису, Вь дубраве. Вь Руской, Лешской, Херватской, Гречской земље, Јлити, Вь Русех, Вь Лехех, Вь Херватех, Вь Грекех.

Гибанје от миста.

4. Откуд? Јз дома, Јз вони, Јз дальи, Јз близа.

Јз Руси, Јз Рускије, Лешкије, Херватскије, Гречкије земљи. Јз Рус, Јз Лехев, Јз Херват, - атов,

Јз Лехов. Јз града. Јз полья. Јз Краьини, Јз рȣбежа, Јз Поморја, Јз Загорја. Јз Низа.

От Москви, От Дона, От Дȣнаја, От морја.

Сь верха, Сь небес, Сь висока, Сь кисини, Зь гори. Сь крова.

Гибанје по мистȣ.

5. Кȣд? По земльe, и по водe. По сȣхȣ, и по мокрȣ. По горах и по планинах. По лисех и по дȣбравах. По польȣ и по горe. По робнинe, и по стермине. По градех и по селех. По краьине, и по сридине. По пȣтех, и по ȣлицах. По Рȣси, По Рȣсков, Лешсков, Гречсков земльe. По Тȣджих странах.

Чрез горȣ, Чрез Кȣновицȣ: Чрез рикȣ, Чрез Москвȣ. Чрез град, Чрез зид.

Кроз горȣ, Кроз Кȣновицȣ: Кроз рикȣ, Кроз Москвȣ. Кроз град, Кроз зид.

Гибанје ко мистȣ.

6. Камо? На земльȣ, На нево, На небеса, На свит, Вь дом, Во град, Вь извȣ. Гледи више числа 2.

7. Ов изреченјȣ Орȣдја:

1. Орȣдника вез предложков ȣживајем, когда јест рич ов Орȣдјȣ, или ов Орȣжјȣ. Какот, Мотикојȣ скопал, пером написал, мечем посикел.

Јли ов Причине, дльа која се что дијет: Какот, Ви својејȣ охолостјȣ јесте доспили во всȣ тȣ несрищȣ. Мовим грихом се јест ȣчинило зло, које терпльȣ.

Јли ов Начинȣ, ковим се что дијет: Какот, Всаким способом настојмо тилеснијe страсти ȣмертвльат

2. Начин дијанја изрикајетсе и сь Предложком СО: Какот, Со страхом и сь трепетом дилајте спасенје дȣш твоьих. Гньив вȣди далеко: сь ковим се ничтоже право нит разȣмно неможет ȣчинит. Ти сь хитростјȣ ходиш, а јаз сь простотојȣ. Велимже и ов орȣдјȣ сиц: Тȣрки сȣт вногије државн зь мечем овладали.

3. Ов Посолствȣ се велит ПО, и ЧРЕЗ. Какот, послал сем ти отпискȣ по Стојанȣ. Порȣчил сем ти человитје чрез Стојана. А нерецни, Послал сем ти отпискȣ Стојаном: нит из Нимечска, При Стојанȣ.

А ов работе велим ЧРЕЗ. Овтежал сем полье чрез кмети. Пожел сем ньивȣ чрез најемники.

4. Причинȣ знаменȣјȣт Предложки: ОТ, ЈЗ, ДЛЬА, ПРЕД, ЗА, ПО: Зато јеже, Просто јеже, Тим јеже: Какот, Скрили сȣт се от срама. Немогаше говорит от жалости. Он то чинит из невольи: из нарока. Дльа зазора зло на подрȣжникȣ говорит. Немогȣ спат пред скорбми Вси го льȣбет, за јего благ наров. Злонаравен чловик, страхом приморан, по нȣже чинит добро.

Зато јеж се нист дал завест разкошиоь совлазни, всим јест постал чуден, и славен. Ви все вь диль гинете, тим јеж нищете пријемат довриу совитов.

8. Ов Гречском Језкернику и простом.

1. Что Греки велет, Порегоменѣ αν-τὺ: то наши преводники преводет на Противнинь прегив: Једущу ему. Зато јеже Гречски Језкерник, и наш Противник, сводка једнако изходет на У. Алипак сице преводит, нист преводит, но превращат језик. Такова во говоренја нигдиже нист вь овичају вь нашем језику. Јно вь прем, что Хорацнь Римскнь писатель (:привергтуј уш своь језик ко Гречскому:) велит, Nobis non licet esse tam disertis: Qui Musas colimus seueriores: тож и ми морајем мислит ов севи. Рекши, Јеже нам негодитсе вит тако разговорним: коьим јест дана тинија весида.

2. Латинци такова миста преводет различно. Нигда на прост Орѣдник нигда на ричицу Когда.

Наш преводник. Зрящимже им взятся на небо.)

Латинскнь. И гледещими ньими вознелсе јест на небо.)

Реци. J при ньиу гледещиу вознел се јест на небо.

Наш. Отрешајущимже им ждревца, рекоша господари его.

Лат: Отвезојущини пак ньими ждревца, рекоша.

Реци. Когда пак отвезовалу ждривца, рекоше господари ньегови

Наш. Obетшаша кости моја: зовущу ми вес ден.

Лат: добро. Оостаршесе кости моје: когда копльаѵи вес ден.

Наш. Да некогда псхитит душу моју: несущу извавльајущуе, ниже спасајущу.

Лат: добро. Да когда неухитит души мојеје: когда нист кто ви извавил, нити кто ви спасел. Алити, Невудущ кто ви извавил.

3. Потомуж адда ими морајем такова миста различно преводит: како се гди гожије вит покажет.

Оѐ јест: на Орудник прост: на Когда: на За: на При: и на Будущ, и Бивши, или на јно Медольенје.

Какот. Ego, quae auctore te uelle cepi, te adiutore assequar.

Нереци. Јаз, јаже тевѣ. совѣтнику начаху желат, тевѣ помощнику хощу стежат.

Него реци. Јаз, чесо товоју совитником начаху жельит: то товоју помощником хощу стежат.

Ѐти аѵтȣ̃ лалȣ̑нтос ѝлѳен а̉мос а̉г-гелос.)

Ј за нЬего́ још говоре̑шча, при-де́ ј̑н внстни́к.

Та̃ѵта аѵтȣ̃ лалȣ̑нтос а̉рхши про-секѵ́нее аѵтω̃:)

То́ нЬемȣ говоре̑шчȣ поклони́мȣ се ни́кинЬ кнѐз. Овди́ добро́ стоѥ́ит Противни́к: або ричи́на Покло́нимсе, про́сит Проти̂вника.

Ego te audiente cautius loquor.)

Ја̂з, при́ теви слȣха́јȣшчем, опасни́је говорјȣ̀.

Сице: Ȣкрадо́ше конЬа̀, при на́с спе́шчих. Ȣк о́нтос. Dum non est, qui redimat.

Несȣ̑шчȣ избав:)

Не̑вȣдȣшч, кто̑ би избави́л, ни́т кто̑ би спа́сел.

Haec ad te scripsi, apposita secunda mensa.)

О́во сем кЬ те́би написа́л, би́вши поста̂вльена дрȣ́га но́ша вЬиствин.

9. Ов ричи́цах ЈЖȢ, ЈАЖȢ, ЈѲЖȢ.

1. Смотри́цкинЬ ов си́х пи́шет си́це. Поколи́ на сем ми́стȣ јест пришла весида ов Гре́чких Артрех: и ов нЬи́ховом зЬ на́шим језиком незго-дјȣ: мора́јем знано ȣ̀чинит, јеже Гре́чки Артри (:о̃ѕ, ἥ, ὅ, ὁ, ἡ, τὸ. :) и на́шије си́је ричи́ци, ЈЖȢ, ЈАЖȢ, ЈѲЖȢ, не́ једна́к нара́в јма́јȣт.

Гре́чкомȣ во језикȣ нЬи́х ȣ̀жива̂-није јест вса́чески потри́вно и лѝпо: а на̂шемȣ во вногих ми́стех поста̂-јет из нЬи́х ме́рзко ра́зȣма поте-мнЬе̂није, и беси́дного содива̂нја сме-те̂није.

2. ВЬ Гре́чком во језикȣ ричи́ци Јже, Јаже, мо́гȣт стоја́т зЬ ричи́нами Повидалного, и Придивалного, и Не-окончанного на̀чина, и зЬ Недольѐ-нјем: а вЬ на́шем, и вЬ Латинском, стоје̂т зЬ једи́ним ли́хо Повида́лним, и сЬ Придива́лним: а не́ зЬ Неокон-ча̂ним на̀чином: нити зЬ Недольѐ-нјем.

Какот. Хрјсто́с о̃ аподани́он, ма̂л-лон, дѐ каѝ егерѳе́ис: о̃с каѝ е̉стјн ен деѯјã тȣ̃ Ѳеȣ̃: о̃с каѝ ентѵгха́неи ѵ̉пер и̉мω̃н.) Христо́с Јже ȣ̀ме́рк-ши пачеже и возкресинЬ: Јже и е̉ст ов десну̀јȣ вога, јже и припове̂-дȣет о нас.)

Во овом, и во всих ј̑них си́цевих ми́стех, мора́јем ми́ Недольѐније пре-мини́т вЬ ричи́нȣ: или опȣсти́т Јже, Јаже. Какот,

Христо́с, јже јест ȣ̀мерл, па́-чеже и возкресел: јже и јест ов десно Бо́гȣ: Јже и говори́т за на́с.)

Пас о̃ ајтω̑н ламвае), каѝ о̃ зитω̑н еврискеи.

Всја́к јже просја́ пријемлѐт, и јже јшча̀ обрјашчет:

Право. Всакинь јже про́сит прими́ет, и јже ј̑шчет обрјетѐт.

Оти о̃и тоја̃нта прассонтес а̉ѯиој тана́тȣ еисин.

Јако јже такова творѧщии. достојни смерти сѹть.

Право. Јако јже такова дила дијѹт (творет), достојни сѹт смерти.

Пан то ен макеллѡ полѹменон ес-ајете.

Все еже на торжищи продаемое јадите.

Право. Все еже се на торгѹ продајет видите.

Кај патера перитомис тај ѹк ек перитомис монон.

J отца обрязанја не еже от об-ризанја сѹщим точјю.

Право. J отца обризанја, не токмо оним јже сѹт от обризанја.

Ѹ тѡ ек тѹ номѹ монон.

Не јже точје сѹщемѹ от закона

Право Не токмо ономѹ, јже јест от закона.

Тоіс ми каста сарка перипатѹсін.

Јже не по плоти ходѧщим.

Право. Оним јже неходет по полти.

3. J сами пак преводники во вногих мистех јесѹт опѹстили Јже, и пра-во превели. Какот.

Та анѡ фронеіте, ми та епи тис гис.

Гречско. Јаже горньаја мѹдрствѹј-те, не јаже земнаја.

Преведено. Горньаја мѹдрствѹјте, не земнаја.

Рецн. Горньаја мислите, не земних: или земнаја.

Ѵмеіс ек тѡн катѡ есте, егѡ ек тѡн анѡ еімі.

Греч: Ви от еже нижних јесте, јаз от еже горњих есм.

Преведено. Ви от нижних есте, аз от вишних есм.

Рецн. Ви јсте от изподньих, а јаз јесем от горньих.

ѲІ кај о есѡ имѡн андрѡпос диаф-диретај, алл о есѡден анакајнѹтај имера кај имера.

Аще и јже внешньи наш человѣк тлеет, но јже внѹтрньи обновльает-сѧ ден и ден.

Преведено, Аще и внешнь наш че-ловѣк тлеет: но внѹтрнь обно-вльаетсѧ по всѧ дни.

Рецн. Хотјаже извонскиь наш чело-вѣк тлѣјет: али внѹтерньи обна-вльајетсе на всакиь ден: или от дне до дне.

Поллоі ек тѡн Јѹдајѡн елилѵфеисан прос тас пері Марѳан, кај Марјан. Мнози от Јѹдеь пришли вјахѹ, ко јаже окрет Марѳи и Мариьи сѹ-шим.

Преведено. Мнози от Јѹдеь пришли бјахѹ кь Марѳе и Марии. Рецн, Вноги от Јѹдејев вјахѹ пришли кь Марте, и кь Марије.

10. Ов Грѣческом Неоконча̂ннику, со Артри, или съ Привѣржки.

1. Когда се знаменѹјет Причина, дльаради које се что чинит: Грѣки кладѹт Неоконча̂нник, съ привѣржком тѹ. Какот, Эпескѣфато имас: тѹ катеѵлйна, тѹс подас имѡн еис одон еиринис.) А при ричице тѹ приразѹмиваје̂тсе Эвекен, Дльаради. Эвекен тѹ катеѵлйнај. Дльради ѹправльнија.

А ми пак можем такова миста на три начини право изрећи. Ов јест, На ѹправльенје, Дльа ѹправльенија, и Дави ѹправил. Кт,

Посетил нас јест из висока: На ѹправльенје ног наших на пѹт мирнињ.) Јли, Дльаради ѹправльенија ног наших на пѹт мирнињ. Јли, Дави ѹправил ноги наши на пѹт мирнињ.

Ј Грѣки том могѹт тројако изрећи. Эвекен тѹ појисај елеос мета тѡн патерон имѡн). На ѹчиньенје милости со отци нашами. Јли, Тѹ појисај елеос. Јли, Појисај елеос. Ѹчинити милост.

2. А преводники въ сицеких мистех неладно кладѹт Јеже, Какот, Кај есилае: тѹ минај сун автоис:).

Ј вниде: еже остати зь ньими Реци, Ј вниде: да би остал зь ньими,

Пропоревси гар про просопѹ кѵрјѹ: тѹ дѹнај гнѡсјн сотирјас тѡ лаѡ автѹ.) Појдеши пред лицем господньим: еже дати познанје спасенја льѹдем его.

Реци. Појдеш въ прид пред лицем господньим: да даси знанје спасенја льѹдству јего (ньегокомѹ).

Кај катеіхон автон: тѹ ми поревеснај апавтѡн.)

Ј держахѹ (ѹдержаша) его: еже не отити от них.

Реци, Ј держахѹ јего: да неби отишел от них.

Лице господнье на творащја злаја: еже потребити от земльа памјат вих. Реци, Лице пак господнье на творешчих зло: да потрѣбит от земльи памет вих (ньихову.)

3. А во вногих мистех јесѹт опѹстили Јеже. Какот.

1. Внегда приближатисѧ на мѧ злобѹјѹщим: снести плоти моја). Грецко: Тѹ фагеін тас саркас мѹ. Эже снисти. Реци, Когда се приближајѹт ко мне злобѹјѹщи: да видѹт полт мојъ.

2. Обидѹ олтар твоъ господи: ѹслишати ми глас хвали твоеа.) Реци: Да ѹслишѹ глас.

3. Бѹди ми въ Бога защитительа: спасти мѧ.).
Реци: Да ме спасеш,

4. Боже помилѹъ ни: познати на земльи пѹт твоъ.) Реци, Да познадем на земльи пѹт твоъ.

5 Лживи синове человечестии въ мѣрилех: оневправдити себе от сꙋєти въ кꙋпѣ:) Реци, Ложльиви сини чловички во висех: да прелестѣт от сꙋјети все въ диль.

Невимо пак, зачто Смотрицкиь въ сицевих мистех велит привавльат Јеже: и говорит,

1. Єже снисти плоти моја. 2. Єже ꙋслишати ми глас. 3. Єже спасти мѧ. 4. Єже познати пꙋт. 5. Єже оневправдити.).

Оне бо добро велит: јеже гди ꙋ Греков стоьит Неокончалник једин: тамо ꙋ нас липлье стоьит ДЯ. Какот, Кај гар о ијос тꙋ анпꙋ ꙋк илѳе дјаконианнај, алла дјаконисај.) Јбо син чловичский неприде слꙋжитисѧ: но слꙋжити, и дати дꙋшꙋ своју откꙋп за многиѧ. Липлье и право реци сице: Аво син чловичьи нист пришел, да би мꙋ било слꙋжено: но да би слꙋжил и да би дал своју дꙋшꙋ откꙋп за вногих.

Приде син члович взискати, и спасти погившее:) Реци, Пришел јест син чловичьи: да взищет, и да спасет, что јест погивло.

Орꙋжје извлекоша грѣшници и напрѧгоша лꙋк: сострѣльати ꙋбога и нища, и заклати правиѧ серцем. п. 36.) Реци: Меч измекнꙋше гришници, и напѧше лꙋк: да стрильајꙋт на ꙋбогого и нищьего, и да ꙋбијꙋт правих сердцем.

4. Въ никих пак мистех и ꙋ нас добро стоьит Неокончанник: Какот, Јдꙋ ꙋготовити вам мисто.) Непосла ме Христос крестити, но благовѣстити.) Али трива јест обличит: јеже посл иди ричин Јдꙋ, Шльꙋ, и јних сицевих, право стоьит Неокончанник Обичьи: со Јзкерником, а не съ Крознйком. Какот, Јдꙋ готовит вам миста. Нит ме послал Христос крестит (: льꙋдь:) но проповидат (: евангелја:).

5. Кратко говорещ: Греки ꙋживајꙋт Неокончанника со всякими предложки, по всих прегивех: вꙋдто јмена Ричинного. А Латинци въ такових мистех ꙋживајꙋт своьих Герꙋндиь и Сꙋпин, нам и Греком незнаних. А ми ꙋживајем ричинних јмен, јадꙋщих на НЈЕ, или ТЈЕ. А преводники наши преводет рич на рич, неладно и нестерпно: и кладꙋт Неокончанник съ Предложки, и съ Прикержком, Јеже. Какот,

Јменник. То ѱевдесѳаи ꙋк естјн емон.) Єже лгати нест мое. Реци, Лгати нист моь нарак) или Логанје и: м: и:

Крознйк. О Ѳеос естјн енергѡн ен ѵмјн то ѳелеин кај то енергеин.) Бог ест дѣиствꙋјаь въ вас и еже хотѣти, и еже дѣјати. Реци, Бог дѣлајет во вас хотѣнје и дѣјанје Дја то сјган.) За еже молчати. Реци: За молчанје. Єјс то касјлевеин.) Во еже кральевати. Реци: Въ кральеванје.

Јзкерник. Апо тꙋ коимасѳаи.) От еже спати. Реци. От спанја Єи

тѿ кајрѿ тȣ просеихесѳај.) Во времѧ̀ еже молитисѧ. Реци, Во вриме мольенја.

Придивник. Кај ен тѿ спеіреин) J ко еже сѣјати сѣмѧ. Реци, J вь сијанјȣ симена.

Пері тȣ грáфеін.) О еже писати. Реци, Ов писанјȣ, Ов писмȣ.

Метà то фагѣн.) По еже јасти. Реци, По ьиденјȣ, Послиди ьиденја, ьидши.

О еже сподобитисѧ нам достојним вити.) Реци, Да се ȣсподовим достојни вити.

О еже спастисѧ нам.) Реци, Ов нашем спасенјȣ, или, Да се спасем, Да бȣдем спасени.

Противник. Прос то графеін.) Ко еже писати. Реци, Кь писанјȣ, Кь писмȣ. На писанје.

6. Вь никих пак мистех јест трива превест на ДА, а вь никих на КОГДА. Какот,

Во еже пѣти и славити тѧ.) Реци, Да те појем, и да те славим.

Кај ен тѿ тон охлон епикеісѳај автѿ: тȣ акȣеін тон логон тȣ деȣ.) J вњегда налегати на него множествȣ: еже слишати слово Божје. Реци, J когда льȣдство налегаше (:или напираше:) на ньего: да вихȣ слишали Божје слово (:Божјȣ рич:)

Внегда возвратитисѧ врагȣ моемȣ взад.)

Когда се возвратит враг мой вӡпет. Или Во возвращанјȣ врага мојего на зад.

7. Ȣх' ирпагмон игисато то еінај Јса Ѳеѿ.)

Не возхищенје непщева, вити равен Богȣ. Добро.) Јлити. Ниест возхищение вит восхищенје: еже вјаше равен Богȣ. Јлити. Ниест вознепщила возхищенија, себе вит равна Богȣ.

11. Ов непретворних чиселних, КȢЛИКО, ТȢЛИКО, ВНОГО, МАЛО, ВЕЩЕ, МЕНЬЕ.

1. Ова јмена, Кȣлик, Тȣлик, Овȣлик, Никȣлик, Велик, Мал, Вещи, Меньши: когда знаменȣјȣт кȣликост, илити Мирȣ: јесȣт Придивна, и јмајȣт вса числа, и племена, и прегиви: и содивајȣтсе со Овстојними правилно. Какот, Кȣлики тȣди: Кȣликије сили (:илити Кȣлики сили:) Кȣлика вримена. От кȣликих трȣдов, сил, вримен: и остало

2. А когда знаменȣјȣт Число: изрикајȣтсе лихо: вь Нијединском племенȣ: и чинетсе Овстојна: и по направȣ Овстојних: (:вь трих перних прегивех:) содивајȣтсе со Језкерником јних јмен. Какот, Кȣлико градов јест вь Жидовском кральествȣ, тȣлико лит кральеваше Давид. Мало льȣдеь јест пришло.

3. Зарад сего̀ вь превоѓенју ових Гречских ричеь, Πόσοι, Τόσοι, Πολλοὶ, Ολίγοι, Πλείονες, Ολιγότεροι, (Силити Латинских, Quot, Tot, Aliquot, Multi, Pauci, Plures, Pauciores, Plerique:) вноги повлудки се чинет: Какоти и ко осталних чиселних јменех наш језик терпит велику нестаност, и смутнью, и неудовје. Греки во и Латинци изрикајут та јмена, вь придивном овличју, во вножинном числу, по всих прегивех. А ми того неможем тимже овличјем изражат: и неможем сице говорит: Кулики дни, Кулики ношчи, Кулика лита, До Куликих лит, Пред Куликими литми. Него сице: Кулико ден, Кулико ношчь. Кулико лит, Пред Кулико литми.

4. Лихо једино јме Вноги, вногије, внога, и Вножи, вножије, вножа, равнајетсе на током зь Гречским Πολλοὶ, по всих племенех, и прегивех. Какот, Јменник. Вноги пинези јесут зато дани. Вногије державни, и внога миста то знадут.

Крозник. На вногије гради и державни, и на внога миста, јест глас пришел.

Остални прегиви. От вногих, и вножих градов. При вногих, и вножих градех. Ко вногим, и вножим градом. Оо вногими, и вножими градми.

Али паки вь первих трих прегивех липлье јест изрикат по Нијединском племену, Вного, и Вноже. Какот, Вного пинез јест зато дано. Вного держав и вного мист про то знадет.

На вного градов, и держав, и мист, Јест глас пришел.

5 А рич Ολίγοι, Pauci, различно се преводит

1 – е. Мало ден, Мало мисецев, Мало лит.

2 – е. Мало кто, Мало кого, Мало кому.

Мало что, Мало чего, Мало чему.

3 – е. Мало кь, Мало кога, Мало које.

Мало коьи, Мало које, Мало која. Мало коьих. Мало коьим. Мало коьими.

4 – е. Оо медложенјем сице.

Малоли кто. Малоли кого. Малоли кому.

Малоли коьи. Малоли коьих. Малоли коьим.

5 – е. Мало от кого. Мало сь ким. Мало от коьих. Мало при коьих. Мало сь коьими.

6 – е. Никоьих мало льудеь мјаше. Кроз никоьих мало льудеь. От никоьих мало льудеь При никоьих мало льудех. Ко никоьим мало льудем. Оо никоьими мало льудми.

7 – е. Невного ден, лит, пинез.

8 – е. Невноги дни, пинези. Невнога лита.

6. Вь четприхъ послиднихъ прегивехъ та јмена (:Кулико, Тулико, Окулико, Онулико, Никулико, Велико, Мало, Веще, Менье, Вносо, Вноже:) јмајут двојако изреченје.

Первнь начин. Како сь первими, трими, тако и сь послидньими четирими прегибми, стојет за Овстојна Нијединска: и кладутсе со Јзкерником. Какот,

Јзкерник. От кулика лит. До мала ден. A quot annis. Ad paucos dies.

До менья ден. Ad pauciores dies.

Дльа вножа причин. Ob plures causas.

Придијвник. Вь кулику лит. In quot annis.

Вь малу ден. In paucis diebus.

Вь менью ден. In paucioribus diebus.

Во-вножу лит. In pluribus annis.

Противник. Ко кулику градов. Ad quot arces.

Кь малу градов. Ad paucas urbes.

Кь менью градов. Ad pauciores ciuitates.

Ко вножу градов. Ad plures ciuitates.

Орудник. Пред куликом лит. Ante quot annos.

Пред малом лит. Ante paucos annos.

Пред меньем лит. Ante pauciores annos.

Пред вножем лит. Ante plures annos.

Јлити по обличју Придивного претварања:

Пред Малим лит. Пред Меньем лит.

Пред Вножим лит. Пред Куликим лит.

А приразумикајетсе Числом: пред Куликим числом лит. Пред малим числом лит

Оеь первнь начин јест правилен: али не ко всем обичен.

7. Вторнь начин. Стојет та јмена вь мисто Придивних: али Непретворна. Онце,

От Кулико лит. До мало ден. До менье ден. Дльаради вноже причин.

Вь кулико литех. Вь мало днихъ. Вь менье днихъ. Во вноже литех.

Ко кулико градом. Кь мало градом. Кь менье градом.

Пред Кулико литми. Пред мало литми. Пред менье литми.

8. Никакоже пак (:ов числу говореще:) неможетсе право рећи: От Куликих лит. До малих ден. До меньших ден.

Вь Куликих литех. Вь малих днихъ. Вь меньших днихъ.

Ко Куликим градом. Кь Малим градом. Кь меньшим градом.

Пред Куликими литми. Пред малими литми. Пред меньшими литми..

И Јωанну апокалуψис тоса ехеи мустириа, поса логиа.

Јωанново откривенје толики имат тајинства, колики словеса.

Поправи сице. Објавлење Јванско тулико јмајет тајностеь, кулико (:словес:) ричеь. Говореш во сице: Толика тајнства, колика словеса) разумејетсе великост тајностеь, и великост ричеь: а не число ричь и тајностеь: а весида јест ов числу великом.

За Вного, Вноже: Русјани велет и Благо, Блаже, а Херпати, велико, веше: и приразумајетсе рич число: будто, Благо число, Велико число.

Још Херкати велет и сице: Чуда људеь јест било: за Вного људеь.

А за Мало, велит Мерка: Кт, Доспило ме јест Мерва пинез. Дај ми мерву води. Ј вь сицевом мисту Мерва (:вь Јменнику) јест Нијединского племена: а вь иних прегибех Женского.

РАЗДИЛ ЈЗ.

Об заблакех.

1\. Влак, или Заблак јест прокличенје гласа вь ричех: и обо јест разнито, Возвишено, Понижено, Долговато, и Скоро. Греки то зовут Просодијеју: Херкати Заблаком. Сице во говорет: Ов чловик Завлачит по Руску, или по Сербску: когда кто по закону овиx стран ричи провлачит. Ј отмини во вь језику (:које Греки зовут Дијалектми:) словут заблаки: тим јеже најпаче из разного заклаченја ричеь познавајетсе разница вь Отминах језичних.

2\. У Греков јесут три Влаки, или Просодиьи: коьих Греки нигдиже неопушшајут, него над всакоју ричју пишут једен из ньих.

А Латинци јмајут во изроку тако два влака: али и оних непишут: зато јеже и без влаков написаних, лехко и право се чтет Латинскиь језик.

А нам пак Словинцем јесут потребни четири Влаки (:Високиь, Долгиь, Скориь, и Једнакиь:), без ньих бо неможетсе право чест нити изрикат наша весида.

3\. Високиь влак (:^:) гласницу воздвигајет на високо (:илити на вишу струну:) и провлачит на долго: Кт, Бог, Правда, Господар.

Долгиь влак (:¯:) провлачит на долго: али невоздвигајет на високо. Какот, Рука, Глава, Глубина, Зеленина.

Скориь влак (:´:) воздвигајет на високо: али непровлачит на долго. Какот, Брат, Чудо, Вера, Правити, Ставити.

Једнакиь влак (:`:) и невоздвигајет, и не провлачит гласници. Ј потомуж и нист властито Влак: него паче знаме небитја трих јстиних влаков. Ј знаменујет лихо се, јже она рич нимајет никаковаж влака и јеже бси ньеје склади Једнаким, а

нє различним гласом јмаȣ бит из-
речени. Какот, Нога̀, Вода̀, Олово-
да̀, Береттѐ, Несеттѐ.

Греки влак Окорнь зовȣт Остриm, Оксија: а Једнакнь зовȣт Тежким, Варија: а Високнь зовȣт Прокличеним, Периспомена. Ньим гожє спадајет тако: али нам јест потрибен још једен или четкертнь влак.

4. Обличаль, на којем мистȣ может стојат кинь влак. Једнакнь влак нє јнди, него на једином крајном илити послиднием складȣ может бит постакльен. Греки јего неопȣштајȣт, но везди отразно пишȣт. Али нам го нист нȣджа отразно писат: покамиста незнаменȣјет ничесож јного, оприч небитја јних влаков. А то и без всакого знамена можетсе разȣмет. Разви вь никих двојеразȣмних ричех, зарад разлȣченја, нє вездино можетсе написат сеь Једнакнь влак. Какот, Locus мисто, Pro, uel Loco: Мисто̀: Quomodo, Како, Sicut Како̀: Istis Тими, Quidem Тимѝ.

5. Долгнь влак нимајет миста на Једноскладних. А на Вножескладних ричех (:ако јест сам једин:) лихо на Предпослиднием складȣ јмајет мисто. Какот, Глȣбина, Зеленина.

Аколи бȣдȣт на једноь ричи два Долга влака: она морајȣт стојат на послидньих двох складех. Какот, Оо једнаким, Оо двојаким.

Аколи вь кȣпи бȣдȣт Долгнь и Окорнь: могȣт стојат на всаком мистȣ: на попридньих и на послидньих складех. Какот, Једнако јест, Забавами, Највешними.

6. Високнь и Окорнь влак, јмајȣт мисто на всаком складȣ.

7. Лешско Завлаченје јест скажено из Нимечкого: тако да мални во всаков ричи Лехи изрикајȣт Окорнь влак, на Предпослиднием складȣ: и тим мерзко казет језик. Какот, Ȣченик, Господар, Доврего: за Ȣченик, Господар, Доврого.

8. Рȣсконь Завлак нигди јест смȣшен из Лешского: Какот гди пишȣт, Твориш, Овещенник: за Твориш, Творит, Овещеник.

А јнди смȣшен из Гречского: Какот, пишȣт, Гоненје, Ношенје, Хожденје: за Гоньенје, Ношенје, Ходженје.

Бȣдȣщ во, јеже Греки из тројескладније ричи Гоньенје, чинет четири склади, ГО, Не, Ни, е: а на четкертом от конца складȣ ȣ ньих никаковже влак нестоьит: зато они из четвертого склада ГО, преносет влак на третьи склад НЕ и велет Го, не, ни, је.

9. Серблани се згаджајȣт сь Херватми во влакех: разви лихо, что вь Долгом влакȣ никако предолго и необично глас протежȣт, Ј зарад того вь једином Херкатском изрокȣ чȣјȣтсе влаки правилни: и извирнов Словинсков весиде прикластни. Ј то јсто нє вездє него лихо меджȣ Кȣпојȣ и Вȣнојȣ рикамни: во ȣјездех Бихща града, напаче окол Дȣбовца, Озльа, и Рибника, острогов

Онамо бо, бо вриме Турских послидньих прогок, и при взетју Херватскије столици Бихуша, меджу стермије гори, и вь тежко преходна миста, сохранили сут се останки Херватского вольарства. J кулико јест још досели остало Словинского чиста језика: тамо се јест овритало, за нашего дитинства. Али сададјуж и тамо все се проминьајет, и гинет.

РАЗДИЛ ЈЗ.

Разпис ричин Обстојних, и Вножекратних, и Једнократних.

1. Омотрицкиь нист хотил ов творенју всаких ричинних кримен ничесоже повидат, нит изказанја учинит: но паче сь премолчанјем јест ову част обминув: за причину, јеже невјаше, Словинского Лексикона. Зарад того трива вјаше нам, и потерсили се јесмо, овди на једно мисто всије соврат (:сь кулико вјаше нам возможно:) и вуд то Ричинниь Лексикон списат. J надијемсе, јеже мало која права Словинска ричина изостајет, које неви овди вило написано.

2 Что сут ричинни Обстојније, Вножекратније, и Једнократније, гледи на листу... А об творенју вножекратних, гледи листа

Об творенју Ричин от Јмен.

3. А об творенју Обстојних и всаких ричин от јмен сице разумиь. От Обстојних јмен творетсе ричини на УЈВМ: Какот, Бан, Вовин, Посел. Банујем, Војујем, Послујем.

J на ЈМ. Какот, Мерва, Отан, Траг. Мервим, Отаним, Тражим.

J от Придивних тож, на УЈВМ: Какот, Мил, Рад, Ревен. Милујем, Радујемсе, Ревнујем.

На ЈМ. Кт, Прав, Топел, Полон. Правим, Топлим, Полним.

J на НЈВМ: Кт, Груб, Тонок, Черн. Грубијем, Тончијем, Чернијем.

4. А на АМ творит ричини от јмен, не кажетсе вит вь вах ладно. Ови тими ричини јесут годни: Виталам, Вузлам, Петльам, Окиталам, Оседлам, Богмамсе, Петнам, Равнам, Верстам, Путам, Оватамсе, Венчам. От Вител, Вузел, Петльа, Окител, Оседло, Богме, Петно, Равен, Верста, Путо, Окат, Венец.

А вь мисто Бранам, машче рецим, Влачим: Гласам, Гласим: Гньивамсе, Гньивимсе: Конам, Кончимсе: Кончам, Кончим: Печатам, Печатим: Пластам, Пластим: Простам, Простим: Отарамсе, Отаримсе: Чертам, Чертим. Подовает пак (:из Лешского podoba się) изгола јест злочесто: рецим, Подобитсе, Оподобитсе, Оподавльајетсе.

Ра́зпи́о ричи́на́м.

Прѣтко́ра І.

Обсто̂јније	Вножекра̂тније	Једнокра̂тније
БАТИ.		
Бам, Бльем.		
Бајȣ, Бльȣ.		
Ди̂вам,	Јздивȣ́јем	Нади̂вам.
Зи̂вльем,	Прѣзивȣ́јем	Воззи̂вльем.
Зо́вльем,	Озовȣ́јем	Позо́вльем.
Хли́вам,	Јзхливȣ́јем	Похли́вам.

Коли̂вам, Коли̂вльемсе: поколивȣ́јемсе: поколи̂вльемсе: гледи́ Коливи̂мсе. Рȣ̂вам, прерȣвȣ́јем, прерȣвам: гледи́ Рȣ̂вим. За Лѣшко Два̂м, Занедва̂вам, Занедва̂м: реци́ Ха̄јем, Занеха̂вам. За Лѣш: Подо́бамсе, Подоваетсе: реци́, Подо́бимсе, Оподо́витсе. За Окро̂вам, Јзкровȣ́јем, Јзкро́вам: реци́, Окревѐм, Јзкре̂вам, Јзкревѐм. Бȣ̂вам. Бȣ́внем.

ВАТИ	**ВАМ, ВОМ,**	**ВАЈȢ, ВȢ.**
Жвѐм	Прежи̂вам	Прекжѐм.
Зовѐм	Воззи̂вам,	Воззовѐм.
Ки́вам	Покивȣ́јем, и̂вам.	Поки́вам, Ки̂внем.
Рвѐм, Ѵрвѐм	Прори̂вам	Оберкѐм. Рза́л.
Рокѐм	Разрі̂вам	Разроке́м. Рока́л.

Оби́двам, и Оби́дȣјем: Отоби́двам, Отоби́дȣјем. Гнѣ̀вам, Прогнѣвȣ́јем, Прогнѣ̀вам: или Гни́вим, Прогни̂вльам, Прогни́вим.

Пла́вам	Возпла̂вам	Возпла́вам.
Пли́вам	Припли̂вам	Припли́вам.
Лѣшко. Терва̂м,	Дотерва̂вам	Дотерва̂м.

Ȣвати: от Ȣјем, Ȣјȣ.

Бльȣ́јем	Јзвльȣ̂вам	Јзвльȣ́јем, Бльȣ́нем.
Кльȣ̄јем	Прокльȣ̂вам	Јзкльȣјем, Кльȣ́нем.
Пльȣ́јем	Попльȣ̂вам	Попльȣ́јем, Пльȣ́нем.
Оȣ́јем	Оȣ̂вам, Засȣ̂вам	Засȣ́нем, Оȣ́нем.

ОБЯТИ: от ȣjем, ȣjȣ.

	Кȣjем Онȣjем Трȣjем	Окȃвам, Кȃвам. Оснȃвам Отрȃкам	Окȣjем Оснȣjем. Отрȣjем.
Пода:	Дарȣjем, или Дарим	Дарикам, Разда: Овдарjам	Раздаоȣjем, Дарȣjем. Обдарим.
	Осталније сего мѣста ричини нимаjȣт Вножекратного обличја. Какот,		
	Банȣjем	———	Отванȣjем.
	Баснȣjем		Ȣваснȣjем.
	Бесидȣниjем, или Бесидим.	Превесиджам	Повесȣдȣjем. Превесидим.
	Видȣjем		Превидȣjем.
	Висȣjем се, Висим се.	Возвишамсе	Возвисȣjем се. Возвисим се.
Лешск:	Благȣjем		Разблагȣjем се.
Серве:	Блазнȣjем, Шȣтим	———	Возблазнȣjем.
	Бледȣjем, Бледем		
	Блȣдȣjем, или Блȣдим.	———	Проблȣдȣjем.
Старо	Бодрȣjем	———	Преводрȣjем.
	Верȣjем, или Верим	Поверjам,	Поверȣjем, Возверȣjемсе. Поверим, Возверимсе.
	Веснȣjем		Превеснȣjем.
	Викȣjем	———	Непревикȣjем.
	Винȣjем, или Виним	Повиньам, Обв:	Обвинȣjем. Обвиним, Повиним.
	Волнȣjем се, или Волним се,	Возволньам се	Зволнȣjем се. Возволним се.
	Волхвȣjем, или Волхвим		
	Ворȣjем	———	Оворȣjем.
	Враждȣjем се Враждимсе	Овраждам се	Возвраждȣjемсе. Овраждим се.
	Гладȣjем		Повгладȣjем.
	Глȣпȣjем	———	Возглȣпȣjем.
	Годȣjем		Прегодȣjем.

Господуjем, или	—	Овгосподуjем.
Господарим	Овгосподарjам	Овгосподарим.
Гостуjем, Гостим	—	Угостуjем, Угостим.
Дворуjем		Подворуjем.
Десеткуjем, или		Овдесеткуjем.
паче Десетиним	Овдесетиньам	Овдесетиним.
Дивуjем се, или		Воздивуjем се.
паче Дивимсе.	Воздивльам се	Воздивим се.
Дуруjем, или		Одуруjем.
Дурим	—	Одурим, Возд:
Жалуjем, или		Пожалуjем.
Жалим, се.	Возжальам се	Возжалимсе, Ужа:
Запасуjем се		Узапасуjем се.
Зимуjем		Презимуjем.
Зловуjем	Гледи Назлов:	
Знаменуjем		Познаменуjем.
Знаменам	Означенавам	Назнаменам.
Jаруjем, или		Возjаруjем, Разjа: се.
Увиjам. Jаримсе		Разjарим се.
Jесенуjем	—	Преjесенуjем.
Jменуjем		Преименуjем.
Каменуjем: каменjем		Укаменуjем.
Увитам. Каменим:	Каменjем мостим.	
	Покаменьам	Покаменим.
Каменѣуjем	Окаменѣвам	Окаменѣуjем.
Кнезуjем, или		Овкнезуjем.
Кнежим	Овкнежам,	Овкнежим.
Користуjем, или		Укористуjем.
Користимсе	Окористjам се	Укористим се.
Красуjем се		Украсуjем се.
Красимсе	Украшам се	Украсим се.
Кукуjем	—	Закукуjем.
Лакотуjем		Прелакотуjем.
Ликуjем си	—	Уликуjем си.
Литуjем		Прелитуjем.
Лихвуjем, Нимечко:		

Льꙋтꙋјем	Лешско	Возльꙋтꙋјем.
Льꙋтимсе	Возльꙋщам се	Ꙋльꙋтимсе.
Маленꙋјем	—	Возмаленꙋјем.
Махнитꙋјем	Сербско	
Милꙋјем	—	Помилꙋјем. Омилꙋјем се
Милим се	Неꙋживано	Возмилим се.
Миркꙋјем се	Лешско	Ꙋмиркꙋјем се.
Мирꙋјем	—	Возмирꙋјем.
Мꙋдрꙋјем	—	Ꙋмꙋдрꙋјем.
Навитꙋјем		
Назловꙋјем		
Напастꙋјем		
Напридкꙋјем		
Насторꙋјем		
Недꙋгꙋјем		
Обидꙋјем	—	Отобидꙋјем.
Овилꙋјем		Возовилꙋјем.
Образꙋјем		Вобразꙋјем.
Образим	Вображам	Вобразим.
Опетꙋјем	—	Поопетꙋјем.
Опетим	Неꙋживано. Поопещам,	Поопетим.
Пестꙋјем	Лешско	Возпестꙋјем.
Печалꙋјем се		
Печалим се	—	Попечалим се.
Пирꙋјем	—	Препирꙋјем.
Ползꙋјем		Ꙋползим.
Ползим	Приполжам	Наползим.
Повинꙋјем се	С. Повиньам се,	Повиним се, отвиним.
Покормꙋјем	Лешско	
Поминкꙋјем се	—	Напоминкꙋјем се.
Попасꙋјем		
Попикꙋјем се	—	Попикнем се.
Посилкꙋјем	С. Посильам	Посилим, отсилим
Послꙋгꙋјем	С. Послꙋжам	Посложим.
Послꙋјем		
Поспихꙋјем	С. Поспишам	Поспишим се.

Потакѹ́јем		Потака́м.
Потри́вѹјем	——	Опотри́вѹјем.
		Возпотр.
Почтѹ́јем	——	Ѹпочтѹ́јем.
Чести̂м	Поче́шщам	Почести́м.
	——	Ѹчести̂м.
Празнѹ́јем		
Празѹ́јем.	——	Препразѹ́јем.
Превлѹ́дѹјем	——	Превлѹ̂дим.
Прельѹ́вѹјем.		
Преторгѹ́јемсе		
Прндкѹ́јем		
Проликѹ́јем	——	Ѹпроликѹ́јем, проличи̂м.
Пророкѹ́јем	——	Ѹпророкѹ́јем.
Псѹ́јем (ричми срамо-		
ти̂м)	——	Опсѹ́јем.
Пѹ́стѹјем		
Пѹтѹ́јем		
Ра́дѹјемсе	——	Возра́дѹјем се.
Ра́тѹјемсе		Возра́тѹјем се.
Ра́тим се.	——	Возра́тим се.
Ревнѹ́јем	——	Возревнѹ́јем.
Ревни́мъ		Возревним се.
Редку́јем	——	Поредку́јем.
Року́јем, Лѐшеко.		Ѹроку́јем.
Руку́јемсе	——	Ѹруку́јем се.
Светку́јем		
Сви́тујем	——	Ѹсви́тујем.
Совѣ́тујем.	——	Ѹсовѣ́тујем.
Си́лујем	——	Обси́лујем.
Си́лим.	Обси́льам	Обси́лим.
Си́тујем	——	Поси́тујем.
Сквозну́јем		Пресквознѹ́јем.
Слиду́јем	——	Вслиду́јем.
Сли́дим.	Насли́джам	Насли̂дим.

Насладујем, посладујем.	—	Посладим.
Соворујем		Усоворујем.
Сојмујем	—	Усојмујем.
Опорујемсе		
Опоримсе,	Оспорјам	Оспорим что.
Останујем сам		Престанујем.
Останим кого,	Настањам,	Настаним.
Страхујем		Встрахујем.
Страшим	Острашам	Пострашим.
Толкујем, Кметско		
Толмачим,	Нимечко	
Торгујем		Оторгујем.
Торжим	—	Приторжим.
Торујем	—	Уторујем.
Трибујем, тож, что потрибујем.		
Тугујем.		
Тужим се,	Возтужамсе	Протужим.
Упујем	Нимечко	
Уповајем	Оказно	
Надѣјемсе	Надѣјамсе	Вознадѣјемсе.
Хамујем се	—	Ухамујем, возха:
Хамим, неужибано	Прехамљамсе	Прехамимсе.
Хитрујем		Охитрујем.
Хитрим	Прехитрам	Прехитрим.
Хорујем, Лешко		Захорујем.
Џарујем, Латинско	—	Возџарујем.
Џарим, Лат.	Овџарјам	Овџарим
Цвиткујем		Нацвиткујем.
Џелујем	—	Поцелујем.
Чарујем, Лешко.		Овчарујем.
Чарам, Херв.	—	Овчарам.
Честујем, Лешко		Учестујем.
Честим, и	—	Учестим.
Почтујем, Херв.		Упочтујем.

И чтијем.	———	Ꙋчтујем.
Шшетујем		
Шшетим се.	———	Ошшетим се.

Кончина ОТВꙊЈЕМ јест некористна, и сказна какот, Бујствујем, жидовствујем, царствујем, чествујем. Реци:

Бујам	———	Возбујам.
Бубим		Развубим се.

Жидовство хвалим. Царујем, почтујем, чтујем.

ВЕАТИ от ꙋЈЕМ, ꙋЛꙋ.

Бичујем		
Бојујем		
Вишујем	———	Отвишујем, возвишујем
вишам.		Отвишам, возвишам.
Војујем, се	———	Зкојујем, Забојујем се,
Дневујем.	Дньујем	Покојујем.
Кочујем		
Краљујем	———	Обкраљујем, возкраљујем.
Краљим.		Обкраљим.
Крижујем, Леш.	———	Ꙋкрижујем, Накрест разпнем.
Крижим, жам.		
Непшујем	———	Прекрижим.
Непшим.	Понепшам	Вознепшујем,
Ношујем	———	Вознепшим.
Обшујем, Лешко.		Преношујем.
Обшим се	Приобшамсе	Приобшим се.
Пијанчујем		Препијанчијем.
Пољујем, Леше.	Лешко	
Прашујем,	Хрв.	Ꙋпрашујемсе.
Ручујем,		

ГАТИ, от ГАМ, жем. Гају, жу.

Блáгам, Лѣшкс.	Увлагýјем	Ублáгам
Ти́шим.	Утúшам	Утúшим.
Де́ргам, неужив:	Задергýјем	Заде́ргнем, Де́ргнем.
Жгѐм, Жгáти, Херватскѝ	Жéщи Рýски.	
	Зажи̂гам	Зажге́м.
Лáжем, лóжем		Слáжем, слóжем.
Логу̀. Лошѐш	Прели̂гамсе	Солгу̀, Солжѐш.
Ре́нгам	Наренга̂вам	Пререн́гам.
Ри́гам	Врингýјем	Ври́гам, Ри́гнем, отри́гнем.
Рýгамсе	Наругýјемсе	Нарýгамсе.
Рýжим	Возрýжам	Возрýжим.
Отрýжем, гам:	Постругу̂јем	Ізстрýжем.
	Тѣ̂жем, Сл. тежим	
Те́ргам, тóргам	Растергýјем	Растéргам, Растéргнем

ДАТИ, от Дам, Джем: Дају, Джу.

Влáдам	Завладýјем	Овлáдам.
Владúјем, Руск.	Завладúвам.	Обладúјем.
Вузда̂м	Обвузда̂вам.	Обвузда̂м.
Га̂дам	Прегадýјем с	Угáдам, Угáднем.
Глéдам	Приглéдујем	Приглéдам.
Гледúм	Возглéдам, приг.	Возгледúм, Погледúм.
Гладâм, оджем	Оглодýјем	Огладâм.
	Дáјем, дáвам	Дадем, дáм
	Возда̄јем	Возда̂м.
Гу̂ндам, Гу̂дам	Погундýјем	Возгу̂ндам.
Жа̂дам. Лѣшко	Возжадýјем	Возжа̂дам.
Жедúм	Жѣ̂дам, Жѣ̂дјам	Возжедúм.
Желькúм	Пожелькúвам	Возжелькúм.
Жудúм, Приморско	Некор: Желáју	Лѣшко некорúстно.
Ждѐм, жду̀	Ожúдам	Дождѐм.

Зи̑джем, дам.	Созиду́јем	Сози̑джем.
Ки́дам	Наки́дујем	Наки́дам, Наки́нем.
	Оки̑дамсе	Оки́днемсе.
Ла́ндам, Стран.		
Пра̑вдамсе	Оправду́јем	Опра̑вдам.
Пра̑вдим		Опра̑вдим.
Ри́дам	Возриду́јем	Возри̑дам.
Стра̑дам, а̑жем	Пострадује́м	Постра́дам.

ЖА́ТИ от жи̑м, жу̀.

Бижи̑м	Би̑гам, при̑бигам.	Збижи̑м, поби́гнем.
Бриздњи̑м	Бри̑згам, зджем	Бри̑згнем, обри̑:
Вижи̑м	Ви̑зам	Ви̑знем.
Движи̑м	Дви̑гам, Дви̑зам	Дви́гнем, Воздвижи̑м.
	Дви̑жем, воздви̑жем	Воздви́гнем.
Держи́м	Возде̑ржам, а̑вам	Воздержи̑м.
Дрожи̑м: гледи́	Де́рхщем	Воздрожи̑м.
Врж́им	Поврзу́јем, Вр̑зам	Вр̑знем, заврж́им.
Звиздњи̑м	Зви̑здам, гам	Зви̑զднем, Заввиджи̑м, Зви̑згнем.
	Позвизду́јем,	Заѕки́здам, гам.
Лежи̑м	Ли̑гам, поли̑гам	Ле́жем, Ле́гнем, полежи̑м.
Мижи̑м	Ми̑гам, нами̑гам	Ме́гнем, Наме́гнем.
	Намигу́јем	Замижи̑м.
Прежи̑м, неужик.	Пре̑зам	Напре̑знем, е́гнем.
Режи̑м, се	Изре̑жам зу̑би.	Врежи̑м зу̑би.
Ржи̑м	Ри́зам, Вр̑зам	Вр̑знем, Заржи̑м.
Тежи̑м.	Те̑зам, возте̑зам	Возте́гнем, Про́те̑гнем.
	Те́гам, возте̑гам	Отежи̑м, притежи̑м.
	Те́жем, возте̑жем	
Ружи̑мсе, неужи̑вано	Ру̑гамсе	Наружи̑мсе кому.
	Нару̑гамсе	Наружи̑мкою, иначе
		Нару̑жим, возру̑жим, -жити.
Ру̑жим, ружи́ти:	Нару̑жам, возру̑жам	

ЗАТИ от Зам, Жем: Зају, Жу.

Бу́зам, жем	Обузу́јемсе	Бу́знем, Обу́знем, обу́зам.
Ве́жем	Прикезу́јем	Обе́жем.
Дерза̂м	Дерза̂вам	Де́рзнем, Подерза̂м.
Ка́жем	Казу́јем, указу́јем	Јзка̂жем.
	Облизу́јем	Поли̂жем, Ли̂знем, Ла̂знем.
Ли́жем		
Ма́жем	Мазу́јем, Пома́зујем	Ума́жем.
Ни̂жем	Нанизу́јем	Нани̂жем.
Ри́жем	Заразу́јем	Прери́жем, Ри́знем.
Оли̂зам се	Послизу́јемсе	Посли̂знемсе, јкати.
Ољижи́м се	Оли́замсе, Посли̂замсе	Посли̂знемсе.

ЈАТИ, от Јам, Јем; Јају, Ју̀.

Ба́јем	Ова̂јам, овавам	Наба́јем, зва́јем.
Бле̄јем	Посмејам	Возблејем.
Бу̂јам, гледи́	Буьи̂м	Пробу́јам.
Ва́јем		Јзва́јем.
Ви́јем	Возви̂вам	Преби́јем, возвинем.
Гри́јем	Нагри̂вам	Огри́јем.
Дивја̂мсе	Здивја́вамсе	Воздивја̂мсе.
Дијѐм	Доди̂јам	Додијѐм.
Дејѐм, неужи̂вано.	Ди̂вам, надиівам	Де́нем, оде́нем.
	Возди̂вам, приди̂вам	Возде́нем, приде́нем.
Ди̂м, ди̂ш, ди̂.	Дја̂хи: Дја̂л сем:	И не́ке́ще.
Же̂вам, Херватски̂:	Гледи́ же̂дам	
Зија̂м	Зи̂вам, Раззи̂вам	Зи́нем, позија́м.
Зри́јем	Дозри̂вам	Возри́јем.
Ка́јемсе	Возка̂јамсе	Пока́јемсе.
Ку̂јамсе		Оку̂јамсе
Ла́јем	Овла̂јам	Пола́јем.
Лијѐм	Ли̂вам, Поли̂вам,	Пролијѐм, Ли̂вам.

Ма̄јем	Пома̂вам, ајам	Возмајем.
При́ја̂м, при́јем	Возприја́вам	Возприја̂м.
	Возпри̂јам	Возпри́јем.
Сија̂м	Си̂вам, проси́вам	Возсија̂м, Сие̂м.
Смије́м се	Насми́вамсе	Осмијѐм, Просмије́мсе.
Си́јем	Наси̂вам	Овси́јем.
Стру̂јамсе, гледи́	Стру́кимсе	Устру̂јамсе.
Та́јем	Разта̂вам, а́јам	Разта́јем.
Ти́јем	Зати̂вам	Зати́јем, Оти́јем.
Ха̄јем, неха̄јем	Занехва̄ам	Занеха̄јем, Зане̂хам поне:
		Пронеха̄јем, пронеха̂м.
Хви́јемсе	Прехкри́вамсе, и̂јамсе	Похби́јемсе.
Ча̄јем	Поча́вам, а̂јам	Поча̄јем.
Нача̄је́мсе	Нача̂вамсе, а̂јамсе:	Вознача̄јемсе.
ЈЯТИ от **ЬИ̂М**, Ју̀.		
Боьи̂м се	Пова̂јамсе	Возбоьи̂мсе
	Ова̂вамсе, Ле́ш:	Увоьи̂мсе.
Буьи̂м	Бу̂јам, разву̂јамсе	Провуьи̂м, развуьи̂мсе:
		Возбу̂нем, Ба̂нем.
Отоьи̂м	Ота́јем, поста̂јем	Обстоьи̂м.
	Возста́јем	Ота́нем, поста́нем.
	Оста́јем, обста́јем	Оста́нем, обста́нем.
КЯТИ от Кам, Чем, Щем: Кају, Чу, Щу.		
		Ялчем, Взалку́јем, вза́лчем.
		Пра́во рећи́:
		Ла́чем, возлаку́јем, возла́чем.
Бурка̂м, се, Стран:	Возбуока̂вам	Збурка̂м, се.
Јшщем	Взиску́јем.	Взи́шщем.
Ко́сткам се	Прекостку́јем	Преко́сткам.
Ла́скамсе	Приласку́јемсе.	Прила́скамсе.

Лачем, Лочем	Јзлокујем	Јзлочем, Плочем.
Мишкâм, Лешс:	Помишкôвам	Помишкâм: Некор.
Никам	Ваникујем	Уникам.
Нукам	Понукујем	Пронукам.
Плâкам, Плокам,	Леш. Гледи Плâхам,	
Плачем се	Оплакујем	Возплачем.
Пукам, Пучем	Јзпукујем	Впукам, Чеш. Впукнем.
Такâм се	Потакујем.	Отакâм се.
Ткâм Леш: некор:	Затикам: гледи	Тичим.
Ткем	Преткâкам	Откем.
Чекам	Очекујем, кивам	Дочекам.
Черкам	Начеркујем.	Почеркам, Начеркам.

ЛАТИ, от Лам. Лем; Лају, Лу.

Витлâм	Завитлâвам	Развитлâм.
Волâм, Лешко	Некористно	
Вузлâм	Завузлâвам	Развузлâм
Гулам	Прогулâвам	Загулам се.
Дилам, Делам	Предилујем	Раздилам се
Кашлем	Покашлујем, ахујем:	Јзкашлем се, Кахнем.
Козлâм, Некор.		
Колем	Закâлам, Кâлам	Заколем.
Лулам	Полулујем	Возлулам.
Палем, Плем	Пâлам, Опâлам	Оплем.
	Пилајет пламен	Јзпелâм, Прип:
Пелâм	Запелâвам	
Петлâм	Запетлâвам	Разпетлâм.
Овитлâм	Просвитлâвам	Освитлâм.
Оедлâм	Обседлâвам	Оседлâм.
Отелем	Настилам	Настелем, Постелем.
Шалем, Шлем	Силам, Посилам	Пошлем.
Глаголем: Креско Некористно		

МАТИ от Мам, Мем: мају, му.

Богмамсе		Забогмамсе.
Дримлем	Задримујем	Задримлем.

Ду́мам	Предуму́јем	Іздума́м, Заду́мам.
Іма́ју		
Іма́м, а́јем, а́јет	Імакам	
Я не́ Іма́м, Імат	Я Јемльѐм от	Ја́мем.
Нити Імѣју	Ру́ски, Іма́јў, от	Імѐм.
Кимам	Покиму́јем	Покимам.
Кламам	Окламакам	Окламам.
Ла́мльем от	Ло́мим	Разла́мльем.
Тримам Лѣш:	Отримавам	Возтримам.
Храмлем	Нахраму́јем	Прихрамльем ка́мо.

НЯТИ отъ Нам, Ньем: Нају, Нью.

Бу́внам, вньим		Забу́внам, Забу́вньим.
Воньам	Завоньавам	Забсньам.
Женѐм	Га́ньам, зга́ньам	Проженѐм, Соженѐм.
Знам, Зна̄дем	Позна́вам	Узнам.
Знаменам	Назнаменавам	Назнаменам.
Жернам		
Једнам	Сојединавам	Поједнам.
Ју́жнинам		Отју́жнинам.
Конам, Глед:	Кончи́м се, сконавам	Доконам.
Пеньам, Некор:	Изъ Латинскаго	Пена.
Петнам	Напетнавам	Напетнам.
Ракнам	Поравнавам	Поракнам.
Рехнам	Нарехнавам	Нарехнам.
Стенам	Возстенавам	Возстенам.
Тни́м, Тнам, Тна́х,	Претинам	Претни́м.
Ле́хом Тнѐм, Тјал, Тја́ти	Претинам	Претнѐм.

ПЯТИ, от Пам, Пльем: Пају, Пльу.

Драпам, Пльем	Раздрапу́јем	Удрапим, раздрапльем.
Ка́пам, а́пльем	Накапу́јем	Іска́пльем, Ка́пнем, Ка́нем.
Ке́рпам	Покерпу́јем	Заке́рпам.

Клепа̂м, Кле́пльем	Поклепу́јем	Покле́пльем, кле́пнем.
Ко́пам, Копльем	Зака̂пам	Зако̂пам.
Ку́пам		Оку́пам.
Пи́пам, Пи́пльем	Опипу́јем	Опи́пам.
Си́пльем	Просипу́јем	Проси́пльем.
Спи̂м	Си́пам, Спа̂вам	Успи̂м, у́спнем.
Стра̂пам, пльем	Пострапу́јем	Отстра̂пам се.
Тре́пльем	Потрепу́јем	Потре́пльем.
Шщи̂пльем	Ошщипу́јем	Пошщи̂пльем, шщи̂пнем.

А некори́стни рича́ни јесу́т: Кло̂пам, Колу́пам, Ло̂пам, Лу́пам, Ро̂пам, Тро̂пам, Тру̂пам, Цу̂пам.

РАТИ: от Рам, Рем: Рају, Ру.

Берѐм	Повирам, Бирам	Разберѐм.
Вече́рам		Отвече́рам.
Врѐм, за Лажем		Соврѐм.
Дере́м се, за Бијем се	Ди́рамсе, Зади́рам	Удерѐм, Удрал, За́драл, Де́рнем.
Жебрѐм, ра̂м, Ле́ш.	Нажебру́јем	Јзжебрѐм.
Јгра̂м се	Преигра̂вам се	Прегра̂м се, разиг:
Ка̂рам, се		Ока̂рам кого̀, ска̂рам се.
Мара̂м Руско:	Замара̂вам	Умара̂м.
Мермра̂м, рѐм	Отмермра̂вам	Возмемра̂м.
Мо́рам, Херка̂т.	Прима̂рјам, а̂рам	Примо́рам кого̀.
Орѐм	Пре́арам	Преорѐм.
Перѐм	Препи́рам	Оперѐм.
Ста́рамсе, Леш:	Гледи Ста́рим се.	
Тера̂м, Ру́ско:	Потера̂вам	Јзтера̂м.
Ти́рам, тира́ти, а́л:		Зати́рам Затира̂м.
Ча́рам	Обчаръјем	Обча̂рам.
Ша̂рам, Глѐ: Ша̂рим		Уша̂рам.
Берво̂лм, некористно		
Па̂рам	Опару̂јем	Опа̂рам.

САТИ, от Сам, Шем: Сају, Шу.		
Бр́ишем	Обрису́јем	Обр́ишем.
Брôсам, Брóшем, Рус:	Гледи́ Бросîм	
Глâсам, Гледѝ	Глâсим	
Дéрсам се	Подерсу́јем се	Подéрсам се, подерснем се.
Кáшем, кáсати	Покасу́јем	Прикашем.
Кљу́сам		Прикљу́сам.
Кúсам, Кúшем	Прекису́јем	У́кисам, Изки́сам.
Колúшем, Леш:	Поколису́јем	У́колишем.
Крéшем	Окресу́јем	Возкрéшем.
Ку́сам, Ку́шем		Покусам, у́шем.
Пáшем	Припасу́јем	Опáшем.
Пúшем	Писîвам, попису́јем	Попîшем.
Плáсам		Плâнем, возпланем се.
Плêшем	Поплесу́јем	Возплéшем.
Осѐм, сисâм	Посîсам, Изсису́јем	Посѐм, посисам
Тéшем	Обтесу́јем	Изтéшем.
Чéшем	Овчесу́јем	Разчéшем.
Чúшем, Чîхам, Сам.	Овчиху́јем	Обчîхам, обчúхнем.

ТАТИ, от Там, Щем: тају, щу.		
Верстâм	Приверстáвам	Соверстâм
Вéртам	Накерту́јем	Привéртам.
Вúтам	Привиту́јем	Привúтам.
Дéрхщем	Воздерхту́јем	Воздéрхщем.
Жéгщем	Пожегту́јем	Пожéгщем.
Копúтам	Откопиту́јем	Копúтнем.
Крêнијем	Накрету́јем	Крêнем, Накрêнем, Накрêщем, Кéрнем, Кречнем, Накрéтнем.
Мечтâм		
Мéщем	Замúщем ѝтам Мѝтам. замету́јем	Замéщем, помéщем

Пêптам	Напептŷјем	Јзпêптам.
Печáтам	Напечáтујем	Напечáтам.
Пûтам	Јзпитýјем	Јзпитам.
Пúтам	Напúтујем	Напúтам.
Прéщем	Попретýјем	Опрéщем.
Пýтам	Опýтујем	Разпýтам.
Клепéщем		Возклепéщем.
Клопóщем		Поклепóщемъ.
Клевéщем	Оклеветýјем	Оклевéщем.
Равóщем, работâм	Отработýјем се Работáти, отáл	Отрабóщем се.
Ракáщем, ракатáти	Наракатýјем	Наракáщем.
Регéщем, регетáти	Порегетýјем	Возрегéщем.
Рûстам		
Рûтам	Отритýјем	Рûтнем.
Рóпщем, Роптáм	Возроптýјем	Возрóпщем.
Окáтам се,	Поскáтујем се	Поскáтам се.
Овигóщем	Поскиготýјем	Заскигóщем Пол.
Окергúщем	Поскергитýјем	Заскергûщем.
Окûтам се	Прескитýјем се	Проскитамсе.
Окробóщем	Поскроботýјем	Поскробóщем.
Тáпщем	Затаптýјем	Потáпщем.
Трепéщем	Возтрепетýјем	Возтрепéщем.
Хкастâм се	Пәхкастôвам се	Похкастâмсе.
Хкатáм, Рýски	Захватâвам Хвáтам Херв:	Охватâм. Хвáтим, ухвâтим.

Али пáче окá ричúна јест двојзнáчна, свестôјна и вножекрáтна: кт.

Хвáтам, Хвûтам: Хвâтам, Хвûтам, Хвáтим, Хватûм, хвúтим.

	Захвâтам, Захвûтам,	Ухвúтим Захвáтим. Захвитûм. Захвúтим.
Хúтам	Јзхúтујем	Јзхúтим, хûтим.
Хŷнтам	Нахунтýјем	Захŷнтам.
Чéртам	Начертýјем	Начéртам.

Шатâм се.	Пошатâвам се	Возшатâм се.
Ше́пщем	Подшепту́јем	Поше́пщем.
Шêщем се	Прешету́јем се	Прошêщем се.

Плахоу́мни пак ри́чини је́сут ови́:

Борбо́щем	Поворбоտу́јем	Заворво́щем.
Грохо́щем, âтам		Возгрохо́щем.
Креке́щем		Закреке́щем.
Леге́щем, е̂там	Полегету́јем	Возлеге́щем.
Ломо́щем, мâтам		Возломо́щем.
Лопо́щем, пâтам		Возлопо́щем.
Праско́щем		Запраско́щем.
Ропо́щем		Поропо̀щем.
Трнско́щем		Потрнско́щем.
Цмо́кщем, ктâм		Цмо́кнем.

А ови́	је́сут	Ле́шски:
Кола́щем, âтам	Поколату́јем.	Закола́щем, âтам, âтнем.
Ку́там	Закуту́јем	Обку́там.
Ла́там	Залату́јем	Зала́там.
Пластâм	Разпласту́јем	Разпластâм.
Простâм	Упросту́јем	Упростâм.
Чи́там	На́читујем	Пречи́там.

ХАТИ, от Хам, Шем: Хају, Шу.

Бре́шем	Побреху́јем	Побре́шем, Забр., Бре́хнем.
Бу́хам		Јзбу̂хам.
Ду́хам	Задуху́јем	Поду́хам. не њу́хам.
	Грôхам	Гро́нем: Грôхнем.
Ди́хам, шем	Воздиху́јем, Воздûхамъ	Јзди́хам, Јзда́хнем:
Зи́хам, и̂шем	Позиху́јем.	Зûхнем.
Ја́шем	Прејаху́јем се	Возја́шем.
Керхам, е̂ршем	Окерху́јем	Окêрхам, Кêрхнем. Укêрхнем.

Крýхâм, ýшем	Окрухýјем	Окрýхам, Укрýхнем. Окрýшим, Укрýшим
Кúхам, Кúшем	Покихýјем	Кúхнем, Ізкúшем.
Кохâм се, Лéшско	Разкохýјем се, шујемсе	Разкохâм се.
Мâшем	Помахýјем	Мáхнем, Замáхнем, Помâшем.
Кýхам, Нмéчско	Реци́ вáрим	
Нишем	Пренихýјем	Понúшем, Нúхнем.
Пахâм, пáшем	Опахýјем	Опахâм.
Пахâм, Пâшем, Рýс.	Запахýјем	Пâхнем, Запâхнем.
Пахâм (Херк. Пáхам)	Попахýјем	Пéхнем, Попехнемъ, Попихамъ.
Пшèм (от Лéшского Пхâм)	Опúхам	Опшèм: реци́ тôлчем.
Паахам, âшем	Поплахýјем	Поплâвнем.
Пýхам, Пýшем	Подпухýјем	Пýхнем, Напýхнем, Напýшем.
Рýхам	Порухýјем	Порýхам.
Рýшам	Рýшам, Порýшам	Рýшим, Пóрýшим, Возрýшим.
Слýхам, послýшам	Послухýјем, ýшам	Послýхнем.

(Слúхам, гл. Слúшим).

Чúхам, Чúшем	Овчихýјем	Овчúхам, Учúхнем.

ЦАТИ, от Цам: Цају.

Мâцам	Помацýјем	Умâцам.
Јéцам	Зајекýјем се	Зајéцам.
Клúчем, úцам	Оклнкýјем, цујем	Кликнем, возклúчем, úкнем.
Мúчем, кам, цам	Овмикýјем лéн	Овмúкам лéн.
Омúчем се, Омúцам се	Осмикýјем се	Осмúкнем се.
Омýчем се, смýцам се	Пресмúкам се, пресмúцам се	
Хвéрцам,	Похверцýјем	Хвéркнем.

Хли́цам	Захли́ку́јемсе	ли́кнем.
Шшу́цам	Пошшу́цујем	Шшу́кнем.

Алити је́цам, кли́чем, ми́цам, сми́цам, хве́рцам, хли́цам, шшу́цам, јесут паче множекра́тније ричини. Опће же и ги́цам, бре́нцам, кле́цам, кора́цам, ле́цам, пу́цам, ри́цам, нари́цам, ти́цам: којих гледи на њихових ми́стех.

ЧАТИ, от Чим: Чу, Чам: Чају.

Бечи̂м	Бе̂кам, Бе̂чем,	Бе̂кнем, Забечи̂м.
Бренчи̂м	Бре̂нкам, Бре́нцам,	Бре́нкнем.
Бречи̂м	Бре́кам, Бре́цам,	Бре́кнем, Забречи̂м.
Бучи̂м,	Бу́кам	Бу́кнем, Возбучи̂м.
Венча̂м	Венча̂вам	Обвенча̂м, Пов.
Вичи̂м, неуживано	Ви̂кам, Ви̂чем, Подерку́јем	Ви̂кнем, Возви̂кнем.
Гучи̂м	Гу̂кам	Гу̂кнем, Загучи̂м.
Дерчи́м	Де́ркам, Де́рчем,	Јздерчи̂м.
Ерчи̂м,	Е̂ркам :	Е̂ркнем, Заерчи̂м.
Жмичи̂м, неужи́в:	Жми̂кам	Ожми̂кнем, Ожми̂кам.
Зерчи̂м, кме́тско	Зе̂рцам	Зе̂ркнем.
Јавчи̂м, неужи̂в:	Ја̂вчем	Ја̂вкнем, Зуја̂вчим.
Јечи̂м	Је̂кам, је̂цам Зајекујемсе	Је̂кнем, Зајечи̂м, Заје̂кам.
Јухучи̂м, неуж.	Јуху́кам	Јуху́кнем.
Јчи̂м	Ј̂кам, Ј̂чем	Ј̂кнем, Зајчи̂м.
Кичи̂м	Ки̂чем, Ки̂кам	Возкичи̂м, возки̂кнем.
	Квокам, чем,	Кво́кнем.
Клечи̂м	Кле̂кам, Кле́цам Накле̂цим, Поклеку́јем	Кле́кнем, Покле́кнем. Поклечи̂м, склечи̂м коле́на.
Кличи̂м, неужи́в:	Кли́кам, Кли́чем Возклику́јем	Кли́кнем. Возкличи̂м.
	Кокода̂чем: от неужи́ваного	Кокода́чим.
Кончи́м, конча́ти	Дока̂нчам	Докончи̂м, а́ти. Ле́хом: Кончити.

Кончâм,	Докончâвам,	Докончâм.
	Крâкам, Крâчем,	Крâкнем: от неўж. Крачйм.
Кричйм,	Возкрйкам, кўјем,	Крйкнем, Возкричйм
	Лелêкам: от неужив.	Лелечйм.
	Полйкам	Полйкнем, Рус. Полкнѐм, от неуж. Личйм.
Мерчйм, Мéркнем,	Помêркам, Омêркам се,	Померчйм, Помéркнем, Омéркнемсе.
Молчйм,	Умôлкам,	Умôлкнем, Замолчйм.
Мучйм,	Мўкам, Мўчем,	Мўкнем, Возмўкнем.
Мичйм, Рус. Мчйм,	Мйкам, Мичем, ицам	Мéкнем, Помéкнем, Херва: Мáкнем, Зломкнѐм.
	Помйкам, Помичем,	Помичйм, Возмичйм.
Ничйм, Нйкнем,	Пренйкам, чем,	Возникнем, Преничйм.
Ничйм, неужив.	Нйкам, Заникўјем,	Занйкам, Занйкнем.
Пивчйм,	Пйвкам, чем,	Пйвкнем, Запивчйм.
	Пйкам,	Пйкнем, Пйчим.
Пучйм, неуж.	Пўкам, Пўцам.	Пўкнем.
Ричйм,	Рйкам,	Рйкнем.
Рчйм, Врчйм,	Вркам,	Вркнем.
Оверчйм,	Оверкам, чем,	Оверкнем мечѐм.
Оврчйм, неужив.	Оврками, чем.	Оврнемъ.
Оквичйм,	Окпйкам, Оковйкам,	Оквйкнем, Оковйкнем.
Окучйм,	Окўкам, Окўцам,	Окўкнем.
Омерчйм, неуж.		
Омéркам,		Усмéркнем се.
Омичйм се,	Пресмйкам се, чем,	Осмйкнем се.
Омучйм се,	Омўкам, чем, цам, се	Осмукнем се.
Отерчйм, Хер., Торчйм, Рўски.	Настêркам се, цам, чем се	Овстерчйм, Отêркнем.
		Наторчйм се.
Отарчйм, Лéш.		Досторчйм.
Очучйм, неуж.	Оўчем, кам,	Засукнем, засўчем.
Очйм,	Ойцам, кам,	Ойкнем.

Тачи̂м, Тача̂ти, и	Та̂кам, чем,	Заточи́м, та̂кнем.
То́чим, Точи́ти,	Ната̂кам, чем,	Заточим.
Те́рчи̂м, неуж.	Те́ркам,	Те́ркнем, Те́рнем, Тре́нем, То́ркнем, То́рнем, Тро́нем.
Тичи̂м,	Ти̂кам, чим, цам,	Те́кнем, се, То́кнем, Та́кнем.
Хверчи̂м, Херчи̂м,	Хве̂ркам, чем, цам, Хе̂ркам, чем, цам.	Хве́ркнем, Хе́ркнем.
Хличи̂м	Хли̂кам, цам,	Хли̂кнем.
Храчи̂м.	Хра̂кам, чем,	Хра̂кнем.
Хучи̂м	Ху̂кам,	Ху̂кнем, Кричи̂м.
Хучи̂м,	Ху̂кам,	Ху̂кнем, Дме̂м.
Цверчи̂м,	Цве̂ркам,	Цве̂ркнем.
Цвичи̂м,	Цви̂кам,	Цви̂кнем.

ШАТИ, от Ши̂м: Шу.

Диши̂м	Ди̂хам, Ди̂шем, Да́хнем,	До́хнем.
Зиши̂м, неужи.	Зи̂хам, Зи̂шем, Зи̂хнем,	Задиши̂м.
Паши̂м, неуж.	Па̂хим, Па̂шем,	Па̂хнем.
Вѣ место обстоjного Па̂шем,	Паши̂м зло́ Ле́хи келе̂т	Па̂хнем: пра́вије реци.
Ку́шам, Ку́шати,	Jзкушу́jем,	Jзку́шам, Поку́шам.
Ми̂шам, Ми̂шати	Размишу́jем	Разми́шам, Поми́шам
Перши̂м,	Пе̂рхам, шем,	Пе́рхнем.
Оперши̂м,	Насе́рхам се,	Насерши̂м се, Насе́рхнем се.
Олиши̂м, ша̂ти,	Неужибано.	Оада́ говори̂м:
Оли́шим, Оли́шати,	Оли̂хам, Усли̂хам, Не досли̂хам	Усли́шим audio. Посли́шим.
Олу̂хам, Олу̂шам,	Олу̂шам, Послу̂шам,	Послу̂хнем ausculto.
Послу́шам,	Послухуjем,	Послу̂хам, Jзслу̂хам.

ЩА́ТИ, от Щи̂м: Щу̀, Кам, Там, Кају, Тају.

Блишщи̂м,	Бли̂скам,	Бли̂снем, Бли̂скнем.
Вишщи̂м,	Ви̂скам,	Ви̂снем, Ви̂скнем.
Врищши̂м,	Ври̂скам,	Ври̂снем, Ври̂скнем.
Лашщи̂м се,	Ла́скам се,	Ла́снем, Ла́скнем се.
Млашщи̂м, неуж.	Мла́скам,	Мла́снем, Мла́скнем.
Першщи̂м,	Пе̂рскам,	Пе̂рснем, Пе̂рскнем.
Пишщи̂м,	Пи̂скам,	Пи̂снем, Пи̂снем.
Плешщи̂м, неуживаемо	Пле́скам,	Пле́снем, Пле́скнем.
Плишщи̂м,	Пли̂скам,	Пли̂снем, Пли̂скнем.
Пльушщи̂м,	Пльу́ска́м,	Пльу́снем, Пльу́скнем.
Прашщи̂м,	Пра́скам,	Пра́снем, Пра́скнем.
Пришщи̂м,	При̂скам,	При̂снем, При̂скнем.
Тишщи̂м,	Оти̂скам,	Оти́снем, Оти́скнем.
Трашщи̂м,	Тра́скам,	Тра́снем, Тра́скнем.
Трешщи̂м,	Тре́скам,	Тре́снем, Тре́скнем.
Тришщи̂м,	Три́скам,	Три́снем, Три́скнем.
Бушщи̂м: ри̂ч	плахоу̂мна.	
Клешщи̂м, то́же	Кле́скам,	Кле́снем, Кле́скнем.

Пра́во јест изрече̂није на снем, али пра́вије и липлье јест по́лно изречење на скнем, и на стнем. Бли̂скнем, Ови̂стнем.

Тешщи̂м се, тешща́тним се	Потешщи̂м се,	Тешща̂није.
Јали па́че рецу́: тешщи́м се,	Поте̂шщам се, Потешщи̂м се,	Тешще̂није.
Вешща̂м,	Овешщу̂јем,	Овешща̂м.
	Овитова̂није,	Овешща̂није.
Дрaшcтам		снем, стнем.
Овишщи̂м,	Ови̂стам,	Ови̂снем, Ови̂стнем.
Хрешщи̂м,	Хре̂стам,	Хре̂снем, Хре̂стнем.
Хрушщи̂м,	Хру̂стам,	Хру̂снем, Хру̂стнем.
Хлишщи̂м,	Хли̂стам,	Хли̂снем, Хли̂стнем, плахоу́мно.
Хвишщи̂м,	Хви̂стам,	Хви̂снем, то́же Хви́стнем.

От овстојних рнчйи, јдущих на чйм, шйм, щйм, јдут вноже-кратније на кам, цам, хам, скам, и јмајут двојакозначено-вање: вножекратно, и овстојно, какот: кикам, может стојат за кичим: и возкикам, за возкичим.

Зарад того, ако хощем да јмајут становито вножекратно знаменованје, можем је изрећ и на ујем, какот: Возкикујем, завекујем, поврекујем, возвикујем, воздихујем, окерхујем. Гледи под надписком хати и цати.

ПРЕТВОР 2.

Бем : Бу.

Гребем,	Огребам, ивам,	Загребем.
Долбем,	Предолбам,	Јздолбем.
Зјебет ме, зјебем,	Озјебам, Овзјебам	Озјебем.
Окребем,	Оскребам, ивам,	Оскребем.
Окубем,	Оскубам,	Оскубем.
Шибем,	Зашибам,	Ушибем.

Вем : Ву.

Живем,	Уживам.	Уживем.
Пливем,	Преплівам,	Опливем.
Пловем,	Опливам,	Возпловем, Возплинем.
Словем,	Прословам,	Прословем, Слинем, Прослинем.

Жем : Гу.

Брижем,	Обригам,	Обрижем.
Мищем,	Замицем,	Вержем, Провержем, Возвержем.

Жгѐм,	Зажѝгам,	Пожгѐм.
Лежи́м,	Ли́гам, Поли́гам,	Лѐжем, Полѐжем, Олѐжем се.
Мо́жем,	Ома̂гам, Према̂гам,	Возмо́жем.
Прѐжем	Запрѐгам,	Впрѐжем.
Отрѐжем,	Престрѐгам,	Престрѐжем.
Отри̑жем,	Постри̑гам,	Постри̑жем.
	Осѐга́м Осѐзам,	Осѐжем, Посѐжем.
	Посѐга́м, ѐзам,	Осѐгнем, Посѐгнем.

ДЕМ: ДУ.

Блѐдем,	Заблѐдам,	Возблѐдам.
Бльу̑дем,	Обльу̑дам,	Обльу̑дем.
Бодѐм,	Ба̂дам, Обба̂дам,	Обводѐм, Бо́днем.
Брѐдем,	Пребрѐдам,	Пребрѐдем.
Јесѐм,	Бивам, Пребивам,	Бу́дем, Забу́дем ву́м.
Ведѐм,		Возведѐм.
Видем, Вим,	Провидам,	Провидем, Про̀вим.
Грѐдем, Грѐм,		
Гу̑дем,	Гу̑дам, Погу̑дам,	Загу̑дем.
	Да́јем, Да̂вам,	Да́дем, Да̂м.
Зна̄дем, Зна̂м,	Позна̂вам,	Позна̂м.
Ідем,		Взидем, Про́јдем.
Ви̑дем, Ви̂м,	Видам,	Обидем, Обим.
Кла̄дем,	Покла̄дам,	Докла̄дем.
Кра̄дем,	Прикра̄дам се,	Украдем.
	Па̂дам, Опа̂дам,	Па̄дем, Пропа̄дем.
Прѐдем,	Напрѐдам,	Упрѐдем.
Сидим,	Сидам, Возсидам,	Сѐдем, Возсѐдем.

ЗЕМ: ЗУ.

Везѐм,		Привезѐм.
Вѐрзем,	Завѐрзам,	Повѐрзем.
Гри̑зем,	Огри̑зам,	Прогри̑зем, Угри̑знем.

Ли́зем,	Ла́зим, Прела́зим,	Возли́зем.
Би́јем,	Разби̂јам,	Проби́јем.
Бри́јем,	Подбри̂вам,	Обри́јем.
Вијѐм,	Ови̂јам,	Овијѐм, Ови̂нем, За-ви̂нем,
Вопијѐм, Вопи̂м,		Возвопијѐм, пи̂м.
Гњијѐм,	Нагњи̂вам,	Огњи̂јем.
Гри́јем,	Пригри̂вам,	Огри́јем.
	Зу̂вам, Обу̂вам,	Јзу́јем, Обу́јем.
Клп̄јемсе,	Окли̂вамсе,	Оклп̄јем се.
Кри́јем,	Покри̂вам,	Окри́јем.
Лијѐм, ли́ти,	Ли̂вам, Проли̂вам,	Пролијѐм, ли̂нем.
Ми́јем,	Ми̂вам, Поми̂вам,	Поми́јем, Уми́јем.
Мијѐм, неуж.	Ми̂јам, Омми̂јам,	Ми̂нем, Омми̂нем,
Пијѐм,	Пи̂јам, Припи̂јам,	Припијѐм,
Појѐм,	Пи̂вам, Возпи̂вам,	Возпојѐм.
При́јем,	Упри̂вам,	Упри́јем.
Рп̄јем,	Јзри̂вам,	Јзрп̄јем.
Опи́јем, неуж.	Поспи̂вам,	Поспи́јем.
Су́јем,	Пробу̂вам, Разсу̂рам,	Просу́јем, Разсу́јем.
Тп̄јем,	Утп̄вам,	Утп̄јем.
Тлијѐм, Тли́м,	Втли̂вам,	Јзтлијѐм, Јзтли̂м.
Тру́јем, тру́ти,	Отру̂вам, а̂вам,	Отру́јем.
Уми́јем, Уми̂м,	Разуми̂вам,	Уразуми́јем, ми̂м.
Уни́јем,	Јзуни̂вам,	Јзуни́јем.
Чи́јем, неуж.	Почи̂вам,	Почи́јем, Почи́нем.
Чу́јем,	Чу̂вам, Пречу̂вам,	Учу́јем.
Ши́јем,	Ши̂вам, Приши̂вам,	Зашп̄јем.

ЧЕМ: КУ.

Ви́чем, неуж.	Ови̂кам,	Ови́кнем.
Влп̄чем	Вла̂чим, Обла̂чим, За-обли̂кам,	Облп̄чем.
Во̂лчем,	Обо̂лкам	Обо̂лчем.

Лѐчем,	Лêкам, цам, Налêцам,	Налēчем, Лѐкнем се, Зале́кнем се.
Печѐм,	Опûкам,	Упечѐм.
	Рûкам, рûцам, Оврû-кам,	Речѐм, Оврѐчем.
	Рûчем, Нарûчем,	Наречѐм.
Сēчем, неуж.	Овсêкам,	Овсēчем, Овсēкнем.
Сûчем,	Овсûкам,	Овсûчем, сúкнем.
Течѐм,	Овтûкам, ûчем,	Возтечѐм, Овтечѐм.
Тōлчем,	Овто́лкам, цам,	Овтōлчем, Отōлчем.
Тӯчем,	Отŷкам, Тŷкам,	Отӯчем, Ту́кнем, Оту́к-нем.
Ме́льем,	Намûлам,	Оме́льем.

МЕ: МУ.

Дмѐм	Дúмам, На́димам, úм-льем,	На́дмем, Ду́нем, Наду́-нем.
Жмѐм	Овжûмам,	Обо́жмем. Ожмем.
Херк:	Јемльѐм, Заjемльѐм,	Ја́мем, За̂јмем, Взú-мем.
Руски	Ьúмам, Заьúмам, мльем,	Јмѐм, За̂јмѐм, Во́змем.

НЕМ: НУ.

Жньѐм, Жа́ньем,	Нажûнам,	Нажньѐм.
Кōлнем Клънѐм,	Прокли́нам,	Проко̄лнем.
Мнѐм, Ма́нем.	Премûнам,	Премнѐм.
Пнѐм,	Напúнам,	Ра́зпнем.
Чнѐм, неуж.	Начûнам,	На́чнем.
Тнѐм, тêти,	Претûнам,	Претнѐм.
Тнûм, тна́ти,	Претûнам,	Претнѐм.
Вúднем,	Оврûдам,	Оврúднем.
Вêзнем,	Увêзам,	Увêзнем.

Ли́зем,	Ла́зим, Прела́зим.	Возли́зем.
Би́јем,	Разви́јам,	Проби́јем.
Бри́јем,	Подбри́вам,	Обри́јем.
Вѝјем,	Ови̂јам,	Ови̂јем, Ови̂нем, За-ви̂нем.
Вопијѐм, Воп̂им,		Возвопијѐм, пи̂м.
Гньѝјем,	Нагньи̂вам,	Огньи̂јем.
Гри́јем,	Пригри̂вам,	Огри́јем.
	Зу̂вам, Обу̂кам,	Изу́јем, Обу́јем.
Клијѐмсе,	Окли̂вамсе,	Оклијѐм се.
Кри́јем,	Покри̂вам,	Окри́јем.
Лијѐм, ли́ти,	Ли̂вам, Проли̂вам,	Пролијѐм, ли̂нем.
Ми́јем,	Ми̂вам, Поми̂вам,	Поми́јем, Уми́јем.
Мијѐм, неуж.	Ми̂јам, Омми̂јам,	Ми̂нем, Омми̂нем,
Пијѐм,	Пи̂јам, Припи̂јам,	Припијѐм.
Појѐм,	Пи̂вам, Возпи̂вам,	Возпојѐм.
При́јем,	Упри̂вам,	Упри́јем.
Ри̂јем,	Изри̂вам,	Изри̂јем.
Опи́јем, неуж.	Поспи̂вам,	Поспи́јем.
Су̂јем,	Просу̂кам, Разсу̂рам,	Просу̂јем, Разсу̂јем.
Ти̂јем,	Ути̂кам,	Ути̂јем
Тлијем, Тли̂м,	Втли̂вам,	Истли́јем, Истли̂м.
Трујем, тру̂ти,	Отру̂кам, и̂вам,	Отру̂јем.
Умијем, Ум̂им,	Разуми̂вам,	Уразуми́јем, ми̂м.
Уни́јем,	Изуни̂вам,	Изуни́јем.
Чи́јем, неуж.	Почи̂вам,	Почи́јем, Почи́нем.
Чу́јем,	Чу̂кам, Пречу̂вам,	Учу́јем.
Ши́јем,	Ши̂вам, Прошивам,	Заши́јем.

ЧЕМ: КУ.

Ви́чем, неуж.	Ови̂кам,	Овикнем.
Вли̂чем	Вла̂чим, Овла̂чим, За-овли̂кам,	Овли̂чем.
Во̂лчем,	Ово̂лкам,	Ово̂лчем.

Лѣчем,	Лѐкам, цам, Налѐцам,	Налѣчем, Лѐкнем се, Злѐкнем се.
Печѐм,	Опи̂кам,	Упечѐм.
	Ри̂кам, ри̂цам, Обри̂кам,	Речѐм, Обречѐм.
	Ри̂чем, Нари̂чем,	Наречѐм.
Оѣчем, неуж.	Обсѐкам,	Обсѣчем, Обсѣкнем.
Ои̅чем,	Обси̂кам,	Обси̅чем, си́кнем.
Течѐм,	Обти̂кам, ти̂чем,	Возтечѐм, Обтечѐм.
То̄лчем,	Обто́лкам, цам,	Обто̄лчем, Ото̄лчем.
Тӯчем,	Оту̂кам, Ту̂кам,	Отӯчем, Ту́кнем, Оту́кнем.
Ме́льем,	Нами̂лам,	Оме́льем.

МЕ: МУ.

Дмѐм	Ди́мам, На́димам, и́мльем,	На́дмем, Ду́нем, Наду́нем.
Жмѐм	Обжи̂мам,	Обо́жмем. Ожмем.
Херк:	Јемльѐм, Зајемльѐм,	Ја́мем, За̂јмем, Взи́мем.
Ру́ски	Ьи́мам, Заьи́мам, мльем,	Јмѐм, За̂јмѐм, Во́змем.

НЕМ: НУ.

Жиьѐм, Жа́ньем,	Нажи̂нам,	Нажиьѐм.
Ко̄лнем Клѣнѐм,	Прокли́нам,	Проко̄лнем.
Мнѐм, Ма́пем.	Преми̂нам,	Премнѐм.
Пнѐм,	Напи́нам,	Ра́зпнем.
Чнѐм, неуж.	Начи̂нам,	На́чнем.
Тнѐм, тѣ̂ти,	Прети̂нам,	Претнѐм.
Тни̂м, тна́ти,	Прети̂пам,	Претнѐм.
Бри́днем,	Обри̂дам,	Обри́днем.
Вѣ̂знем,	Увѣ̂зам,	Увѣ̂знем.

Лизем,	Лазим, Прелазим.	Возлизем.
Бијем,	Развијам,	Пробијем.
Бријем,	Подбривам,	Обријем.
Вијем,	Овијам,	Овијем, Овинем, Завинем,
Вопијем, Воим,		Возвопијем, пим.
Гњијем,	Нагњивам,	Огнњијем.
Гријем,	Пригривам,	Огријем.
	Зувам, Обувам,	Јзујем, Обујем.
Клијемсе,	Окливамсе,	Оклијем се.
Кријем,	Покривам,	Окријем.
Лијем, лити,	Ливам, Проливам,	Пролијем, линем.
Мијем,	Мивам, Помивам,	Помијем, Умијем.
Мијем, неуж.	Мијам, Омијам,	Минем, Оминем,
Пијем,	Пијам, Припијам,	Припијем.
Појем,	Пивам, Возпивам,	Возпојем.
Пријем,	Упривам,	Упријем.
Ријем,	Јзривам,	Јзријем.
Опијем, неуж.	Поспивам,	Поспијем.
Сујем,	Провуким, Расурам,	Просујем, Расујем.
Тијем,	Утикам,	Утијем
Тлијем, Тлим,	Втливам,	Јзтлијем, Јзтлим.
Трујем, трути,	Отрукам, ивам,	Отрујем.
Умијем, Умим,	Разумивам,	Уразумијем, мим.
Унијем,	Јзунивам,	Јзунијем.
Чијем, неуж.	Почивам,	Почијем, Починем.
Чујем,	Чукам, Пречукам,	Учујем.
Шијем,	Шивам, Пришивам,	Зашијем.

ЧѲМ: КУ.

Вичем, неуж.	Овикам,	Овикнем.
Влачем	Влачим, Овлачим, Заовликам,	Овлачем.
Волчем,	Оволкам,	Оволчем.

Лѣчем,	Лѣкам, цам, Налѣцам,	Налѣчем, Лѣкнем се, Злѣнем се.
Печѐм,	Опи̂кам,	Упечѐм.
	Ри̂кам, ри̂цам, Оври̂кам,	Речѐм, Овречѐм.
	Ри̂чем, Нари̂чем,	На́речѐм.
Оѣчем, неуж.	Овсѣкам,	Овсѣчем, Овсѣкнем.
Ои̂чем,	Овси̂кам,	Овси̂чем, си́кнем.
Течѐм,	Овти̂кам, и̂чем,	Возтечѐм, Овтечѐм.
То̄лчем,	Овто́лкам, цам,	Овто̄лчем, Ото̄лчем.
Тӯчем,	Оту̂кам, Ту̂кам,	Отӯчем, Ту́кнем, Оту́кнем.
Ме́лѣем,	Нами̂лам,	Оме́лѣем.

МЕ: МУ.

Дмѐм	Ди́мам, На́димам, и́мљем,	На́дмем, Ду́нем, Наду́нем.
Жмѐм	Овжи̂мам,	Ово́жмем. Ожмем.
Херк:	Јемљѐм, Зајемљѐм,	Ја́нем, За̂јмем, Взи́мем.
Ру́ски	Ѣи́мам, Заѣи́мам, мљем,	Јмѐм, За̂јмѐм, Во́змем.

НЕМ: НУ.

Жњѐм, Жа́њем,	Нажи̂нам,	Нажњѐм.
Ко̄лнем Клѣнѐм,	Прокли́нам,	Проко̄лнем.
Мнѐм, Ма́нем.	Преми̂нам,	Премнѐм.
Пнѐм,	Напи̂нам,	Ра́зпнем.
Чнѐм, муж.	Начи̂нам,	На́чнем.
Тнѐм, тѣти,	Прети̂нам,	Претнѐм.
Тни̂м, тна́ти,	Прети̂нам,	Претнѐм.
Ври́днем,	Ovри̂дам,	Ovри́днем.
Вѣ̂знем,	Увѣ̂зам,	Увѣ̂знем.

Вѐнем,	Увѐнам (уведам),	Увѐнем, Увѐднем.
Вѝкнем,	Овѝкам,	Овѝкнем.
Вла́днем, лѐш.	Овладу́јем,	Овла̂дам.
Во́лгнем,	Отво́лгам,	Отво́лгнем.
Га́снем,	Уга̂сам,	Уга̂снем.
Гѝвнем, Гѝнем,	Погѝбам,	Згѝнем, Згѝвнем.
Глѝвнем,	Углѝвам,	Углѝвнем.
Гнѐм,	Нагѝнам, Нагѝвам,	На́гнем, Пре́гнем.
Го́ркнем,	Зго̂ркам,	Зго́ркнем.
Гре́знем,	Угре́зам,	Угре́знем.
Да́хнем, зло́, рецѝ:		
Дишѝм,	Задѝхам,	Задишѝм, Зада́хнем.
Женѐм, гна́ти,	јест пѐрвого претво́ра.	
Жо́лкнем,	Ужо́лкам,	Ужо̂лкнем.
Зѐбнем,	Озѐбам,	Озѐбем, Озѐбнем.
Ква́снем, Кѝснем,	Кѝсам, Укѝсам,	Укѝснем, Уква́снем.
Крѝпнем,	Окрѝпам,	Окрѝпнем.
Ла́кнем, Ла́чем,		Овла́кнем.
Лгнѐм, Ла́гнем, или		Улгнѐм, ула́гнем.
пачє Вла́гнем,	Увла̂гам,	Увла́гнем.
Лѝпнем,	Прилѝпам,	Прилѝпнем.
Мѐкнем,	Умѐкам,	Умѐкнем.
Мѝзгнем,	Промѝзгам,	Промѝзгнем.
Мѐрзнем,	Замѐрзам,	Замѐрзнем.
Мѐркнем,	Помѐркам,	Помѐркнем.
Мо́кнем,	Премо́кам,	Премо́кнем.
Нѝзнем,	Внѝзам,	Вонзо́х, плахоу́мно.
Нѝкнем,	Внѝкам,	Внѝкнем.
По́лзнем,		
Па́хнем, лѐхом	Опо̂лзам,	Опо́лзнем.
Пра̂гнем, лѐх.	Па̂хам, Запа̂хам,	Запа̂хнем.
Пу́хнем, лѐхом.	Опу́хам,	Опу́хнем.
Са́хнем, Со́хнем,	Усѝхам,	Уса́хнем, Усо́хнем.
Сла́днем,	Усла̂дам,	Усла́днем.
Стѝднем,	Остѝдам,	Остѝднем, ѝнем.
	Овстѝдам,	Овстѝднем, ѝнем.
Сту́днем,	Осту́дам,	Осту́днем.

Тве́рднем, Тве́рнем,	Утве̂рдам,	Утве́рднем.
Ти́хнем,	Ути̂хам,	Ути́хнем.
То́нем, То́пнем,	Ута̂пам,	Уто́нем, Уто́пнем.
Шще́знем,	Ошще̂зам,	Ошще́знем.
Ричи́ни без обсто̂јних.	на НЕМ, једнокра́тни.	
		Бри̂нем се.
	Бу̂хам,	Бу́хнем.
	Пови̂јам,	Поби̂нем.
	Наби̂кам,	Наби́кнем.
	Ги̂бам,	Га́нем.
от Гнѐм,	Прегѝнам и прегѝбам,	Пре́гнем.
	Заге̂рнам,	Ге́рнем, Зге́рнем.
	Гла̂сам,	Гла́снем.
	Ди̂бам,	Де́нем.
	Задергам,	Заде́ргнем.
	Де́ргам се,	Поде́ргнем се.
	Возкре̂сам,	Возкре́снем.
	Ки̂кам,	Ки̂бнем.
	Ки̂дам,	Ки́нем, Ки́днем.
		Ма̂нем се.
	Опоми̂нам,	Опоме̂нем.
	Зами̂шем, ме́шем,	Ме́тнем.
	Ми̂јам,	Ми̂нем.
		Ниски́н, Нискнѐм.
	Прино̂њам,	Прино́нем.
	Па̂дам,	Па́днем.
	Па̂рам,	Па̂рнем.
	Пи́кам,	Пи́кнем.
	Пла̂сам,	Пла̂нем.
	Пу́кам,	Пу́кнем.
	Оби̂там,	Ова́нем.
	Те́окам,	Те́ркнем, Те́рнем, Тре́нем.

	Церкам,	Церкнем.
	Черкам,	Черкнем.
	Чихам, шам,	Чеснем, Учеснем.

Јест и јних вєще једнократних ричинъ на НЕМ, коьих гледи на разних мистех, при ньиховах обстојних, какот јесут:

Бодем,	Бадам,	Боднем.
Отоьим,	Отајем,	Отанем, и јније.

Пем: Пу.

Сопем,	Сапам,	Обсопем.
Тепем,	Обтипам,	Обтепем.
Хлопем,	Хлапам,	Нахлопем.
Хропем,	Храпам,	Захропем.

Рем: Ру.

Врем,	Јзвирам,	Возврем.
Доем, Дерем,	Раздирам,	Раздерем.
Жрем, Жерем,	Пожирам,	Пожерем.
Мрем,	Умирам,	Умрем.
Прем,	Упирам,	Упрем.
Стрем,	Простирам,	Простерем.
Трем, Тарем,	Затирам,	Затрем.
Цврем,	Прецвирам,	Прецврем.

Оѕм: Оу.

Јесем,	Бивам,	Будем.
Несем,		Вознесем.
Пасем,	Опасам се,	Опасем.
Тресем,	Претресам,	Отресем.

Тем: Ту.

Гњетем,	Погњитам,	Прогњетем.
Метем,	Помитам,	Пометем.
Метем,	Вознетам,	Вознетем.
Плетем,	Уплитам,	Оплетем.
Растем,	Порастам,	Возрастем.
	Обритам, тају,	Обретем, ту, не обрашу.
	Ритам, тају,	Ретем, ту, не встрешају.
Цветем,	Процвитам,	Процветем.
Чтем, чести, и чтати,	Почитам,	Почтем, Прочтем.
	Читам, лешко.	

Ричини ведем, гдем, везем, вопијем, женем, несем, нимају вноженратних, но вззајем је јемљут от јних ричин.

Ведем,	Водим, ваджам,	Поведем.
Јдем,	Ходим, хаджам,	Појдем.
Везем,	Возим, важам,	Побезем.
Женем,	Гоним, гањам,	Поженем.
Несем,	Носим, нашам,	Понесем
Вопијем,	Возкликам,	Возвопијем.

ПРЕТВОР 3.

Вим : Вљу.

Ва́вим,	Прива́вљам,	Зва̂вим.
Ге́рви̂м,	Поге́рвљам се,	Поге́рвим се.
Глови̂м,	Огла́вљам,	Оглови̂м.
Глуви̂м се, неуж.	Вглу̂вљам се,	Вглуви̂м се.
Гра́вим,	Огра́вљам,	Огра́вим.
Гру̂вим,	Погру̂вљам,	Погру̂вим.
Гуви̂м,	Погу̂вљам,	Погуви̂м.
Дро̂вим,	Раздра̂вљам,	Раздрови̂м.
Злови̂м се,	Озла̂вљам се,	Озлови̂м се.
Кови̂м,	Ука̂вљам,	Укови̂м.
Колневи́м,	Коли̂вам се,	Поколиви̂м, возко.
Љу̂вим,	Возљу̂вљам,	Пољу̂вим.
	Поса̂вљам,	Посови̂м.
Ра̂вим,	Пора́вљам,	Пора́вим.
Рови̂м,	Пора̂вљам,	Порови̂м.
Ру̂вим,	Зару̂вљам,	Пору̂вим.
Серви̂м,	Посервља́јем,	Посерви̂м.
Скорви̂м се,	Оско̂рвљам,	Оскорви̂м.
Сла̂вим,	Осла̂вљам,	Осла̂вим.
Сну̂вим,	Насну̂вљам,	Насну̂вим.
Сподо̂вим се,	Успода̂вљам се,	Успод́овим се.
Сугу́вим,	Усугу̂вљам,	Усугу́вим.
Три̂вим,	Отри̂вљам,	Јзтри̂вим.
Тру̂вим,	Потру̂вљам,	Возтру̂вим.
Туроби̂м,	Утуро̂вљам,	Утуроби̂м.
Хави̂м,	Поха̂вљам,	Поха́ви̂м.
Хи̂вим, Ље́шк.	Похи́вљам,	Ухи̂вим.
Шће́рвим,	Ушћервљам,	Ушћервим.

Вим : Вљу.

Ба́вим,	Завâбльам,	Заба́вим.
	Благослâвльам,	Благослови̂м.
Бора́вим,	Заборâвльам,	Забора́вим.
Верви̂м,	Овêрвльам се,	Оверви̂м се.
Гньâвим,	Пригньâбльам,	Загньâвим.
Гньи́вим,	Разгньи́вльам,	Разгньи́вим.
Гови̂м, ни́јем.	Загôвльам,	Загови̂м.
Гото́вим,	Приготâвльам,	Пригото́вим.
Дâвим,	Придâвльам,	Удâвим.
Дерви̂м, Леш.	Одêрвльам,	Подерви̂м.
Дешеви̂м,	Подеше́вльам,	Здешеви̂м.
Диви̂м се,	Задивльам се,	Задиви̂м се.
Ди̂равим,	Здирâвльам,	Зди̂равим.
Жи̂вим,	Ожи̂вльам,	Пожи̂вим се.
Здрâвим,	Поздрâвльам,	Поздрâвим.
	Јавльам, Објâв.	Јави̂м, Објави̂м.
Ја́звим,	Објâзвльам,	Уја́звим.
Јалови̂м,	Објалâвльам,	Зјалови̂м.
Јарави̂м се,	Возјарâвльам се,	Возјарави̂м се.
Ки́лавим,	Окилâвльам,	Оки́лавим.
Корвâвим,	Окорвâвльам,	Окорвâвим.
Криви̂м,	Окри́вльам,	Окриви̂м.
Кри̂вим,	Накри̂вльам,	Окри̂вим.
Лови̂м,	Јзлâвльам,	Јзлови̂м.
Ложи̂вим,	Обложи̂вльам,	Обложи̂вим.
Мêрвам,	Размêрвльам,	Размéрвим.
Мертви̂м,	Умêртвльам,	Умертви̂м.
Мêрхавим,	Омерхâвльам,	Омêрхавим.
Мо́вим,	Промâвльам,	Промовим, Лешко.
Мо́лвим,	Возмâлвльам,	Возмо́лвим.
Нарави̂м,	Понарâвльам,	Понарави̂м.
Нови̂м,	Вознâвльам,	Возанови̂м.
Паствим се, Леш.		Возпаствим се.
Пла́вам,	Преплâвльам,	Препла́вим.

Плу́гавим, Леш.	Заплуга̂вльам,	Оплу́гавим.
Полові̂м, неуж.	Преполáвльам,	Преполові̂м.
Пра́вим,	Опра̂вльам,	Опра́вим.
Проти́вим се,	Возпроти̂вльам се,	Возпроти́вим се.
Ри́звим,	Уризвльам се,	Ури́звим се.
Са́жавим,	Посажа̂вльам,	Уса́жавим.
Си̂вим,	Поси̂вльам,	Поси̂вим.
Сла́вим,	Просла̂вльам,	Просла́вим.
Ста́вим,	Ста̂вльам, Возс.	Возста́вам.
Станові̂м,	Постана̂вльам,	Постанові̂м.
Тові̂м,	Ута̂бльам,	Утові̂м.
Тра̂вим,	Отра̂вльам,	Отра̂вим.
Тра́вим,	Отра̂вльам,	Отра́вим.
Черстви̂м,	Учерствльам,	Учерстви̂м.

Дим: Джу.

Еди̂м, еди́ју, еди̂ш, еди̂т,	Преєда̂вам,	Преєди̂м
Бесе́дам,	Пребесе́джам,	Пребесе́дим.
Би̂дим,	Поби̂джам,	Поби̂дим.
Блу̂дим,	Поблу̂джам,	Заблу̂дим.
Бра̂здим,	Набра̂зджам,	Забра̂здим.
Бри̂дим,	Обри̂джам,	Возбри̂дим се.
Броди̂м,	Пребра̂джам,	Преброди̂м.
Буди̂м,	Пробу̂джам,	Возбуди̂м.
Ва́дим,	Пова̂джам се,	Нава̂дим.
Ви́дим,	Ви̂джам, Пров.	Уви́дим.
Влади̂м,	Завла̂джам,	Завлади̂м.
Во́дим,	Ва̂джам, Прова̂:	Проведе̂м.
Води̂м,	Нава̂джам,	Води̂м.
Враждим се,	Побра̂ждам се,	Возвражди̂м се.
Ври̂дим,	Возври̂джам,	Возври̂дим, Увр.
Вуди̂м,	Преву̂джам,	Превуди̂м.

Гади̂м ,	Возга̂джам ,	Возгади̂м.
Гвозди̂м,	Пригва̂зджам ,	Загвозди̂м.
Ге̂рдим,	Возге̂рджам ,	Возге̂рдим.
Гни̂здим се,	Возгни̂зжам се	Возгни̂здим се.
Гла́дим ,	Загла́джам ,	Загла́дим.
Гла̂дим ,	Јзгла̂джам ,	Јзгла̂дим.
Гледи̂м,	Возгле̂дам,	Прогледи̂м , гле́днем.
Гньи̂здим се ,	Нагни̂зджам се ,	Угньи̂здим се.
Годи̂м ,	Уга́джам ,	Угоди̂м.
Гради̂м,	Загра̂джам ,	Огради̂м.
Грозди̂м се ,	Огра̂джам се ,	Огрозди̂м се.
Грома́дим ,	Возгрома̂джам се,	Згрома́здим , Ле́шско.
	Доса̂джам ,	Досади̂м.
Жеди̂м, неуж.	Возже̂дам ,	Возжеди̂м.
Зле̂дим се,	Озле̂джем се ,	Озле̂дим се.
Ја̂дим се ,	Разја̂джам се,	Разја̂дим се.
Је́здим ,	Отје̂зджам ,	Отје́здим.
Кади̂м ,	Нака̂джам ,	Возкади̂м се.
Кри̂вдим , Ле́ш.	Окри̂вджам ,	Окри̂вдим.
Лагоди̂м,	Улага̂джам,	Улагоди̂м.
Ла́дим ,	Ула̂джам ,	Ула́дим. Зла́дим.
Лу̂дим ,	Облу̂джам.	Облу̂дим.
Меди̂м,	Поме̂джам,	Поме̂ди̂м.
Ми̂дим ,	Поми̂джам,	Поми́дим.
Мла̂дим ,	Помла̂джам ,	Помла̂дим.
На́дим ,	Овна̂джам ,	Овна́дим.
Ну́дим ,	Пону̂джам ,	Пону́дим.
Оно́дим,	Поона̂джам ,	Пооно́дим.
Пез., Пер.	джам , дам ,	
Плоди̂м се,	Разпла̂джам се ,	Разплоди̂м се.
Пра̂вдим, дам ,	Оправду́јем ,	Опра̂вдим.
При̂дим , неуж.	Попри̂джам ,	Упри̂дим.
Пруди̂м ,	Запру̂джам ,	Запруди̂м.
Пуди̂м ,	Пу̂джам,	Пропуди̂м.
Ра́дим , неуж.	Возра̂джам се ,	Возра̂дим се.
Реди̂м , ре̂дим ,	Наре̂джам ,	Нареди̂м, наре̂дим.

Ри́дим,	Ури́джам,	Ури́дим.
Родѝм,	Ра́джам, Пора́джам,	Уроди́м, роди́м.
Ру̂дим,	Нару̂джам,	Нару̂дим.
Садѝм,	Са́джам,	Насади́м.
Свуди́м,	Пресву̂джам,	Освуди́м Осмуди́м.
Се̂рдим,	Разсе̂рджам,	Разсе̂рдим.
Сиди́м,	Си́дам, Заси́дам,	Се́дем, Засе́дем.
Скареди́м,	Оскаре̂джам,	Оскареди́м.
Скуди́м,	Оску̂джам,	Оскуди́м.
Слади́м,	Насладжам се,	Наслади́м се.
Сли́дим,	Посли́джам,	Посли́дим,
Слободи́м,	Ослоба́джам,	Ослободи́м.
Смерди́м,	Засмерджам,	Усмерди́м се.
Смра̂дим,	Осмра̂джам,	Осмра̂дим.
Смуди́м,	Осму̂джам,	Осмуди́м.
Снабди́м,	Оснабди́вам,	Оснабди́м.
Сти̂дим,	Засти̂джам,	Пости̂дим.
Студи́м,	Просту̂джам,	Простуди́м.
Су̂ди́м,	Осу̂джам, Прос.	Осу̂дим, Прос.
Тве̂рдим,	Утве̂рджам,	Утве̂рдим.
Тру̂дим,	Тру̂джам се, у̂т.	Утру̂дим.
Хладим,	Прохла̂джам,	Прохлади́м.
Хо́дим,	Ха́джам, Прохо́дим, Проха́джам.	Поjдем.
Ху̂дим,	Похуджам,	Поху̂дим.
Циди́м,	Преци́джам,	Прецидим.
Ча́ди́м,	Зача̂джам,	Зача́ди́м.
Чри́дим се,	Очри́джам се,	Очри́дим се.
Чу́дим се,	Возчу̂джам се,	Прочу̂дим се.
Шщеди́м,	Ошщи̂дам,	Пощеди́м.

Жим: Жу.

Били́жим,	Завили́жам,	Побили́жим.
Бла̂жим,	Возбла̂жам,	Побла̂жим.

Божи̂м се	Зава̂жам се.	Побожи̂м се.
Вла́жим,	Провла̂жам,	Провла́жим.
Вножи̂м,	Возбна̂жам,	Возбножи̂м.
Вражи́м, Рус. и Леш.	Укра́жам,	Увражим.
Дождьи̂м,	Нада̂ждьам,	Надождьи̂м.
Должи̂м,	Задо̂лжам,	Задолжи̂м.
До́лжим,	Продо̂лжам,	Продо̂лжим.
Дра́жим,	Раздра́жам,	Раздра́жим.
Дражи̂м,	Воздра́жам,	Воздражи̂м.
Дроздьи̂м,	Удро̂здьам,	Удроздьи̂м.
Дружи̂м,	Содру́жам,	Содружи̂м.
Ду́жим, неужив.	Зду́жам,	Зду́жим, Рус. и Ле́ш.
Кнежи̂м, езу́јем,	Окне̂жам,	Окнежи̂м.
Кри̂жим,	Прекри̂жам,	Прекри̂жим.
Кру́жим,	Окру́жам,	Окру́жим.
Ку́жим, неуж.	Наку́жам,	Оку́жим.
Лажи̂м,	Обла̂жам,	Облажи̂м, Оволжи̂м.
Ложи̂м,	Пола̂гам, а́жем,	Положи̂м.
Мездьи̂м, Мазд.	Зме̂згам, дьам,	Змездьа̂м
Межи̂м, Меджи̂м,	Обме̂жам,	Обмежи̂м.
Ми̂здьим се,	Зми́згам се,	Зми́здьим се.
		Проми̂згнем.
Множи̂м, гледѝ	Внежи́м,	
Мужи̂м,	Ому́жам,	Омужи̂м, плахоу́мно, рецѝ удам.
На́жим,	Обна́жам,	Обна́жим.
Ничи́жим.	Возничи̂жам,	Уничи̂жим.
Ну́жим,	Обну́жам,	Обну́жим.
Оружи̂м	Обору́жам,	Оборужи̂м, 'Плу́жим, Нимшти́на.
Пра́жим,	Напра̂жам,	Упра́жим.
Пру́жим.	Опру́жам,	Опру́жим.
Пу̂ржим.	Напу̂ржам,	Опу̂ржим.
Ру́жим,	Возру́жам.	Возру́жим.
	Ру̂гам се, Нару̂гам се,	Нару́жим.
Са́жим,	Овса́жам,	Уса́жим се.

Окâржим се, Леш.	Оскâржам,	Оскâржим.
Слу́жим,	Послу́жам, Послугу́јем,	Послу́жим, Заг.
Ома́жим, Леш.	Усма́жам,	Усма́жим.
Онижи̂м,	Насни̂жам,	Наснижи̂м.
Орожи̂м се, Леш.	Угро̂жам се,	Угрожи̂м се.
Отра́жим,	Пострâжам,	Престрâжим.
Оубражи̂м,	Обсуврâжам,	Обсубражи̂м.
Теркóжим, Леш.	Затеркâжам,	Отеркóжим се.
Тêржим, гу́јем,	Притéржам,	Отéржим, гу́јем.
Тра́жим,	Натрâжам,	Натрâжим.
Ту́жим, Рус., Леш.	Уту̂жам,	Уту́жим, ту́го учи-ним.
Ту̂жим се,	Возтужам,	Проту́жим.
Туджи̂м,	Оттуджа́м,	Оттуджи̂м.
Убóжим, неуж.	Обубóжам,	Обубóжим.
Хи́жим,	Нимéчко,	Шерêжим, Бугéрско.

ЗИМ: ЖУ.

Бêрзим.	Убéржам,	Убéрзим.
Бли̂зим,	Прибли̂жам се,	Прибли̂зим.
Вóзим,	Ва́жам, Привóзим,	Привезе̂м.
Вузи̂м,	Збу́жам,	Пребузи̂м.
Ву̂зим,		Ізку̂зим.
Га́зим,	Прега̂жам,	Ізга́зим.
Гмази̂м,	Возгма̂жам,	Возгмази̂м.
Грези̂м,	Нагрéжам,	Угрези̂м.
Грози̂м се,	Погрâжам се,	Загрози̂м.
Грузи̂м, Руско,	Нагру́жам,	Нагрузи̂м.
Гру́зим.	Погру́жам,	Погру́зим.
Дерзи̂м,		Удерзи̂м, овд.: се.
Јези̂м,	Зајéжам,	Зајези̂м.
Кази̂м,	Ока́жам, Нака́жам,	Окази̂м, Накази̂м.

	Ла́зим, Возла́зим,	Возли́зем.
Лезим, Лзим,	Поле̂жам,	Полезим, Улзим.
Лозим се,	Ула̂жам се,	Уло̂зим се.
Мерзим,	Оме̂ржам,	Омерзим.
Мра́зим,	Омра̂жам,	Омра́зим, Замра́зим, Намра́зим От-мра́з.
Му̂зим, Лат.	Пому̂жам,	Пому̂зим.
Ни̂зим,	Пони̂жам,	Уни̂зим.
Нозим, некор.		Занозим.
Обра́зим,	Преобра̂жам,	Јзобра̂зим.
Па́зим,	Опа̂жам,	Опа́зим.
Пла́зим,	Припла̂жам,	Припла́зим.
Ползим,	Приполжам,	Приползим.
По́лзим,	Упо̂лжам,	Напо́лзим.
Пузим,	Прину̂жам,	Припузим.
Разим, Ражам,	Ра̂жам, Зара́жам,	Поразим, ажам.
Оо́лзим,	Усо̂лжам,	Усо́лзим.
Отезим,	Усте̂жам,	Устезим.
Твезе̂м,	Натве̂жам,	Натбе́зим.

Ћ И М : Ј У.

Броћим,	Превра̂јам,	Вброћим.
Буђим, ђати, и обуја́ти,	Бујам,	Возвућим се. Бу̂нем, Возбу̂.
Га̂ћим,	Зага̂јам,	Зага̂ћим.
Гноћим,	Погна̂јам,	Погноћим.
Гоћим,	Зага̂јам,	Загоћим.
Двоћим,	Воздва̂јам,	Воздвоћам.
Доћим,	Прида̂јам,	Придоћим.
Зноћим,	Узна̂јам,	Узноћим.
Клећим,	Прикле̂јам,	Приклећим.
Коћим,	Ука̂јам,	Укоћим.

Кра́јим ,	Окра̂јам ,	Окра́јам.
Кро̂јим , кра̂јам,	Кра̂јам ,	Покро̂јим , покра̂јам
Ло̂јим ,	Пола̂јам ,	Поло̂јим.
По̂јим ,	Напа̂јам ,	Напо̂јим.
По̂јим ,	Опа̂јам ,	Опо̂јим.
Поко́јим ,	Упока̂јам ,	Упоко́јим.
Рои̂м се ,	Обра̂јам се ,	Оброји̂м се.
Своји̂м ,	Поска̂јам ,	Поскои̂јм.
Отроји̂м ,	Устра́јам ,	Устроји̂м.
Тајим ,	Прита̂јам ,	Утаји̂м.
Троји̂м ,	Разтра̂јам ,	Разтроји̂м.
Тујим , Хер.	Отту́јам ,	Оттујим, туджи̂м.

ЛИМ : ЉУ.

Би̂лим ,	Поби̂љам ,	Поби̂лим.
Били̂м се ,	Заби̂љам се ,	Забили̂м се.
Боли̂м ,	Побољ̂ајем ,	Заболи̂м, Пребсли́м.
Бо́љим ,	Пова̂љам ,	Побо̂љим.
Вали̂м ,	Ва̂љам , Разва̂.	Овали̂м , Возв. , Пров.
Вели̂м ,	Вели̂вам , Пов.	Повели̂м.
Ве́лим , Ру́ск.	Уве̂љам ,	Уве́лим.
Весели̂м ,	Возвесе̂љам ,	Обесели̂м.
Во́лим ,		Уво́лим.
Во́љим , неуж.	Возва̂љам ,	Јзво́љим.
Ву̂тлим ,	Пребу̂тљам ,	Преву̂тлам.
Го̂рлим , некор.	Обге̂рљам ,	Обге́рлим.
Голи̂м ,	Обга̂љам ,	Обголи̂м.
Гу̂љим ,	Обгу̂љам ,	Обгу̂љим.
Даљи̂м ,	Прода̂љам ,	Продаљи̂м.
Дебели̂м ,	Удебе̂љам ,	Удебели̂м.
Дили̂м ,	Разди̂љам ,	Предили̂м.
Дљи̂м ,	Проли̂љам ,	Про́дљи̂м.
Доли̂м , ѣје́м ,	Ода̂љам ,	Одоли̂м.
	Одоливам ,	Одољуем.

Дрехли̂м, некор.	Удре̂хльам,	Удрехли̂м.
Доброво́льим,	Удоброва̂льам,	Удоброво́льам.
Жа́лим се,	Разжа̂льам,	Разжа́лим се.
Жельи̂м,	Возже̂льам,	Возжельи̂м.
Жельи̂јем,	Возжельи̂вам,	Возжельи̂јем.
Жу̂льим,	Обжу̂льам,	Обжу̂льим.
Злово́льим,	Озлова̂льам,	Узлоко́льим.
Кали̂м,	Ка̂льам,	Закали̂м.
Кели̂м,	Проке̂льам,	Окельи̂м.
Кисели̂м,	Обкисе́льам,	Обкисели̂м.
Коли̂м,	Нака̂льам,	Наколи̂м.
Кольи̂м,	Ка̂лам,	Разкольи̂м.
Кра̂льим, у́јем,	Обкра̂лам,	Обкральу́јем.
Крамоли̂м се,	Окрама̂льам се,	Окрамоли́м се.
Кри̂лим, льим се,	Разкри̂льам се,	Разкри̂льим се.
Ма́лим,	Ума̂льам,	Ума́лим.
Ма́слим,	Пома́сльам,	Пома́слим.
Мегли̂м се,	Заме̂гльам се,	Замегли̂м се.
Медли̂м,	Уме́дльам,	Умедли̂м.
Ми́лим, неуж.	Уми̂льам се,	Оми́лим се.
Ми̂лим, Лю.	Оми̂льам,	Оми̂лим.
Ми́слим,	Проми̂шльам,	Проми́слим.
Мо́лим,	Ума̂льам,	Умо̂лим.
Му̂лим,	Заму̂льам,	Заму̂лим.
Му̂льим,	Пому̂льам,	Пому̂льим, плахоум.
На̂глим се,	Прена̂гльам,	Уна̂глим.
Нево́льим,	Обнева̂лвам,	Обнево́льим.
Овли̂м,	Јзо̂бльам,	Јзобли̂м.
Окру̂глим,	Јзокру̂гльам,	Јзокру̂глим.
Охо́лим се,	Взохо̂льам се,	Взохо́лим се.
Па̂лим,	Возпа̂льам,	Опа̂лим.
Пепели̂м,	Упепе̂льам,	Упепели̂м.
Печа̂лим се,	Возпеча̂льам се,	Попеча̂лим се.
Пра́солим,	Опраса̂льам,	Опра́солим.
Ра́лим,	Пора̂льам,	Пора́лим.

Оалим,	Насальам,	Насалим.
Освитлим, неуж.	Просвітльам,	
Освитлам,		Просвитлам.
Оселим се,	Несельам се,	Населим.
Осилим, ујем,	Посильам,	Посилим.
Оскалим,	Оскальам,	Оскалим.
Оскобльим,	Оскабльам,	Оскобльим.
Омилим се,	Осмильам се,	Осмилим се.
Омолим,	Посмальам,	Посмолим.
Осолим,	Пресальам,	Осолим.
Оулим,	Пресульам,	Посулим.
Талим,	Разтальам,	Разталим.
Тилим се,	Утильам се,	Утилим се.
Тлим,	Iзтлавам,	Iзтлим.
Толим,	Утальам,	Утолим.
Топлим,	Зітапльам,	Отоплим се.
		Не топим.
Трухлим се,	Отрухльам се,	Отрухлим се.
Тульим,	Тульам се, ст.	Потульим се.
Увилим,	Iзувильам,	Iзувилим.
Хвалим,	Возхвальам,	Ухвалим.
Херлим,	Ухерльам се,	Ухерлим.
Хилим,	Нахильам,	Похилим.
Хмельим,	Похмельам,	Похмельим.
Хулим,	Похульам,	Похулим.
Цвильам,	Разцвильам,	Разцкильим.
Цилим,	Зацильам,	Зацилим.
Шалим се,	Обшальам,	Обшальим.
Шевелим се,	Возшевельам,	Пошевелим се.
Шуплим,	Iзшупльам,	Iзшуплим.
Щелим се,	Ращельам се,	Разщелим се.

МНМ : МЛЬУ.

Гермим,	Погермльајем,	Возгермим.
Глумим се,	Проглумлам се,	Проглумим се.

Големим,	Уголемљам,	Уголемим.
Гомим,	Возгамљам,	Загомим, плахоумно.
Громим,	Награмљам,	Погромим.
Димим,	Задимљам,	Задимим.
Драмим,	Воздрамљам,	Продрамим.
Зимим,	Назимљам,	Назимим.
Кермим,	Возкермљам,	Прекермим, Кормим.
Лакомим се,	Полакамљам се,	Полакомим се.
Ломим,	Ламам, ламљем,	Уломим, Разломим
Мамим,	Возмамљам,	Возмамим.
Нимим, неуж.	Занимљам,	Занимим.
Питомим,	Упитамљам,	Упитомим.
Премим,	Упремљам,	Упремим.
Разумим,	Уразумљам,	Уразумим.
Окомим,	Возкамљам,	Оскомим се.
Окромим,	Оскрамљам,	Оскромим.
Оламам,	Насламљам,	Насламим.
Орамим се,	Порамљам,	Порамим.
Отермим се,	Устремљам се,	Устермим се.
Оутермим, некор.	Засутермљам,	Возсутермим.
Такмим, Токмим,	Притакмивам,	Отакмим се.
Темим, тамају, Рус.	Возтемљам,	Возтемим.
Тмим се, Темлъу се,	Затмивам се,	Затмим се.
Томим,	Утамљам,	Утомим, Толмим, Лехом Ципіе.
Хамим,	Прехамљем се.	Захамим.
Хромим,	Охрамљам,	Охромим.
Чамит,	Почамљајет,	Зачамит.
Шумим,	Возшумљам,	Прошумим.

НИМ: НЬУ.

Блазним,	Ооблажњам,	Ооблазним.
Браним,	Возвраньам,	Обраним.

Бримени̑м,	Обримѐньам,	Обримени̑м.
Бу̑вньим, ньам,	Побувньу́јем,	Заву̑вньим.
Васни̑м, Лѐш.	Возка̑сньам,	Возкасни̑м.
Вини̑м,	Обви̑ньам,	Обвини̑м, Пров.
	Побину́јем се,	Пови̑нем се,
		Повини̑м се.
Водени̑м, Водни̑м,	Поводѐньам,	Поводени̑м.
Во̀лвним, Лѐш.	Уво̀льньам,	Уво̀льним.
Во́лим се,	Возво̀льньам се,	Возво́льним се.
Гадни̑м,	Ога̑двам,	Огадни̑м.
Гла̑дним,	Изгла̑дньам,	Изгла̑дним.
Годни̑м се,	Уга̑дньам се,	Угодни̑м се.
Го́ним,	Га̑ньам, Прога̑ньам, Прого́ним,	Прожѐне̑м.
Грозни̑м се,	Возгро̑жньам се,	Возгрозни̑м се.
Дити́ним,		Здити́ним.
Дни̑м,	Задни̑вам,	Задни̑м.
Дни̑т се,	Проднива́јет се,	Продни̑т се, Зад.
Жѐним,	Ожѐньам,	Ожѐним.
Зако́ним, неуж.	Узака̑ньам,	Узако́ним.
Звони̑м,	Позва̑ньам,	Ззвони̑м.
Зелени̑м се,	Воззелѐньам се,	Воззелени̑м се.
Јасни̑м се,	Обја̑сньам,	Возјасни̑м се.
Једи̑ним,	Оједи̑ньам,	Оједи̑ним, Уjед.
Једрени̑м,	Ујѐдрѐньам,	Уједрени̑м.
Казни̑м,	Ока̑жньам,	Оказни̑м.
Камени̑м се,	Окамѐньам се,	Окамени̑м се.
Клони̑м, Кло́ним,	Кла̑ньам се,	Поклони̑м се, о́ним се.
Копни̑м, ни́јем.	Окопни̑вам,	Окопни̑м, ни́јем.
Корени̑м се,	Закорѐньам се,	Закорени̑м се.
Косни̑м се,	Зака̑шньам,	Закосни̑м.
Кручи́ним,	Разкручи̑ньам,	Покручи́ним.
Лагодни̑м,	Улага̑дньам,	Улагодни̑м.
Ледени̑м,	Улѐдѐньам,	Улѐдени̑м.
Ли̑ним се,	Ли̑ньам се,	Ули̑ним се.
Мани̑м,	Обма̑ньам,	Обмани̑м.

Медвени̂м,	Помедбе̂ньам,	Умедбени̂м.
Ме́ньим, е̂ньшим,	Уме́ньам,	Уме́ньим.
Ми̂[illegible]ним се,	Поми̂нам се.	
Ми̂ним,	Нами̂ньам,	Нами̂ним.
Мле̂дним,	Умле̂дньам,	Умле̂дним.
Мни̂м,	Мни̂вам,	Возмни̂м.
	Ми̂ньам, Премин.	Мини̂м, Премини̂м.
Певни̂м, Ле́ш.	Упе̂вньам,	Упевни̂м.
Пи́ним се,	Запи̂ньам се,	Возпи́ним се.
Пишни̂м се, Ле́ш.	Опи̂шньам се,	Опишни̂м се.
Пламени̂м се,	Упламе̂ньам се,	Упламени̂м се.
Пла̂ним се,	Возпла̂ньам се,	Спла̂ним се.
Плини̂м,	Пли̂ньам,	Оплини̂м.
Пога́ним,	Запога̂ньам,	Спога́ним.
Поздни̂м се,	Запо̂здньам се,	Запоздни̂м се.
Пола̂дним, тоже,	Пола̂дньам,	Препола̂дним.
Пла̂дним,	а не Пла́ндим.	
Су̂мньим се,	Возсумньам се,	Возсу̂мньим се.
	Осу̂мньам се,	Осу̂мньим се.
	Поусумньам се.	Поусу̂мньим се.
	Подсумньам се.	Подсумньим се.

---

* От Мни̂м и́дет возмни̂м, помни̂м, премни̂м се, возмни̂вам, помни̂вам, премни̂вам се, сумни̂м се, сумни̂вам се. А от јме̂н по̂мньа, су̂мньа и́дет по̂мньим, су̂мньим се. Поми̂нам, возпоми̂нам, запоми̂нам, јзпоми̂нам, напоми̂нам, споми̂нам, припоми̂нам, упоми̂нам се. Поми́нок и помина̂нје, возпоми́нок, возпомина̂нје, запоми́нок, запомина̂нје и оста̂ло. Поме̂нем, возпоме̂нем, запоме̂нем, јзпоме̂нем, напоме̂нем, и оста̂ло, или возпо̂мньим, запо̂мньим, јзпо̂мньим, напо̂мньим, опо̂мньим, припо̂мньим, спомньим, упо̂мньим се.

По́лним,	Напо̂лньам,	Напо́лним.
По̂мньим,	Возпо̂мньам,	Возпо̂мньим.
	Возпоми̂ньам,	Возпоме̂нем.
Пра̂зним,	Ізпра̂жньам,	Ізпра̂зним.
Прија̂зни̂м се,	Сприја̂жньам се,	Сприја̂зни̂м се.
Простра́ним,	Разпростра̂ньам,	Разпростра́ним.
Разни̂м се,	Пора̂зньам се,	Поразни̂м се.
Ра́ним,	Подра̂ньам,	Подра́ним.
	Обра́ньам,	Ра́ним, Ізра́ним.
Ребни̂м се, неуж.	Возре̂кньам се,	Возребни̂м се.
Ромони̂м,	Пороми́ньам,	Возромони̂м.
Рони̂м,	Пора̂ньам,	Урони̂м.
Румни̂м се,	Заруме̂ньам се,	Зарумени̂м се.
Са̂дним,	Оса̂дньам,	Оса̂дним.
Ски̂ним се, некор.	Оски̂ньам се,	Оски̂ним се.
Сни̂м,	Поси̂ньам,	Посни̂м.
Си̂ньим,	Поси̂ньам,	Поси̂ньим.
Си̂ним,	Обси̂ньам,	Обсини̂м, Обси̂нем, от сијам.
Скве̂рним,	Оскве̂рньам,	Оскве̂рним
Сли́ним,	Насли́ньам,	Насли́ним.
Слони̂м,	Насла̂ньам,	Наслони̂м.
Слимени̂м,	Послиме̂ньам,	Послимени̂м.
Сни̂т се,	Присникба̂јет се,	Присни̂т се.
Ста́ним,	Наста̂ньам,	Наста̂ним.
Стра̂ним се, неуж.	Устра̂ньам се,	Устра̂ним се.
Студени̂м,	Насту̂деньам,	Настудени̂м.
Су̂мньам се,	Возсу̂мньам се,	Посу̂мньим.
Темни̂м,	Поте́мньам,	Потемни̂м.
Тескни̂м,	некори́стно.	
Тисним,	Оти̂шньам,	Оти̂сним.
Три̂зним се,	Утри̂жньам се,	Утри̂зним се.
Халоба́ньим,	плахоумно.	
Хи̂ним,	Прехи̂ньам,	Прехи̂ним.
Хра̂ним,	Охра̂ньам,	Охра̂ним.
Цини̂м,	Прецијньам,	Прецини̂м.

	Оцкнйкам се,	Оцкним се, плахоумно.
Черльеним,	Почерльеньам,	Почерльеним.
Чиним,	Начиньам,	Начиним.

Нескпй: мнѣ јест невидомо, от какова начала јдет оба річ: от свиним или от скнем.

Пим: Пльу.

Вапим, Вопим,		Возбапим, Возбоп.
Глупим, неуж.	Оглупльам,	Оглупим.
(Драпльем)		Удрапим.
Капим,	Накапльам,	Накапим.
Кклапим се, Леш.	некор.	
Керпим, Керпам,	Покерпујем,	Закерпам.
Кипим,	Возкипльам,	Возкипим.
Клапим,	Поклапльам,	Поклапим.
Клопим,	Заклипам,	Заклопим.
Копим, некор.	Гледи, Купим.	
Копим,	Јзкипльам,	Јзкопим.
Крипим,	Покрипльам,	Покрипим.
Кропим,	Покрипльам,	Покрипим.
Крупим,	Покрупльам,	Окрупим.
Купим,	Совкупльам,	Совкупим.
	Покупам, Купујем,	Купим, Покупам.
	Лапам,	Лапим, Улапим, плахоум.
Липим,	Полипльам,	Полипим.
Липим,	Прилипльам,	Прилипим.
	Лупам,	Лупим, плах.
Лупим,	Облупльам,	Облупим.
	Ропам,	Ропим, плах.

Окери̂пим се,	Усвери̂пљам се,	Усвери̂пим се.
Оклепи̂м, Леш.	Посклѐпљам,	Посклепи̂м.
Окору̂пим се,	Поскорупљам се,	Поскору̂пим се.
Окрипи̂м, Окри̂пљем,		Заскрипи̂м.
Оку̂пим се,	Оску̂пљам се,	Оску̂пим се.
Оли̂пим,	Осли́пљам,	Осли̂пим.
Отропи̂м,	Пострâпљам,	Постропи̂м.
	Оту̂пам, Посту̂пам,	Оту̂пим, Посту̂пим.
Терпи̂м,	Оте́рпљам,	Претерпи̂м.
Топи̂м,	Зата́пљам,	Утопи̂м.
Торопи̂м се, Рус.		Поторопи̂м се.
Трâпим,	Утра́пљам,	Утрâпим.
	Тру́пам,	Тру́пим, плах.
Ту̂пим,	Зату̂пљам,	Зату́пим.
	Ха́пам, Ле́ш. плах,	Ха́пим, Ухапим.
Хлâпим,	Прохлâпљам,	Прохлâпим.
Хлепи̂м,	Похлѐпљам,	Похлепи̂м.
Хрипи̂м, Хри̂пам,	Похрипу́јем,	Захрипи̂м, Хри̂пљем.
Хрупи̂м,	Захру̂пљам,	Захоупи̂м.
Ци̂пим, Ци̂пам,	Разци̂пљам,	Разци̂пим.
	Цу̂пам,	Цу̂пим, плах.
Це́пим,	Зачѐпам,	Заче́пим, плах.
Чепи̂м,	Почѐпам,	Почепи̂м, Почѐпем.
Че́рпим,	Зачѐрпам,	Заче́рпим.
Че́рпам,	Зачерпу́јем,	Наче́рпам.
Шупим,	плахоу́мно.	
Шшâпим,	Ошша́пљам,	Ошшâпим.

Рим: Ру, Рју.

Би́рим,	Проби́рам,	Јзби́рим.
Бистри̂м,	Пребистрâм,	Разбистри̂м.

Борӥм се,	Повáрјам,	Поворӥм.
Бугáрим,	.	Завугáрим.
Бу́рим се,	Возбу̂рјам се,	Збу́рим се.
Вáрим,	Вâрјам, Превâрјам,	Убáрим.
Варӥм,	Предварјам,	Предбарӥм.
Ведрӥм се,	Проке̂драм се,	Уведрӥм се.
Ве́рим,	Уве́рјам,	Уве́рим, Пок.
Вечерӥт се,	Звечерâет се,	Звечерӥт се.
	Прекӥтрам,	Пребӥтрим.
Вихрӥм,	Провӥхрам,	Провихрӥм.
Владâрим,		Доклада̂рим.
	Ву́трам се,	Ву́трим се.
Вторӥм, неуж.	Поктáрјам,	Покторӥм.
Говорӥм,	Преговáрјам се, рам,	Прогоборӥм.
Горӥм,	Догáрјам, рам,	Возгорӥм се.
Господâрим,	Огосподáрјам,	Огосподáрим.
Дарӥм,	Обдâрјам,	Надарӥм.
Дкорӥм,	Подвáрјам,	Подверӥм.
Доврӥм,	Одâврам,	Одоврӥм.
Дурӥм, ру́јем,	Обду̂рјам,	Оду́рим, Зду̂рим, Здуру́јем.
Жâрим,	Разжâрјам,	Ужâрим.
Жуберӥм,	Пожуберјам,	Возжуберӥм.
Журӥт се,	Дожу́рјајет се,	Возжурӥт се.
Зорӥт се,	Воззарјáјет се,	Узорило се јест.
Зрӥм,	Воззӥрам,	Позрӥм.
Јáдрим се,	Ујâдрам се,	Ујáдрим се.
Јáрим се,	Разјâрјам се,	Возјáрим се.
Ј́скрим се,	Взӥскрам се,	Взи́скрим се.
Корӥм,	Укâрјам,	Укорӥм
Ко́рим се,	Окâрјам се,	Око́рим се.
Корчмâрим,		Прекорчмâрим.
Крâкôрим,		
Ку̂рим,	Преку̂рјам,	Возку̂рим се.
Лихвâрим,	Нимшӥна,	
Мâрим,	Занемâрјам.	Занемâрим.

Месâрим,		Размесâрим.
Мúрим, Мéрим,	Размúрам,	Размúрим.
Мúрим, неуж.	Замûрам,	Замúрим.
Мирûм,	Помúрјам, се,	Помúрим се.
Митâрим се,		Премитâрим се.
Модрûм,	Помâдрам,	Помодрûм.
Морûм,	Умâрјам,	Уморûм.
Мỳдрим, неуж.	Умỳдрам,	Умỳдрим.
Нурûм,	Пренỳрјам,	Пренурûм.
	Разáрјам,	Разорúм.
Острûм,	Заóстрам,	Заострûм.
Пáрим,	Запâрјам,	Запáрим.
Парûм, некор.	Отпâрјам,	Отпарûм.
Патрûм, Леш. нек.	Опâтрам,	Опатрûм.
Пепрûм,	Опéпрам,	Опепрûм.
Перûм,	Опéрјам,	Оперûм.
Пестрûм,	Упéстрам,	Упестрûм.
Позóрим,	Опозâрјам,	Опозóрим.
Покóрим се,	Упокáрајм се.	Упокóрим се.
Порûм, Пâрам,	Разпарỳјем,	Разпорûм.
Прикрûм се, Леш. нек.		
Прûм се,	Препúрам се,	Препрûм, Попрûм.
Скарûм се,	Поскâрјам се,	Поскâрим се.
Скûрим,	Поскûрјам,	Заскûрим.
Сûрим,	Посûрјам,	Посûрим.
Сúрим се,	Сосúрјам се,	Усúрим се.
Скбáрим, Леш. некор.		
Скорûм,	Поскâрјам,	Поскорûм.
Смотрûм,	Просмâтрам,	Осмотрûм.
Сóрûм,	Осáрјам се,	Осóрим се.
Сорûм језу, Гречина,	Сметûм.	
Спóрим,	Оспâрјам,	Оспóрим.
Спóрим се,	Спорỳјем се,	Поспóрим се.
Спорûм се,	Поспâрјам се,	Поспорûм се.
Сребрûм,	Посрéбрам,	Посребрûм.
Стáрим се,	Постâрјам се.	Постáрим се.

Творим,	Отварјам, Сотв.,	Отворим, Сотворим.
Токарим,	Обтокарјам,	Обтокарим.
	Ударјам (Удирам),	Ударим, Удерем.
Хитрим, рујем,	Ухитрам се,	Ухитрим се.
Храбрим се,	Ухрабрам се.	Ухрабрим се.
Хуторим,	Плахоумно,	
Царим, Латинско,	Обцарјам,	Обцарим.
Цирим се,	Обцирам се.	Оцирим се.
Цурим,	Прецурјам,	Јзцурим.
Чепирим се,	Разчепирјам се,	Разчепирим се.
Четверим,	Разчетверјам.	Разчетверим.
Шарим,	Пошарјам,	Пошарим, реци Пестрим.
Шемерим се,	Пошемерјам се,	Пошемерим се, реци Шекелим се.
Ширим.	Разширјам,	Разширим.
	Ущједрам се,	Ущедрим се.

Сим: Шу.

Бисим,	Возвишам,	Возбисим.
	Бросам,	Бросим, проста річь.
Брусим,	Јзбрушам,	Набрусим.
Висим,	Вишам, Обвишам,	Обвисим.
Висим,	Возвишам,	Возвисим.
Гасим.	Угашам,	Угасим.
Гласим,	Возглашам,	Возгласим.
Гнусим,	Огноушам,	Огнусим.
Дусим се,	Раздушам,	Подусим.
Жасим се, неуж.	Жасам се, Ужасам се,	Ужасим се, Ужаснем се.
Квасим,	Заквашам,	Заквасим
Кльусим, Клоусам.	Прикльусам,	Прикльусим.
Косим,	Накашам,	Накосим.

Краси̂м,	Укра̂шам,	Украси̂м.
	Возкре̂шам,	Возкреси̂м.
Кри̂сим,	Разкри̂шам,	Разкри̂сим.
Куси́м, Ку́шам,	Јзку́шам,	Покуси́м, Окуси́м.
Ку́сам, Ку́шем,		Поку́шам, Поку́шем
Ку́десим, плахоу̂мно,		
Ме̂рсим,	Оме̂ршам,	Оме̂рсим, Пом.
Ми̂сим, Ми̂шам,	Зами̂шам,	Зами̂шам.
Но́сим,	На̂шам, Пона̂шам, Возно́сим,	Вознесѐм.
Поно́сим,	Опона̂шам,	Опоно́сим.
Про́сим, Пра̂шам,	Запра̂шам,	Возпро́сим.
Пру́сим,		Допру́сим.
Пси̂м се,	Сопси̂бам се,	Сопси̂м се.
Роси̂м,	Нара̂шам,	Нароси̂м.
Ру́сим,	Пору́шам,	Пору́сим.
Те́рсим се,	Поте́ршам се,	Поте́рсим се.
Тру́сим,	Разтру́шам,	Разтру́сам.

Тим: Щу.

Баламу́тим,		Збаламу́тим, припро́ста ри̂чь.
Бла̂тим,	Убла̂щам,	Убла́тим.
Бога́тим,	Обога̂щам,	Обога́тим.
Бра́тим се,	Побра̂щам се,	Побра́тим се.
Верти̂м,	Вра̂щам, Обра̂щам,	Вра̂тим. Обра̂тим.
Винова́тим,	Повинова̂щам,	Повиноватим, реци: Вини̂м.
Власти̂м,	Повла̂шщам, Возпе̂щам,	Повласти̂м. Возпе̂тим.

Вистим,	Обви̂шщам,	Обвисти̂м.
Га̂ти̂м,	Зага̂щам,	Загати̂м.
Голти̂м,	Го̂лтам, Пого̂лтам,	Поголти̂м, Го̂лнем, Пого̂лнем.
Гости̂м,	Разга̂шщам се,	Разгости̂м се, Угости̂м.
Грȣсти̂т се,	Дозгрушща́јет се,	Возгрустит се,
Густи̂м,	Згу̂шщам,	Згусти̂м.
Жалости̂м,	Обжало̂шщам,	Ужалости̂м.
Жести̂м,	Обже̂шщам,	Обжести̂м.
Жо̂лтим,	Пожо̂лщам,	Пожо̂лтим.
Злати̂м,	Позла̂щам,	Позлати̂м.
Јстим се,	Зи̂шщам се,	Зи́стим се.
Керсти̂м,	Оке̂ршщам,	Оксрсти̂м.
Ки́тим,	Наки̂щам,	Наки́тим.
Кла̂тим се,	Закла́щам се,	Прокла̂тим се.
Кме́тим,	Покме̂щам,	Покме́тим.
Кньасти̂м,	Окнья̂шщам,	Окньасти̂м.
Копти̂м, Ле́ш.	Зако̂пщам,	Закопти̂м.
Кори́стам,	Накори̂шщам,	Накори́стим.
Коти̂м,	Ка̂там, Ка̂щам,	Покоти̂м, Пока̂там.
Коти̂м се,	Ока̂щам се,	Окоти̂м се.
Кра̂тим,	Возкра̂щам,	Возкрати̂м.
Крати̂м,	Окра̂щам,	Ократи̂м.
Крести̂м,	Кре̂шщам,	Окрести̂м.
Кроти̂м,	Укра̂щам,	Укрсти̂м.
Кру̂тим,	Окру̂щам,	Окру̂тим.
Леготи̂м,		Улеготи̂м.
Лести̂м,	Преле́шщам,	Прелести̂м.
Лети̂м,	Ли̂там, Отли̂там,	Пролети̂м.
Лехко̀тим,		Јзлехко́тим.
Льу̂тим се.	Возльу̂щам се,	Возльу̂тим се.
	Ла̂там се,	Лоти̂м, Улоти̂м.
Масти̂м,	Пома̂шщам,	Помасти̂м.
Мести̂м се,	Поме̂шщам се,	Помести̂м се.

Мйтим,	Примйщам,	Помйтим, Помѣтим.
Мѣтим,	Примѣщам,	
Мйтим,	Подмйщам,	Подмйтим.
Мистим,	Намйшщам,	Надомистим.
Млâтим,	Намлâщам,	Промлâтим.
Мостûм,	Помôшщам,	Примостûм.
Мрûстим се.		
Мўтим,	Возмўщам,	Возмўтим.
Нйтим,	Познйщам,	Возмйтим.
	По Опѣщам,	По Опѣтим.
Остûм,	Овôшщам,	Обостûм.
	При Охôщам,	При Охóтим.
Пакóстим,	Некóристно,	Неправилно.
Пáметим,	Возпáметујем,	Возпаметим, Пáметам, Леш. злó.
Пéртим се,	Опѣрщам,	Опéртим.
	Упѣшщам,	Упетûм.
Печáтим,	Запечâщам,	Запечáтим.
Плâтим,	Оплâщам,	Оплâтим.
(Руски, платûм обстóјно),	Плâщам, Попл.	Платûм, Поплатûм.
Племенûтим,		Оплеменûтим.
Пóртим. Рўско,	Спóрщам,	Спóртим.
Пóстим се,	Запôшщам,	Запóстим.
		Нимшщúна.
		Опотûм се.
Потûм се,	Запôщам се,	Препрáтим.
Прáтим,	Препрâщам се,	Простûм.
	Прâшщам, Опрâ.	Опростûм.
Притûм,	Запрûщам,	Запритûм.
	Пўшщам, Опуш.	Пустûм, Опустûм.
Пўстим	Опўшщам,	Опўстим.
Пўтим, Пўтам,	Опўтам,	Опўтим, Опўтам.
Пўтим,	Напўтам,	Напўтим.
Растûм,	Урашщам, Возрâщам се,	Урастûм.
Рáтим се,		Зарáтим се.
Ротûм се,	Рâщам се,	Заротûм се.

Ругошим,		Обругошим.
	Зарущам,	Рутим.
		Зарутим, Лѣш. некор.
Овластим,	Посвасщам,	Посвластим.
Оватим се,	Посващам се,	Посвлатим се.
Осветим,	Посвещам,	Посветим.
Овитим,	Просвищам.	Просвитим.
Оитим, Оѣтим,	Поснщам,	Поситим.
Оитим,	Пресищам,	Пресптим.
Оитим,	Насищам,	Наситим.
Ол атим,	Усласщам,	Усластим.
Ометим,	Засмещам,	Засметим.
Орамотим,	Осрамощам,	Осрамотим.
	Оріщам: иначе Орітам,	Оритим: иначе Оритем, Оретем.
Отанобитим,	Установищам,	Установитим.
Отрастим,	Острасщам,	Острастим.
	Отрещам, Зло,	Отретим, Зло.
	Оузпещам,	Оузпетим.
Тегатим,	Обтегощам,	Обтеготим.
Толстим,	Утолсщам,	Утолстим.
Тратим,	Утращам,	Утратим.
Устим,	Наущам,	Наустим.
	Хватам,	Хватим, Ухватим.
	Хватам, Зауби.	Хбитим, Ухбитим.
	Хитам Прехитам,	Хитим, Прехитим.
Хитим,	Прехищам се,	Прехитим се.
Хластим,	Похлащам,	Похластим.
Хощу,	Возхотивам,	Возхощу.
Хустим,	Похусщам,	Похустим, плахоум.
Частим,	Учасщам,	Участим.
Чкеретим,	Учкерсщам,	Учкеретим.
Чертим,	Очерщам,	Очертим.
Честим,	Учесщам,	Учестим.
Чистим,	Очищам,	Очистим.
Чтим,	Почтивам,	Почтим.

Шу́тим,	Овшу̑щам,	Овщу́тим.
Шще́тим.	Ошще̑щам,	Ошще́тим.
Шщи̑тим,	Зашщи̑щам,	Зашщи̑тим.
Щу́тим,	Ощу̑щам,	Пощу̑тим.

Чим: Чу.

Ба̑чим, Леш., некор.	Преба̑чам.	Ова̑чим.
Безпечи̑м, Ле́ш.	Убезпе̑чам,	Убезпечи̑м.
Бу́чим,	Возбу́чам,	Возву́чим, Побу́чим се.
Бели́чим,	Возбели̑чам, а́ји, а не́ Белича́ју,	Возбели́чим.
Вла̑чим,	Вла̑чим, Завла̑чим,	Завла̑чим.
Вра̑чим,	Избра̑чам,	Јзбра̑чим.
Горчи̑м,	Ога̑рчам,	Огорчи̑м.
Две́чим,	Предве̑чам,	Предве̑чим.
Двоја̑чим,	Раздвоја̑чам,	Раздвоја̑чим.
Жесточи̑м,	Ужесто̑чам,	Ужесточи̑м.
Жидчи̑м,	Ужи̑дчам,	Ужидчи̑м.
Жи́чим, Леш.	Пожи̑чам,	Пожи́чим.
Жолчи̑м,	Обжо̑лчам,	Обжолчи̑м.
Зна̑чим, Ле́ш.	Озна̑чам,	Озна̑чим.
Зра̑чим,	Озра̑чам,	Озра̑чим.
Ја̑чим,	Уја̑чам,	Уја̑чим.
Једна̑чим,	Поједна̑чам,	Поједна̑чим.
Іначи̑м,	Пренна̑чам,	Пренна̑чим.
Ква́чим,	Заква̑чам,	Заква̑чим.
Ке́рчим се,	Оке̑рчам се,	Оке́рчим се.
Ке̑рчим,	Јзке́рчам,	Јзке́рчим.
Кљу̑чим,	Закљу̑чам,	Окљу̑чим.
Кока̑чим,		Окова̑чим.
Кончи̑м, Кончити́,	Ле́шко.	

Ко̀нчи̑м, Конча́ти, пра́во.		Гледи́, Ча́ти.
	Кора̂цам, а̂чам,	Кора̂чим, Прекора̂чим.
	Закру̂чам,	Закру̂чим, плах.
Кру̂чим, неуж.	Прику̂чам,	Праку̂чим, плах.
Ку̂чим, неуж.	Доку̂чам,	Докучим.
Ку́чим, толчѐм,		Припро́сто.
	Облѐгчам,	Облегчи̑м.
Легчи̑м,	Обли̑чам,	Обли̑чим.
Ли́чим,	Ізли̑чам,	Ізли̑чим.
	Разлу̂чам,	Разлу̂чим.
Лу́чим,	Лу́чам се, Улу̂чам,	Лу́чим се, Улу́чим.
	Залу̂чам,	Залу́чим.
	Полу̂чам се,	Полу́чим се. е Лу́чи постајм.
Мекчи̑м,	Уме̂кчам,	Умекчи̑м.
Мелчи̑м,	Уме̂лчам,	Умелчи̑м.
Мла̂чим,	Размла̂чам,	Размла̂чим.
Мли̑чим се,	Замли̑чам се,	Замли̑чим.
Мо́чим,	Ма̂кам, Ма̂чем,	Намо́чим.
	Нама̂кам, а̂чем,	Умо́чим.
Мра̂чам,	Помра̂чам,	Помра̂чим.
Му́чим,	Заму̂чам,	Заму́чим.
Му̂чим се.	Уму̂чам,	Уму̂чим.
Областничим,		Дообластничим.
Облачим се,	Пообла̂чам се,	Пооблачи̑м се.
Она̂чим, Леш.	Гледи́ Оно́дим,	
Опа̂чим,	Преопа̂чам,	Ізопа̂чим.
Полчи̑м се, некор.	Опо̂лчам се,	Ополчи̑м се.
	Зо̂чам се,	Зочи̑м се.
Па̂чим,	Запа̂чам,	Запа̂чим.
		Ізпа̂чим.
Пи̑кам,	Пи̑кам, Запи̑кам,	Пи́чим, Пи̑кнем.
	Запи́кујем,	
При̑чим,	При̑чам се,	Запри̑чим.
При̑чам се,	Запри̑чам,	Ізпри̑чам се.
Проводни̑чим.		

		Чу́лисмо
Проро́чим,		
Про́чим кому́,	Про̂чам,	Возпро́чам.
Ра̂чим се,	Ура̂чам се,	Ура̂чит ми се.
Ручи̂м се,	Ру̂чам се, Пору̂чам се,	Поручи̂м се.
	Ури̂дчам,	Ури̂дчим.
Овидочи̂м,	Освидо̂чам,	Освидочи̂м.
Ока̂кам, чем,	Ока̂кам, Ока̂чем,	Око́чим.
	Доскаку́јем,	Доско́чим.
	Доска̂чем,	Доска̂чем.
Оро́чим,	Отеро̂чам,	Отеро́чим.
Отрочи̂м,	Настро̂чам,	Настрочи̂м.
Тежчи̂м,	Овте̂жчам,	Овтежчи̂м.
Терпчи̂м,	Оте̂рпчам,	Отерпчи̂м.
Тла̂чим,	Оттла̂чам се,	Оттла̂чим се.
Тла́чим,	Затла̂чам,	Затла́чим.
Толмачим, Ним.	Претолма̂чам,	Претолма́чим.
Тончи̂м,	Ута̂нчам,	Утончи̂м.
То́чим, Та̂кам,	Та̂кам, Тачем,	Нато́чим.
Та̂чем,	Ната́кам,Ната́чем,	Уто́чим.
Ту̂рчим се,	Поту̂рчам се,	Поту̂рчим се.
Тучи̂м,	Иту̂чам,	Утучи̂м.
Увитчим,	Јзуви̂тчам,	Јзуви̂тчим.
Уве́чим,	Јзуве̂чам,	Јзуве́чим.
Учи̂м.	Ову̂чам, Научам,	Обучи̂м, Научи̂м.

Ш и м: Ш у.

Бо́льшим,	Пова̂льшам,	Пово̂льшим.
Бу̂хам,	Бу̂хам,	Бу́шим.
Векши̂м,	Уве̂кшам,	Увекши̂м.
Верши̂м,	Заве̂ршам,	Јзверши̂м.
Ветши̂м се, Лат.	Овве̂тшам се,	Оввеши̂м се.

Глушим,	Заглушам,	Оглушим
Горшим се,	Згоршам се,	Згоршим се.
Гришим,	Огришам,	Погришим, Прог.
Душим,	Задушам,	Задушим.
Кершим, Керхам,	Окершам,	Окершим, Окерхам.
Крушим, Крухам,	Окрушам,	Окрушим, Окрухам.
Липшим,	Полипшам,	Полипшим.
	Лишам се, Улишам,	Лишим се, Улишим.
Меньшим,	Уменьшам,	Уменьшим.
Мешим, Млшим,	Замешам,	Замешим.
Перушим,	Заперушам,	Заперушим.
Плашим,	Поплашам,	Проплашим.
Прашим,	Напрашам,	Напрашим.
Прокшим,	Упрокшам,	Упрокшим.
		Опрокшим се.
Пустошим, Леш.	Опустошам,	Опустошим.
		Опустошим.
Пушим, Леш.	Опушам,	Опушим.
Решим,	Нарешам, ухам,	Нарешим.
Ришим,	Ришам, Отришам,	Отришим.
	Разришам,	Разришим, не раздришим.
Рухам,	Рухам, Возрухам,	Рушим, Порушим.
Рушам,	Рушам, Возрушам,	Порухам, Порушам.
Слишим,	Слишати: и слишити,	Слишил.
Слишим,	Слихам, Услихам,	Услишим.
	Слишам, Услишам,	Услихам.
Слушам, Послушам,	Слушам, Послушам,	Послухнем,
		Услухам, Јзслухам.
Слухам,	Послухујем, Прислу:	Послухам, Прислухам се.
Смишим,	Усмихам, ишам,	Усмишим.
Спишим се,	Поспишам,	Поспишим.
Страшим,	Пострашам,	Пострашим.

Оушим,	Пресушам,	Посушим.
Тишим,	Утишам,	Утишим.
Товарушим се,	Вугершина.	
Трошим,	Отрашам се.	Отрошим се,
		Отрошим.
Тушим,	Лешко, некористно.	

Щим: Щу.

Вещим,	Увещам,	Увещим.
Вишщим,		Увишщим.
Вошщим,	Побашщам,	Покошщим.
Лашщам се,	Прилашщам се.	Прилашщим се.
Ласкам се,	Приласкујем се,	Приласкам се,
Лушщим,	Јзлушщам,	Овлушщам,
Мощим,	Возмащам,	Умощим.
Непщим,	Вознепщам,	Понепщим.
Нощит се,		Заношим се.
Нишщим,	Јзнишщам,	Обнишщим.
Обшим се,	Приобщам се,	Взобщим се.
Пешщим се, Леш	Опешщам се,	Опешщим се.
Плашщим, неуж.	Оплашщам.	Оплашщим, Окријем.
Плошщим се,	Разплашщам,	Разплашщим.
		Плоско Учиним.
или Плашщим,	Пласко,	Плоско, Плосиато чиним.
Пришщим се,	Опришщам се,	Јзпришщим се.
Влачем, Ташщим, Рус.	Јзташщам,	Јзташщим, Заташ.
Тешще чиним, Тешщим,	Јзтешщам,	Јзтешщим.
Тошщим, тоже,	Јзтошщам,	Јзтошщим.
Херк. Ташщим,	Јзташщам.	Јзташщим.

ПРОЧИНЯЛНИЈЕ РИЧИЦИ.

Ијем: Ѣју.

Бели́јем,	Обели́вам,	Обели́јем.
Бледи́јем,	Обледи́вам,	Пробледи́јем.
Бога́тијем,	Обогатѝвам,	Обога́тијем.

Брада́тајем, и от и́них си́цевих ричи̂н по тому ж се творет Вноже́кра̂тније, и Једнократније, како то:

Овдоби́јем,	Глупи́јем,	Горчи́јем.
Ветши́јем, Лат.	Глуши́јем,	Груби́јем.
Извитри́јем,	Гнюсни́јем,	Густи́јем.
Герди́јем,	Горди́јем,	Дебели́јем.
Дерзи́јем,	Лиси́јем,	Пулни́јем.
Дешеви́јем,	Лисни́јем,	Пусти́јем.
Дивьијем,	Люти́јем,	Ра́дијем.
Должни́јем,	Лоши́јем,	Зрндчи́јем.
	Луди́јем.	
Дражи́јем,	Лу̂дим се,	Зризби́јем.
Дури́јем,	Манени́јем,	Оброга́тијем.
Дурни́јем,	Медли́јем,	Румени́јем.
Ѳрдри́јем,	Мекчи́јем,	Оверипи́јем
Ѳрдри̂м се радѣти се. Зло́.		
Ѳржа́бијем,	Мерзи́јем,	Онди́јем.
Жидчи́јем,	Млади́јем,	Оньи́јем.
Жолти́јем,	Млаха́бијем,	Обсири́јем.
		Обсироти́јем.

Здра́вијем,
Зелени́јем,
Ја́рнјем,
Јасни́јем,
Камени́јем,
Квасни́јем,
Кисели́јем,
Коли́јем,
Копни́јем,
Копти́јем, ле́ш.
Корени́јем,
Космати́јем,
Крипени́јем,
Кроти́јем, тчи́јем,
Легчи́јем,
Лини́јем, рецѝ:
Убо́жнијем.
Хори́јем,
Охрабри́јем,

Млачни́јем,
Модри́јем,
Ними́јем,
Нишщи́јем,
Нови́јем,
Общи́јем,
Остри́јем,
Охоли́јем,
Питоми́јем,
Пламени́јем,
Плани́јем,
Плаши́јем,
Плисниви́јем,
Плишиви́јем,

Потни́јем, ле́ш.
Пота̂м се,
Охромнијем,
Овхуди́јем,
Цили́јем,
Зацили́јем,

Отсирови́јем.
Слави́јем.
Слади́јем.
Срожи́јем.
Ота́рнјем.
Тверди́јем.
Тежчи́јем.
Тимни́јем
Терпчи́јем.
Тешщи́јем.
Тиши́јем.
Толсти́јем.
Тончи́јем.
Топли́јем.

Трухли́јем.
Тупи́јем.
Сочкерсти́јем, Херба.
Очерстви́јем, ле́хомъ.
Черлени́јем.
Черни́јем.

Наслидуjут ѝније ри́чини на ѣјем: се́ јест о̂бщего, а не́ почина́лного знаменова̂нја.

Влади́јем, ијеш,
Влади̂м,
Вла́дам,
Вла́днем,

Заблади̂вам,
Забла̂дам,
Заблад́ујем,
Ле́шско,

Завлади̂јем.
Завлади̂м.
Завла̂дам.
Некори́стно.

Копи́ју, не́ копѣ́ју: от копи̂м, копи̂ш, копи̂т, а не́ копи́јеш, копи́јет.

Гови́јем, Говҍ́ју,	Загови́бам,	Загови́јем.
Гови̑м, и̑ш,	Зага̑баьам,	Загоби̑м.
Доли́јем, неуж.	Одоли̑вам,	Одоли́јем.
	Ода́љам,	Одо́лим.
Ра́дијем,	Возради́вам,	Возра́дијем.
Окуди́јем, неуж.	Оскуди̑вам,	Оскуди́јем.
Уми́јем, Разуми́јем	Разуми́вам,	Уразуми́јем.
Уни́јем,	Јзуни́бам,	Јзуни́јем.

Ово заново къ разделу Д.

Об худих кончинах јмен овстојних.

Во многих јменех обритајетсе худо, се јест странско, јли јнаја блудом скажено творење, како ти:

1. Ка, вь ричниних јменех, се јест вь дијанних, како то: питка, стојка, посилка, привабка, отписка. Реци: питање, послање, привава, стојање, отписок, и отпис, побудка, р. побуда и побуджење.

2. Льа, вь дијанних же, како то: купльа, торговльа. Реци: торговање, торговство.

3. Изна, како то: главизна, р. поглавје и главина; кральевшчизна, р. кральевшчина, укоризна, укорење.

4. Шчина, говорешч об особах: како то: једна мушчина, једна женшчина. Реци: једен муж, једна жена, или једна мужска глава, једна женска глава, или особа.

5. Иньа, от придивних, како то: гординьа, пустиньа, светиньа, милостиньа. Реци: возгарджање, возгорда, пустина, светина, милостина.

6. Ија, прегнусно ники полујезичники из Греческа белет: банија за банство, пишадија за пихота, мужадија за хлапство, льудство, охолија за охолост, и сице јна мерзко творет на ија.

7. Ца, вь мужских: премѣрзко бо у Дѣхов мужска јмена твоpѣт се на Ца, кт҃: пијанница, убиьца, возница, державца, обранца, потварца, злочинца. Реци: пијанец, убојец, или льудоморец, возник, держівник, бранитель или вранник, потварник, злочинец. Оице доброчинец, самоблaдец, самодержец, и ина: а не самодержца, доброчиница

Он чловѣкоубийца бысть. Іоан. вь и҃ гл. Реци: Он чловикоубојец (или льудоморец) бјаше.

8. Оща и Ошща, кт: тежкоща, жухкоща, милошща. Реци: тежкост, жухкост, милост.

9. Иха, вь женских особних: кт҃: Новачиха, Јванниха, волчиха. Реци: Новаковица Јвановица, волковица, и Нова̄ковка, Јвановка, волковка, Јвановишка, волковишка.

10. Отвје, кт҃: царствје, пришествје, умортвје, величествје. Реци: царстко, пришестје, умертје, величество.

11. Ие-се, Лѣшско окончанје: кт҃: ученје-се, сельенје-се. Реци: ученије, сельеније.

12. И вь женских: церкви, льуви, крки, свекри, корв, свекорва. Реци: церков, льубов.

13. Ини, Лѣшско окончанје: Господиньи, гординьи, светиньи, пустиньи. Реци: господиньа, гордина, или гордост, светина, светост, пустина. Кнегиньа, не кнегиньи.

14. Ајаь: поминајаь, дајаь, хотјаь, оставльајаь. Реци: поминајуш, дајуш, хотјаш, оставлјајуш.

15. Таль: ходатаљ, прелагатаљ. Реци: упросник, прелагатељ, опричратаљ, јеже јест добро.

16. Ајшињ: височајшињ, тишајшињ. Реци: високињ, тихов, или превисокињ, претихињ, или највишињ, најтишињ.

17. Аль: Љешско окончање. Гораљ, коваљ, губаљ. Реци: горшчак, ковач, губач.

18. Ик: мужик, коньик, кральик, четверик. Реци: Мужиш, коньиц, кральиц, четвертник.

19. Чик: преводчик, звозчик, порутчик. Реци: преводник, звозник, поручник.

20. Енок: добренок, маленок. Реци: добрахен, мальахен.

21. Тин, Гречско окончанје: Фесвитин, Сухитин, Јзраилтин, Москвитин. Реци: Фезвинец, Сушанин, Јзраилец, Московец, и Московљанин.

22. Енко, отчено: мужиченко, батенко. Реци: отечко, мужичко, башко. Онце: синко, шашко, човичок, ичко.

23. Ишко-Ишок: дворишко, женишко, дитишки, льудишки. Реци: дворич, женица, дитчица, льудци.

24. Ство, от придавних: качество, количество, разнство, лакомство. Реци: каковост, куликост, разност, лакомост. Добро, величство, и великост.

25. Ир: богатир, мишир, козир, колнир. Реци: богатец, липир, ожереље и огорлина. Добро, косир, пастир, липир.

26. Ит, въ обстоjних: болокит, наjмит. Реци: клатеж, или скитавец, наjемник.

27. Шщик, въ Граджанских: Московщик, Краковщик. Реци: Московец, Краковец, и Московлянин, Краковлянин.

28. Об превратних медольених гледи више.

29. Чик: поjемчик, разкипчик. Реци: поjемлик, разкиплик.

30. Телен, Телинь. Смотрицкинь пишет Jменителен, Родителен: Jменителинь, и много сицевих.

Али обо окончанjе jест по обезjанку из Греческого утворено. Како бо у Греков, от Геннитис jдет Геннитикос, тако Смотрицкинь от Родитель творит Родительнинь, гди би реч Родинь. Ни отнюд бо у Словинцев нист слишано таково говоренjе, но от Тель, обично jдет Тельев, и Тельскинь, кт: приjательев, приjательскинь, Родительев, родительскинь, не приjательен, родительен.

31. Въ нашем jезику jмена придивна не стоjет въ мисто обстоjних. J за то, гди Лехи белет: обчарня, пекарня, липле би реч: обчарница, пекарница. Али бед дя ради завзетого закона может се добро реч и пекарня, побарня, тобарня, конюшня, обидня, вечерня, беснощня, jутерня: и вечерница, беснощница, jутерница. Человитна и человитня липле, него человитница. Училня, милня, бралня, блудилня. Сице ли дворскинь, двореческинь, околничинь, страпчинь, ловчинь, поддjачинь, могут се сиjа терпит, какот и казначей, хотjа туже, въ мисто дворник, околник, страпник, ловец, подjак, казеник.

А вь мисто Лѐшских: подча́шнь, подска̂рвнь, поко́јовић, реци́: ча́шник, скарвни̂к, комо̂рник, поко̂јник, комна̂тник, по́стельник. От та́јен, реци́ та̂јност: а та́јна ни́како же нист сте́рпно. Вь инједи̂нском пле́мену ни́којa приди̂вна мо́гут стоја́т за обсто̂јна, ка́кот: кули́ко, тули́ко, и проч.